รายงานการวิจัยเรื่อง

รูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข

ระดับประถมศึกษา

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เสริมสร้าง คุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ระดับประถมศึกษา

กองวิจัยทางการศึกษา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2543

รายงานการวิจัย เรื่อง รูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ระดับประถมศึกษา

กองวิจัยทางการศึกษา
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

จัดพิมพ์ พ.ศ. 2543

จำนวนพิมพ์ 3,000 เล่ม

เลขหนังสือ ISBN 974-268-926?

พิมพ์ที่ **โรงพิมพ์การศาสนา**
314-316 ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง กทม. 10100
นายปกรณ์ ตันสกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
โทร. 223-3351, 223-5548 โทรสาร. 221-0135

การปฏิรูปการเรียนรู้ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ทุกฝ่ายเชื่อมั่นว่า หากได้ดำเนินการอย่างจริงจังแล้ว ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปการศึกษาจะเกิดขึ้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าว ต้องถือผู้เรียนเป็นตัวตั้งหรือผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยครูผู้สอนต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ในการทำกิจกรรม และการทำงาน อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งทางกาย ทางจิตหรืออารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา

กรมวิชาการเป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ ตระหนักและเห็นความสำคัญในการจะช่วยให้ครูผู้สอนได้มีแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จึงได้ศึกษารูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีสุข ขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี อุตรดิตถ์ ชุมพร อุดรธานี และตราด นำไปทดลองใช้วางแผนจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา 11 โรง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 อนึ่งในการจัดทำรายงานได้จัดทำเป็น 2 เล่ม คือ รายงานฉบับนี้ และรายงานสรุปผล

กรมวิชาการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการศึกษารูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีสุข จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน ขอขอบคุณที่ปรึกษาโครงการและผู้ที่มีส่วนร่วมทุกท่านที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีไว้ ณ โอกาสนี้

(นายอำรุง จันทวานิช)
อธิบดีกรมวิชาการ

บทคัดย่อ

การศึกษารูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ และตรวจสอบรูปแบบที่พัฒนาให้เป็นแบบอย่างที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนศึกษากลไกของโรงเรียนและท้องถิ่นในการเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ การออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ดำเนินการตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การตรวจสอบรูปแบบได้นำไปทดลองใช้เขียนแผนการจัดกิจกรรมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 11 โรง ทุกชั้น และทุกกลุ่มประสบการณ์ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 1,636 คน ครูผู้สอน 94 คน ผู้บริหารโรงเรียน 11 คน และผู้ปกครองนักเรียน 1,562 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สรุปผลได้ดังนี้

1. รูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีสุข มีขั้นตอนดังนี้ วิเคราะห์สาระการเรียนรู้จากคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร วิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ กำหนดสาระสำคัญ กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนา วางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการและตามแนววัฏจักรการเรียนรู้

2. ผลการนำรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ สรุปได้ดังนี้

2.1 รูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถนำไปเป็นแนวในการเขียนแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทุกชั้นและทุกกลุ่มประสบการณ์ และแผนที่ครูผู้สอนทุกชั้นเขียน (ยกเว้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ส่วนใหญ่ร้อยละ 72-96 มีสาระครบทุกขั้นตอนและมีคุณภาพมากทุกเรื่อง

2.2 การจัดกิจกรรม ครูผู้สอนสามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนด และครูผู้สอนทุกชั้นมีความเห็นตรงกันถึงสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติ**มาก** คือ การมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้คิดอย่างหลากหลาย แสดงออกได้อย่างอิสระชัดเจนและมีเหตุผล สรุปความรู้ด้วยตนเองได้ และความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ความคิดเห็นของนักเรียน ทุกชั้นและผลจากการสังเกตตรงกัน คือ ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข

2.3 คุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 5 และ 6 ด้านการเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข อยู่ในเกณฑ์ดี (ค่าเฉลี่ย 2.56 - 2.81 ร้อยละ 62 - 85) ส่วน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2 และ 4 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.30 – 2.41 ร้อยละ 39-62) ยกเว้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคุณลักษณะด้านการมีความสุขอยู่ในเกณฑ์ดี

2.4 ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33-48) มีผลการเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์อยู่ในระดับดีมาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 40-58) มีผลการเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์ (ยกเว้นภาษาไทย) อยู่ในระดับดีมาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 38 – 63) มีผลการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย และการงานและพื้นฐานอาชีพ อยู่ในระดับดีมากและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 41 มีผลการเรียนดีมาก ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และการงานและพื้นฐานอาชีพ

2.5 ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

(1) ผู้บริหารพอใจมากเกี่ยวกับความสามารถของครูผู้สอนในการเขียนแผนการจัดกิจกรรม และคุณลักษณะของนักเรียนด้านการเป็นคนเก่ง

(2) ครูผู้สอนพอใจมากเกี่ยวกับการวางแผนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และคุณลักษณะของนักเรียนในทุกด้าน

(3) นักเรียนพอใจมากที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การทำงานเป็นกลุ่ม การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่างๆ และการร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม

(4) ผู้ปกครองพอใจมากที่สุด ใน 2 เรื่อง คือ การละเว้นสิ่งเสพย์ติด และความร่าเริงแจ่มใสของบุตรหลาน

2.6 ปัญหาอุปสรรคในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุดยังไม่เป็นแหล่งให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีไม่ครบและไม่เพียงพอ

3. กลไกของโรงเรียนและท้องถิ่นในการเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มุ่งมั่นเห็นความสำคัญ และดำเนินการอย่างจริงจัง โดยจัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ห้องสมุด ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดเวลา จัดกิจกรรมหลากหลายให้นักเรียนมีอิสระในการคิด การปฏิบัติ เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจจากแหล่งความรู้ต่างๆ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทคัดย่อ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 2

ขอบเขตของการวิจัย 2

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 3

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4

กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ 4

วิสัยทัศน์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 9

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 13

รูปแบบและวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ 33

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ 43

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 46

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 54

ตอนที่ 1 การศึกษารูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข 54

ตอนที่ 2 การกำหนดรูปแบบและวิธีการตรวจสอบ 59

- วิธีการทดลอง 62
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 62
- เครื่องมือที่ใช้และวิธีการรวบรวมข้อมูล 64
- วิธีวิเคราะห์ข้อมูล 65
- การนำเสนอข้อมูล 66

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิจัย 67

ตอนที่ 1 รูปแบบ/แนวการจัดกระบวนการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีสุข 67

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ 75

ตอนที่ 3 กลไกของโรงเรียนและท้องถิ่นในการเสริมสร้าง
ให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ 156

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 159

สรุปผลการวิจัย 159

อภิปรายผล 170

ข้อเสนอแนะ 174

บรรณานุกรม 175

ภาคผนวก ก ตารางวิเคราะห์ข้อมูล 179

ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 330

ภาคผนวก ค ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรม 333

คณะผู้ดำเนินการวิจัย 353

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน	181
ตารางที่ 2	สถานภาพของครูผู้สอน	182
ตารางที่ 3	สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน	183
ตารางที่ 4	การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	184
ตารางที่ 5	การจัดบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	185
ตารางที่ 6	การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	186
ตารางที่ 7	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้	187
ตารางที่ 8	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้	187
ตารางที่ 9	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้	188
ตารางที่ 10	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางที่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้	188
ตารางที่ 11	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการจัดกระบวนการเรียนรู้	189
ตารางที่ 12	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการจัดกระบวนการเรียนรู้	189
ตารางที่ 13	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการสนับสนุนจากศึกษานิเทศก์อำเภอ/จังหวัดในการจัดกระบวนการเรียนรู้	190
ตารางที่ 14	จำนวนร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางที่ได้รับการสนับสนุนจากศึกษานิเทศก์อำเภอ/จังหวัดในการจัดกระบวนการเรียนรู้	190

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 15	สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	191
ตารางที่ 16	คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	193
ตารางที่ 17	สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	194
ตารางที่ 18	คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	196
ตารางที่ 19	สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	197
ตารางที่ 20	คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	199
ตารางที่ 21	สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	200
ตารางที่ 22	คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	202
ตารางที่ 23	สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	203
ตารางที่ 24	คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	205
ตารางที่ 25	สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	206
ตารางที่ 26	คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	208
ตารางที่ 27	ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน	209
ตารางที่ 28	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู	211
ตารางที่ 29	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	212
ตารางที่ 30	ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน	214
ตารางที่ 31	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู	216
ตารางที่ 32	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	217
ตารางที่ 33	ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน	219

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 34	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู	221
ตารางที่ 35	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	222
ตารางที่ 36	ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน	224
ตารางที่ 37	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู	226
ตารางที่ 38	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	227
ตารางที่ 39	ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน	229
ตารางที่ 40	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู	231
ตารางที่ 41	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	232
ตารางที่ 42	ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน	234
ตารางที่ 43	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู	236
ตารางที่ 44	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	237
ตารางที่ 45	ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	239
ตารางที่ 46	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ	240
ตารางที่ 47	ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	241
ตารางที่ 48	ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	241

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 49	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ	242
ตารางที่ 50	ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	243
ตารางที่ 51	ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	243
ตารางที่ 52	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ	244
ตารางที่ 53	ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	245
ตารางที่ 54	ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	245
ตารางที่ 55	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ	246
ตารางที่ 56	ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	247
ตารางที่ 57	ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	247
ตารางที่ 58	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ	248
ตารางที่ 59	ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	249
ตารางที่ 60	ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	249
ตารางที่ 61	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ	250
ตารางที่ 62	ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	251
ตารางที่ 63	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านเป็นคนดี	252

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 64	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านเป็นคนเก่ง	255
ตารางที่ 65	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านมีความสุข	257
ตารางที่ 66	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้านเป็นคนดี	259
ตารางที่ 67	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้านเป็นคนเก่ง	262
ตารางที่ 68	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้านมีความสุข	264
ตารางที่ 69	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านเป็นคนดี	266
ตารางที่ 70	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านเป็นคนเก่ง	269
ตารางที่ 71	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านมีความสุข	271
ตารางที่ 72	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้านเป็นคนดี	273
ตารางที่ 73	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้านเป็นคนเก่ง	276
ตารางที่ 74	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้านมีความสุข	278
ตารางที่ 75	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านเป็นคนดี	280
ตารางที่ 76	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านเป็นคนเก่ง	283

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 77	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านมีความสุข	285
ตารางที่ 78	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านเป็นคนดี	287
ตารางที่ 79	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านเป็นคนเก่ง	290
ตารางที่ 80	ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านมีความสุข	292
ตารางที่ 81	ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์	294
ตารางที่ 82	ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์	294
ตารางที่ 83	ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์	295
ตารางที่ 84	ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์	295
ตารางที่ 85	ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์	296
ตารางที่ 86	ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์	296
ตารางที่ 87	ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม	297
ตารางที่ 88	ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความสามารถของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้	297
ตารางที่ 89	ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน	298
ตารางที่ 90	ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม	298

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 91	ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดกิจกรรม	299
ตารางที่ 92	ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบ การจัดกระบวนการเรียนรู้	299
ตารางที่ 93	ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนด้านการเป็นคนดี	300
ตารางที่ 94	ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนด้านการเป็นคนเก่ง	303
ตารางที่ 95	ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนด้านมีความสุข	305
ตารางที่ 96	ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	307
ตารางที่ 97	ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	308
ตารางที่ 98	ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	309
ตารางที่ 99	ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	310
ตารางที่ 100	ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	311
ตารางที่ 101	ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	312
ตารางที่ 102	ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	313
ตารางที่ 103	ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6	314

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 104 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 316

ตารางที่ 105 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 318

ตารางที่ 106 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 320

ตารางที่ 107 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 322

ตารางที่ 108 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 324

ตารางที่ 109 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 326

สารบัญแผนภูมิ

		หน้า
แผนภูมิที่ 1	รูปแบบการเรียนรู้ของ David Kolb	16
แผนภูมิที่ 2	รูปแบบการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมีส่วนร่วมของ รศ.ดร.สุมณฑา พรหมบุญ	19
แผนภูมิที่ 3	ยุทธวิธี 4 ดาว ของ รศ.ดร.สุมณฑา พรหมบุญ	20
แผนภูมิที่ 4	วัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)	22
แผนภูมิที่ 5	การแบ่งวัฏจักรการเรียนรู้ออกเป็น 8 ส่วนตามบทบาทของสมองสองซีก	23
แผนภูมิที่ 6	8 ขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)	24
แผนภูมิที่ 7	ขั้นตอนการสอนแบบสรรค์สร้างความรู้	26
แผนภูมิที่ 8	ลักษณะแตกต่างของการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมแรงร่วมใจกับกลุ่มแบบเดิม	28
แผนภูมิที่ 9	การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจทำให้ภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น	29
แผนภูมิที่ 10	รูปแบบของงานและแรงจูงใจจากการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจส่งผลต่อความสัมพันธ์ของกลุ่ม	30
แผนภูมิที่ 11	รูปแบบหรือแนวการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จนเกิดการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข	60
แผนภูมิที่ 12	8 ขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)	61

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะมาถึง การจัดการศึกษาในแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศจะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย ทั้งยังสร้างความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาระหว่างด้านต่างๆ ได้ และเพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ เหมาะแก่กาลเวลา และบริบทของสังคมไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ให้ความสำคัญสูงสุดกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างแท้จริง

นอกจากนั้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการในการปฏิรูปการศึกษา คือ สร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยมุ่งหวังว่าผู้ที่ผ่านการศึกษาแต่ละคนจะมีความสามารถและมีคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือ มีสุขภาพ พลานามัยที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความสามารถในการคิด ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ อดทน มีความเป็นประชาธิปไตย รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย และความเหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ

ด้วยความสำคัญดังกล่าว กรมวิชาการในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ ตระหนัก เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน จึงได้จัดทำโครงการ การศึกษารูปแบบหรือแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ตลอดจนหากลไกของโรงเรียนและท้องถิ่นในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างให้นักเรียนชั้นประถมศึกษามีคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีสุข
2. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนา ให้เป็นแบบอย่างที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. เพื่อหากลไกของโรงเรียนและท้องถิ่นในการเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัย 2 ขั้นตอน **ขั้นตอนที่ 1** เป็นการศึกษารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้นักเรียนชั้นประถมศึกษามีคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีสุข และ**ขั้นตอนที่ 2** เป็นการพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบตามประเด็นที่ได้จากขั้นตอนที่ 1

ดังนั้น การวิจัยจึงมีขอบเขตดังนี้

1) คุณลักษณะของนักเรียนที่ควรจะได้รับการพัฒนาคือ การเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

2) การออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดำเนินการตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3) การตรวจสอบรูปแบบ กระทำโดยนำไปทดลองใช้เขียนแผนการจัดกิจกรรมในทุกกลุ่มประสบการณ์ และใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดกลางและขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 11 โรง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมอันเนื่องมาจากได้รับประสบการณ์ ซึ่งควรเป็นการปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

2. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จนเกิดกระบวนการเรียนรู้

3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อ และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน

4. คนดี หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของความมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย

5. คนเก่ง หมายถึง เก่งในการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

6. มีสุข หมายถึง มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้รูปแบบหรือแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่พัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และเรียนอย่างมีความสุข

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษารูปแบบหรือแนวทางในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์
2. วิสัยทัศน์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
4. รูปแบบและวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้
5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับรายละเอียดในแต่ละหัวข้อมีดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

การเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมอันเนื่องมาจากได้รับประสบการณ์ และเป็นการปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น สำหรับขั้นตอนของการเรียนรู้ได้มีผู้ศึกษาดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2540) ได้ระบุกระบวนการเรียนรู้ว่ามีขั้นตอนเริ่มตั้งแต่ การรับรู้ การคิด การประเมิน การเรียนรู้ และมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การสังเกต การสงสัย การอยากรู้คำตอบ การแสวงหา การคาดคะเน การหาข้อมูล และการตรวจสอบคำตอบ

Klausmeier and Ripple (1971 อ้างใน อุทุมพร จามรมาน, 2540) ได้ระบุกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่ามี 5 ขั้นคือ

1. การรู้ว่ามีงานที่จะต้องทำ หรือปัญหาที่จะต้องแก้
2. การตั้งเป้าหมายของงาน
3. การจัดระบบ รวบรวมสาระ และกระบวนการที่เกี่ยวข้อง
4. การฝึกปฏิบัติภายใต้เงื่อนไข หรือสภาพการณ์ที่พึงพอใจและเป็นสุข
5. การพัฒนาความสามารถที่คงที่ และความรู้ที่ชัดเจนจนถึงแก่น

หลุย จำปาเทศ (อ้างในอุทุมพร จามรมาน, 2540) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้ว่าแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นรับรู้ (Perceiving) ผู้เรียนจะรับเอาความรู้เข้ามาโดยทางใดทางหนึ่ง หรือหลายทาง จากระบบประสาททั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กายใจ (ทัศนคติ)

2. ขั้นขบคิด (Forming) ผู้เรียนจะคิดถึงรูปพรรณสัณฐาน ลักษณะ ขนาด และจะผสมผสานความคิดไปถึงขั้นเปรียบประเมินจนบางครั้งแยกไม่ได้ระหว่างขั้นขบคิดกับขั้นเปรียบประเมิน

3. ขั้นเปรียบประเมิน (Assessing) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะใช้การสังเกตเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมที่เคยเห็นมาก่อน ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะมีประสบการณ์เดิมไม่เหมือนกัน ความสามารถในการสอนของครู หรือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันและกันของนักเรียนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้เร็ว กว้างขวาง และแม่นยำมากขึ้น แต่ก็ขึ้นอยู่กับเวลาและความลึกของวิชาการนั้น ๆ ด้วย

4. ขั้นเรียนรู้ (Learning) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจในสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ว่าคืออะไร โดยเฉพาะหากได้ผ่านประสาทรับรู้ในหลายๆ ทาง เช่น การดู การสัมผัส การชิม ฯลฯ

พระราชวรมุนี (อ้างใน อุทุมพร จามรมาน, 2540) ได้กล่าวถึงกระบวนการที่ก่อให้เกิดปัญญา คือ

1. การฟัง ซักถาม สืบค้น (สวนะ และปริปุจฉา)
2. การสนทนา ถกเถียง อภิปราย (สากัจฉา)
3. การสังเกตดู เฝ้าดู ดูอย่างพินิจ (ปัสสนะ หรือนิชฌานะ)

4. การพิจารณาโดยแยบ (โยนิโสมนสิการ)

5. การชั่งหาเหตุผล (ตุลนา)

6. การไตร่ตรอง ตรวจสอบ ทดสอบ สอบสวน ทดลอง เลือกเฟ้น (วิมังสาและวิจัย)

7. การเสพค้น ฝึกหัด ทำบ่อย ทำให้มาก (อาเสวนะ ภาวนา และพหุลีกรณ์)

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2539) ได้สังเคราะห์ข้อคิดของบุคคลที่เป็นแกนนำในการปฏิรูปการศึกษาทั้งภายในกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้นำทางศาสนา ครู อาจารย์ นักธุรกิจ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ตลอดจนสื่อมวลชน ดังนี้

➠ แนวคิดที่สืบเนื่องจากการปฏิรูปการศึกษา ปี 2517 ซึ่งได้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรในปี 2521 และการปรับหลักสูตรปี 2533

➠ แนวคิดที่มีพื้นฐานจากพุทธิปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกิดจากข้อเขียนของพระธรรมโกศาจารย์ (ท่านพุทธทาส) พระธรรมปิฎก ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์

➠ แนวคิดที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยาของเด็ก เช่น ข้อคิดของศาสตราจารย์ ดร.อารี สัณหฉวี หม่อมดุษฎี บริพัตร รายงานของคณะกรรมการพัฒนาการเลี้ยงดูเด็ก

➠ แนวคิดที่มาจากนักพัฒนาสังคม เช่น ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต นายแพทย์ประเวศ วะสี แผนพัฒนาคนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และรายงานการศึกษาของธนาคารกสิกรไทย เรื่องการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่ความก้าวหน้าและมั่นคงของประเทศในทศวรรษหน้า

➠ แนวคิดที่มาจากผู้ปฏิบัติในพื้นที่ เช่น อาจารย์ไพบูลย์ จันทยศ อาจารย์ชาตรี สำราญ ผู้เป็นสื่อเชื่อมโยงระหว่างหลักการและความเป็นจริงในห้องเรียน

➠ แนวคิดที่มาจากผู้นำชุมชน และเครือข่ายชาวบ้าน

➠ แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาในต่างประเทศ เช่น แนวทางปรับระบบการศึกษาในสหรัฐอเมริกา (School Restructuring และ Systemic Education Reform) รายงานคณะกรรมาธิการเพื่อการเรียนรู้ของรัฐออนตาริโอ คานาดา (Royal Commission in Learning)

แนวคิดดังกล่าวถึงแม้จะมีวิวัฒนาการ จุดเน้น ความลุ่มลึก และแนวทางการนำไปสู่การปฏิบัติที่แตกต่างกัน แต่ต่างมีจุดร่วมในทิศทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ**กระบวนการเรียนรู้** ซึ่งประมวลเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติได้ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้ และมีกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนสิ้นอายุขัย

2. การเรียนรู้ที่พึงประสงค์คือการที่มนุษย์

2.1 มีความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีฉันทะในการเรียนรู้ ถือว่า **"ชีวิตที่มีความสุขคือชีวิตที่มีการเรียนรู้"**

2.2 มียุทธศาสตร์ในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบนับตั้งแต่การรู้จักแสวงหาความรู้ มีเครื่องมือในการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความจำเป็นของยุคสมัย รู้จักคิด วิเคราะห์ แยกแยะ ประเมินค่าของข้อมูลที่ได้รับด้วยเหตุและผล รู้จักคิดสร้างสรรค์ สร้างความรู้และแนวทางเลือกใหม่ มีความสามารถ และความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาให้สำเร็จ

2.3 มีองค์ความรู้ที่เกิดการสั่งสมความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อมโยงระหว่างศาสตร์ต่าง ๆ และระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยาการสากลจนเกิดความรอบรู้และความลุ่มลึกขึ้น ตามลำดับ

2.4 มีศีลธรรมที่จะกำกับการประเมินค่า การตัดสินใจ มีความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และระหว่างมนุษย์ด้วยกัน จนเกิดอิสรภาพและความสงบสุขทั้งภายในสังคมและภายในตน

3. การศึกษาจะส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ได้ด้วยการจัดการเรียนการสอนที่

3.1 คำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างของผู้เรียน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ มีวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย ไม่สร้างความเครียด ความกดดัน

3.2 สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ค้นพบคำตอบ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยมีครูเป็น **"กัลยาณมิตร"** เกื้อหนุน ดูแล และแนะนำ

3.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่มีความหมาย สนองความต้องการของผู้เรียน และสานต่อจากพื้นฐานความรู้เดิม และพื้นฐานทางวัฒนธรรมของผู้เรียน

3.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากปัญหาจริง ประสบการณ์จริง ซึ่งจะทำให้สามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ ที่เรียนรู้ สู่การมองปัญหา และแก้ปัญหาอย่างเป็นองค์รวมและครบวงจร

3.5 ฝึกหัดให้ผู้เรียนรู้จักคิด ใคร่ครวญ ไตร่ตรองด้วยตนเอง ในขณะเดียวกันเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนและทำงานร่วมกับผู้อื่น

นอกจากนั้น **พระธรรมปิฎก (2541)** ได้กล่าวถึงความสุขกับการศึกษาที่ถูกต้องว่าเป็นเรื่องที่ไม่สามารถแยกกันได้ และถ้าเราไม่สามารถทำให้คนมีความสุข การศึกษาก็ไม่สามารถจะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นคนที่มีความสุขจากการได้ศึกษาหาความรู้จะเป็นคนที่มีอิสรภาพจากการพึ่งพิงวัตถุแห่งความสุขภายนอก

จากแนวความคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญคือการสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ **ดี เก่ง และมีสุข** และจะต้องเป็นองค์รวม มิใช่สร้างเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น เพราะคนเก่งโดยไม่เป็นคนดี และไม่เป็นคนมีความสุข ก็จะกลายเป็นคนที่เป็นอันตรายต่อสังคมอย่างยิ่ง

ความหมายของคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีสุข จากแนวคิดของ **ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2542) และ รศ.ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542)** ได้ให้ความหมายในลักษณะเดียวกัน สรุปได้ดังนี้

ดี หมายถึง การมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย มีวินัย ประกอบด้วย (1) สนใจใฝ่รู้ (2) มีสติควบคุมตนเอง (3) ความรับผิดชอบ (4) ความมีเหตุผล (5) ความซื่อสัตย์ และ (6) ความขยัน

ส่วนค่านิยมประชาธิปไตย ประกอบด้วย (1) เห็นคุณค่าของตนเองและคุณค่าของผู้อื่น (2) ทำหน้าที่ของตนเองอย่างสมบูรณ์ (3) ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (4) เคารพกติกาของสังคม (5) ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น มีเหตุผล และเสียสละ

เก่ง หมายถึง การมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1) มีความสามารถในการใช้ภาษา ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน

2) มีตรรกคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ที่ช่วยให้เกิดการสังเกต ประมวลผล จัดกลุ่ม เชื่อมโยง ตั้งสมมติฐานและทดลอง

3) มีทักษะทางดนตรี และจังหวะการเคลื่อนไหว

4) สื่อสารสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้

5) มีความลึกซึ้งภายในจิตใจ และเอื้ออาทรต่อสิ่งแวดล้อม

มีสุข ตามแนวคิดของ ศ.สุมน อมรวิวัฒน์ หมายถึง (1) การมีความรักและการแบ่งปัน (2) เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความจริง ความงาม และความเป็นธรรม (3) ประพฤติชอบ มีความสุข สันติ และไม่เบียดเบียน (4) บริโภคสิ่งต่างๆ ด้วยปัญญา ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของกระแส ส่วนคนที่มีความสุขตามแนวคิดของ รศ.ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่ หมายถึง คนที่มีความสุขจากการเรียนรู้โดยการได้ตอบสนองการใฝ่รู้ ตอบสนองการกระทำและการสร้างสรรค์ ตลอดจนการบริโภคด้วยปัญญาและความคิด

2. วิสัยทัศน์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ครู นักเรียน เนื้อหา เป้าหมายของการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละองค์ประกอบต่างก็มีบทบาทที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน หรืออาจจะกล่าวได้ว่า การเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ 4 ทาง ได้แก่ (1) ผู้เรียนกับผู้สอน (2) ผู้เรียนกับผู้เรียน (3) ผู้เรียนกับวัสดุอุปกรณ์ และ (4) ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม **(บูรชัย ศิริมหาสาคร, 2540)**

การเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ซึ่ง **รศ.พญ.ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2542)** ได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

> *การส่งเสริมพัฒนาการที่ถูกต้อง ครูต้องสนับสนุนและกระตุ้นให้เด็กมีอิสระที่จะมีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดเป็นของตัวเอง..... ที่สำคัญครูจะต้องรู้ว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่ละคนมีความสามารถต่างๆ กันไป ซึ่งล้วนแต่สามารถที่จะมีส่วนร่วมและให้ประโยชน์แก่สังคมได้ทั้งสิ้น*

และกล่าวถึงสมองทั้ง 2 ซีกว่า

> ..... *ข้อมูลทั้งหลายที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้ ควรจะนำเสนอรูปแบบที่สามารถเรียนรู้ได้ทั้งสมองข้างซ้าย และข้างขวา เพื่อเด็กส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถเรียนรู้ด้วยสมองข้างซ้ายก็สามารถเรียนได้อย่างง่ายดายด้วยสมองข้างขวา*

นอกจากนั้นได้ให้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ที่ผู้สอนควรนำไปปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ครูต้องรู้เรื่องของสมอง ได้แก่ โครงสร้างของสมอง การทำงานของสมอง ปัจจัยที่เสริมสร้างการพัฒนาของสมอง

2. แบบฉบับการเรียนรู้ (Learning Style) ของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน ดังนั้น **เทคนิคที่ใช้สอนควรแตกต่างกันตามความต้องการของเด็กแต่ละคน** เช่น เด็กที่เรียนรู้ได้ดีด้วยการเห็น ควรให้เขียน วาดรูป ทำชาร์ทต่างๆ เขียนกราฟ ทำโครงงานที่ต้องใช้การเขียนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเด็กที่ถนัดเรียนรู้ด้วยการได้ยิน ควรให้ท่องเสียงดัง เพื่อเสริมสร้างความจำ ให้ฟังเทป ให้ถามคำถาม ให้ตอบโต้ โดยใช้การโต้วาทีหรืออภิปราย ให้พูดหน้าชั้นหรือสอนคนอื่น

3. การทำให้ความจำและการเรียนรู้ดีขึ้น ควรให้ใช้ทั้งสมองซีกซ้ายและซีกขวา

4. ความคิด การคิดเรื่องสำคัญ คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เป็นเรื่องของสมองซีกซ้าย เด็กควรจะได้รับการเสริมทักษะทางด้านความคิด ให้สมองนำความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินผลความคิดนั้นๆ โดยวิธีต่างๆ เช่น การแบ่งหัวข้อต่างๆ (Classification) โดยการเปรียบเทียบ (Comparison) โดยแบบฉบับเฉพาะเจาะจง (Patterning) โดยการจัดลำดับเหตุการณ์ (Sequencing) โดยความเป็นเหตุเป็นผล (Cause and Effect) โดยการตั้งชื่อ (Labeling) โดยการสังเกต (Observation) โดยการวางแผน (Planning) โดยการคาดการณ์เฉพาะ (Specific Expectation) หรือการตั้งสมมติฐานขึ้นมา (Assumption)

5. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นเรื่องของสมองซีกขวาเป็นส่วนใหญ่ เป็นความสามารถที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ด้วยการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ

6. ความจำ (Memory) ความจำเกี่ยวกับหน้าตา ชื่อ ข้อมูลต่างๆ รูปต่างๆ สามารถเสริมสร้างได้ด้วยการฝึกฝน

7. การศึกษาด้านศิลปะและดนตรี จะมีส่วนช่วยให้สมองเจริญเติบโตหรือมีพัฒนาการ เพราะดนตรีเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการเรียนรู้

ทั้ง 7 ประการ แสดงให้เห็นว่า การที่เราสามารถใช้สมองทั้งสองส่วนในการเรียนรู้จะให้ผลดีกว่าการใช้สมองข้างใดข้างหนึ่งเพียงข้างเดียว ดังนั้นเทคนิคการสอนที่ครูนำมาใช้

ควรขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้สมองด้านใดด้านหนึ่งในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนด้วย นอกจากนั้นสิ่งที่ควรจะต้องพิจารณาประกอบด้วย คือ เรื่อง **พหุปัญญา** ซึ่ง Harward Gardner (1993) ได้แบ่งปัญญาของมนุษย์เป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. สติปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) คือปัญญาที่แสดงความเก่ง ความคล่องแคล่วในการเล่นเครื่องดนตรี การร้องเพลง การฟังเพลง การแต่งเพลง การจำแนกเสียงของโน้ต การเข้าใจความหมายและทำนองเพลง เป็นต้น

2. ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) คือการแสดงความเก่งในการจำข้อมูล การเขียนบทร้อยกรอง เรื่องสั้น วรรณกรรม การพูดสื่อสาร การถ่ายทอดความในใจด้วยภาษา การอ่านหนังสือจับใจความได้ดี การเล่นเกมต่อคำศัพท์ การใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว สละสลวย เป็นต้น

3. ปัญญาทางด้านตรรกและคณิตศาสตร์ (Logical Mathematical Intelligence) คือความเก่งทางด้านความสามารถเข้าใจหลักเหตุผล การใช้ตัวเลข ความสามารถแก้ปัญหาโจทย์ทางคณิตศาสตร์ การควบคุมทดลองทางวิทยาศาสตร์ ความคิดที่เป็นเหตุ เป็นผล การจำแนกแยกแยะประเภท การเข้าใจหลักตรรกวิทยา เป็นต้น

4. ปัญญาทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Body Kinesthetic Intelligence) คือ ความสามารถในการใช้ร่างกายเคลื่อนไหวในการเล่นกีฬา กิจกรรมทางพลศึกษา การเคลื่อนไหว การเล่นเกมกลางแจ้ง ความคล่องแคล่ว เข้มแข็งและยืดหยุ่น รวมไปถึงการแสดงเข้าจังหวะ เช่น การรำ การฟ้อน การเล่น ตลอดจนทักษะที่ต้องใช้มือในการทำงาน เป็นต้น

5. ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual-Spatial Intelligence) คือความสามารถในการวาดภาพ การออกแบบ การทาสี การสร้างรูปบล็อก การทำแผนที่ แผนผัง การทำแผนภูมิ ความเข้าใจภาพหลายมิติ เป็นต้น

6. ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) คือความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ความต้องการของบุคคลอื่น ความสามารถสร้างความเป็นมิตรกับคนแปลกหน้า การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การนำกลุ่มหรือชมรม การเข้าร่วมทีม การทำกิจกรรมตลอดจนความสามารถในการเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ผู้อื่น

7. ปัญญาในการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) คือความสามารถที่จะทำอะไรด้วยตนเองทั้งในการคิด ในการทำงาน การอยู่คนเดียว มีความรู้ ความเข้าใจ

จุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง ชอบที่จะใช้ความคิดอันลุ่มลึกเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา มากกว่าการออกไปทำงานกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

8. ปัญญาด้านความเข้าใจในธรรมชาติ (Naturalistic Intelligence) คือความสามารถที่จะค้นพบลักษณะสายสัมพันธ์ของสัตว์ และพืช ความเข้าใจวงจรชีวิต และความสัมพันธ์ของคน สัตว์และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

ปัญญาทั้ง 8 ด้าน คือ ความเก่งอันหลากหลายที่การศึกษายุคใหม่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเต็มตามศักยภาพในตัวของแต่ละคน โดยต้องอาศัยวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดังกล่าวมาแล้ว

จากการวิเคราะห์เอกสารกระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล โดย **รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ (2540)** ได้ผลว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็น**บุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต** พร้อมที่จะรับหรือเลือกปฏิเสธข่าวสารเทคโนโลยีด้วยวิถีทางแห่งปัญญา คือ **กระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง** (Authenticity Learning) ดังนี้

กระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง

➡ กระบวนการเรียนรู้ที่ไม่ยัดเยียดความรู้และเนื้อหาสาระให้ผู้เรียน

➡ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

➡ ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ รับผิดชอบ และวิเคราะห์วิธีการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่ม

➡ ผู้เรียนสร้างความรู้เชิงความคิด และสร้างสรรค์ความรู้

กระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง ได้แก่

1. กระบวนการเรียนรู้ที่สมดุลและมีความสุข ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับความดี ความงาม และความจริง โดยผ่านกิจกรรมกลุ่ม และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2. กระบวนการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดจำแนก การคิดเชื่อมโยง การเรียนรู้วิธีการคิด แก้ปัญหา การคิดคาดการณ์ล่วงหน้า และการคิดสร้างสรรค์

การฝึกการคิดแก้ปัญหามี 5 ขั้นตอน คือ (1) หยุดคิด (2) ค้นหาสาเหตุ (3) การแสวงหาทางเลือก (4) ปฏิบัติตามทางเลือกที่เลือกไว้ และ (5) การประเมินผล ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้เกิดทักษะการตัดสินใจ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดเชื่อมโยง และการคิดคาดการณ์ล่วงหน้า

3. **การเรียนรู้ที่จะทำและอยู่ร่วมกัน** ได้แก่ การเรียนรู้ทักษะทางอาชีพและทักษะทางสังคม

4. **การเรียนรู้ที่จะเป็นบุคลิกภาพส่วนตัวที่ได้พัฒนาดีขึ้น** เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาสติปัญญาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลมีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของตนเอง รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง รู้จักรอคอย รู้จักเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น รวมทั้งรู้จักรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น จะทำให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

5. **การเรียนรู้ที่แสวงหาวิธีการเรียน** เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ มีเจตคติและค่านิยมเกี่ยวกับการเรียนที่ดี จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความสุข เรียนรู้ที่จะรู้ เรียนรู้ที่จะทำ เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน และเรียนรู้ที่จะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานให้เป็นบุคคลที่รู้วิธีการเรียนรู้

นอกจากนั้น **บูรชัย ศิริมหาสาคร (2540)** ได้กล่าวถึง**การจัดการศึกษาที่เน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา** จะต้องมุ่งสร้างเจตคติที่ดีหรือฉันทะในการเรียนให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติจริง แล้วนำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติมาสรุปเป็นความคิดรวบยอด (Concept) หรือทฤษฎีใหม่ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้ในสถานการณ์จริง โดยเน้น Concept มากกว่า Content (เนื้อหาวิชา) และเน้น Process (กระบวนการเรียนรู้) มากกว่า Product (ตัวความรู้) และการศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลภายใต้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participle Method) หรือการทำงานเป็นกลุ่มแบบประชาธิปไตยเชิงพุทธที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ มีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการยอมรับในความคิดและการกระทำที่หลากหลาย นอกจากนั้น**การเรียนรู้ต้องควบคู่ความสนุกสนาน** โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎี 3 ช. (ชอบ - เชื่อ - ช่วย)

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.1 แนวคิดเรื่องกระบวนการเรียนรู้

การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้มีนักคิด และนักการศึกษาจำนวนมากได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยการผสมผสาน ความรู้จากศาสตร์ต่างๆ เป็นพื้นฐาน เช่น

ความรู้จาก**จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ และปรัชญา** โดยมีฐานแนวคิด 3 ฐาน คือ **ฐานทางด้านจิตวิทยา ด้านปรัชญา และด้านศาสนา** (กรมวิชาการ, 2542) ดังนี้

1. ฐานทางด้านจิตวิทยา โดยอยู่ภายใต้ความเชื่อที่ว่า การพัฒนาการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการที่สำคัญคือ พัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์ และร่างกาย และพัฒนาการทางสติปัญญาของคนมีลักษณะเดียวกันในช่วงอายุที่เท่ากัน ซึ่ง เพียเจต์ (Piaget) ได้แบ่งกระบวนการทางสติปัญญา (Cognitive Process) ออกเป็น 4 ระยะ ตามระดับอายุ คือ (1) ระยะใช้ประสาทสัมผัส (Sensory-motor stage) เป็นการพัฒนาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ปี ในวัยนี้เด็กจะเริ่มพัฒนาการรับรู้ โดยใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ (2) ระยะควบคุมอวัยวะต่างๆ (Preoperational stage) อายุ 2-7 ปี เป็นขั้นของการพัฒนานิสัยและการทำงานของอวัยวะในร่างกาย เช่น การใช้มือทำงาน และการเล่นกีฬา เป็นต้น (3) ระยะที่คิดอย่างเป็นรูปธรรม (Concrete-operational stage) อายุ 7-11 ปี เป็นขั้นที่สามารถเรียนรู้และจำแนกสิ่งดีๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ (4) ระยะที่คิดอย่างเป็นนามธรรม (Formal-operational stage) อายุ 12-15 ปี เป็นขั้นที่สามารถคิดอย่างเป็นเหตุผล และคิดในสิ่งที่ซับซ้อนอย่างเป็นนามธรรมได้มากขึ้น เมื่อเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่แล้วจะสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลและแก้ปัญหาได้อย่างดี

นอกจากนั้นยังมีความเชื่อว่า **การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการตอบสนองต่อสิ่งเร้า** ตามแนวคิดของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้า และผู้เรียนจะเลือกตอบสนองจนได้ผลเป็นที่พอใจของผู้เรียน การตอบสนองใดไม่พึงพอใจก็จะถูกตัดทิ้งไป และการเรียนรู้มีรูปแบบที่ถูกจำแนกได้อย่างแน่นอน เช่น แนวคิดของ บลูม (Bloome) ซึ่งแยกผลของการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Domain) ด้านเจตคติ (Affective Domain) และด้านทักษะ (Psycho-motor Domain) ในส่วนของพุทธิปัญญายังจำแนกการเรียนรู้ออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นความรู้ข้อเท็จจริง ขั้นความเข้าใจ ขั้นวิเคราะห์ ขั้นสังเคราะห์ และขั้นประเมิน เป็นต้น

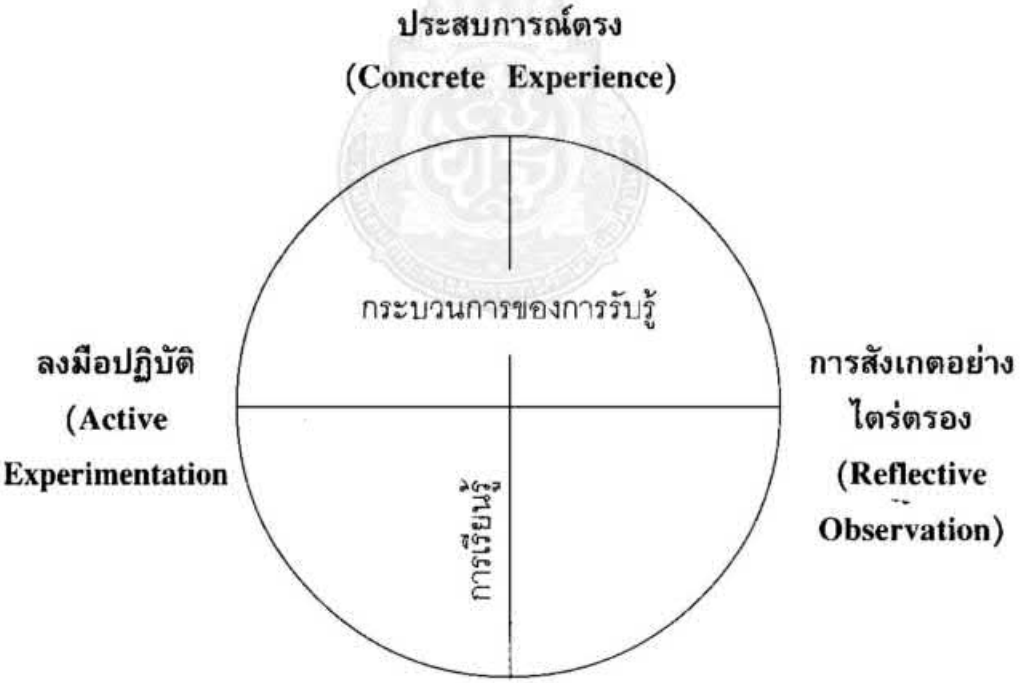
2. ฐานคิดจากปรัชญา คำอธิบายทางปรัชญาเป็นคำอธิบายถึงความจริงเกี่ยวกับโลก เกี่ยวกับมนุษย์ อธิบายถึงความรู้ ความดีโดยรวมๆ บนพื้นฐานความเชื่อของแต่ละคน แต่ละลัทธิ ความคิดเกี่ยวกับวิธีสอนจำนวนมากได้รับอิทธิพลมาจากความคิดทางปรัชญา การจะจัดการศึกษาอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับว่ามีความเชื่อเรื่องความจริง ความรู้ ความดี

อย่างไร เช่น ถ้าเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่เกิดอยู่ในตัวผู้เรียน การเรียนรู้เป็นเรื่องเฉพาะตัว สามารถแปรเปลี่ยนได้ตามความถนัด ตามความสนใจ การเรียนรู้ก็ไม่ต้องอาศัยบุคคลอื่นมากนัก เพราะไม่มีผู้รู้คนใดจะรู้อย่างแท้จริงว่าผู้เรียนแต่ละคนกำลังเรียนรู้อะไร และต้องการเรียนรู้อะไร เช่น การเรียนการสอนที่มีฐานคิดจากความเชื่อทางปรัชญา เช่น แนวการศึกษาแบบเสรีของปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) ซึ่งเชื่อว่าการศึกษาควรเป็นไปเพื่อทำให้ผู้เรียนเข้าใจความจริงของตัวเองว่าคือใคร มีความรู้สึก มีความสนใจ และมีเป้าหมายที่แท้จริงอย่างไร ไม่ควรมีการเรียนการสอนที่มีเจตนาใช้นักเรียนเป็นเครื่องมือของการรักษาวัฒนธรรมหรือสังคมตามที่ผู้ใหญ่ต้องการ และแนวการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสท์ (Constructivism) ที่เชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ให้ความหมาย และสร้างความรู้ขึ้นจากสิ่งที่ได้พบเห็น ผนวกกับความรู้ที่มีอยู่เดิม เป็นต้น

3. ฐานจากทางพุทธศาสนา คำสอนของศาสนา ผู้รู้หลายท่านมีความเห็นว่า คือขุมทรัพย์ทางปัญญาที่สำคัญยิ่ง อาทิ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มีความเห็นว่า เป้าหมายของการศึกษา คือ การพัฒนาขั้นที่ 5 (ได้แก่ ร่างกาย ความรู้สึก ความจำได้ ทัศนคติ และความรู้) เพื่อละอกุศลมูล คือ โลภะ โทสะ โมหะ โดยเสนอให้นำเอาหลักอริยสัจ 4 ประยุกต์เข้ากับกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ มาใช้ในการเรียนการสอน โดย **ขั้นทุกข์ หมายถึง ขั้นกำหนดปัญหา สมุทัย หมายถึง การตั้งสมมติฐาน นิโรธ หมายถึง การทดลองและเก็บข้อมูล มรรค หมายถึง วิเคราะห์และสรุปผล เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา** นอกจากนั้น **พระธรรมปิฎก** ได้เสนอความคิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ว่า เป้าหมายที่แท้จริงของการศึกษาคือ การพัฒนาปัญญาเพื่อก่อให้เกิดสัมมาทิฐิ คือ มีความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น ค่านิยมที่ถูกต้องดีงาม เพื่อเกื้อกูลชีวิตและครอบครัว ซึ่งปัจจัยที่จะทำให้เกิดสัมมาทิฐิมี 2 ประเภท คือ ปัจจัยภายนอก (ปริโตโฆสะ) ได้แก่ สิ่งแวดล้อมต่างๆ คือ อุปกรณ์ สิ่งของ และบุคคล สำหรับบุคคลต้องเป็นบุคคลที่เป็นกัลยาณมิตร เช่น พ่อ แม่ ครู และเพื่อน เป็นต้น และปัจจัยภายในตัวบุคคลเรียกว่า โยนิโสมนสิการ ได้แก่ การคิดอย่างแยบคายหรือคิดเป็น ซึ่งมีวิธีการตามแนวพุทธศาสนา 10 วิธี คือ (1) คิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดเพื่อให้รู้สภาวะที่เป็นจริง) (2) คิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ (คิดเพื่อกำหนดแยกปรากฏการณ์ต่างๆ) (3) คิดแบบสามัญลักษณ์ (คิดเพื่อให้รู้เท่าทัน) (4) คิดแบบอริยสัจ (คิดแบบแก้ปัญหา) (5) คิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ (คิดให้มีความสัมพันธ์

ระหว่างหลักการ จุดหมาย และขอบเขตของสิ่งที่คิด) (6) คิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดยอมรับส่วนที่ดี ที่เสีย ของสิ่งที่เลือกและไม่เลือก) (7) คิดแบบรู้คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม (8) คิดแบบเร้าคุณธรรม (คิดถึงแต่สิ่งที่ดี) (9) คิดแบบอยู่กับปัจจุบัน (10) คิดแบบวิภัชชวาท (พิจารณาสิ่งที่คิดอยู่ให้ครบทุกด้าน)

ด้านกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ David Kolb (อ้างใน กรมวิชาการ, 2542) ได้ศึกษาพบว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติ (Active Experimentation) ในขณะที่บางคนเรียนรู้ผ่านกระบวนการสังเกต หรือการรับรู้ข้อมูลพร้อมๆ กับนำมาคิดไตร่ตรอง (Reflective Observation) และจากจุดตัดของเส้นการเรียนรู้กับเส้นของกระบวนการรับรู้ ทำให้ David Kolb มองเห็นความแตกต่างของการเรียนรู้ถึง 4 แบบ ดังพื้นที่ที่ถูกแบ่งด้วยเส้นตรงแห่งการเรียนรู้ และเส้นตรงแทนกระบวนการของการรับรู้ (แผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 1 รูปแบบการเรียนรู้ของ David Kolb

ต่อมา Mc Carthy. ได้ขยายความคิดของ Kolb โดยให้พื้นที่ 4 ส่วนของวงกลม แทนลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 แบบ ซึ่งมีสไตล์ กระบวนการเรียนรู้ และการรับรู้แตกต่างกัน คือ

ส่วนที่ 1 ด้านบนขวา แทนผู้เรียนแบบที่ 1 (Type One Learners) เป็นผู้เรียนที่ถนัดการรับรู้จากประสบการณ์รูปธรรมผ่านกระบวนการจัดการข้อมูลด้วยการสังเกตอย่างไตร่ตรอง เรียกผู้เรียนแบบนี้ว่า ผู้เรียนที่**ถนัดจินตนาการ** (Imaginative learners)

ส่วนที่ 2 ด้านล่างขวา แทนผู้เรียนแบบที่ 2 (Type Two Learners) เป็นผู้เรียนที่ถนัดการรับรู้ความคิดรวบยอด (Concept) ซึ่งเป็นนามธรรมผ่านกระบวนการสังเกตอย่างไตร่ตรอง เรียกผู้เรียนแบบนี้ว่า ผู้เรียน**ถนัดการวิเคราะห์** (Analytic Learners)

ส่วนที่ 3 ด้านล่างซ้าย แทนผู้เรียนแบบที่ 3 (Type Three Learners) เป็นผู้เรียนที่ชอบการเรียนจากการรับรู้ความคิดรวบยอดแล้วผ่านกระบวนการลงมือทำ เรียกผู้เรียนแบบนี้ว่า ผู้เรียนที่**ถนัดใช้สามัญสำนึก** (Common Sense Learners)

ส่วนที่ 4 ด้านบนซ้าย แทนผู้เรียนแบบที่ 4 (Type Four Learners) เป็นผู้เรียนที่ถนัดการรับรู้จากประสบการณ์รูปธรรมและนำสู่การลงมือปฏิบัติ เรียกผู้เรียนแบบนี้ว่า ผู้เรียนที่**ยอมรับการเปลี่ยนแปลง** (Dynamic Learners)

เมื่อนำความคิดเรื่องสมองซีกซ้ายและซีกขวามาผนวกกับรูปแบบการเรียนรู้ Mc Carthy ได้อธิบายลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 4 แบบ ไว้ดังนี้

การเรียนรู้ของผู้เรียนแบบที่ 1 เกิดจากการรับรู้ประสบการณ์ด้วยความรู้สึกผ่านกระบวนการรับรู้อย่างไตร่ตรอง (Reflective Watching) สมองซีกขวาจะค้นหาความหมายเฉพาะตัวของเขา หรือทำความเข้าใจในแง่มุมของเขา (Personal Meaning) จากเรื่องที่ต้องการเรียน สมองซีกซ้ายจะสร้างความเข้าใจเรื่องนั้นด้วย การวิเคราะห์ในรายละเอียด คำถามนำทางในเรื่องนี้ คือ **"ทำไม" (Why ?)** ผู้เรียนจะต้องค้นหาคำตอบในแง่มุมของตนเอง ต้องเข้าใจว่าการเรียนรู้นั้นมีผลกระทบอย่างไรต่อตนเอง เรื่องที่เรียนเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ความรู้สึก และความคิดเห็นของตนอย่างไร

การเรียนรู้ของผู้เรียนแบบที่ 2 เกิดจากการรับรู้ด้วยความคิดรวบยอด (Concept) และผ่านกระบวนการของการดู การเห็น หรือการรับรู้ข้อมูลอย่างไตร่ตรอง คำถามนำทาง คือ **"อะไร" (What ?)** สมองซีกขวาจะทำหน้าที่ค้นหาประสบการณ์ใหม่ที่บูรณาการเข้ากับสิ่งที่จะมุ่งหาข้อมูลที่ถูกต้องน่าเชื่อถือจากผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยในการสร้างความ

คิดรวบยอด หรือข้อสรุปที่เป็นหลักการ หรือเป็นทฤษฎี ความถูกต้องแน่นอน ความละเอียดถี่ถ้วนของความรู้และข้อมูลที่ได้รับการยืนยันแล้วจากผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ คือ ประเด็นที่ผู้เรียนแบบที่ 2 ให้ความสำคัญ

การเรียนรู้ของผู้เรียนแบบที่ 3 เกิดจากการรับรู้ความคิดรวบยอด ซึ่งเป็นนามธรรมเช่นกัน แต่ผ่านกระบวนการของการลงมือกระทำ คำถามนำทางของการเรียนแบบนี้คือ **"ทำอย่างไรจึงจะนำความคิดไปประยุกต์ใช้งานได้" (How Does it Work ?)** สมองซีกขวาจะพยายามค้นหาหนทางการประยุกต์ที่เป็นแนวเฉพาะของตน ส่วนสมองซีกซ้ายจะค้นหาหนทางทำงานที่เป็นลักษณะของคนอื่นๆ คือ ดูว่าคนอื่นเขาจะทำงานชิ้นนั้นอย่างไร ซึ่งอาจจะต้องศึกษารายละเอียดหรือขั้นตอนการทำงานตามแนวของผู้อื่นเพื่อพัฒนาให้เกิดเป็นแนวทางเฉพาะตนเองต่อไป

การเรียนรู้ของผู้เรียนแบบที่ 4 เกิดจากการรับรู้ด้วยการมีความรู้สึกต่อประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม และผ่านกระบวนการลงมือการกระทำ คำถามนำทางคือ **"ถ้า" (If ?)** สมองซีกขวาจะค้นหาแนวทางการขยายผลจากการเรียนรู้ และซีกซ้ายจะวิเคราะห์ถึงความสำคัญและความเกี่ยวโยงกับสถานการณ์ในชีวิตจริง ผู้เรียนแบบที่ 4 นี้ ประสงค์ที่จะค้นหาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงของสรรพสิ่งและนำผลการเรียนรู้มาสู่ชีวิตจริง มีความกระตือรือร้นที่จะสังเคราะห์ความรู้ และทักษะจากการเรียนในแง่มุมที่ตนเองได้ค้นพบเข้ากับสถานการณ์อื่นๆ ของตนเองและผู้อื่น ถึงแม้ว่าการทำอย่างนั้นจะมีความซับซ้อนเพียงใดก็ตาม

การเคลื่อนไหวของวัฏจักรทั้งในปัจจุบันและอนาคตแห่งการเรียนรู้ เริ่มต้นจากส่วนที่ 1 ไปทางขวาตามเข็มนาฬิกา จากประเด็นคำถาม **"ทำไม"** ไปสู่ประเด็นคำถามว่า **"ถ้า"** ซึ่งเป็นการจบอย่างเปิดประเด็นใหม่ ให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบที่เป็นของตนเอง โดยมีการดำเนินกิจกรรมที่ยืดหยุ่นตอบสนองผู้เรียนซึ่งมีลักษณะการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้เรียนอย่างมีความสุขและเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ได้กับนักเรียนระดับอนุบาลจนถึงอุดมศึกษา

3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขในการเรียน มีดังนี้

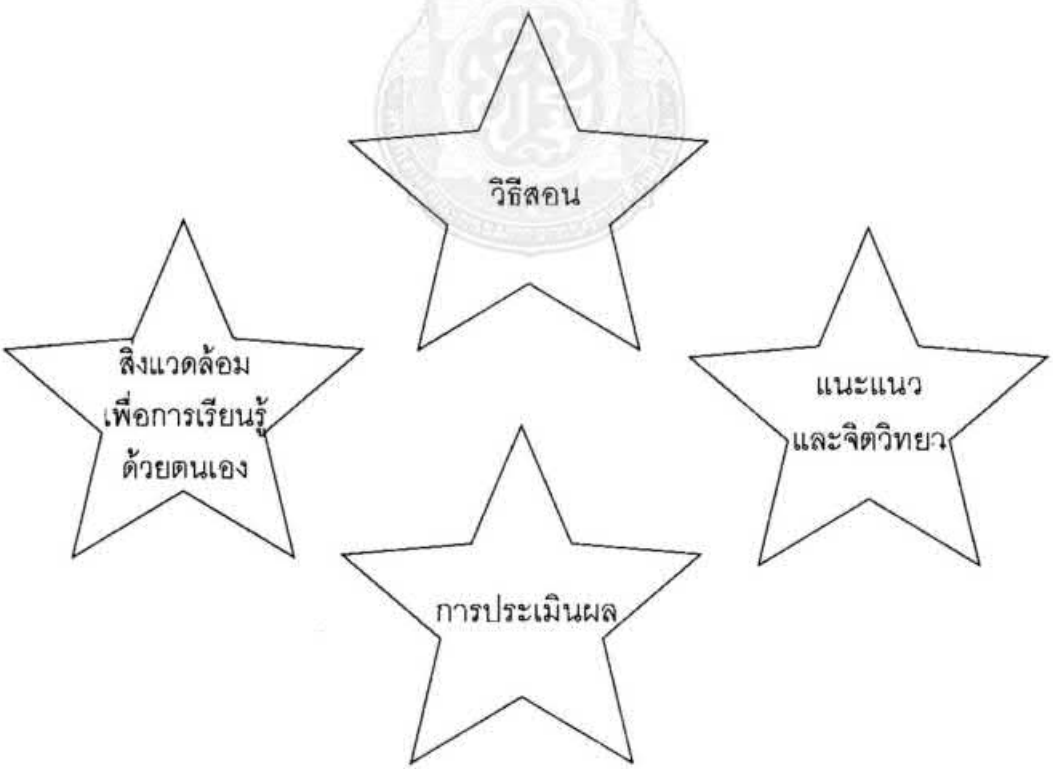
1. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สุมณฑา พรหมบุญ (2540) ได้เสนอมิติใหม่ของการเรียนการสอนว่า **"การศึกษา 100% หมายถึง การเรียนรู้เต็ม 100% ของเวลาของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้จัดการให้เกิดการเรียนรู้ให้เต็มร้อยนั้น"** ดังนั้น ศูนย์กลางของการเรียนรู้จึงอยู่ที่ผู้เรียนมิใช่ผู้สอน และได้ให้นิยาม**การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม** คือ การที่เด็กแต่ละคนมีส่วนร่วมทำให้ตัวเขาเองเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ครูอยากจะให้รู้ ไม่โดยทางตรงก็ทางอ้อม ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 2

เด็กแต่ละคนมีโอกาสร่วมกิจกรรมและเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน
(Student - Centered Teaching and Learning)

แผนภูมิที่ 2 รูปแบบการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วมของ รศ.ดร.สุมณฑา พรหมบุญ

นอกจากนั้นได้เสนอยุทธวิธีการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่การเป็นคนดี เก่ง มีสุข ด้วยยุทธวิธี 4 ดาว ซึ่งประกอบด้วย **หนึ่ง** การใช้วิธีสอนแบบห้าแฉก ได้แก่ การเรียนเป็นกลุ่ม การใช้คำถามเป็นสื่อให้คิด การให้เด็กทำกิจกรรมและสร้างผลงาน การช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการโดยการเสริมด้วยสื่อสายตาต่าง ๆ การเชื่อมโยงถึงชีวิตจริง **สอง** การสร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ ได้แก่ การปรับสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การจัดบริเวณในโรงเรียนให้เป็นแหล่งความรู้ การจัดศูนย์วิทยาการให้เป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลาย การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และการร่วมมือกับผู้ปกครองควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกบ้านและนอกโรงเรียน **สาม** การแนะแนวและจิตวิทยา โดยประสานกัลยาณมิตร 5 กลุ่ม คือ ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครูแนะแนว และนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ **สี่** การประเมินผลด้วยกระบวนการ 5 อย่างคือ ทดสอบความรู้พื้นฐานหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินจากแฟ้มผลงาน กระบวนการทำงาน พัฒนาการทางนิสัย และความสามารถพิเศษ ดังแผนภูมิรูปที่ 3

แผนภูมิที่ 3 ยุทธวิธี 4 ดาว ของ รศ.ดร.สุมณฑา พรหมบุญ

2. วัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) Mc Carthy (1979, อ้างในกรมวิชาการ, 2542) ได้เสนอแนวความคิดว่า การเรียนรู้และการสอนจะต้องมีลักษณะเคลื่อนไหวอย่างเป็นลำดับขั้นตอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนซึ่งมีลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เรียนและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างมีความสุข โดยมีความเชื่อพื้นฐานดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนรับรู้ประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารในช่องทางที่แตกต่างกัน
2. มนุษย์ทุกคนมีกระบวนการจัดการประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารในลักษณะที่แตกต่างกัน
3. วิธีการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล มีคุณค่าเท่าเทียมกัน
4. ผู้เรียนแต่ละคนประสงค์ที่จะมีความสุขจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ หรือลักษณะการเรียนรู้ของตนเอง
5. ในขณะที่วัฏจักรการเรียนรู้เคลื่อนไหวไปผู้เรียนทั้งหลายจะ "ฉายแวว" แตกต่างกัน ดังนั้นเขาจึงมีโอกาสเรียนรู้จากเพื่อนแต่ละคน

การเรียนการสอนที่มีฐานคิดจากความเชื่อพื้นฐานเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนใหม่ เพื่อทำในสิ่งต่อไปนี้

1. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเท่ากันที่จะเรียนรู้
2. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ให้มีลักษณะจูงใจเป็นงานเบื้องต้นของครู
3. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่สอนทักษะผนวกกับความคิดรวบยอดพร้อม ๆ กับให้เห็นประโยชน์โดยตรง
4. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับการค้นพบตัวเอง
5. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่ปลุกให้ผู้เรียนตื่นตาอยู่กับเทคนิคการสอนที่ใช้ทั้งสมองซีกขวาและซ้าย
6. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่ไม่เพียงแต่ให้เกียรติผู้เรียน แต่ต้องชื่นชมความหลากหลายของผู้เรียนด้วย

แนวการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้จึงออกแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียนทุกลักษณะ โดยกิจกรรมบางช่วงจะตอบสนองให้ผู้เรียนทั้ง 4 แบบ มีความสุขในการเรียนในช่วงกิจกรรมที่ตนถนัด และรู้สึกท้าทายในช่วงที่ผู้อื่นถนัดผสมผสานกันไป

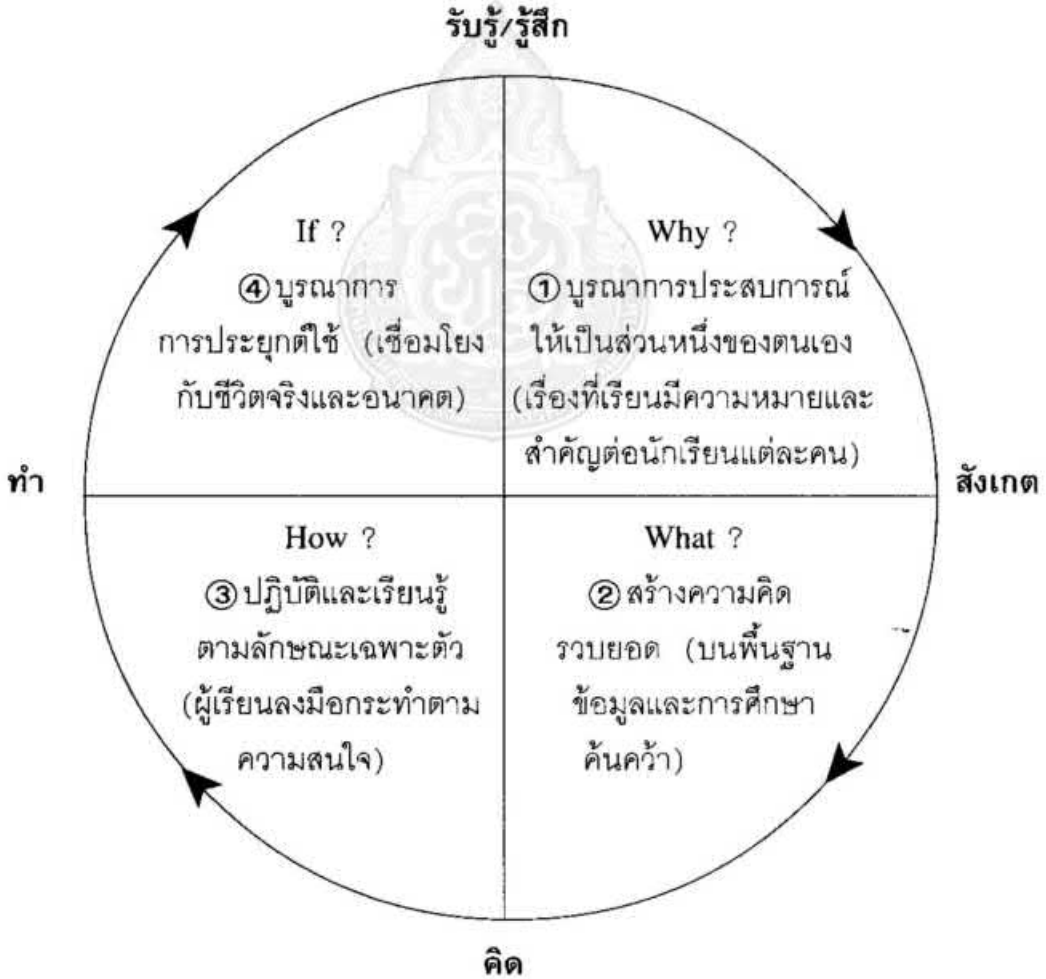
การจัดกิจกรรมตามวัฏจักรการเรียนรู้ ใช้วงกลมเป็นสัญญลักษณ์แทนการเคลื่อนไหวของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งพื้นที่วงกลมออกเป็น 4 ส่วน ด้วยเส้นแห่งการเรียนรู้ และเส้นกระบวนการรับรู้ข้อมูล (ดังแผนภูมิที่ 4) แต่ละส่วนใช้แทนกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คือ **บูรณาการประสบการณ์ให้เป็นส่วนหนึ่งของตน** (Integrating Experience with the Self) ใช้คำถามที่เป็นคำถามนำกิจกรรม คือ **ทำไม (Why ?)**

ส่วนที่ 2 คือ **สร้างความคิดรวบยอด** (Concept Formulation) คำถามที่เป็นคำถามนำกิจกรรมประจำส่วนนี้ คือ **อะไร (What ?)**

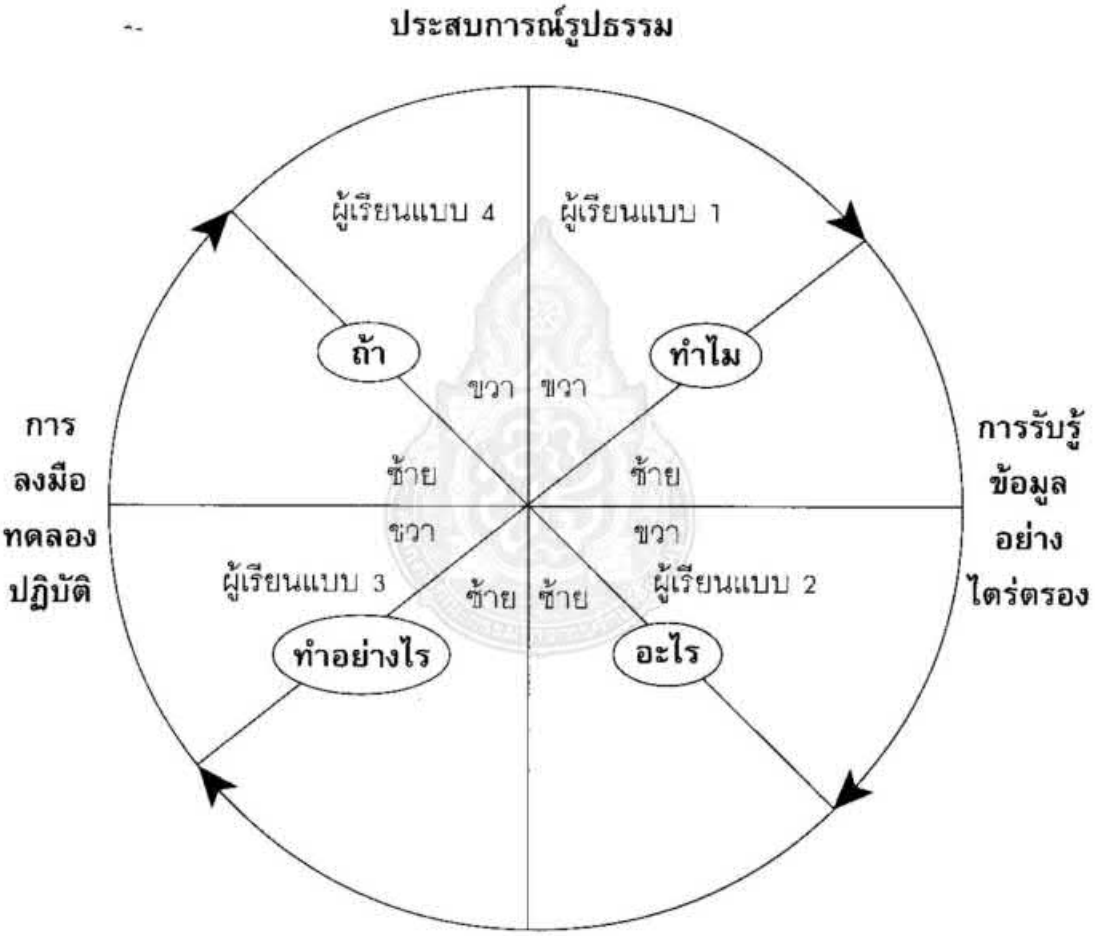
ส่วนที่ 3 คือ **ปฏิบัติและเรียนรู้ตามลักษณะเฉพาะตัว** (Practice and Personalization) คำถามที่เป็นคำถามนำกิจกรรมประจำส่วนนี้ คือ **ทำอย่างไร (How does it work ?)**

ส่วนที่ 4 คือ **บูรณาการประยุกต์กับประสบการณ์ของตน** (Integrating Application and Experience) คำถามที่เป็นคำถามนำกิจกรรมประจำส่วนนี้ คือ **ถ้า (If ?)**

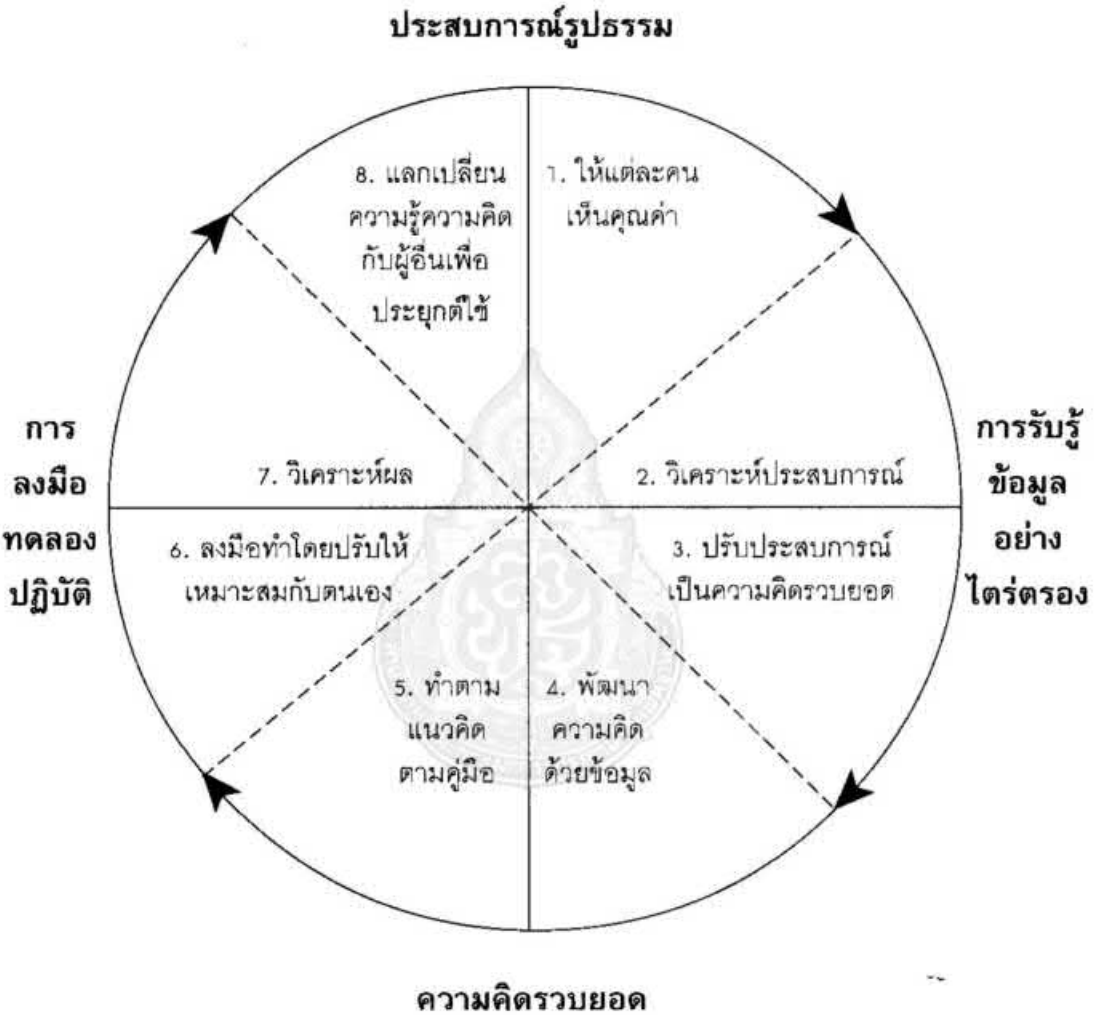
แผนภูมิที่ 4 วัฏจักรของการเรียนรู้ (4 MAT)

เมื่อนำแนวความคิดการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการใช้สมองซีกซ้ายและขวามาเป็นหลักการประกอบ ทำให้การวางแผนการจัดกิจกรรมแบ่งย่อยออกเป็น 8 ขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายและยืดหยุ่น ตอบสนองการพัฒนาศักยภาพทุกด้านของผู้เรียนซึ่งมีลักษณะการเรียนแตกต่างกันอย่างเต็มที่ (แผนภูมิที่ 5)

แผนภูมิที่ 5 การแบ่งวัฏจักรการเรียนรู้ออกเป็น 8 ส่วน ตามบทบาท ของสมองสองซีก

ในการเตรียมแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอน มีชื่อเรียกดังปรากฏในแผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 6 8 ขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

3. การเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้ (Constructivism) เป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการสรรค์สร้างความรู้ขึ้นอยู่กับความรู้เดิม และมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับสถานการณ์หรือบริบทที่เกิดขึ้น สำหรับยุทธวิธีการสอนแบบสรรค์สร้างความรู้ มีขั้นตอนดังนี้ (สุมณฑา พรหมบุญ, 2540)

1) ขั้นปฐมนิเทศ

ขั้นนี้ครูให้โอกาสนักเรียนสร้างจุดมุ่งหมายและแรงจูงใจในการเรียนรู้ในเนื้อหาที่กำหนด

2) ขั้นทำความเข้าใจ

ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้นักเรียนปรับแนวคิดปัจจุบันในหัวข้อของบทเรียนให้ชัดเจน ซึ่งสามารถทำได้โดยให้เด็กทำกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายในกลุ่มย่อย การออกแบบแผ่นโปสเตอร์และการเขียน

3) ขั้นจัดโครงสร้างแนวคิดใหม่

ขั้นการสร้างแนวความคิดขึ้นใหม่นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของขั้นตอนการสอนแบบสรรค์สร้างความรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยดังนี้

- ทำแนวความคิดให้กระจ่างชัดและแลกเปลี่ยนกัน
- สร้างแนวความคิดขึ้นใหม่
- ประเมินแนวความคิดใหม่

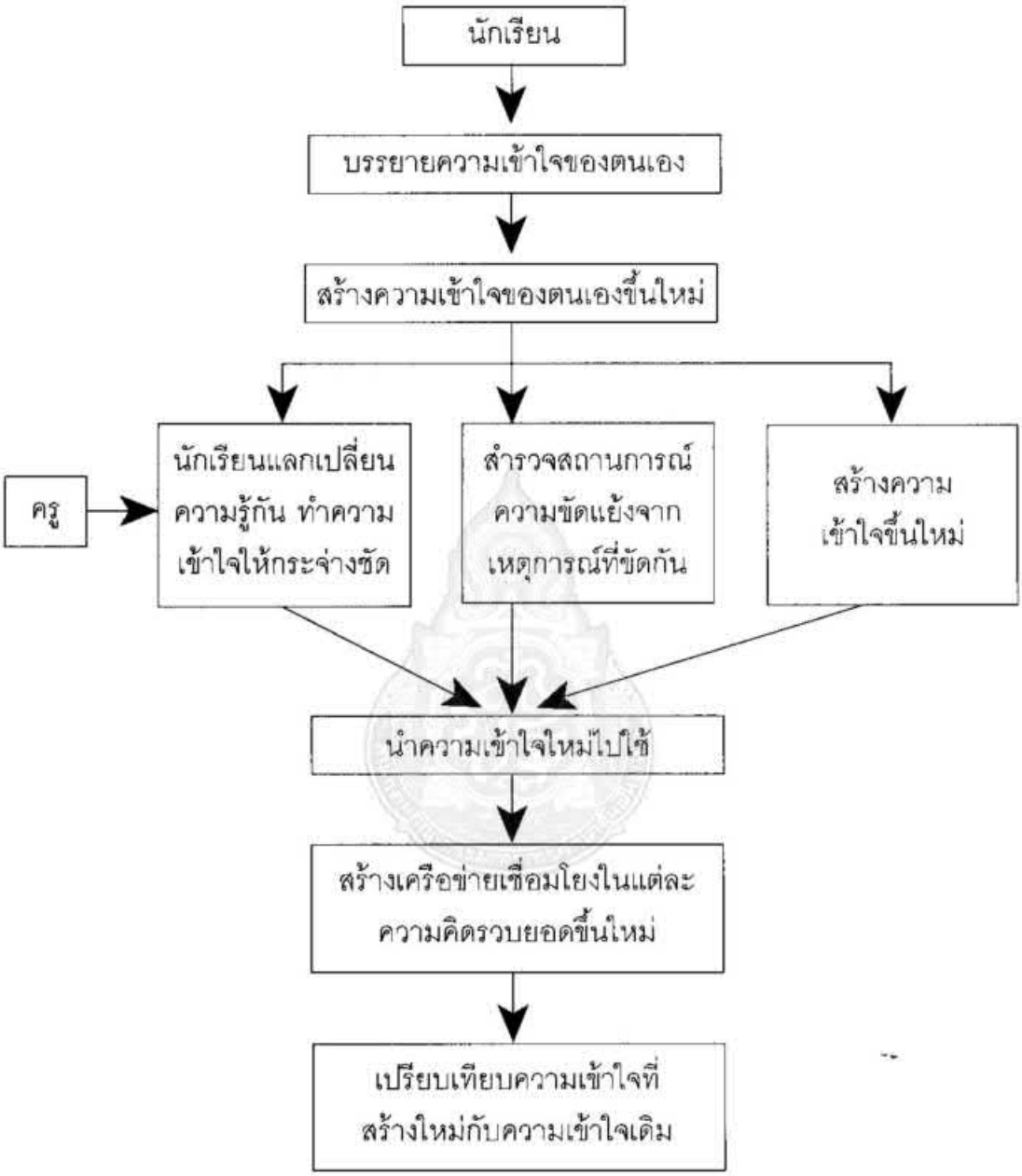
4) การนำแนวความคิดไปใช้

ขั้นนี้ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนนำแนวความคิดของตนเองที่สร้างขึ้นไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งที่คุ้นเคยและแปลกใหม่

5) การทบทวน

ขั้นตอนสุดท้าย ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนสะท้อนตนเองว่าแนวความคิดของตนได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรโดยการวาดภาพเปรียบเทียบระหว่างความคิดของตนตอนเริ่มเรียนในบทเรียนนั้น กับตอนสิ้นสุดการเรียนในบทเรียนนั้น

ขั้นตอนดังกล่าวอาจนำมาเขียนเป็นแผนผังได้ดังแผนภูมิที่ 7

แผนภูมิที่ 7 ขั้นตอนการสอนแบบสรรค์สร้างความรู้

4. การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning)

เป็นวิธีการเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน

แต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ และการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม

การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะในด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ใหม่ และการยอมรับซึ่งกันและกัน การสื่อความหมาย สิ่งดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขพร้อมๆ กับการพัฒนาความดีงามและความรู้ ความสามารถ

Johnson (1984, อ้างในกรมวิชาการ, 2542) ได้แยกแยะให้เห็นความแตกต่างระหว่างการเรียนด้วยการแบ่งกลุ่มที่ใช้กันแบบเดิมๆ กับการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ (cooperative learning) ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจมีพื้นฐานอยู่บนความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันทางบวก (possitive interdependence) สมาชิกทั้งกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน และทุกคนต้องพร้อมใจกันที่จะทำให้สมาชิกทุกคนของกลุ่มแสดงความสามารถได้เท่าเทียมกัน

2. การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ สมาชิกต้องมีความชัดเจนในเรื่องความรับผิดชอบต่อผลงานของแต่ละบุคคล (individual accountability) ผู้เรียนแต่ละคนต้องแสดงข้อมูลถึงความก้าวหน้าให้กลุ่มทราบ และกลุ่มก็ต้องช่วยกันแนะนำหรือช่วยเหลือให้แต่ละคนก้าวหน้าไปถึงระดับสูงสุด แต่สำหรับกลุ่มแบบเก่าผู้เรียนที่เป็นสมาชิกกลุ่มบางคนอาจจะคอยแอบแฝงมีชื่อร่วมในงานกลุ่ม โดยไม่มีบทบาทใดก็ได้

3. การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ สมาชิกของกลุ่มจะมีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันในแง่ความรู้ ความสามารถและบุคลิก ขณะที่กลุ่มแบบเดิมจะมีลักษณะใกล้เคียงกันหรือสนใจเรื่องเดียวกันเป็นส่วนใหญ่

4. กลุ่มแบบร่วมแรงร่วมใจ สมาชิกแต่ละคนจะมีส่วนร่วมแสดงความเป็นผู้นำในกลุ่ม ในขณะที่แบบเก่าหัวหน้ามักถูกเลือกให้บุคคลคนหนึ่งทำหน้าที่

5. กลุ่มแบบร่วมแรงร่วมใจ ทุกคนร่วมรับผิดชอบผลการเรียนของสมาชิกแต่ละคน ทุกคนต้องมุ่งมั่นและกระตุ้นให้แต่ละคนทำชิ้นงานตามที่กำหนด ในขณะที่กลุ่มแบบเดิมสมาชิกกลุ่มไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบซึ่งกันและกัน

6. ในกลุ่มแบบร่วมแรงร่วมใจ มีเป้าหมายที่จะพัฒนาผลการเรียนของแต่ละคนให้ขึ้นสูงสุดพร้อมกับการรักษาความสัมพันธ์ในการทำงานที่ดีไว้ ส่วนกลุ่มแบบเดิมสมาชิกมุ่งเพียงทำงานที่กลุ่มได้รับมอบหมายให้เสร็จ

7. ในกลุ่มแบบร่วมแรงร่วมใจ ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางสังคม

8. ในกลุ่มแบบร่วมแรงร่วมใจ ครูจะเป็นผู้คอยสังเกต วิเคราะห์การทำงานร่วมกันและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้กลุ่มทำงานได้ดีขึ้น แต่ในกลุ่มแบบเดิมครูจะสังเกตแล้วเข้าไปแทรกแซงการทำงานกลุ่มมากกว่า

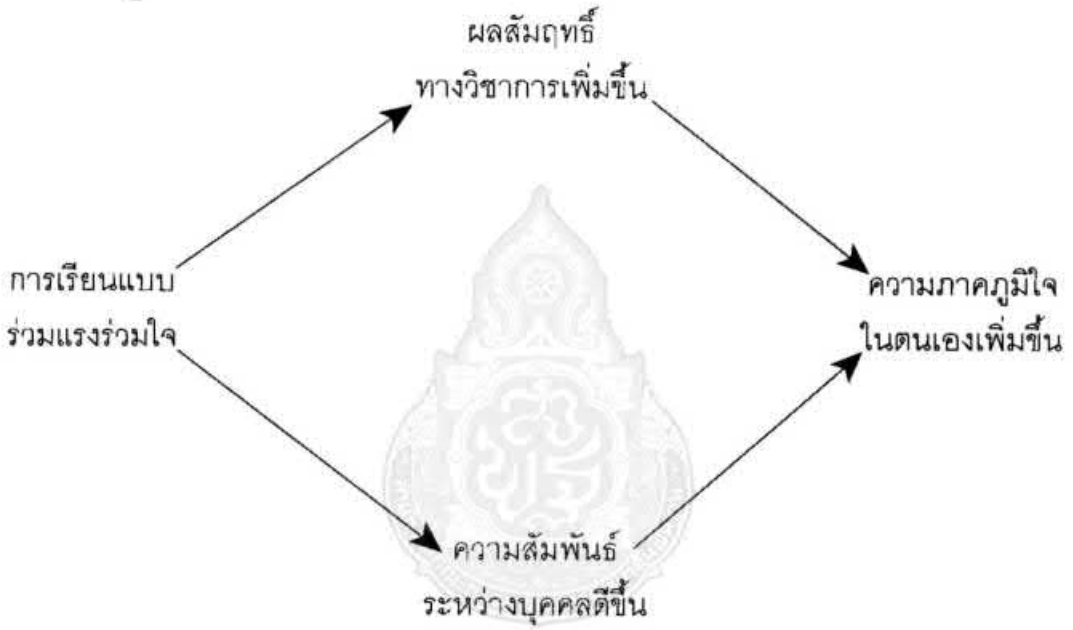
9. ในกลุ่มแบบร่วมแรงร่วมใจ ครูจะแนะวิธีการสร้าง **กระบวนการ**ทำงานที่มีประสิทธิภาพแก่กลุ่มโดยไม่มีการบังคับ แต่ในกลุ่มแบบเดิมมักไม่เน้นกระบวนการแต่เน้นที่ผลงาน

จากลักษณะทั้ง 9 ประการ สามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังภาพปรากฏในแผนภูมิที่ 8

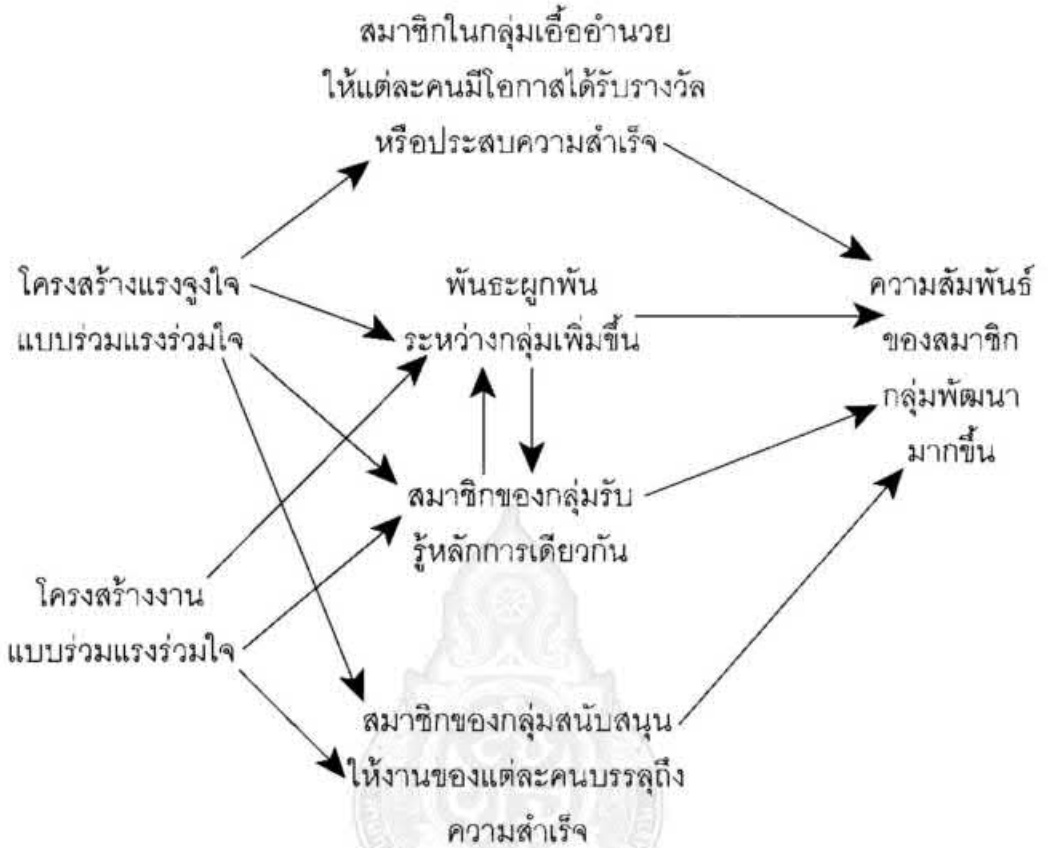
แผนภูมิที่ 8 ลักษณะแตกต่างของการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมแรงร่วมใจกับกลุ่มแบบเดิม

Slavin (1983, อ้างในกรมวิชาการ, 2542) ซึ่งเป็นผู้นำแนวความคิดเรื่องการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ เชื่อว่าการเรียนแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง (self-esteem) นั่นหมายถึงผู้เรียนจะเรียนด้วยความสุขและพัฒนาสติปัญญาของตนเองอย่างเต็มที่พร้อมกับเกิดความรู้สึกที่ดีงามในทางสังคมขึ้นจากกระบวนการทำงานกลุ่ม ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 9

แผนภูมิที่ 9 การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น

ในมิติของพัฒนาการความสัมพันธ์ทางสังคม Slavin (1983) ได้ย้ำให้เห็นว่าการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในแง่ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางที่ดี กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจจะทำให้ลดความรู้สึกเหลื่อมล้ำทางด้านเพศ สังคม เศรษฐกิจ และอื่นๆ ลง แต่จะมีความรู้สึกกระตือรือร้นในการช่วยเหลือ การร่วมมือกันเข้ามาแทนที่ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเก่งในมิติของมนุษยสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Interpersonal) ในทางที่ดีงาม ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 10

แผนภูมิที่ 10 รูปแบบของงานและแรงจูงใจจากการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจส่งผลต่อความสัมพันธ์ของกลุ่ม

เทคนิควิธีการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจที่ครูผู้สอนสามารถเลือกนำไปใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความเหมาะสมมีอยู่หลายเทคนิควิธี (กรมวิชาการ, 2542) ได้แก่

1) การเล่าเรื่องรอบวง (Roundrobin) เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มเล่าประสบการณ์ ความรู้ สิ่งที่ตนกำลังศึกษาและสิ่งที่ตนประทับใจให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟังทีละคน เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อความหมายของผู้เรียน

2) มุมสนทนา (Corners) จัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยเข้าไปนั่งตามมุมหรือจุดต่าง ๆ ของห้องเรียน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาคำตอบสำหรับโจทย์ปัญหาต่าง ๆ ที่ครูหยิบยกมา แล้วให้สมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอธิบายเรื่องราวที่ตนได้ศึกษาให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง

3) คู่ตรวจสอบ (Pairs Check) แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 หรือ 6 คน ให้สมาชิกในกลุ่มจับคู่กันทำงาน เมื่อได้รับโจทย์ปัญหาหรือแบบฝึกหัดจากครู นักเรียนคนหนึ่งจะเป็นคนแก้โจทย์หรือตอบปัญหา อีกคนหนึ่งทำหน้าที่เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา หลังจากทำข้อ 1 เสร็จ นักเรียนคู่นั้นจะสลับหน้าที่ เมื่อทำครบทุกข้อแล้ว แต่ละคู่จะนำคำตอบมาแลกเปลี่ยนตรวจสอบกับคำตอบของผู้อื่นในกลุ่ม

4) คู่คิด (Think-Pair Share) ครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามให้นักเรียนในชั้นตอบ แต่ก่อนที่จะตอบ จะต้องคิดหาคำตอบของตนเองก่อนแล้วนำคำตอบของตนไปอภิปรายกับเพื่อนอีกคนหนึ่งที่นั่งติดกับตน เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกต้องหรือดีที่สุด จึงนำคำตอบนั้นมาเล่าให้เพื่อนในชั้นฟัง

5) เพื่อนเรียน (Partners) นักเรียนจับคู่ช่วยเหลือกันเรียนและทำความเข้าใจเนื้อหาที่เป็นความคิดรวบยอดที่สำคัญ ในบางครั้งคู่หนึ่งอาจจะไปขอคำแนะนำหรือคำอธิบายจากคู่อื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวดี เมื่อมีความเข้าใจที่แจ่มชัดแล้วก็นำไปถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนคู่อื่น ๆ

6) ปริศนาความคิด (Jigsaw) ครูมอบหมายให้สมาชิกแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาในบทเรียนหรือเอกสารที่กำหนดให้ โดยทุกกลุ่มศึกษาเหมือนกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะถูกกำหนดให้ศึกษาเนื้อหาคนละตอนแตกต่างกัน นักเรียนที่ศึกษาหัวข้อเดียวกันจากทุกกลุ่มจะร่วมกันเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หลังจากที่ทุกคนศึกษาเนื้อหาจนเข้าใจแล้วจะร่วมกันคิดหาวิธีอธิบายให้เพื่อนนักเรียนในกลุ่มประจำของตนฟัง และจะกลับมาที่กลุ่มประจำของตน สมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเรื่องต้น ๆ หรือโจทย์ข้อแรก ๆ จะเล่าให้สมาชิกในกลุ่มของตนฟังก่อน ทำเช่นนี้จนครบหรือข้อสุดท้าย สมาชิกในกลุ่มคนใดคนหนึ่งจะสรุปเนื้อหาของสมาชิกทุกคนในกลุ่มเข้าด้วยกัน และครูควรทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนในช่วงสุดท้ายของการเรียนและให้รางวัล

7) กลุ่มร่วมมือ (Co - op Co - op) แบ่งนักเรียนในห้องเป็นกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มย่อยร่วมกันศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยสมาชิกแต่ละคนจะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบหลังจากที่สมาชิกแต่ละคนทำงานที่ตนได้รับมอบหมายเสร็จ ก็จะนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่มแล้วจึงนำผลงานนั้นเสนอต่อชั้นเรียน ซึ่งความสำเร็จของกลุ่มคือ ความสำเร็จของสมาชิกทุกคน

8) การร่วมมือกันแข่งขัน (Team Games Tournament (TGT)) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีความรู้ เพศ และความสามารถคละกัน กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มแข่งขัน มีจำนวนสมาชิกในกลุ่มเท่ากัน กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เมื่อเริ่มเรียนทุกกลุ่มจะศึกษาเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายจนแตกฉาน หลังจากนั้นสมาชิกทุกคนในกลุ่มที่ 1 และ 2 ช่วยกันตั้งคำถามโดยไม่จำเป็นต้องเขียนคำตอบ แล้วนำไปมอบให้ผู้ประสานงานของกลุ่มที่ 3 ในขณะเดียวกันสมาชิกของกลุ่มที่ 1 หรือ 2 ก็จะติวข้อคำถามให้สมาชิกในกลุ่มของตน เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้ประสานงานกลุ่มที่ 3 จะเรียกผู้แทนจากกลุ่มที่ 1 และ 2 สลับกันออกมาจับฉลากคำถาม แล้วตอบคำถาม โดยกลุ่ม 3 เป็นกลุ่มเฉลย ถ้าตอบถูกจะได้ข้อละ 1 คะแนน และเมื่อสิ้นสุดการแข่งขันให้รวมคะแนน กลุ่มที่ได้คะแนนสูงจะได้รับคำชมเชย กลุ่มที่ได้รับคะแนนต่ำจะได้รับการให้กำลังใจ สรุปผลการทำกิจกรรม สิ่งที่ได้เรียนรู้และข้อเสนอแนะ ครูจะอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

9) ร่วมกันคิด (Numbered Heads Together) เริ่มต้นด้วยครูถามคำถาม แล้วให้นักเรียนในกลุ่มย่อยช่วยกันคิดหาคำตอบ หลังจากนั้นครูจึงเรียกให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตอบคำถาม

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ

การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ ไม่ว่าจะใช้เทคนิคใดก็ตาม ควรดำเนินการตามลำดับ ขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นเตรียม ประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันและจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2-6 คน แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม วัตถุประสงค์ของบทเรียน การทำกิจกรรมร่วมกัน และการฝึกฝนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

2) ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหาและแหล่งข้อมูล มอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม และอธิบายขั้นตอนการทำงาน

3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนจะร่วมกันทำกิจกรรมตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้เทคนิคตามที่ครูกำหนด

4) ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล โดยตรวจสอบว่านักเรียนปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนหรือยัง

5) **ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม** ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ผู้เรียนไม่เข้าใจครูก็จะอธิบายเพิ่มเติม นอกจากนั้นครูและนักเรียนจะร่วมกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

ถ้าดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะในด้าน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ใหม่ การยอมรับซึ่งกันและกัน และการสื่อความหมาย สิ่งดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข พร้อม ๆ กับการพัฒนาความดีงาม ความรู้ และความสามารถไปด้วยกัน

4. รูปแบบและวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้

ทิศนา แขมมณี และคณะ (2540, อ้างในกรมวิชาการ, 2542) ได้เสนอวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถจะนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. กระบวนการสร้างความตระหนัก
2. กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด
3. กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
4. กระบวนการกลุ่ม
5. กระบวนการแก้ปัญหา
6. กระบวนการปฏิบัติ
7. กระบวนการคณิตศาสตร์
8. กระบวนการเรียนภาษา
9. กระบวนการสร้างเจตคติ
10. กระบวนการสร้างค่านิยม
11. กระบวนการเรียน ความรู้ ความเข้าใจ

กระบวนการต่าง ๆ มีขั้นตอนและเทคนิคสำคัญที่จะนำไปปรับปรุงและใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการสร้างความตระหนัก

เป็นกระบวนการที่มุ่งฝึกให้นักเรียนเกิดความสนใจ เอาใจใส่ รับรู้ และเห็นคุณค่าในปรากฏการณ์ และพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ที่เกิดขึ้นในสังคม

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
1.1 ให้นักเรียนสังเกต	➤ ให้นักเรียนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ครูต้องการให้เกิดความตระหนักเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ เอาใจใส่ และเห็นคุณค่า โดยใช้กรณีตัวอย่าง
1.2 ให้นักเรียนวิจารณ์	➤ ให้นักเรียนได้วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ ผลดี ผลเสีย ที่จะเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้น ระยะยาว
1.3 ให้นักเรียนสรุป	➤ ให้นักเรียนอภิปรายหาข้อมูลหรือหลักฐานสนับสนุนคุณค่าของสิ่งที่ต้องตระหนัก และวางเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องนั้น ๆ

2. กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
2.1 ให้นักเรียนสังเกต	➤ ให้นักเรียนรับรู้และศึกษาข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยใช้สื่อประกอบ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดข้อกำหนดเฉพาะด้วยตนเอง
2.2 ให้นักเรียนจำแนกความแตกต่าง	➤ ให้นักเรียนบอกข้อแตกต่างของสิ่งที่รับรู้ และระบุเหตุผลในความแตกต่างนั้น
2.3 ให้นักเรียนหาลักษณะร่วม	➤ ให้นักเรียนมองเห็นความเหมือนในภาพรวมของสิ่งที่รับรู้ และสรุปเป็นวิธีการ หลักการ คำจำกัดความ หรือให้คำนิยามได้
2.4 ให้นักเรียนระบุชื่อความคิดรวบยอด	➤ ให้นักเรียนเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่รับรู้นั้น
2.5 ให้นักเรียนทดสอบและนำไปใช้	➤ ให้นักเรียนได้ทดลอง ทดสอบ สังเกต ทำแบบฝึกหัดปฏิบัติ เพื่อประเมินความรู้

3. กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

เป็นกระบวนการทางปัญญาที่ช่วยฝึกให้นักเรียนคิดพิจารณาเพื่อการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
3.1 ให้นักเรียนสังเกต	➤ ให้นักเรียนได้รับรู้ข้อมูลด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ได้ความคิดรวบยอดที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ สรุปเป็นใจความสำคัญอย่างครบถ้วนตรงตามหลักฐานข้อมูล
3.2 ให้นักเรียนอธิบาย	➤ ให้นักเรียนได้ตอบคำถาม แสดงความคิดเห็นเชิงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่กำหนด เน้นการใช้เหตุผล ตามหลักการ กฎเกณฑ์ และการอ้างหลักฐานข้อมูลประกอบให้น่าเชื่อถือ
3.3 ให้นักเรียนรับฟัง	➤ ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการวิพากษ์วิจารณ์กันตามหลักเหตุผล และข้อมูลที่มี โดยไม่ใช้อารมณ์หรือทิฐิ
3.4 ให้นักเรียนเชื่อมโยงความสัมพันธ์	➤ ให้นักเรียนได้เปรียบเทียบความแตกต่าง และความคล้ายคลึงกันของสิ่งต่างๆ โดยสรุปจัดกลุ่มสิ่งที่เป็นพวกเดียวกัน เชื่อมโยงเหตุการณ์เชิงเหตุและผลในลักษณะอุปมาอุปไมย
3.5 ให้นักเรียนวิจารณ์	➤ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้วิเคราะห์เหตุการณ์ คำกล่าว แนวคิด การกระทำ โดยจำแนกจุดเด่น/จุดด้อย ส่วนดี/ส่วนเสีย ส่วนสำคัญ/ไม่สำคัญ พร้อมยกเหตุผลประกอบการวิจารณ์
3.6 ให้นักเรียนสรุป	➤ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พิจารณาส่วนประกอบของการกระทำหรือข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน แล้วสรุปผลให้ถูกต้องตามหลักฐานข้อมูล

4. กระบวนการกลุ่ม

เป็นกระบวนการที่มุ่งให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน และเรียนรู้บทบาทของสมาชิกกลุ่ม

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
4.1 ให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันรับบทบาทผู้นำกลุ่ม	➤ ครูกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดการกำหนดข้อตกลง และช่วยควบคุมให้เป็นไปตามข้อตกลงนั้น
4.2 ให้นักเรียนวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการ	➤ ครูให้การกระตุ้นและเสริมแรง
4.3 ให้นักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนบนพื้นฐานของเหตุผล	➤ ครูใช้การกระตุ้น ให้ตัวอย่างช่วยการเชื่อมโยงเหตุและผล และให้การเสริมแรง
4.4 ให้นักเรียนแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเมื่อเกิดการปฏิบัติ	➤ ครูให้การกระตุ้นเพื่อให้เกิดกิจกรรมการแบ่งงานและให้การเสริมแรงเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมการรับผิดชอบการทำงาน
4.5 ให้นักเรียนติดตามผลการปฏิบัติและปรับปรุง	➤ ครูให้การกระตุ้น และเสริมแรง
4.6 ให้นักเรียนประเมินผลรวม และชื่นชมในผลงานของคณะ	➤ ครูให้การกระตุ้นการปฏิบัติของนักเรียนและร่วมชื่นชมผลงานของนักเรียน

5. กระบวนการแก้ปัญหา

เป็นกระบวนการที่ต้องการให้นักเรียนฝึกการคิด แก้ปัญหาต่างๆ อย่างมีขั้นตอน

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
5.1 ให้นักเรียนสังเกต	➤ ให้นักเรียนได้ศึกษาข้อมูล เพื่อรับรู้และทำความเข้าใจในปัญหาจนสามารถสรุปประเด็นปัญหานั้นได้
5.2 ให้นักเรียนวิเคราะห์	➤ ให้นักเรียนได้แยกแยะประเด็นปัญหา ระบุสภาพสาเหตุ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยใช้การอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
5.3 ให้นักเรียนสร้างทางเลือก	➤ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย โดยอาจมีการค้นคว้าเพิ่มเติม หรือการทดลอง ตรวจสอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลในส่วนที่เป็นรายละเอียด โดยใช้กิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม มีการกำหนดหน้าที่การงาน และการวางแผนการทำงานอย่างชัดเจน
5.4 ให้นักเรียนเก็บข้อมูลประเมินทางเลือก	➤ นักเรียนได้ปฏิบัติตามแผน และบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อรายงานและตรวจสอบความถูกต้องของทางเลือก
5.5 ให้นักเรียนสรุป	➤ ให้นักเรียนได้สังเคราะห์ความรู้ด้วยตนเองเป็นความรู้ที่ได้จากการแก้ปัญหา โดยการนำเสนอเป็นรายงาน

6. กระบวนการปฏิบัติ

เป็นกระบวนการที่มุ่งฝึกให้นักเรียนได้ปฏิบัติจนเกิดทักษะอย่างมีลำดับขั้นตอน

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
6.1 ให้นักเรียนรับรู้และสังเกต	➤ ครูสอนตัวอย่างของสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะอย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และสรุปเป็นความคิดรวบยอดได้
6.2 ให้นักเรียนทำตามแบบ	➤ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามตัวอย่าง ทีละขั้นตอนตามลำดับจากขั้นพื้นฐานจนถึงงานที่ซับซ้อนมากขึ้น
6.3 ให้นักเรียนทำเองโดยไม่มีแบบ	➤ ให้นักเรียนได้ปฏิบัติทุกขั้นตอนอย่างครบถ้วนตั้งแต่ต้นจนจบด้วยตัวเอง
6.4 ให้นักเรียนฝึกจนเกิดความชำนาญ	➤ ให้นักเรียนฝึกฝนปฏิบัติงานด้วยตนเองหลายๆ ครั้งจนเกิดความชำนาญ ปฏิบัติงานได้อย่างอัตโนมัติ ในลักษณะงานแบบเดิมและสามารถสร้างใหม่ขึ้นได้เอง

7. กระบวนการคณิตศาสตร์

เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกระบวนการย่อย 2 กระบวนการ คือ กระบวนการฝึกทักษะการคิดคำนวณ และกระบวนการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโจทย์

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
7.1 กระบวนการฝึกทักษะการคิดคำนวณ ➤ ให้นักเรียนสร้างความคิดรวบยอดของคำหรือนิยามศัพท์	➤ ครูใช้วิธีสอนกฎโดยวิธีอุปนัย คือสอนจากตัวอย่างไปสู่กฎเกณฑ์ใหม่ แล้วให้นักเรียนได้ฝึกฝน วินิจฉัย ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง โดยครูให้การเสริมแรงสนับสนุน
7.2 กระบวนการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโจทย์ ➤ ให้นักเรียนแปลโจทย์ในเชิงภาษา ➤ ให้นักเรียนหาวิธีแก้ปัญหาโจทย์ ➤ ให้นักเรียนวางแผน ➤ ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอน ➤ ให้นักเรียนตรวจสอบคำถาม	➤ ครูใช้เทคนิคการสอนให้เกิดทักษะการแปลความ ➤ ครูใช้คำถามช่วยกระตุ้น และนำทางการคิด การใช้หลักเหตุผล อุปนัย/นิรนัย และการให้การเสริมแรง

8. กระบวนการเรียนภาษา

เป็นกระบวนการที่มุ่งให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะทางการใช้ภาษา

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
8.1 ให้นักเรียนรับรู้ความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค และคำสำนวนต่าง ๆ	➤ ครูเสนอข้อมูลพร้อมประกอบการใช้สื่อที่น่าสนใจ
8.2 ให้นักเรียนสร้างความคิดรวบยอด	➤ ครูใช้คำถามช่วยให้นักเรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์ มาสู่ความเข้าใจ และเกิดภาพรวมเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนเรียนด้วยตัวของนักเรียนเอง
8.3 ให้นักเรียนสื่อความหมายความคิด	➤ เปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักเรียนได้ถ่ายทอดทางภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจได้
8.4 ให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถตามลำดับจากง่ายไปหายาก	➤ ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ตามขั้นตอน คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

9. กระบวนการสร้างเจตคติ

เป็นกระบวนการที่ครูสามารถแทรกในการจัดการเรียนการสอนได้ทุกเนื้อหาวิชา โดยการเน้นให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน ซึ่งอาจเป็นความคิด หลักการ การกระทำ เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
9.1 ให้นักเรียนสังเกต	➤ ครูเสนอข้อมูลเป็นเหตุการณ์ การกระทำหรือกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการมีเจตคติที่ดีและไม่ดี
9.2 ให้นักเรียนวิเคราะห์	➤ ครูชี้ชวนให้นักเรียนได้พิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำต่าง ๆ แยกแยะเป็นผลการกระทำที่เหมาะสมจะได้ผลตามมาที่น่าพอใจและการกระทำที่ไม่เหมาะสมได้ผลตามมาที่ไม่น่าพอใจ
9.3 ให้นักเรียนสรุป	➤ ครูมอบหมายงานให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลเป็นหลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติด้วยเหตุผลของความพอใจ ตามข้อมูลที่วิเคราะห์ได้

10. กระบวนการสร้างค่านิยม

เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึก เกิดการยอมรับและเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
10.1 ให้นักเรียนสังเกตและตระหนัก	➤ ครูนำเสนอกรณีตัวอย่างให้นักเรียนพิจารณาการกระทำที่เหมาะสมและการกระทำที่ไม่เหมาะสม รับรู้ จำแนกการกระทำที่แตกต่างกันได้
10.2 ให้นักเรียนประเมินเชิงเหตุผล	➤ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์การกระทำของบุคคลในกรณีตัวอย่างว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
10.3 ให้นักเรียนกำหนดค่านิยม	➤ ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความเชื่อ จุดยืน ความพอใจการกระทำที่ควรกระทำในสถานการณ์ต่างๆ พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ
10.4 ให้นักเรียนวางแผนปฏิบัติ	➤ ให้นักเรียนร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติในสถานการณ์จริงโดยมีครูร่วมรับรู้กติกาการกระทำ ให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรงแก่นักเรียนเพื่อทำความดีตามกติกา เช่น การประกาศชื่อให้เป็นที่ยอมรับ
10.5 ให้นักเรียนปฏิบัติด้วยความชื่นชม	➤ ครูให้การเสริมแรงอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามกติกาต่อ ๆ ไปด้วยความรู้สึกชื่นชมของตัวนักเรียนเอง

11. กระบวนการเรียน ความรู้ความเข้าใจ

เป็นกระบวนการที่ใช้กับการเรียนเนื้อหาเชิงความรู้เพื่อให้เกิดการรับรู้ตามความเป็นจริง

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
11.1 ให้นักเรียนสังเกต	➤ ครูเสนอข้อมูล สาระความรู้ ที่ต้องการให้นักเรียนสร้างความคิดรวบยอด โดยใช้คำถามให้นักเรียนตั้งข้อสังเกต วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ และแนวทางที่จะหาคำตอบ
11.2 ให้นักเรียนวางแผนปฏิบัติ	➤ ครูนำวัตถุประสงค์ หรือคำถามที่ทุกคนสนใจจะหาคำตอบมาเป็นข้อมูล ให้นักเรียนวางแผน และกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม
11.3 ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ	➤ ให้นักเรียนร่วมกันกำหนดสมาชิกในกลุ่มย่อยๆ ได้แสวงหาคำตอบจากแหล่งความรู้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น ค้นคว้า สัมภาษณ์ ศึกษานอกสถานที่ และช่วยกันหาข้อมูลจากองค์กรในชุมชนตามแผนที่วางไว้
11.4 ให้นักเรียนพัฒนาความรู้ความเข้าใจ	➤ เปิดโอกาสให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มารายงาน และอภิปรายเชิงแปลความ ตีความ ขยายความ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า
11.5 ให้นักเรียนสรุป	➤ ให้นักเรียนได้รวบรวมสาระที่ควรรู้บันทึกลงในสมุดบันทึกของนักเรียนเอง

กระบวนการทั้ง 11 กระบวนที่นำเสนอเป็นแนวการจัดการเรียนการสอนอย่างมีวงจร โดยที่มุ่งให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเองผ่านกระบวนการทางสมอง คือได้ร่วมในการคิด วิเคราะห์เหตุการณ์ และสังเคราะห์แผนเป็นแนวทางปฏิบัติ ได้ลงมือปฏิบัติ และรับรู้ผลที่เกิดขึ้น และได้นำการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์อื่นๆ จนกลายเป็นนิสัย **การให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และสร้างความคิดรวบยอดเป็นจุดร่วมสำคัญที่มีอยู่ในการสอนกระบวนการทุกแบบ**

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ **เทื้อน ทองแก้ว** (2540) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้สูงสุด ที่ Margaret C. Wang Geneva D Haertel และ Herbert J. Walberg (1994) ได้รวบรวมจากผลงานวิจัย 91 เรื่อง เอกสารทางการศึกษา 61 เรื่อง และตำรา 179 เล่ม เรียงตามลำดับได้ดังนี้

1. ความถนัดของนักเรียน
2. การสอนและบรรยากาศในชั้นเรียน
3. สภาพแวดล้อม
4. การออกแบบโปรแกรมหรือลักษณะของหลักสูตร
5. การจัดองค์กรของโรงเรียน
6. นโยบายของส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยใน 6 องค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เรียงตามลำดับได้ดังนี้ (ตัวเลขในวงเล็บคือ**ลำดับที่**ขององค์ประกอบย่อยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้)

1. ความถนัดของนักเรียน

1.1 กระบวนการทางปัญญาระดับสูง (2)
1.2 กระบวนการทางปัญญา (3)
1.3 ลักษณะและพฤติกรรมทางสังคม (6)
1.4 ลักษณะการจูงใจ (7)
1.5 ทักษะ (17)
1.6 ลักษณะของนักเรียน (22)

2. การสอนและบรรยากาศในชั้นเรียน

2.1 การจัดชั้นเรียน (1)
2.2 ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของครูและนักเรียน (5)
2.3 จำนวนการสอน (9)
2.4 บรรยากาศในชั้นเรียน (11)

2.5 ลักษณะการสอน (12)

2.6 การปฏิสัมพันธ์ทางวิชาการ (14)

2.7 การวัดผล (15)

2.8 การจัดกิจกรรมสนับสนุนในห้องเรียน (21)

3. สภาพแวดล้อม

3.1 สิ่งแวดล้อมทางบ้าน/การสนับสนุนของผู้ปกครอง (4)

3.2 กลุ่มเพื่อน (8)

3.3 อิทธิพลของชุมชน (16)

3.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (20)

3.5 เวลานอกชั้นเรียน (23)

4. การออกแบบโปรแกรมหรือลักษณะของหลักสูตร

4.1 การออกแบบหลักสูตร (13)

4.2 หลักสูตรและการสอน (19)

4.3 ลักษณะของโปรแกรม (24)

5. การจัดองค์กรของโรงเรียน

5.1 วัฒนธรรมของโรงเรียน (10)

5.2 การตัดสินใจของครู/ผู้บริหาร (18)

5.3 ลักษณะของโรงเรียน (25)

6. นโยบายของส่วนกลางและท้องถิ่น

6.1 นโยบายส่วนกลาง (26)

6.2 นโยบายของท้องถิ่น (27)

6.3 ลักษณะของท้องถิ่น (28)

นอกจากนั้น **ดวงเดือน พันธุมนาวิน** (2538) กล่าวถึงการที่บุคคลจะเป็นคนดีและคนเก่งขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานทางพฤติกรรม 3 ประการ คือ (1) สติปัญญา ความเฉลียวฉลาด (2) สุขภาพจิต (3) ประสบการณ์ทางสังคม และขึ้นอยู่กับจิตลักษณะ 5 ประการ คือ (1) ความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (2) ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน (3) ความเชื่ออำนาจในตน (4) คุณธรรม ค่านิยม และทัศนคติ และ (5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

การจัดกระบวนการเรียนรู้ นอกจากจะให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดภายในสมองและร่างกายแล้ว ผู้เรียนควรได้รับความสุขในการเรียนด้วย และจากการวิเคราะห์เอกสารทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ **กิติวดี บุญซื่อ และคณะ** (2540) ได้กล่าวถึง **องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนดำเนินไปอย่างมีความสุข** มี 6 ประการคือ

1. เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง
2. ครูมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง
3. เด็กเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา
4. เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ
5. บทเรียนสนุก
6. สิ่งที่เรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

ส่วนกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กเกิดความสุขในการเรียน สรุปได้ดังนี้

1. บทเรียนควรเริ่มจากง่ายไปยาก คำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการยอมรับของเด็กแต่ละวัย มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชา และขยายวงไปสู่ความรู้แขนงอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิตและโลกรอบตัว

2. วิธีการเรียนสนุกไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของนักเรียน การนำเสนอเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ยัดเยียดหรือกดดัน เนื้อหาที่เรียนไม่มากเกินไปจนเด็กเกิดความล้า และหมดความสนใจ

3. ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวต่างๆ รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ และคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ

4. แนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ เปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสความงาม และความเป็นไปของสรรพสิ่งรอบตัว บทเรียนไม่จำกัดสถานที่ หรือเวลา และทุกคนมีสิทธิเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

5. มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ภาษาที่ใช้จูงใจเด็ก นุ่มนวลให้กำลังใจและสร้างสรรค์

6. สื่อที่ใช้ประกอบการเรียน เร้าใจให้เกิดการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถ **เรียนจนรู้ชัด (Learn to know) เรียนจนทำได้ (Learn to do) และเรียนเพื่อจะเป็น (Learn to be)**

7. การประเมินผล มุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กในภาพรวมมากกว่าจะพิจารณาจากผลการทดสอบทางวิชาการ เปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินตนเองด้วย

โดยสรุปการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้สูงสุด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น การสอนและบรรยากาศในชั้นเรียน ความถนัดของนักเรียน สภาพแวดล้อมและการสนับสนุนจากทางบ้าน นอกจากนั้นนักเรียนควรได้รับความสุขจากการเรียน คือ การเรียนสนุก สิ่งที่เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ มีความรักและภูมิใจในตนเอง ตลอดจนได้รับการยอมรับ ความเมตตา จากผู้สอนอย่างจริงใจ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 วิธีการเรียน

สำราญ มีแจ้ง และคณะ (2542) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 34 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ในปี 2533-2541 พบว่า วิธีการเรียนคณิตศาสตร์ที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดคือ **วิธีการเรียนด้วยตนเอง** ส่วนวิธีที่ทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าวิธีอื่นคือ **เรียนด้วยการระดมสมอง** และ**การเรียนด้วยตนเองประกอบการบรรยาย** ช่วยให้นักเรียนเกิดความคงทนของการเรียนรู้สูงกว่าวิธีอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสังเคราะห์ของ **แก้วตา คณะวรรณ** (2542) ที่ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนทักษะการอ่าน จำนวน 4 เรื่อง พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยตนเองมีผลการเรียนทักษะการอ่านสูงกว่าวิธีการเรียนแบบปกติ

6.2 วิธีการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538, อ้างถึงใน สำราญ มีแจ้ง, 2542) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ระดับ

ประถมศึกษา จำนวน 92 เรื่อง พบว่า วิธีการสอนคณิตศาสตร์ทุกวิธีสามารถช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าปกติคือ วิธีสอนของวรรณี วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง วิธีสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ วิธีสอนแบบกลุ่มย่อย วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน วิธีสอนแบบพลังกลุ่ม วิธีสอนแบบเทคนิค 4 คำถาม วิธีสอนแบบค้นพบ และวิธีสอนแบบพัฒนารายบุคคล นอกจากนั้น **สำราญ มีแจ้ง และคณะ** (2542) ได้สังเคราะห์งานวิจัย วิธีการสอนคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา จำนวน 119 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ.2533-2541 พบว่า วิธีการสอนคณิตศาสตร์ทุกวิธีสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากจุดมุ่งหมายของการเรียนได้มากน้อยแตกต่างกัน วิธีการสอนรายบุคคลจะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน และความคงทนของการเรียนรู้สูงที่สุด และสูงกว่าวิธีการสอนแบบใช้สื่อการเรียนการสอน วิธีการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และวิธีการสอนแบบครูและนักเรียนมีกิจกรรมร่วมกัน

ด้านวิธีการสอนวิทยาศาสตร์ **สุภาสินี สุภธีระ** (2542) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสอนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา จำนวน 86 เรื่อง พบว่าวิธีการสอนที่ใช้มีดังนี้

1) วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรมมี 15 วิธี วิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียน**มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าการสอนตามปกติ** ได้แก่ การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ วิธีสอนแบบแก้ปัญหา และแผนการสอนหรือชุดกิจกรรมที่เน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ **วิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าการสอนตามปกติ** ได้แก่ การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และชุดฝึกกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ **วิธีการสอนที่**ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าการสอนตามปกติ ได้แก่ วิธีการสอนแบบแก้ปัญหา และชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิทยาศาสตร์

2) วิธีการสอนแบบใช้สื่อการเรียนการสอน มี 10 วิธี บทเรียนโปรแกรมและหนังสือการ์ตูนเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทำให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าการสอนตามปกติ ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าการสอนตามปกติ การใช้สไลด์จากโปรแกรมนำเสนอในคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่าการสอนตามปกติ

การใช้สไลด์-เทป ที่มีสิ่งช่วยจัดมโนมติด้วย การให้สิ่งช่วยจัดมโนมติก่อน จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีที่สุด รองลงมาคือการใช้สไลด์-เทป และการใช้สิ่งช่วยจัดมโนมติแบบเรื่องย่อกับบทเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จะดีกว่าการใช้สิ่งช่วยจัดมโนมติแบบโครงเรื่อง

3) วิธีการสอนแบบผสม มี 12 วิธี การใช้เกมและของเล่นทางวิทยาศาสตร์ การใช้คู่มือ/แผนการสอนเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ **ทำให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าการสอนตามปกติ** การใช้เครื่องเล่นเชิงวิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าการสอนตามปกติ และการใช้ชุดการสอนทำให้ความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่าการสอนตามปกติ

ด้านวิธีการสอนอ่าน แก้วตา คณะวรรณ และคณะ (2542) ได้สังเคราะห์งานวิจัย 4 เรื่อง พบว่า การฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ความหมายของคำใหม่จากประโยคที่ประกอบด้วยคำที่นักเรียนเรียนรู้มาก่อนแล้ว ทำให้นักเรียนเรียนรู้คำใหม่ได้ดีขึ้น นอกจากนี้การสอนอ่านที่ให้ข้อมูลย้อนกลับ วิธีแก้ไขและการให้กำลังใจ เป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนสูงขึ้น ส่วนกลวิธีการอ่านของนักเรียนมีความแตกต่างกันตามความเข้าใจในการอ่าน และนิสัยรักการอ่านคือ นักเรียนที่มีระดับความเข้าใจในการอ่านสูงและต่ำ ใช้กลวิธีการอ่านต่างกันถึง 11 วิธี นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านต่างกันใช้กลวิธีต่างกันถึง 9 วิธี

6.3 รูปแบบการเรียนการสอน

สำราญ มีแจ้ง และคณะ (2542) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา จำนวน 7 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ในปี 2533-2541 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้ คือ รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดคำนวณ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ยึดหลักทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจในมโนมติ มีทักษะทางคณิตศาสตร์ รู้จักแก้ปัญหา และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ เห็นความสำคัญ และ

ความจำเป็นของการคิดคำนวณ ส่วนรูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ **สุภาสินี สุภธีระ** (2542) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา จำนวน 7 เรื่อง พบว่า รูปแบบการสอนตามแนวคิดของ Bruner, Ausubel และ Suchman ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าการสอนตามปกติ รูปแบบการสอนของ Gagne ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนตามปกติ อย่างไรก็ตามรูปแบบการเรียนการสอน 5 รูปแบบนี้ ล้วนส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของผู้เรียน เพราะส่วนใหญ่นอกจากจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหรือสูงกว่าการสอนตามปกติแล้ว ยังทำให้กระบวนการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนสูงขึ้นหรือสูงกว่าการสอนตามปกติด้วย

แก้วตา คณะวรรณ และคณะ (2542) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จำนวน 4 เรื่อง พบว่า รูปแบบการสอนนี้สามารถนำไปใช้ได้ผลดี ทำให้นักเรียนเรียนดีขึ้น ทักษะภาษาดี ครูมีความเข้าใจนำไปใช้ได้เพราะขั้นตอนไม่ซับซ้อน ผู้ปกครองเห็นด้วยและสนับสนุน ผู้บริหารก็เห็นว่ามีประโยชน์ และสนับสนุนส่งเสริมครู แต่อย่างไรก็ตามขั้นตอนการสอน 5 ขั้น พบว่ามีปัญหาอยู่บ้าง กล่าวคือ ขั้นที่หนึ่ง เด็กส่วนหนึ่งจำเรื่องได้ เด็กอีกส่วนหนึ่งจำไม่ได้ ขั้นที่สอง นักเรียนไม่เข้าใจและไม่กล้าแสดงออก ขั้นที่สามและสี่ นักเรียนน้อยคนที่สามารถบอกข้อความให้ครูเขียนได้ ขั้นที่ห้า ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อหรือคิดกิจกรรมอื่น ๆ เสริมทักษะภาษา

6.4 ความสามารถและศักยภาพ

สมบัติ วงศ์อยู่น้อย (อ้างในกรมวิชาการ, 2540) ได้ศึกษาความสามารถทางสมองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางสมอง 7 ด้าน คือ ด้านจำนวน ภาษา เหตุผล มิติสัมพันธ์ ความจำ การรับรู้ทางตา และความคล่องแคล่วในการใช้คำ มากกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และคะแนนความสามารถทางสมองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ นอกจากนั้นในปี พ.ศ.2540 กรมวิชาการได้ศึกษาศักยภาพของนักเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ พบว่า **ทักษะพื้นฐานที่นักเรียนระดับประถมศึกษามีมากที่สุด คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน รองลงมาคือ ทักษะในการอยู่ร่วมกัน และทักษะที่มีน้อยที่สุด คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต ซึ่งประกอบด้วย การรู้แหล่งข้อมูล ทักษะในการ**

รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดจำแนก จัดลำดับ สรุปความ ขยายความ การจำ การคาดคะเน และทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง (กรมวิชาการ, 2540)

ด้านการควบคุมตนเอง สุพล ชิดเชื้อ (2535) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเอง และการปรับสินไหม ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการควบคุมตนเอง 8 คน และกลุ่มที่ได้รับการปรับสินไหม 8 คน พบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างเชื่อถือได้ ด้วยความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 โดยนักเรียนที่ได้รับการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้วิธีการปรับสินไหม นอกจากนี้ **วรายุทธ ทวีลาภ** (2539) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกและการควบคุมตนเองที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านคารวะธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิ๋ว อำเภอเทพสถัด จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 28 คน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก และหลังการใช้การควบคุมตนเองอย่างเชื่อถือได้ ด้วยความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

ด้านความขยัน อดทน กษมา จันทร์ผลแต่ง (2535) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 จำนวน 16 คน แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน พบว่า ภายหลังจากการใช้แม่แบบ และชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียน นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงขึ้น อย่างเชื่อถือได้ ด้วยความเชื่อมั่น ร้อยละ 99 และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียนอย่างเชื่อถือได้ ด้วยความเชื่อมั่น ร้อยละ 99 นอกจากนี้ **ยุพดี ปิดตะคุ** (2537) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ จำนวน 16 คน แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 8 คน โดยนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนว ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียน

ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนว มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างเชื่อถือได้ ด้วยความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

ด้านการประหยัด อดออม พวงพยอม ชิดทอง (2536) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จ.เชียงใหม่ ปีการศึกษา 2535 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างที่ครูเล่าให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ ชมหุ่นมือ จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและอภิปรายกลุ่มเป็นหลัก การทดลองใช้การสอน 12 ครั้งๆ ละ 40 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ ในเวลาที่เท่ากัน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีการประหยัดสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างเชื่อถือได้ ด้วยความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

ด้านความมีวินัยในตนเอง ศศิธร ดีเหมาะ (2539) ได้ศึกษาผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหลวงสิริบูรณาราม อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 60 นาที รวม 5 สัปดาห์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างความคุ้นเคย การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง การฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การฝึกความรับผิดชอบ การฝึกให้เป็นคนตรงต่อเวลา การเคารพต่อกฎระเบียบวินัยของสังคม การสร้างความซื่อสัตย์สุจริต การฝึกความเสียสละ การสร้างความอดทน ขยันหมั่นเพียร และการยอมรับผลการกระทำของตน ส่วนกลุ่มควบคุมดำเนินการสอนตามปกติ พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความมีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างเชื่อถือได้ ด้วยความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 แต่อย่างไรก็ตาม นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีคะแนนความมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านทักษะการสื่อสาร อรอร ฤทธิ์กลาง (2538) ได้ศึกษาผลของการใช้ทักษะการสื่อสารทางวาจา ตามแนวคิดกลุ่มปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อความสามารถทางการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ในการศึกษาได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนโดยใช้ทักษะการสื่อสารทางวาจาตามแนวคิดกลุ่มปฏิสัมพันธ์และกลุ่มที่เรียนตามปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยการใช้ทักษะการสื่อสารทางวาจา ตามแนวคิดกลุ่มปฏิสัมพันธ์มีคะแนนความรู้ในการใช้ทักษะการสื่อสารทางวาจา ไม่แตกต่างกับกลุ่มที่เรียนตามปกติ แต่มีความสามารถในการใช้ทักษะการสื่อสารทางวาจา ด้านการเล่าเรื่อง ได้แก่ การใช้สีหน้าท่าทาง เมื่อเริ่มปรากฏตัว และการใช้ท่าทางหรืออุปกรณ์ในการพูด ด้านการสนทนา ได้แก่ การพูดให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้ชัดเจน และการพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามปกติ อย่างเชื่อถือได้ด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ด้านความคิดสร้างสรรค์ อัจจนา เตียวกังวาล (2533) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยเทคนิคการพยากรณ์แบบสร้างภาพอนาคต และแบบวิเคราะห์ค่านิยมในอนาคต พบว่า 1) ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดริเริ่มของนักเรียนที่เรียนด้วยเทคนิคการพยากรณ์แบบสร้างภาพอนาคตกับแบบวิเคราะห์ค่านิยมในอนาคตไม่แตกต่างกัน อย่างเชื่อถือได้ ด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95 2) เทคนิคทั้ง 2 วิธีช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์ ความคล่องตัวในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดริเริ่มสูงขึ้น อย่างเชื่อถือได้ ด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นอกจากนี้ **วิรัตน์ คุ้มค่า** (2534) ได้ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสีสุก กรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชาศิลปศึกษา **ด้วยวิธีระดมสมอง** จำนวน 32 คน พบว่า การสอนศิลปศึกษาด้วยวิธีระดมสมองช่วยส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้พัฒนาสูงขึ้นได้ นอกจากนั้นผู้วิจัยได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นหลังการเรียน คือ **การสอนด้วยวิธีระดมสมอง** ที่มีการกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้ร่วมกันเสนอความคิดหรือแนวทางในการแก้ปัญหามากที่สุดในเวลาจำกัด โดยไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินความคิดใดๆ ทำให้นักเรียนทุกคนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน กล้าแสดงออก และมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่

หงส์สุนีย์ เอื้อรัตนรักษา (2536) ได้ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก จำนวน 76 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและควบคุม กลุ่มละ 38 คน ใช้รูปแบบกลุ่มทดลองคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์ จำนวน 15 ครั้ง โดยใช้เนื้อหากลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 11 เกี่ยวกับข่าว เหตุการณ์ และวันสำคัญ กลุ่มควบคุมสอนตามปกติ พบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างเชื่อถือได้ ด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น กรมวิชาการ (2529) ได้ศึกษารูปแบบการสอนที่เสริมสร้างลักษณะนิสัยในการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการตรงต่อเวลา การทำงานสำเร็จด้วยตนเอง และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี พบว่า รูปแบบที่ศึกษาสามารถทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทั้ง 3 เรื่อง ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนสูงขึ้นมาก และมีเจตคติที่ดีต่อลักษณะนิสัยในการทำงานดังกล่าว และกระบวนการของรูปแบบยังก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนและบ้าน ในการร่วมมือกันเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่นักเรียน ทำให้การดูแลนักเรียนเป็นไปอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องประสานกัน นอกจากนี้ **ทิศนา แขมมณี และคณะ (2530)** ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จาก 5 ภาคภูมิศาสตร์ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ ความเข้าใจ มโนทัศน์ เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม และมีทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิกกลุ่ม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างเชื่อถือได้ ด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการสอนประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม ขั้นอภิปราย ขั้นสรุป และขั้นประเมินผล

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษารูปแบบหรือแนวทางในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษารูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข

ตอนที่ 2 การกำหนดรูปแบบและวิธีการตรวจสอบ

รายละเอียดของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษารูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข

การศึกษารูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร ได้แก่ คำบรรยายของบุคคลสำคัญ นักวิชาการ บทความทางวิชาการ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของเด็กไทยในสังคมยุคใหม่

2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 14 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ 7 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย 4 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 คน และข้าราชการบำนาญ 1 คน ระหว่างวันที่ 27 มกราคม 2541-ถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2541 โดยใช้การสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของเด็กยุคใหม่

3. ข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และ 2 นำมาใช้ประกอบในการประชุมระดมสมองผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 คน ในวันที่ 30 มีนาคม 2541 เพื่อกำหนดกรอบหรือคุณลักษณะของเด็กไทยที่จะเป็นเป้าหมายในการพัฒนา ได้ข้อสรุปดังนี้

1. การเป็นคนดี หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของความมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย

1.1 **ความมีวินัย** คือ คุณลักษณะจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถควบคุมตนเอง และปฏิบัติตนตามระเบียบ กฎ กติกาของสังคม เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและของส่วนรวม

พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความมีวินัย

- สนใจใฝ่รู้
- ควบคุมตนเอง
- รับผิดชอบ
- มีเหตุผล
- ซื่อสัตย์
- ขยัน
- ตรงต่อเวลา
- เชื่อมั่นในตนเอง
- อดทน
- เป็นผู้นำ
- ความร่วมมือ
- การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น
- การเคารพในสิทธิของผู้อื่น
- การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง
- การยอมรับการกระทำของตน
- การรู้จักเสียสละและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม
- การทำตามข้อตกลง
- ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น
- การมีวินัยในการเรียนรู้

1.2 **ค่านิยมประชาธิปไตย** คือ คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลที่เห็นคุณค่าของตนเองและคุณค่าของผู้อื่น เคารพสิทธิและป้องกันสิทธิของตนเองและผู้อื่น ด้วยน้ำใจที่เคารพต่อคุณค่าของเสียงส่วนใหญ่ ด้วยความเข้าใจระหว่างกันและกันด้วยความสันติ

พฤติกรรมบ่งชี้ถึงความมีประชาธิปไตย

- เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
- การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง
- การเคารพสิทธิผู้อื่น
- ความมีเหตุผล
- การเคารพกติกาของสังคม
- ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น
- มีความเสียสละ
- มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น
- ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ

2. การเป็นคนเก่ง หมายถึง เก่งในการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ดังนี้

2.1 การเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการพัฒนา**ทักษะการคิด** (วิเคราะห์ สังเคราะห์ จำแนก จัดลำดับความสำคัญ) **และทักษะการแก้ปัญหา**

พฤติกรรมบ่งชี้ ประกอบด้วย

- รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย
- สามารถรวบรวมข้อมูล
- สามารถสรุปความ แปลความข้อมูล
- สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหาได้
- สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่องได้
- สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี
- สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ
- สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้

2.2 การเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้วยการพัฒนาทักษะการจัดการ ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง และการพัฒนาความเข้าใจ และความรู้สึกของผู้อื่น

2.2.1 **ทักษะการจัดการ** พฤติกรรมที่บ่งชี้ ประกอบด้วย

1) **ความสามารถในการวางแผน** พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

- ➤ วิเคราะห์งาน
- ➤ ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ
- ➤ กำหนดขั้นตอนการทำงาน

2) **ความสามารถในการปฏิบัติงาน** พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

- ➤ การประสานงาน
- ➤ ทำงานเป็นระบบตามแผน
- ➤ บริหารเวลาและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3) **ความสามารถในการติดตาม ประเมินผล และสรุปผลงาน** พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

- ➤ ติดตามงานอย่างเป็นระบบ
- ➤ ประเมินผลและปรับปรุงงาน
- ➤ สรุปผลงาน

4) **มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดการ** พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

- ➤ เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม
- ➤ เลือกใช้วิธีการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม
- ➤ ปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์

2.2.2 **ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง** พฤติกรรมที่บ่งชี้ ประกอบด้วย

- ➤ มองเห็นจุดเด่น และจุดด้อยของตนเอง
- ➤ สามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง
- ➤ เห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง
- ➤ รู้จักประมาณตน

2.2.3 **การเข้าใจผู้อื่น** พฤติกรรมที่บ่งชี้ ได้แก่

- ➤ รู้จักเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น
- ➤ มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น
- ➤ รู้จักการรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

3. **มีสุข** หมายถึง มีความ**สุขกายและสุขใจ** สุขกาย หมายถึง ภาวะที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พฤติกรรมที่บ่งชี้ ประกอบด้วย

- เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย
- ออกกำลังกายสม่ำเสมอ เหมาะสมกับวัย
- พักผ่อนอย่างเพียงพอ
- รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และสะอาด
- รู้จักรักษาสุขภาพ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
- ดูแล รักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ
- รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย
- รู้จักปฏิบัติตน เพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ
- รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ
- ละเว้นสิ่งเสพย์ติด

สุขใจ (สุขภาพจิตดี) หมายถึง การที่บุคคลรู้จักตนเองเป็นอย่างดี ยอมรับข้อบกพร่องที่ตนมี ภาคภูมิใจในข้อดีของตน มีอารมณ์แจ่มใส มีจิตใจที่มั่นคง ไม่มีความวิตกกังวลและความตึงเครียด มองโลกในแง่ดี สามารถที่จะปรับตนให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสามารถที่จะหาความสุขจากสิ่งแวดล้อมของตนเองได้ด้วย

พฤติกรรมที่บ่งชี้ ประกอบด้วย

- มีความคิดดี มีเหตุผล
- ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ
- มีความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเองอย่างดี
- สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง
- ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
- พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดี ถูกต้อง
- รู้จักตน และเข้าใจตนเองดี
- รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- มีความรักและไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ
- ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ

4. ศึกษาแนวความคิดที่เกี่ยวกับวิธีการสอนตามรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ วิธีการสอนเพื่อพัฒนาปัญญาหลายด้าน เทคนิคการจัดกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การปลูกฝังและสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน และเทคนิคการจัดการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ ฯลฯ ผลจากการศึกษานำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดรูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้

ตอนที่ 2 การกำหนดรูปแบบและวิธีการตรวจสอบ

2.1 การกำหนดรูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 และการศึกษารูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตอนที่ 1) สรุปเป็นรูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ **ดี เก่ง และมีสุข** กิจกรรมที่จัดควรหลากหลาย ยืดหยุ่น ตอบสนองการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกด้าน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ จากคำอธิบายรายวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2) การวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากสาระการเรียนรู้ (ที่ได้จากข้อ 1)

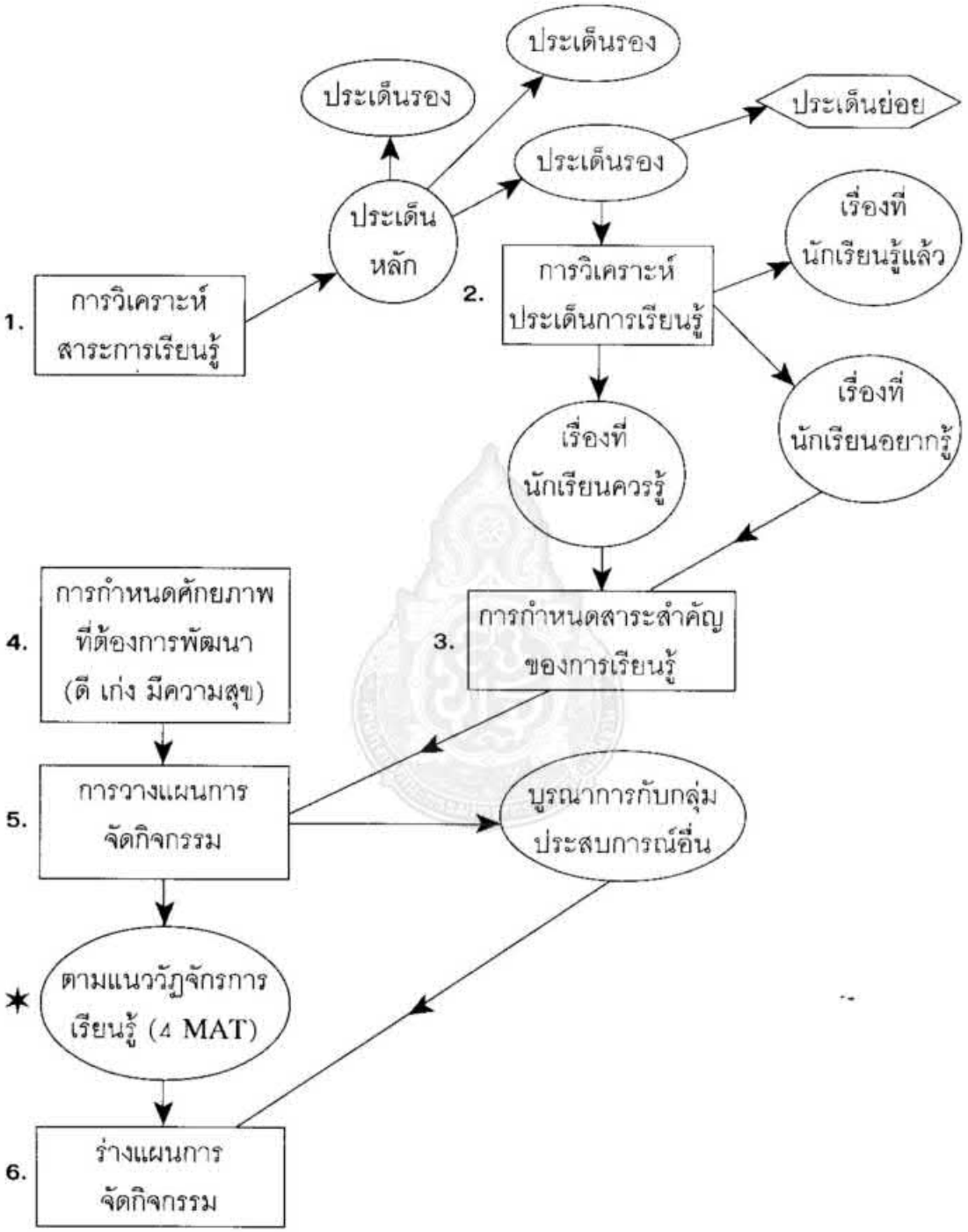
3) การกำหนดสาระสำคัญ

4) การกำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนา (ดี เก่ง มีความสุข)

5) การวางแผนการจัดกิจกรรม (บูรณาการกับกลุ่มประสบการณ์อื่น และตามแนววัฏจักรการเรียนรู้)

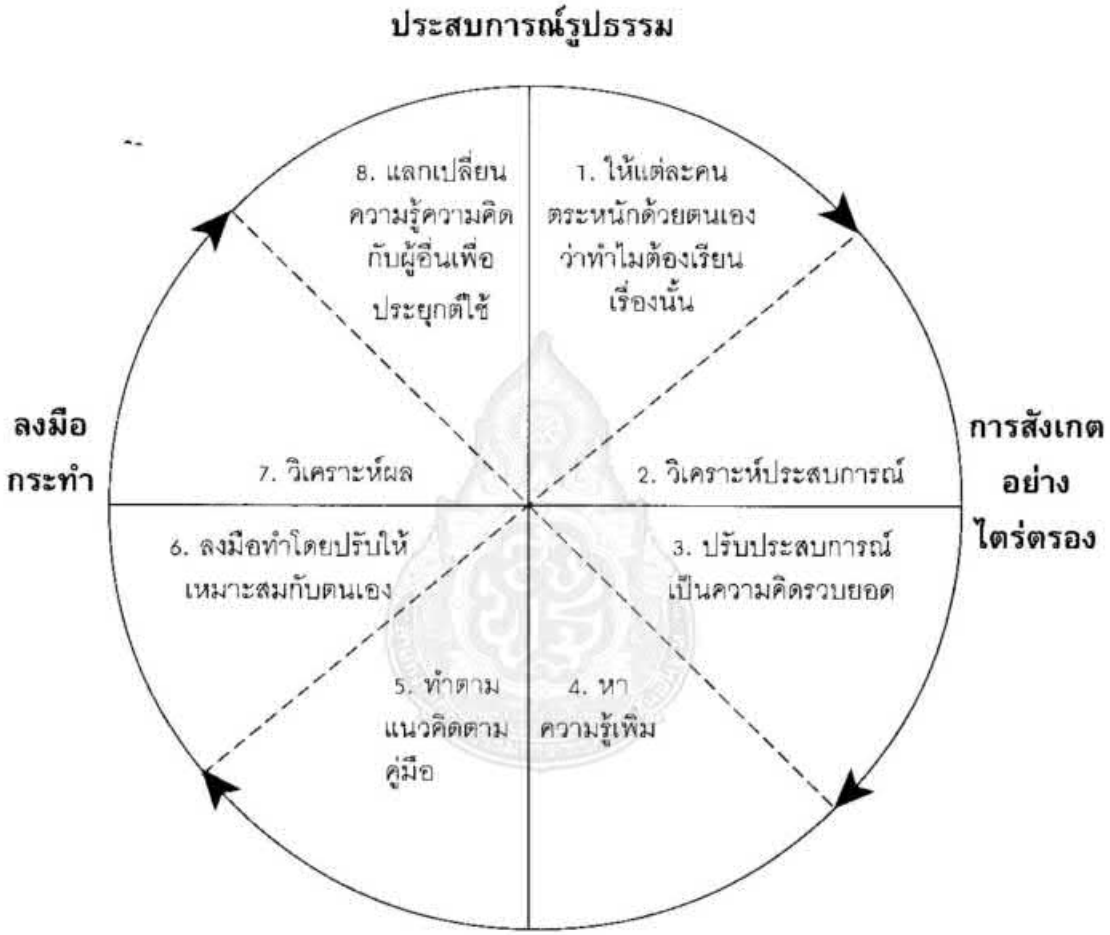
6) เขียนแผนการจัดกิจกรรม (โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 – 5)

รายละเอียดดังแสดงในแผนภูมิที่ 11

แผนภูมิที่ 11 รูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จนเกิดการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข

ส่วนขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน และเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนตอบสนองการใช้สมองซีกซ้ายและขวา การวางแผนการจัดกิจกรรมจึงแบ่งออกเป็น 8 ขั้นตอน ดังแผนภูมิที่ 12

แผนภูมิที่ 12 8 ขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

2.2 วิธีการตรวจสอบรูปแบบ

การตรวจสอบรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้นำไปทดลองใช้จัดการเรียนการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกห้องในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดกลางและขนาดเล็ก จำนวน 11 โรง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1) การเตรียมการก่อนการทดลอง

(1) ประชุมปฏิบัติการสร้างความเข้าใจรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้และการเขียนแผนการจัดกิจกรรม ให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนโรงเรียนที่อยู่ในโครงการทดลอง (โรงเรียนละ 2 คน) ศึกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอ ระหว่างวันที่ 16-20 สิงหาคม 2542

(2) ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้กับครูทุกคนที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เกี่ยวกับรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการเขียนแผนการจัดกิจกรรม

(3) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกห้องเขียนแผนการจัดกิจกรรมทุกกลุ่มประสบการณ์ที่ใช้สอนในภาคเรียนที่ 2 ตามรูปแบบที่กำหนด โดยมีผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์จังหวัด เป็นผู้ให้การนิเทศและคำแนะนำ

(4) แผนการจัดกิจกรรมที่ครูผู้สอนทุกคนเขียนก่อนนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องผ่านการประเมินจากผู้บริหารโรงเรียน และ/หรือศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์จังหวัด

2) วิธีการทดลอง

การทดลองใช้แผนการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ ทดลองใช้จัดการเรียนการสอนกับนักเรียนทุกคนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โดยไม่ได้แยกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อสอนจบแต่ละแผนมีการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนในแต่ละด้านตามที่กำหนดไว้ในแผน และเมื่อสิ้นภาคเรียน ได้ประเมินผลการเรียนของนักเรียนทุกคน ทุกกลุ่มประสบการณ์ตามระเบียบการประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๒๓) รายละเอียดการทดลองมี ดังนี้

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่เข้าร่วมโครงการใน 5 จังหวัด (อุตรดิตถ์ ชุมพร สุพรรณบุรี ตราด และอุดรธานี)

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง จากจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ โดยดำเนินการดังนี้

1) เลือกโรงเรียนจากจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ จังหวัดละ 2 โรง (ขนาดเล็ก 1 โรง และขนาดกลาง 1 โรง) เกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนคือเป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนส่วนใหญ่เต็มใจและให้ความร่วมมือที่จะดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในโครงการ ได้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 11 โรง (จังหวัดสุพรรณบุรี เข้าร่วมโครงการ 3 โรง)

2) กำหนดให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 1,636 คน จำแนกตามระดับชั้น ได้ดังนี้

จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น

ชั้น	จำนวน (คน)
1. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	313
2. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	283
3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	241
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	283
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	254
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	262
รวม	1,636

3) ผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 1,636 คน

4) ครูผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียน ทั้ง 10 โรง รวมทั้งสิ้น 94 คน

5) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 11 คน

(2) เครื่องมือที่ใช้และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจัดทำโดย ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา อาจารย์จากสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และคณะนักวิจัยในโครงการ เครื่องมือที่สร้างได้นำไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา ๑ โรง และมัธยมศึกษา ๑ โรง ในจังหวัดสุพรรณบุรี และได้ปรับปรุงแก้ไขตามผลการทดลองใช้เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้จริง ได้เครื่องมือสำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ๗ ฉบับ ดังนี้

1. **แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ประเมินประกอบด้วย ขั้นตอนในการจัดทำแผนฯ ความชัดเจน ความสอดคล้องในแต่ละหัวข้อ ความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. **แบบสังเกตการสอน** เป็นเครื่องมือที่ใช้สังเกตพฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

3. **แบบตรวจสอบผลงานของนักเรียน** เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียน

4. **แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน** เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความพึงพอใจรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทดลองใช้

5. **แบบสอบถามครูผู้สอน** เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ปัจจัยในการสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ความพึงพอใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทดลองใช้

6. **แบบสอบถามนักเรียน** เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

7. **แบบสอบถามผู้ปกครอง** เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้นอกจาก 7 ฉบับดังกล่าวนี้แล้ว ยังมี**แบบทดสอบ**ที่ครูผู้สอนแต่ละคนสร้างขึ้น เพื่อประเมินผลการเรียนของนักเรียนตามหลักสูตรฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์จังหวัด และคณะนักวิจัยของกรมวิชาการ เป็นผู้รวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2542 ถึงมีนาคม 2543 2) ประชุมสัมมนาผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ระหว่างวันที่ 27-30 มีนาคม 2543 ณ โรงแรมอู่ทองอินน์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(3) วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา

สำหรับข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน **จากแบบสอบถามนักเรียน** ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้ มาก ปานกลาง น้อย มีคะแนน 3 2 1 ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

มาก	มีค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.00
ปานกลาง	มีค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50
น้อย	มีค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50

ข้อมูลที่เป็นความพึงพอใจของนักเรียน ที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ จาก**แบบสอบถามนักเรียน** ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีคะแนน 5 4 3 2 1 ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00
มาก	มีค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50
ปานกลาง	มีค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50
น้อย	มีค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50
น้อยที่สุด	มีค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50

ข้อมูลที่เป็นความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน **จากแบบสอบผู้ปกครอง** และข้อมูลที่เป็นการปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีคะแนน 4 3 2 1 ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.00
มาก	มีค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50
น้อย	มีค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50
น้อยที่สุด	มีค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50

ข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะของนักเรียนด้านเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข จากการประเมินของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ดี พอใช้ ปรับปรุง มีคะแนน 3 2 1 ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยดังนี้

ดี	มีค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.00
พอใช้	มีค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50
ปรับปรุง	มีค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50

(4) การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล นำเสนอในรูปความเรียงพร้อมรายละเอียดในตารางแนบท้าย และในรูปของแผนภูมิ

บทที่ 4
ผลการวิจัย

ในการศึกษาและจัดทำรูปแบบการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ รูปแบบที่ได้จากการศึกษา ได้ตรวจสอบหาประสิทธิภาพโดยนำไปทดลองใช้จัดการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 11 โรง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 7 ฉบับ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง ผลการศึกษาแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบ/แนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีสุข

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

ตอนที่ 3 กลไกของโรงเรียนและท้องถิ่นในการเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบ/แนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีสุข

รูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา เป็นรูปแบบหรือแนวทางที่ครูผู้สอน สามารถใช้วางแผนการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนทุกชั้นและทุกกลุ่มประสบการณ์ นอกจากนั้นการจัดกิจกรรมตามรูปแบบนี้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน พัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นคนดี เก่ง และเรียนอย่างมีความสุข อีกทั้งสมองซีกซ้ายและซีกขวาได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันด้วย **รายละเอียดการวางแผนการจัดกิจกรรมมีขั้นตอนดังนี้**

1. **การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้** เป็นขั้นตอนแรกที่ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อจะได้มองเห็นภาพของสิ่งที่จะสอนได้ทั้งหมด หรือเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิด และเนื้อหาที่นักเรียนจะเรียน

การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การวิเคราะห์อาจใช้หลักการของแผนที่ความคิด (Mind mapping) โดยเขียนข้อความที่เป็นประเด็นหลักไว้ตรงกลางวงกลม กำหนดข้อความ วลี ที่เป็นประเด็นรองและมีความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงกับประเด็นหลักไว้ในวงกลมที่ขยายต่อไป และถ้ามีประเด็นย่อย ๆ ที่สัมพันธ์หรือเชื่อมโยงกับประเด็นรอง ก็เขียนขยายต่อไปได้ไม่จำกัด

2. **การวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้** เป็นการนำเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้มาวิเคราะห์ต่อเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรม ครูและนักเรียนอาจร่วมกันวิเคราะห์ โดยใช้หลักการของการเขียนแผนผัง (WEB) เขียนประเด็นที่ต้องการเรียน (จากผลการวิเคราะห์ในข้อ 1) ไว้ตรงกลาง วิเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนลงตามแขนงของวงกลม โดยใช้การ**ตั้งคำถามนำทาง** และอภิปรายให้เหตุผลร่วมกัน เพื่อจะได้ช่วยให้ความคิดขยายประเด็นได้มากขึ้น

เมื่อได้ความคิดแล้ว ครูผู้สอนควรพิจารณาแยกออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) ส่วนที่นักเรียนรู้แล้ว (2) ส่วนที่อยากรู้ และ (3) ส่วนที่ควรรู้ หลังจากนั้นจึงนำส่วนที่ 2 และ 3 มาวางแผนการจัดกิจกรรม

3. การกำหนดสาระสำคัญ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้มาเขียน โดยเขียนเฉพาะประเด็นหลัก ประเด็นรอง และเนื้อหาที่ต้องการเรียนรู้ การเขียนควรเขียนสั้นๆ กะทัดรัด และถ้ามีหลายประเด็นอาจระบุเป็นข้อๆ ก็ได้

4. การกำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนา หมายถึง ผลการเรียนรู้หรือพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนหลังการเรียนตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน

ศักยภาพที่ต้องการพัฒนาหรือเน้นในการเรียนการสอน คือ มุ่งให้นักเรียนเป็น**คนดี คนเก่ง และมีความสุข** (ตามตัวบ่งชี้) ดังนั้นกิจกรรมที่กำหนดในการเรียนการสอนแต่ละครั้งต้องคำนึงถึงศักยภาพที่ต้องการพัฒนาด้วย การทำกิจกรรมของนักเรียน 1 กิจกรรม อาจจะได้รับการพัฒนาศักยภาพในหลายๆ ด้านได้ เช่น

1) **เป็นคนดี** โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ทำ มีความสนใจใฝ่รู้ มีความซื่อสัตย์ ขยัน ตรงต่อเวลา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น และทำตามข้อตกลง เป็นต้น

2) **เป็นคนเก่ง** โดย

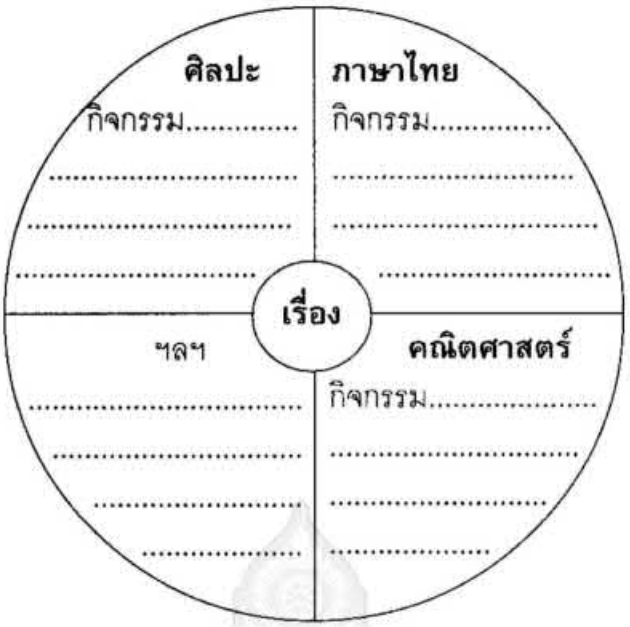
(2.1) สามารถหาข้อมูลและรวบรวมข้อมูล

(2.2) สามารถวางแผนการทำงาน และทำงานได้ตามขั้นตอน ตลอดจนสรุปผลงานได้

3) **เป็นคนมีความสุข** โดยภูมิใจในผลงานของตนเองและมีความสุขจากการร่วมกิจกรรม เป็นต้น

5. การวางแผนการจัดกิจกรรม แบ่งออกเป็น

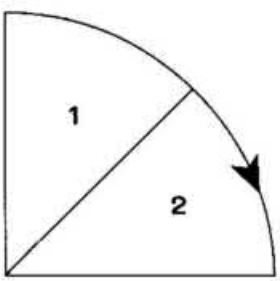
5.1 แบบบูรณาการ เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บูรณาการกับกลุ่มประสบการณ์หรือวิชาอื่นๆ เท่าที่บูรณาการได้ โดยเขียนหัวข้อหรือประเด็นหรือเรื่องที่ต้องการไว้ในวงกลมเล็ก และเขียนชื่อวิชาที่สามารถจะบูรณาการได้ไว้ในพื้นที่แต่ละส่วน และเขียนกิจกรรมไว้ใต้ชื่อวิชานั้นๆ การกำหนดกิจกรรม ต้องคำนึงถึงการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา คือ เก่ง ดี มีสุข ด้วย

5.2 ตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) เป็นการ**วางแผนและลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรม ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการสอน** การออกแบบกิจกรรม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน หรือ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การบูรณาการประสบการณ์เข้ากับตนเอง

ประสบการณ์รูปธรรม

เป็นช่วงที่นักเรียนใช้ประสบการณ์อย่างเป็นรูปธรรม ไปสู่การสังเกตอย่างไตร่ตรอง

การสังเกตอย่างไตร่ตรอง

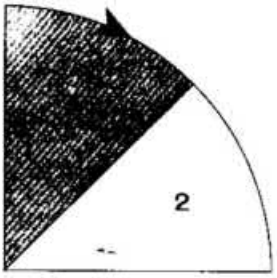
★ **บทบาทของครู** เป็นผู้กระตุ้นและคอยดู

★ **วิธีการ** การใช้คำถามสร้างความเข้าใจ การอภิปราย และการให้นักเรียนทำกิจกรรม

★ **คำถาม** คำถามที่เป็นคำถามนำกิจกรรมคือ **ทำไม** (Why ?)

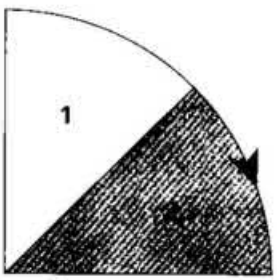
ส่วนนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นให้แต่ละคนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน

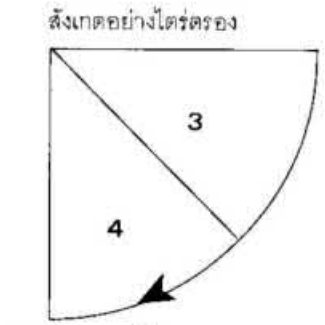
เป็นขั้นที่ให้นักเรียนรู้สึกว่าสิ่งที่เรียนมีความหมายโดยตรงกับ**ตัวเขาเอง** โดยการให้นักเรียนได้สัมผัส ได้เกิดความรู้สึก โดยการซักถาม หรือปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียน ครูอาจให้เกม การตั้งคำถามให้คิด ให้จินตนาการ (เป็นขั้นที่**เน้นการใช้สมองซีกขวา**)

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์

เป็นขั้นที่กระตุ้นให้เด็กสนใจ และอยากรู้โดยนักเรียนวิเคราะห์ต่อจากขั้นที่ 1 นักเรียนจะต้องช่วยกัน **อภิปรายและอธิบาย** ให้เหตุผลตามความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน **การจัดกิจกรรมในขั้นนี้** ครูอาจใช้เทคนิคหลายรูปแบบ เช่น **การใช้เทคนิคการเขียนแผนที่ความคิด** (Mind Mapping) **และวิธีอื่นๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขารู้** (เป็นขั้นที่**เน้นการใช้สมองซีกซ้าย**)

ส่วนที่ 2 สร้างความคิดรวบยอด

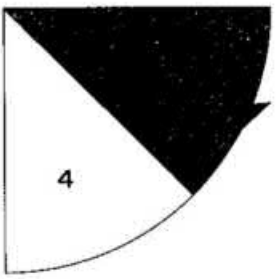

เป็นการเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างไตร่ตรองมาสู่การสร้างความคิดรวบยอด

★ **บทบาทของครู** ผู้เตรียมข้อมูล ให้ข้อมูล สาธิต
★ **วิธีการ** ให้นักเรียนค้นคว้า
★ **คำถาม** คำถามที่เป็นคำถามนำส่วนนี้ คือ **อะไร** (What ?)

ส่วนนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นคือ

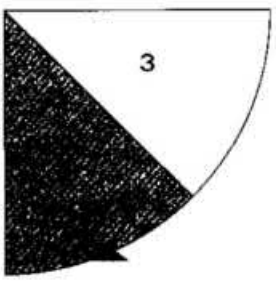
ขั้นที่ 3 ขั้นปรับประสบการณ์ความคิดรวบยอด

เป็นขั้นที่มุ่งให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ และไตร่ตรองความรู้ที่ได้รับจากขั้นแรกให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น จนสามารถเรียนรู้ในขั้นต่อไปได้ โดยครูให้ความรู้ในภาพรวมๆ และให้เด็กช่วยคิดวิเคราะห์ และอภิปราย

กิจกรรมที่จัด ต้องเป็นกิจกรรมที่เด็กทำแล้วสามารถสร้างความคิดรวบยอดเป็นของตนเองได้ (เป็นขั้นที่ **เน้นการใช้สมองซีกขวา**)

ขั้นที่ 4 ขั้นพัฒนาความคิดด้วยข้อมูล

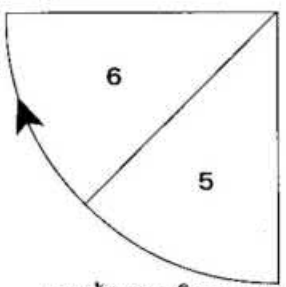

เป็นขั้นของการให้ข้อมูลรายละเอียด เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจจนสร้างความคิดรวบยอดเรื่องที่เรียนได้

กิจกรรมที่จัด ครูอาจให้นักเรียนค้นคว้า ทดลอง เรียนรู้ จากวิทยากรท้องถิ่น หรือครูอาจจะสาธิต (เป็นขั้นที่ **เน้นการใช้สมองซีกซ้าย**)

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะและการสร้างชิ้นงาน

ลงมือปฏิบัติ

การสร้างความคิดรวบยอด

ขั้นนี้เป็นขั้นการเคลื่อนไหวจากการสร้างความคิดรวบยอดมาสู่การลงมือกระทำ หรือทดลองตามความคิดของนักเรียน

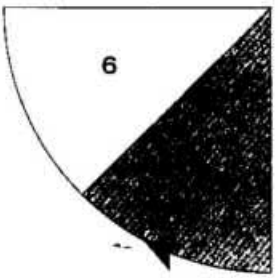
★ **บทบาทของครู** คือ ผู้ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก

★ **วิธีการ** ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ

★ **คำถาม** คำถามที่เป็นคำถามนำกิจกรรมประจำส่วนนี้ คือ **ทำอย่างไร** (How does it work?)

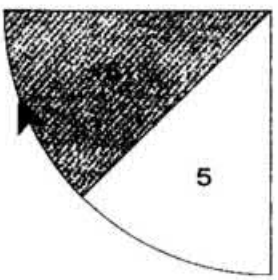
ส่วนนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 5 ทำตามแนวคิดที่กำหนด

ขั้นนี้นักเรียนจะทำตามใบงาน หรือคู่มือ หรือแบบฝึกหัด หรือทำตามขั้นตอนที่กำหนด (เป็นขั้นที่**เน้นการใช้สมองซีกซ้าย**)

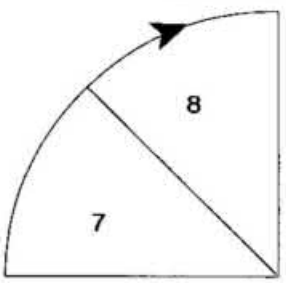
ขั้นที่ 6 สร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ

เป็นขั้นของการบูรณาการ และสร้างสรรค์อย่างแท้จริง เป็นขั้นที่นักเรียนมีโอกาสแสดงความสนใจ ความถนัด ความเข้าใจเนื้อหาวิชา ความซาบซึ้ง และจินตนาการของตนเอง ออกมาเป็นรูปธรรมในรูปแบบต่างๆ ตามที่ตนเองเลือก เช่น **สิ่งประดิษฐ์ สมุดรวมภาพ ภาพวาด นิทาน บทละคร หรือหนังสือ** เป็นต้น (เป็นขั้นที่**เน้นการใช้สมองซีกขวา**)

ส่วนที่ 4 ชื่นชมผลงานและการประยุกต์สู่อนาคต

ประสบการณ์รูปธรรม

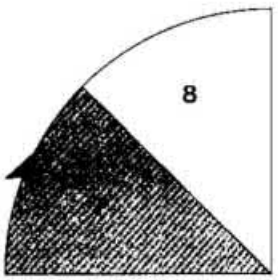
ลงมือปฏิบัติ

เป็นขั้นที่เกิดจากการลงมือกระทำด้วยตนเองจนสำเร็จ นำไปสู่การรับรู้ และมีความรู้สึกที่ดี

- ★ **บทบาทของครู** เป็นผู้ประเมิน/ซ่อมเสริม และเรียนรู้ร่วมกัน
- ★ **วิธีการ** การค้นหาตนเอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการแนะนำผู้อื่น
- ★ **คำถาม** คำถามที่เป็นคำถามนำกิจกรรมประจำส่วนนี้ คือ **ถ้า** (If?)

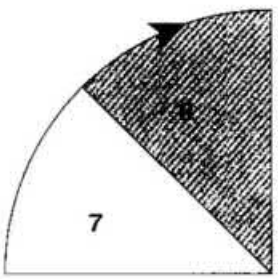
ส่วนนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นคือ

ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้

เป็นขั้นที่นักเรียนได้ชื่นชมกับผลงานของตนเอง หรือสามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปสู่กิจกรรมอื่น หรือให้นักเรียนนำผลงานของตนเองเสนอในกลุ่มย่อยๆ ให้เพื่อนติชม (เป็นขั้นที่**เน้นการใช้สมองซีกซ้าย**)

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับผู้อื่น

เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการค้นคว้า หรือการลงมือกระทำร่วมกับคนอื่นๆ ในรูปแบบต่างๆ เช่น จัดแสดงนิทรรศการในห้องเรียน ห้องสมุด หรือวันสำคัญของโรงเรียน เป็นต้น (เป็นขั้นที่**เน้นการใช้สมองซีกขวา**)

การกำหนดกิจกรรมในขั้นตอนทั้ง 8 ขั้นตอน สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ **การมุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และคุณลักษณะของผู้เรียนตามเป้าหมาย หรือศักยภาพที่ต้องการพัฒนาตามที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 4 ทั้งในด้านการเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข**

เมื่อได้ดำเนินการครบ 5 ขั้นตอนแล้ว สิ่งที่จะต้องดำเนินการต่อไป **คือการเขียนแผนการจัดกิจกรรม** ในการเขียนจะต้องใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทั้งหมด ตั้งแต่ขั้นที่ 1-5 ดังนั้นแผนแต่ละแผนที่เขียนอย่างน้อยจะต้องประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้
2. ผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้
3. สาระสำคัญ
4. ศักยภาพที่ต้องการพัฒนา

5. ผังบูรณาการการสอนกับกลุ่มประสบการณ์อื่น

6. ผังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

7. รายละเอียดของกิจกรรมในทุกขั้นตอน (ตามที่ได้วิเคราะห์ไว้ในผังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้)

8. สื่อการเรียนการสอน

9. การประเมินผล (โดยต้องระบุวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินแต่ละกิจกรรม)

10. สรุปผลการสอน

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

รูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ตรวจสอบหาประสิทธิภาพโดยนำไปทดลองใช้จัดการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 11 โรง เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 6 โรง และขนาดกลาง 5 โรง ในการจัดการเรียนการสอน ครูทุกคนต้องเขียนแผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบที่กำหนด การตรวจสอบรูปแบบใช้แบบสอบถาม แบบประเมิน แบบสังเกต และแบบทดสอบ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประชุมสัมมนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล
2. สภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน
3. ประสิทธิภาพของแผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. พฤติกรรมการสอนของครู
5. พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
6. คุณลักษณะของนักเรียน
7. ผลงานและผลการเรียนของนักเรียน
8. ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้
9. ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง
10. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

2.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

2.1.1 สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียน (ตารางที่ 1)

ในการศึกษาสถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนที่ทดลองรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ 11 คน มีผู้ให้ข้อมูล 10 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง 4 คน และขนาดเล็ก 6 คน ทั้ง 10 คน เป็นชาย 2 ใน 5 (4 ราย) เท่ากัน อายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี มี 1 ใน 5 (2 ราย) ที่มีอายุมากกว่า 50 ปี วุฒิการศึกษา 4 ใน 5 (7 ราย) จบปริญญาตรี และ 1 ใน 5 (3 ราย) จบปริญญาโท ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร 1 ใน 2 (5 ราย) เป็นผู้บริหาร 11-15 ปี 1 ใน 5 เป็นผู้บริหาร 5-10 ปี (3 ราย) และมากกว่า 15 ปี (2 ราย)

2.1.2 สถานภาพทั่วไปของครูผู้สอน (ตารางที่ 2)

ในการศึกษาสถานภาพของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 94 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 70.21 และเป็นชาย ร้อยละ 29.79 มีอายุอยู่ในช่วง 41-45 ปี ร้อยละ 37.23 36-40 ปี ร้อยละ 22.34 46-50 ปี ร้อยละ 17.02 และมากกว่า 51 ปี ร้อยละ 12.77 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาจบปริญญาตรี ร้อยละ 88.30 และจบปริญญาโท ร้อยละ 11.70 มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 75.53 น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 10.64 และมีประสบการณ์ 11-15 ปี ร้อยละ 8.51

2.1.3 สถานภาพทั่วไปของผู้ปกครอง (ตารางที่ 3)

ในการศึกษาสถานภาพของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 1,636 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม 1,562 คน คิดเป็นร้อยละ 95.48 พบว่า เป็นหญิง ร้อยละ 57.23 เป็นชาย ร้อยละ 42.13 และไม่ระบุ ร้อยละ 0.64 ส่วนใหญ่มีอายุ 30-40 ปี ร้อยละ 52.75 รองลงไปอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 18.69 41-50 ปี ร้อยละ 16.58 และ 51-60 ปี ร้อยละ 8.32 ด้านการศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.66 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1-6) หรือเทียบเท่า รองลงไป ร้อยละ 16.65 จบมัธยมศึกษา (ม.1-6) หรือเทียบเท่า ร้อยละ 2.82 จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และร้อยละ 2.24 จบปริญญาตรี ส่วนอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 48.78 รองลงไป ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 33.3 ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 9.48 และรับราชการ ร้อยละ 2.82

2.2 สภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 11 โรง เป็นโรงเรียนขนาดกลาง 5 โรง และขนาดเล็ก 6 โรง ข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน 10 คน พบว่า โรงเรียนขนาดกลางจำนวนครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เฉลี่ยโรงละ 15 คน โรงเรียนขนาดเล็ก เฉลี่ยโรงละ 8 คน และจากการสอบถามผู้บริหารทั้ง 10 คน เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบรรยากาศทางวิชาการ และการจัดปัจจัยสนับสนุน ปรากฏผลดังนี้ --

2.2.1 การจัดครูเข้าสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ หรือแต่ละชั้น ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 10 คน ใช้การพิจารณาจากประสบการณ์ ความสามารถ และความถนัด โดยมีการจัดครูเข้าสอน 3 ลักษณะ คือ ครูคนเดียวรับผิดชอบ 1 ชั้น และสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ครู 3 คน รับผิดชอบ 2 ชั้น และประจำเป็นรายวิชา และมีโรงเรียน 1 โรง ที่มีนักเรียนน้อย ใช้วิธีการเรียนร่วมกันระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนการจัดตารางเวลาเรียนมีความแตกต่างกัน คือ โรงเรียน 1 ใน 5 (2 โรง จาก 10 โรง) จัดการเรียนการสอนในแต่ละวันเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเช้า และช่วงบ่าย 1 ใน 10 แบ่งเวลาเรียนใน 1 วัน ออกเป็น 4 ช่วงๆ ละ 1 1/2 ชั่วโมง และ 1 โรงไม่มีตารางเรียนแน่นอน ใช้การยืดหยุ่น เพราะครู 1 คน สอนทุกกลุ่มประสบการณ์

2.2.2 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (ตารางที่ 4)

จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน 10 คน เกี่ยวกับการจัดบรรยากาศบริเวณโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดศูนย์วิทยาการให้เป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลาย การจัดเตรียมสถานที่ให้นักเรียนได้ทำงานนอกเวลาเรียน และการจัดหาห้องสมุดให้เอื้อต่อการศึกษา ค้นคว้า ปรากฏผลดังนี้

1) การจัดบรรยากาศบริเวณโรงเรียน ผู้บริหารทั้ง 10 คน ให้ข้อมูลว่าได้ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ จัดสวนหย่อม และไม้ยืนต้น รวมทั้งดูแลรักษาให้สวยงามร่มรื่น และ 1 ใน 5 (2 คน) ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนได้รับรางวัลสิ่งแวดล้อมดีเด่นระดับอำเภอ

2) การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรม ผู้บริหาร 4 ใน 5 (7 คน) ให้ข้อมูลว่าได้จัดสวนป่าสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์ รวมทั้งให้มีการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนในลักษณะห้องเรียนธรรมชาติ และ 1 ใน 5 (2 คน) ไม่ได้จัดทำ

3) การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้บริหารทั้ง 10 คน ให้ข้อมูลว่าได้ดำเนินการ เช่น จัดมุมหนังสือ มุมประสบการณ์ บอร์ดจัดนิทรรศการ บอร์ดจัดแสดงผลงานของนักเรียน เป็นต้น

4) การจัดศูนย์วิทยาการให้เป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ผู้บริหาร 4 ใน 5 (7 คน) ให้ข้อมูลว่าได้ปรับปรุงห้องสมุด จัดซุ้มสื่อการเรียนการสอน ห้องนิทรรศการ ฐานคณิตศาสตร์ ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ และบ่อเลี้ยงปลา ให้เป็นแหล่งสำหรับนักเรียนค้นคว้าหาความรู้ และ 1 ใน 5 (3 คน) ไม่ได้ดำเนินการ

5) การจัดเตรียมสถานที่ให้นักเรียนได้ทำงานนอกเวลาเรียน ผู้บริหารเกือบทั้งหมด (9 ราย) ให้ข้อมูลว่าได้จัดซุ้มดอกเห็ด ศาลาพักร้อน ศาลาท่าน้ำ โรงอาหารและใต้ร่มไม้ ให้นักเรียนได้ใช้ทำงานนอกเวลาเรียน

6) การจัดห้องสมุดให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า ผู้บริหารทั้ง 10 คน ให้ข้อมูลว่าได้ปรับปรุงห้องสมุด เช่น ติดพัดลม ปูเสื่อน้ำมันในห้องสมุด เพิ่มแสงสว่าง จัดทีวีไว้ในห้องสมุด ตลอดจนจัดหนังสือสำหรับให้นักเรียนอ่าน และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

2.2.3 การจัดบรรยากาศทางวิชาการ (ตารางที่ 5)

จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน 10 คน เกี่ยวกับการให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน การกำกับติดตามการปฏิบัติงานของครู การสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนมีส่วนร่วมจัดแสดงผลงาน/นวัตกรรมทางวิชาการ และการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

1) การให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารทั้ง 10 คน ดำเนินการ เช่น จัดประชุมชี้แจงให้ครูทุกคนได้เข้าใจและวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน และผู้บริหาร 1 ใน 5 (2 คน) ใช้เวลาในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน และช่วงพักกลางวัน ปรึกษาหารือ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

2) การจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน ผู้บริหารทั้ง 10 คน ดำเนินการ โดยผู้บริหาร 1 ใน 5 (2 คน) จัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติจริง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 1 คน จัดชุมนุมกลุ่มสนใจให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม เช่น ชุมนุมเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เป็นต้น

3) การกำกับและติดตามการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารทั้ง 10 คน ดำเนินการ เช่น จัดประชุมครูเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อประเมินผลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้บริหารนิเทศภายในทุกเดือน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง สังเกตการสอน ตรวจสมุดบันทึกหลังการสอน และผลงานของนักเรียน

4) การสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนมีส่วนร่วมจัดแสดงผลงาน/นวัตกรรมทางวิชาการ ผู้บริหารทั้ง 10 คน ดำเนินการ เช่น ให้ครูผู้สอนนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และผลงานนักเรียนไปจัดนิทรรศการในงานวันประถมศึกษาแห่งชาติ วันเด็กแห่งชาติ นิทรรศการครูต้นแบบ จัดแสดงผลงานของนักเรียนในห้องเรียน จัดนิทรรศการวันปิดภาคเรียน โดยเชิญผู้ปกครองและคนในชุมชนมาร่วมด้วย

5) การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ผู้บริหารเกือบทั้งหมด (9 คน ใน 10 คน) ดำเนินการ โดย 2 ใน 5 (4 คน) ประชุมคณะกรรมการโรงเรียนให้ทราบเกี่ยวกับโครงการที่โรงเรียนกำลังดำเนินการ และการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน 1 ใน 5 (2 คน) ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามให้ผู้ปกครองเสนอความคิดเห็น

2.2.4 การจัดปัจจัยสนับสนุน (ตารางที่ 6)

จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน 10 คน เกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน/โครงการของโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และเรียนอย่างมีความสุข การจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก และขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองและพัฒนางานด้วยวิธีการต่าง ๆ การได้รับความร่วมมือจากชุมชน และการร่วมมือกับผู้ปกครองดูแลสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกบ้านและนอกโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

1) นโยบาย แผนงาน/โครงการของโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 10 คน มีนโยบายให้ความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินงานในเรื่องนี้

2) การส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และเรียนอย่างมีความสุข ผู้บริหารทั้ง 10 คน ได้จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนในการจัดกิจกรรมทุกกลุ่มประสบการณ์

3) การจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก และขวัญกำลังใจ ให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารทั้ง 10 คน ดำเนินการ โดย 2 ใน 5 (4 คน) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนเป็นวิทยากรแกนนำในการปฏิรูปการเรียนรู้ ให้คำปรึกษาหารือและคำแนะนำต่างๆ สนับสนุนให้ได้รับการยกย่อง ชมเชยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและจัดหาวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการจัดกิจกรรม

4) การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองและพัฒนางานด้วยวิธีการต่างๆ ผู้บริหารทั้ง 10 คน ดำเนินการ เช่น 1 ใน 2 (5 คน) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรม สัมมนา และประชุมทางวิชาการ 1 ใน 5 (2 คน) แนะนำให้ครูผู้สอนศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5) การได้รับความร่วมมือจากชุมชน ผู้บริหารทั้ง 10 คน ให้ข้อมูลว่า ได้รับความร่วมมือจากชุมชนอย่างดียิ่งในด้านการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน ให้ความช่วยเหลือด้านแรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ และ 1 ใน 10 ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ด้านอาหารกลางวันแก่นักเรียน โดยชุมชนจะผลัดเปลี่ยนนำอาหารกลางวันมาเลี้ยงนักเรียนอยู่เป็นประจำ ตลอดปีการศึกษา

6) การร่วมมือกับผู้ปกครองดูแลสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกบ้านและนอกโรงเรียน ผู้บริหารทั้งหมด 9 คน ใน 10 คน ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมีการดำเนินการในเรื่องนี้ โดยร่วมมือกับผู้ปกครอง ปลูกต้นไม้บริเวณโรงเรียนและชุมชน ทำความสะอาดสถานที่สาธารณะในวันสำคัญต่างๆ

เมื่อสอบถามครูผู้สอน 94 คน ซึ่งสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก 40 คน และขนาดกลาง 54 คน เกี่ยวกับ**ปัจจัยที่ได้รับการสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้** ทั้งจากผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การนิเทศ ขวัญและกำลังใจ และการดูแลนักเรียน ปรากฏผลดังนี้

1) การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (ตารางที่ 7,8)

ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ร้อยละ 97.50 ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในเรื่องการนิเทศ รองลงไปคือ ร้อยละ 92.50 ได้รับการสนับสนุนด้าน

วัสดุอุปกรณ์ และขวัญกำลังใจ และมีเพียงร้อยละ 62.50 ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ประมาณ 300-1,000 บาท

ส่วนครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางทั้งหมด (ร้อยละ 100) ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องการนิเทศ และขวัญกำลังใจ รองลงไปคือ ร้อยละ 96.30 ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ และร้อยละ 68.52 ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ประมาณ 1,000-1,500 บาท

2) การสนับสนุนของบุคลากรในโรงเรียน (ตารางที่ 9, 10)

ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด (ร้อยละ 100) ได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรในโรงเรียนในเรื่องการนิเทศภายใน และเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ รองลงไปคือ ร้อยละ 87.50 ได้รับขวัญกำลังใจจากเพื่อนครูด้วยกันเอง

ส่วนครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 98.15 ได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรในโรงเรียนในเรื่อง การนิเทศภายใน รองลงไปคือ ร้อยละ 92.59 ได้รับการสนับสนุนในเรื่องของเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ และได้รับขวัญกำลังใจจากเพื่อนครูด้วยกันเอง

3) การสนับสนุนของผู้ปกครอง (ตารางที่ 11, 12)

ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 97.50 ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลนักเรียนให้ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย รองลงไปคือ ร้อยละ 55.00 ได้รับความร่วมมือในการเป็นวิทยากรสอนนักเรียน และร้อยละ 47.50 ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์

ส่วนครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 92.59 ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลนักเรียน รองลงไปคือ ร้อยละ 48.15 ได้รับความร่วมมือในการเป็นวิทยากรสอนนักเรียน และร้อยละ 31.48 ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ นอกจากนั้นผู้ปกครองยังให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

4) การสนับสนุนของศึกษานิเทศก์อำเภอ/จังหวัด (ตารางที่ 13,14)

ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด (ร้อยละ 100) ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์อำเภอ/ศึกษานิเทศก์จังหวัด รองลงไปคือ ร้อยละ 95.00 ได้รับการสนับสนุนในด้านเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ และร้อยละ 85.00 ได้รับขวัญและกำลังใจ

ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางทั้งหมด (ร้อยละ 100) ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์อำเภอ/ศึกษานิเทศก์จังหวัด รองลงไปคือ ร้อยละ 90.74 ได้รับการสนับสนุนในด้านเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ และขวัญกำลังใจ

2.3 ประสิทธิภาพของแผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในประเด็นที่เกี่ยวกับ **สาระของแผน**ที่จัดทำ ซึ่งกำหนดไว้ 11 เรื่อง ได้แก่ ผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผังวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ ผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ผังการวางแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ สาระสำคัญ ศักยภาพที่ต้องการพัฒนา รายละเอียดของกิจกรรม สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และสรุปผลการเรียน ประเด็นที่พิจารณาคือ ความชัดเจนและรายละเอียดที่นำเสนอและ**คุณภาพของแผน** โดยพิจารณา 4 เรื่อง ได้แก่ ความชัดเจน ความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ โดยแบ่งระดับคุณภาพออกเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดทำเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มประสบการณ์ จำนวน 209 แผน ประกอบด้วย กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) 41 แผน กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) 51 แผน สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 48 แผน สร้างเสริมลักษณะนิสัย 34 แผน และการงานและพื้นฐานอาชีพ 35 แผน มีรายละเอียดดังนี้

1) สาระของแผน (ตารางที่ 15)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้จัดกิจกรรมในทุกกลุ่มประสบการณ์เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 85.65) มีสาระสำคัญครบทั้ง 11 เรื่อง ตามที่กำหนดแต่มีความชัดเจนและรายละเอียดแตกต่างกัน ดังนี้

(1.1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 80-90 **มีความชัดเจนและรายละเอียดที่เพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 4 ใน 11 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 89.95) มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ (ร้อยละ 85.17) มีผังการวิเคราะห์สาระการ

เรียนรู้ที่กำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ครอบคลุมหลักสูตร (ร้อยละ 83.73) และแบบประเมินผลที่ระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ประเมิน (ร้อยละ 80.38)

(1.2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 70 – 80 **มีความชัดเจนและรายละเอียดที่เพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 2 ใน 11 เรื่อง ดังนี้ รายละเอียดของกิจกรรมเขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรมและยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้ (ร้อยละ 75.60) ระบุสื่อและจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมฯ (ร้อยละ 74.16)

(1.3) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 50 – 65 **มีความชัดเจนและรายละเอียดที่เพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 3 ใน 11 เรื่อง ดังนี้ กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง มีสุข (ร้อยละ 62.68) ระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก (ร้อยละ 59.33) สาระสำคัญของความรู้กำหนดไว้อย่างกะทัดรัด โดยสรุปความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอน (ร้อยละ 55.50)

(1.4) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 58.37 มีการจัดทำสรุปผลการเรียน โดยผลสรุปที่เขียนได้คำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียนและศักยภาพที่ต้องการพัฒนา ตลอดจนผลการประเมินการสอนของครู โดยระบุจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุง ซึ่งผลสรุปที่เขียนมีความชัดเจนหรือมีรายละเอียดที่เพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง

(1.5) **ผังการวางแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้** (4 MAT) ซึ่งกำหนดไว้ 8 ขั้นตอน พบว่า ร้อยละ 70 – 80 มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ใน 8 ขั้นตอน เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ การให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและหาความรู้เพิ่มเติม (ร้อยละ 77 เท่ากัน) การสร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ (ร้อยละ 75.12) ทำตามแนวคิดที่กำหนด (ร้อยละ 74.16) ปรับประสบการณ์สร้างเป็นความคิดรวบยอด (ร้อยละ 71.77) และร้อยละ 50-65 มีความชัดเจนและรายละเอียดที่เพียงพอ 3 ใน 8 ขั้นตอน ดังนี้ วิเคราะห์ประสบการณ์ (ร้อยละ 63.16) แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับเพื่อน และนำเสนอ (ร้อยละ 60.77) และวิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้ (ร้อยละ 50.24)

2) คุณภาพของแผน (ตารางที่ 16)

แผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่ามีคุณภาพ**มาก**ทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.58-2.63 เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 2.66) ความชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 2.63) ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.60) และความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ (ค่าเฉลี่ย 2.58)

2.3.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดทำเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มประสบการณ์ 131 แผน ประกอบด้วยกลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) 50 แผน กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) 24 แผน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 22 แผน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 25 แผน และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 10 แผน มีรายละเอียดดังนี้

1) สาระของแผน (ตารางที่ 17)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้จัดกิจกรรมในทุกกลุ่มประสบการณ์ ส่วนใหญ่คือร้อยละ 90.08 มีสาระครบทั้ง 11 เรื่อง ตามที่กำหนด แต่มีความชัดเจนและรายละเอียดแตกต่างกัน ดังนี้

(1.1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.02 มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ ที่มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

(1.2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 70-80 **มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้** 3 ใน 11 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ ผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ มีการกำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อยครอบคลุมหลักสูตร (ร้อยละ 78.63) กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง มีสุข (ร้อยละ 75.57) และมีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ (ร้อยละ 70.99)

(1.3) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 60-70 **มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้** 4 ใน 11 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ รายละเอียดกิจกรรมเขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรม และยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้ (ร้อยละ 69.47) ระบุสื่อ

และจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน จัดทำแบบประเมินผล โดยระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ประเมิน (ร้อยละ 62.60 เท่ากัน) เขียนสาระสำคัญของความรู้อย่างกะทัดรัด โดยสรุปความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอน (ร้อยละ 61.83)

(1.4) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 45-60 **มีความชัดเจนหรือมีรายละเอียดที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง** 2 ใน 11 เรื่อง ดังนี้ จัดทำสรุปผลการเรียนโดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียน และศักยภาพที่ต้องการพัฒนา และผลการประเมินการสอนของครู โดยระบุจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุง (ร้อยละ 51.91) ระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก (ร้อยละ 46.56)

(1.5) **ผังการวางแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้** (4 MAT) ซึ่งกำหนดไว้ 8 ขั้นตอน พบว่า ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 58-73 มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 ขั้นตอน เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ ทำตามแนวคิดที่กำหนด (ร้อยละ 72.52) หาความรู้เพิ่มเติม (ร้อยละ 70.23) ปรับประสบการณ์สร้างเป็นความคิดรวบยอด (ร้อยละ 67.94) สร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ (ร้อยละ 67.18) วิเคราะห์ประสบการณ์ (ร้อยละ 64.12) ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน (ร้อยละ 63.36) แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับเพื่อนและนำเสนอ (ร้อยละ 60.31) วิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้ (ร้อยละ 58.78)

2) คุณภาพของแผน (ตารางที่ 18)

แผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่ามีคุณภาพมากทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.55-2.63 เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 2.63) ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.60) ความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ (ค่าเฉลี่ย 2.57) และความชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 2.55)

2.3.3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดทำ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มประสบการณ์ จำนวน 174 แผน ประกอบด้วย กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) 31 แผน กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) 32 แผน สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 19 แผน สร้างเสริมลักษณะนิสัย 47 แผน และการงานและพื้นฐานอาชีพ 45 แผน

1) สาระของแผน (ตารางที่ 19)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้จัดกิจกรรมในทุกกลุ่มประสบการณ์ ทุกแผนมีสาระครบทั้ง 11 เรื่องตามที่กำหนด แต่มีความชัดเจน และรายละเอียดแตกต่างกันดังนี้

(1.1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 75-85 **มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 4 ใน 11 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 82.18) มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ (ร้อยละ 79.89) มีผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่มีการกำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ครอบคลุมหลักสูตร (ร้อยละ 77.01) รายละเอียดกิจกรรมเขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรม และยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้ (ร้อยละ 75.86)

(1.2) **แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 65-70 มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 3 ใน 11 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ ระบุสื่อและจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหา และระดับชั้นเรียน (ร้อยละ 69.54) แบบประเมินผล ระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการ และเครื่องมือที่จะใช้ประเมิน (ร้อยละ 68.39) กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง และมีสุข (ร้อยละ 66.09)

(1.3) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 56.90 เขียนสาระสำคัญของความรู้อย่างกะทัดรัด โดยสรุปความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอนอย่างชัดเจนและมีรายละเอียดที่เพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

(1.4) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 40-50 **มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 2 ใน 11 เรื่อง คือ ระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก (ร้อยละ 50) ในเรื่องเดียวกันนี้ร้อยละ 34 มีความชัดเจนหรือรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น และจัดทำสรุปผลการเรียน (ร้อยละ 13.10) โดยที่ร้อยละ 31.03 มีแต่รายละเอียดที่เพียงพอหรือมีความชัดเจนเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง

(1.5) ผังการวางแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 53-73 ทั้ง 8 ขั้นตอน มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน (ร้อยละ 72.41) ทำตามแนวคิดที่กำหนด (ร้อยละ 70.11) สร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ (ร้อยละ 69.54) วิเคราะห์ประสบการณ์ (ร้อยละ 60.34) หาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับเพื่อนและนำเสนอ (ร้อยละ 59 เท่ากัน) ปรับประสบการณ์สร้างเป็นความคิดรวบยอด (ร้อยละ 58.05) และวิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้ (ร้อยละ 53.45)

2) คุณภาพของแผน (ตารางที่ 20)

แผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่ามีคุณภาพมากทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.53-2.66 เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.66) ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 2.64) ความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ (ค่าเฉลี่ย 2.58) และความชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 2.53)

2.3.4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดทำ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มประสบการณ์ จำนวน 96 แผน ประกอบด้วย กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) 28 แผน กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) 10 แผน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 18 แผน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 25 แผน และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 15 แผน มีรายละเอียดดังนี้

1) สาระของแผน (ตารางที่ 21)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้จัดกิจกรรมในทุกกลุ่มประสบการณ์ ร้อยละ 72.99 มีสาระครบทั้ง 11 เรื่อง ตามที่กำหนด แต่มีความชัดเจนและรายละเอียดแตกต่างกัน ดังนี้

(1.1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 70-80 **มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 3 ใน 11 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 76.04) มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ และระบุสื่อพร้อมทั้งจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม โดยมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน (ร้อยละ 71.88 เท่ากัน)

(1.2) **แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 60-65 มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 3 ใน 11 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ รายละเอียดกิจกรรมเขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรม และยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้ (ร้อยละ 63.54) แบบประเมินผล ระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ประเมิน (ร้อยละ 62.50) มีผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ที่กำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ครอบคลุมหลักสูตร (ร้อยละ 61.46)

(1.3) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 53-57 **มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 2 ใน 11 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง มีสุข (ร้อยละ 56.25) ระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก (ร้อยละ 53.13)

(1.4) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 53 - 68 **มีความชัดเจนหรือมีรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง** 2 ใน 11 เรื่อง ได้แก่ สรุปผลการเรียนรู้ที่ทำได้คำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียน และศักยภาพที่ต้องการพัฒนา ตลอดจนผลการประเมินการสอนของครู (ร้อยละ 67.71) และเขียนสาระสำคัญของความรู้อย่างกะทัดรัด โดยสรุปเป็นความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอน (ร้อยละ 54.17)

(1.5) ผังการวางแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 55-66 6 ใน 8 ขั้นตอน มีความชัดเจนและมีรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ ทำตามแนวคิดที่กำหนดและสร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ (ร้อยละ 65.63 เท่ากัน) หาความรู้เพิ่มเติม (ร้อยละ 61.46) ปรับประสบการณ์สร้างเป็นความคิดรวบยอด (ร้อยละ 60.42) ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน และวิเคราะห์ประสบการณ์ (ร้อยละ 57.29 เท่ากัน) 2 ใน 8 ขั้นตอน มีความชัดเจนหรือมีรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้จัดกิจกรรมได้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ วิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้ (ร้อยละ 55.21)และแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับเพื่อนและนำเสนอ (ร้อยละ 52.08)

2) คุณภาพของแผน (ตารางที่ 22)

แผนที่ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่า มีคุณภาพมากทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.36-2.54 เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.54) ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 2.49) ความชัดเจนและความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ (ค่าเฉลี่ย 2.36 เท่ากัน)

2.3.5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดทำเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มประสบการณ์ 234 แผน ประกอบด้วย กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) 48 แผน กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) 44 แผน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 59 แผน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 50 แผน และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 33 แผน มีรายละเอียดดังนี้

1) สาระของแผน (ตารางที่ 23)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้จัดกิจกรรมในทุกกลุ่มประสบการณ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 94.87 มีสาระสำคัญครบทุก 11 เรื่อง ตามที่กำหนด แต่มีรายละเอียดและความชัดเจนแตกต่างกันดังนี้

(1.1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 80 - 90 **มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 5 ใน 11 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 94.02) มีผังวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ครอบคลุมหลักสูตร (ร้อยละ 88.89) กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง มีสุข (ร้อยละ 86.32) มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ (ร้อยละ 82.05) รายละเอียดกิจกรรมเขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรม และยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้ (ร้อยละ 80)

(1.2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 70-80 **มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 2 ใน 11 เรื่อง ได้แก่ ระบุสื่อและจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาระดับชั้นเรียน (ร้อยละ 75.21) กำหนดสาระสำคัญของความรู้อย่างกะทัดรัด โดยสรุปความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอน (ร้อยละ 71.37)

(1.3) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 58-70 **มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 2 ใน 11 เรื่อง ได้แก่ การประเมินผล ระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ประเมิน (ร้อยละ 67.95) และระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก (ร้อยละ 57.69)

(1.4) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 54.70 มีสรุปผลการเรียนซึ่งเขียนโดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียน และศักยภาพที่ต้องการพัฒนาตลอดจนผลการประเมินการสอนของครู ระบุจุดเด่น จุดด้อยและสิ่งที่ควรปรับปรุง โดยมีความชัดเจนหรือรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง

(1.5) ผังการวางแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ซึ่งกำหนดไว้ 8 ขั้นตอน พบว่า ร้อยละ 60-80 มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทั้ง 8 ขั้นตอน เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน ทำตามแนวคิดที่กำหนด และสร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ (ร้อยละ 77 เท่ากัน) หาความรู้เพิ่มเติม (ร้อยละ 75.64) แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับเพื่อน และนำเสนอ (ร้อยละ 73.08) ปรับประสบการณ์สร้างเป็นความคิดรวบยอด วิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้ (ร้อยละ 67 เท่ากัน) และวิเคราะห์ประสบการณ์ (ร้อยละ 61.54)

2) คุณภาพของแผน (ตารางที่ 24)

แผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่า มีคุณภาพมากทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.63-2.67 เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 2.67) ความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ (ค่าเฉลี่ย 2.64) ความชัดเจนและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.63 เท่ากัน)

2.3.6 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดทำเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มประสบการณ์ 177 แผน ประกอบด้วย กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) 48 แผน กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) 26 แผน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 31 แผน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 43 แผน และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 29 แผน มีรายละเอียดดังนี้

1) สาระของแผน (ตารางที่ 25)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมในทุกกลุ่มประสบการณ์ ส่วนใหญ่คือร้อยละ 96.05 มีสาระครบทั้ง 11 เรื่อง ตามที่กำหนด แต่มีความชัดเจนและรายละเอียดแตกต่างกันดังนี้

(1.1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 80-90 **มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 6 ใน 11 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 98.87) มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ (ร้อยละ 92.66) มีผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ครอบคลุมหลักสูตร (ร้อยละ 87.01) กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง มีสุข และรายละเอียดกิจกรรมเขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรม และยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้ (ร้อยละ 81 เท่ากัน) ระบุสื่อและจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน (ร้อยละ 80.23)

(1.2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 70 - 80 **มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** 2 ใน 11 เรื่อง ได้แก่ แบบประเมินผล ระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ประเมิน (ร้อยละ 77.40) และเขียนสาระสำคัญของความรู้อย่างกะทัดรัด โดยสรุปความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอน (ร้อยละ 72.88)

(1.3) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 66.10 มีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก

(1.4) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 52.54 มีสรุปผลการเรียนที่เขียนขึ้นโดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียนและศักยภาพที่ต้องการพัฒนาตลอดจนผลการประเมินการสอนของครู ระบุจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุง มีความชัดเจนหรือมีรายละเอียดที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

(1.5) ผังการวางแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ส่วนใหญ่คือร้อยละ 70-85 ทั้ง 8 ขั้นตอน มีความชัดเจน และรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุด

ได้ดังนี้ ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน (ร้อยละ 85.31) หาความรู้เพิ่มเติม ทำตามแนวคิดที่กำหนด สร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ (ร้อยละ 77 เท่ากัน) วิเคราะห์ประสบการณ์ (ร้อยละ 75.14) แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับเพื่อนและนำเสนอ (ร้อยละ 73.45) และปรับประสบการณ์สร้างเป็นความคิดรวบยอด และวิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้ (ร้อยละ 70 เท่ากัน)

2) คุณภาพของแผน (ตารางที่ 26)

แผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่ามีคุณภาพมากทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.66-2.69 เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 2.69) ความชัดเจนและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.68 เท่ากัน) และความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ (ค่าเฉลี่ย 2.66)

2.4 พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน

การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 94 คน ใช้วิธีให้ครูผู้สอนประเมินตนเอง เกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน 16 เรื่อง แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด นักเรียนประเมินการปฏิบัติของครูผู้สอน 10 เรื่อง แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย และสังเกตการสอน ครูผู้สอนในทุกกลุ่มประสบการณ์ พฤติกรรมที่สังเกตมีทั้งหมด 24 เรื่อง การสังเกตมี 2 ประเด็น คือ ปฏิบัติกับไม่ได้ปฏิบัติ มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ตารางที่ 27-29)--

จากการสอบถามครูผู้สอน 16 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน 16 เรื่อง พบว่า ครูผู้สอนประเมินตนเอง**ปฏิบัติมาก**ทั้ง 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.63-3.25) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ มีการสอดแทรกลักษณะการมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย (ค่าเฉลี่ย 3.25) มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.06) มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ และมีการประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.00 เท่ากัน) ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับ

จุดประสงค์ (ค่าเฉลี่ย 2.94) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย 2.88 เท่ากัน) มีการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ มีการเตรียมสื่อการสอน ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายตามจุดประสงค์และเนื้อหา และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนานักเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.81 เท่ากัน) มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.75) มีการเตรียมเครื่องมือประเมินผลและใช้ในการประเมิน จัดกิจกรรมให้นักเรียนหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.69 เท่ากัน) และใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 2.63) (ตารางที่ 27)

จากการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 305 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน 10 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีความเห็นว่าครูผู้สอนปฏิบัติ**มาก** 6 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.56-2.82 ร้อยละ 60.00-81.97) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง (ค่าเฉลี่ย 2.82 ร้อยละ 81.97) ครูมีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.69 ร้อยละ 68.20) จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด (ค่าเฉลี่ย 2.66 ร้อยละ 66.89) จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.63 ร้อยละ 67.87) แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.61 ร้อยละ 66.23) และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ตามกระบวนการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.56 ร้อยละ 60.00) และปฏิบัติ**ปานกลาง** 4 เรื่อง จาก 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.25-2.50) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ (ค่าเฉลี่ย 2.50) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดเห็นว่าปฏิบัติมาก (57.05) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.47) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดเห็นว่าปฏิบัติมาก (53.44) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเองและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.46) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดเห็นว่าปฏิบัติมาก (50.49) และจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย 2.25) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดเห็นว่าปฏิบัติมากและปานกลางใกล้เคียงกัน (39.67 และ 37.70 ตามลำดับ) (ตารางที่ 28)

จากการสังเกตการสอนของครูผู้สอน 16 คน 26 ครั้ง (คณิตศาสตร์ 6 ครั้ง ภาษาไทย 7 ครั้ง สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 8 ครั้ง สร้างเสริมลักษณะนิสัย 2 ครั้ง และการงานและพื้นฐานอาชีพ 3 ครั้ง) พฤติกรรมที่สังเกตมี 24 เรื่อง พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติทุกครั้ง (ร้อยละ 100) 4 เรื่อง ใน 24 เรื่อง คือ เตรียมการสอนทั้งเนื้อหา และวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด เตรียมสื่อประกอบการสอน จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง รองลงไป ปฏิบัติอยู่ในช่วงร้อยละ 92-96 9 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และแสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 96.15 เท่ากัน) เตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ตามกระบวนการกลุ่ม ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ และมีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน (ร้อยละ 92.31 เท่ากัน) ปฏิบัติอยู่ในช่วงร้อยละ 80-90 มี 6 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ ได้ฝึกคิด สอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย (ร้อยละ 88.46 เท่ากัน) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 84.62 เท่ากัน) จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ (ร้อยละ 80.77) ปฏิบัติร้อยละ 76.92 มี 3 เรื่อง ใน 24 เรื่อง คือ ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายที่สอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา มีการประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และใช้เครื่องมือวัดผลอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ (ร้อยละ 76.92 เท่ากัน) และเรื่องที่ปฏิบัติไม่ถึงร้อยละ 75 มี 2 เรื่อง คือ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเองและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนานักเรียนและพัฒนาการจัดกิจกรรมของครูผู้สอนเอง (ร้อยละ 69.23 เท่ากัน) (ตารางที่ 29)

2.4.2 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (ตารางที่ 30-32)

จากการสอบถามครูผู้สอน 16 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน 16 เรื่อง พบว่า ครูผู้สอนประเมินตนเองปฏิบัติ**มาก**ทั้ง 16 เรื่อง

(ค่าเฉลี่ย 2.88-3.56) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย (ค่าเฉลี่ย 3.56) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.38) เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ เสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.25 เท่ากัน) จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.19) เตรียมเครื่องมือประเมินผลและใช้ในการประเมิน นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนานักเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.06 เท่ากัน) เตรียมสื่อการสอน ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายตามจุดประสงค์และเนื้อหา ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์ นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม และมีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.00 เท่ากัน) มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.94) และใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย และสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 2.88) (ตารางที่ 30)

จากการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 282 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน 10 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอน**ปฏิบัติมาก** 8 เรื่อง จาก 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.51-2.72 ร้อยละ 53.90-71.28) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.72 ร้อยละ 71.28) จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด (ค่าเฉลี่ย 2.66 ร้อยละ 66.67) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.63 ร้อยละ 67.38) แสดงความรัก ความเมตตา และความเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.61 ร้อยละ 63.12) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง (ค่าเฉลี่ย 2.58 ร้อยละ 63.12) จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.54 ร้อยละ 60.28) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.52 ร้อยละ 56.03) ครูมีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.51 ร้อยละ 53.90) และมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอน**ปฏิบัติปานกลาง** 2 เรื่อง ใน 10 เรื่อง คือ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ (ค่าเฉลี่ย 2.47) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดเห็นว่าปฏิบัติมาก

(54.26) จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย 2.45) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดเห็นว่าปฏิบัติมาก (53.90) (ตารางที่ 31)

จากการสังเกตการสอนของครูผู้สอน 16 คน 23 ครั้ง (คณิตศาสตร์ 5 ครั้ง ภาษาไทย 6 ครั้ง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 7 ครั้ง และการงานและพื้นฐานอาชีพ 5 ครั้ง) พฤติกรรมที่สังเกตมี 24 เรื่อง พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติทุกครั้ง (ร้อยละ 100) 4 เรื่องใน 24 เรื่อง ได้แก่ เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ได้ทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ตามกระบวนการกลุ่ม ติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน รองลงไปปฏิบัติอยู่ในช่วงร้อยละ 91-96 10 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ เตรียมสื่อประกอบการสอน จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิด ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 95.65 เท่ากัน) จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสดงออกอย่างอิสระ ให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (ร้อยละ 91.30 เท่ากัน) ปฏิบัติอยู่ในช่วงร้อยละ 82-87 9 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ เตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา ประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม และใช้เครื่องมือวัดผลอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์ (ร้อยละ 86.96 เท่ากัน) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น และมีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย (ร้อยละ 82.61 เท่ากัน) และเรื่องที่ปฏิบัติน้อย ไม่ถึงร้อยละ 75 คือ นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 73.91) (ตารางที่ 32)

2.4.3 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ตารางที่ 33-35)

จากการสอบถามครูผู้สอน 14 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน 14 เรื่อง พบว่า ครูผู้สอนประเมินตนเอง**ปฏิบัติมาก**ทั้ง 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.64-3.50) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย

และการมีค่านิยมประชาธิปไตย (ค่าเฉลี่ย 3.50) มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย มีการประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.14 เท่ากัน) ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย และสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา และใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์ (ค่าเฉลี่ย 3.07 เท่ากัน) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.00 เท่ากัน) มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.93 เท่ากัน) เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย ตามจุดประสงค์และเนื้อหา และมีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.86 เท่ากัน) มีการเตรียมเครื่องมือประเมินผลและใช้ในการประเมิน (ค่าเฉลี่ย 2.79) และมีการเตรียมสื่อการสอน (ค่าเฉลี่ย 2.64) (ตารางที่ 33)

จากการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 238 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน 10 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอน**ปฏิบัติมาก** 5 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.51-2.60 ร้อยละ 57.98-65.97) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.60 ร้อยละ 63.45) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ตามกระบวนการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.59 ร้อยละ 65.97) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง (ค่าเฉลี่ย 2.58 ร้อยละ 64.71) จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด (ค่าเฉลี่ย 2.53 ร้อยละ 59.66) แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.51 ร้อยละ 57.98) **ปฏิบัติปานกลาง** 5 เรื่อง ใน 10 เรื่อง เช่นเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย 2.37-2.47 ร้อยละ 51.68- 55.04) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเองและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น และครูมีการติชม แก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.47 เท่ากัน) โดยค่าร้อยละสูงสุดมีความคิดเห็นว่าปฏิบัติมาก (55.04 และ 51.68 ตามลำดับ) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ (ค่าเฉลี่ย 2.45) โดยค่าร้อยละ

สูงสุดมีความคิดเห็นว่าปฏิบัติมาก (52.10) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.43) โดยค่าร้อยละสูงสุดมีความคิดเห็นว่าปฏิบัติมาก (52.94) และจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย 2.37 ร้อยละ 51.68) (ตารางที่ 34)

จากการสังเกตการสอนของครูผู้สอน 14 คน 22 ครั้ง (คณิตศาสตร์ 3 ครั้ง ภาษาไทย 6 ครั้ง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 7 ครั้ง กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 3 ครั้ง และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 3 ครั้ง) พฤติกรรมที่สังเกต 24 เรื่อง พบว่า ครูผู้สอน (ร้อยละ 90-96) ปฏิบัติ 6 เรื่อง ใน 24 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด เตรียมสื่อประกอบการสอน และจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (ร้อยละ 95.45 เท่ากัน) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม และเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (ร้อยละ 90.91 เท่ากัน) ปฏิบัติในช่วงร้อยละ 80-87 9 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิด ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 86.36 เท่ากัน) เตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน (ร้อยละ 81.82 เท่ากัน) ปฏิบัติในช่วงร้อยละ 72-78 8 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย และใช้เครื่องมือวัดผลอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์ (ร้อยละ 77.27 เท่ากัน) ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนานักเรียนและพัฒนากิจกรรมของครู (ร้อยละ 72.73 เท่ากัน) และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น (ร้อยละ 68.18) (ตารางที่ 35)

2.4.4 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ตารางที่ 36-38)

จากการสอบถามครูผู้สอน 16 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน 16 เรื่อง พบว่า ครูผู้สอนประเมินตนเอง**ปฏิบัติมาก**ทั้ง 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย

2.56-3.31) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ สอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย ประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.31 เท่ากัน) ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ (ค่าเฉลี่ย 3.19) มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.06 เท่ากัน) มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม และมีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.00 เท่ากัน) มีการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย และใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 2.94 เท่ากัน) มีการเตรียมเครื่องมือประเมินผลและใช้ในการประเมิน (ค่าเฉลี่ย 2.88) มีการเตรียมสื่อการสอน (ค่าเฉลี่ย 2.81) และใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 2.56) (ตารางที่ 36)

จากการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 268 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน 10 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีความเห็นว่า ครูผู้สอน**ปฏิบัติมาก** 9 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.54-2.64 ร้อยละ 60.82-67.54) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติจริง และให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.64 เท่ากัน ร้อยละ 66.42 และ 65.67 ตามลำดับ) จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด ได้ตรวจสอบตนเองและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.63 เท่ากัน ร้อยละ 67.16 และ 66.42 ตามลำดับ) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม(ค่าเฉลี่ย 2.61 ร้อยละ 67.54) จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.58 ร้อยละ 66.79) ครูมีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.57 ร้อยละ 57.84) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ(ค่าเฉลี่ย 2.56 ร้อยละ 62.31) และแสดงความรักความเมตตา เอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.54 ร้อยละ 60.82) และเรื่องที่นักเรียนเห็นว่า ครูผู้สอน**ปฏิบัติปานกลาง** มีเพียงเรื่องเดียว คือ จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย 2.47) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดเห็นว่าปฏิบัติมาก (53.73) (ตารางที่ 37)

จากการสังเกตการสอนของครูผู้สอน 16 คน 19 ครั้ง (คณิตศาสตร์ 4 ครั้ง ภาษาไทย 5 ครั้ง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 4 ครั้ง กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 2 ครั้ง และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 4 ครั้ง) พฤติกรรมที่สังเกต 24 เรื่อง พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติมากที่สุด (ร้อยละ 95) 9 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ จัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้ทำงานร่วมกัน ตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีการเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้ ติชม และแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน รองลงไปปฏิบัติ ร้อยละ 89.47 7 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด เตรียมสื่อประกอบการสอน เตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิด มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย แสดงความรัก ความเมตตา และความเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ปฏิบัติร้อยละ 84.21 2 เรื่อง ใน 24 เรื่อง คือ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และปรับปรุงงานให้ดีขึ้น และใช้เครื่องมือวัดอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ ปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 80 มี 6 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องตามจุดประสงค์ และเนื้อหา ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียนและพัฒนาการจัดกิจกรรมของครู (ร้อยละ 78.95 เท่ากัน) (ตารางที่ 38)

2.4.5 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ตารางที่ 39-41)

จากการสอบถามครูผู้สอน 17 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน 16 เรื่อง พบว่า ครูผู้สอนประเมินตนเอง**ปฏิบัติมาก**ทั้ง 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.94-3.29) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ และมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.29 เท่ากัน) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย (ค่า

เฉลี่ย 3.24 เท่ากัน) มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.18 เท่ากัน) เตรียมสื่อการสอน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ และนำผลการวัดผลและประเมินผล มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.12 เท่ากัน) เตรียมเครื่องมือวัดผลเพื่อใช้ในการประเมินผล และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.06 เท่ากัน) ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายให้สอดคล้องตามจุดประสงค์ และเนื้อหา จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย และมีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.94 เท่ากัน) (ตารางที่ 39)

จากการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 250 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน 10 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอน**ปฏิบัติมาก** 8 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.51-2.65 ร้อยละ 52.80-67.20) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ตามกระบวนการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.65 ร้อยละ 67.20) แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.64 ร้อยละ 64.40) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.63 เท่ากัน ร้อยละ 65.20 และ 63.60 ตามลำดับ) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.62 ร้อยละ 64.80) จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย 2.55 ร้อยละ 56.80) จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด (ค่าเฉลี่ย 2.54 ร้อยละ 55.20) และจัดกิจกรรมให้ตรวจสอบตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.51 ร้อยละ 52.80) **ปฏิบัติปานกลาง** 2 เรื่อง ใน 10 เรื่อง ได้แก่ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ (ค่าเฉลี่ย 2.49) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดเห็นว่าปฏิบัติมาก (53.20) มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.43 ร้อยละ 51.60) (ตารางที่ 40)

จากการสังเกตการสอนของครูผู้สอน 17 คน 21 ครั้ง (คณิตศาสตร์ 6 ครั้ง ภาษาไทย 6 ครั้ง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 2 ครั้ง กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 2 ครั้ง และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 5 ครั้ง) พฤติกรรมที่สังเกต 24 เรื่อง พบว่า

ครูผู้สอนปฏิบัติทุกครั้ง (ร้อยละ 100) 3 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีตามรูปแบบที่กำหนด เตรียมสื่อประกอบการสอน และจัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด ปฏิบัติร้อยละ 90-95 8 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ตามกระบวนการกลุ่ม และมีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน (ร้อยละ 95.24 เท่ากัน) มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย และมีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (ร้อยละ 90.48 เท่ากัน) ปฏิบัติร้อยละ 80-86 7 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทร นักเรียนอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 85.71) มีการเตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ และใช้เครื่องมือวัดผลอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์ (ร้อยละ 80.95 เท่ากัน) ปฏิบัติในช่วงร้อยละ 70-76 3 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเองและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น ให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (ร้อยละ 76.19 เท่ากัน) มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 71.43) ปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 70 3 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (ร้อยละ 66.67) มีการประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนานักเรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรมของครู (ร้อยละ 57.14 เท่ากัน) (ตารางที่ 41)

2.4.6 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ตารางที่ 42-44)

จากการสอบถามครูผู้สอน 15 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน 16 เรื่อง พบว่า ครูผู้สอนประเมินตนเองปฏิบัติ**มากที่สุด** 1 เรื่อง ใน 16 เรื่อง คือ การสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัยและการมีค่านิยมประชาธิปไตย (ค่าเฉลี่ย 3.67) ปฏิบัติ**มาก** 15 เรื่อง ใน 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.93-3.47) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.47) มีการ

เตรียมการสอนทั้งเนื้อหา และวิธีการ และมีการประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.33 เท่ากัน) มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.27 เท่ากัน) มีการเตรียมสื่อการสอน ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย ตามจุดประสงค์และเนื้อหา และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.20 เท่ากัน) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.13) ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์ นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.07 เท่ากัน) มีการเตรียมเครื่องมือวัดผลและใช้ในการประเมิน (ค่าเฉลี่ย 3.00) และใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 2.93) (ตารางที่ 42)

จากการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 260 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน 10 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีความเห็นว่า ครูผู้สอน**ปฏิบัติมาก** ทั้ง 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.61-2.84 ร้อยละ 63.46-84.62) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ตามกระบวนการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.84 ร้อยละ 84.62) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.78 และร้อยละ 76.08 เท่ากัน) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.77 ร้อยละ 77.69) จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด (ค่าเฉลี่ย 2.75 ร้อยละ 73.85) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ ได้ตรวจสอบตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.70 ร้อยละ 70.77 เท่ากัน) แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.67 ร้อยละ 69.23) จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย 2.64 ร้อยละ 64.62) และครูมีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.61 ร้อยละ 63.46) (ตารางที่ 43)

จากการสังเกตการสอนของครูผู้สอน 15 คน 24 ครั้ง (คณิตศาสตร์ 5 ครั้ง ภาษาไทย 6 ครั้ง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 7 ครั้ง สร้างเสริมลักษณะนิสัย 2 ครั้ง และการงานและพื้นฐานอาชีพ 4 ครั้ง) พฤติกรรมที่สังเกต 24 เรื่อง พบว่า ครูผู้สอน

ปฏิบัติทุกครั้ง (ร้อยละ 100) 7 เรื่อง ใน 24 เรื่อง ได้แก่ เตรียมการสอนทั้งเนื้อหา และวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด เตรียมสื่อประกอบการสอน จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ปฏิบัติในช่วงร้อยละ 91-96 9 เรื่อง ใน 24 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ได้แสดงออกอย่างอิสระ ได้ฝึกคิดได้ปฏิบัติจริง ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย (ร้อยละ 95.83 เท่ากัน) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ (ร้อยละ 91.67 เท่ากัน) ปฏิบัติในช่วงร้อยละ 80-90 5 เรื่อง ใน 24 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรมและใช้เครื่องมือวัดผลอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์ (ร้อยละ 87.50 เท่ากัน) มีการเตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น (ร้อยละ 83.33 เท่ากัน) ปฏิบัติในช่วงร้อยละ 75-80 3 เรื่อง ได้แก่ ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา (ร้อยละ 79.17) และมีการประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 75.00 เท่ากัน) (ตารางที่ 44)

2.5 พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนใช้**การสอบถามจากครูผู้สอน** 94 คน ใน 5 เรื่อง ได้แก่ การมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ได้คิดอย่างหลากหลาย แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจนและมีเหตุผล สรุปความรู้ด้วยตนเองได้ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้ แบ่งระดับการปฏิบัติออกเป็น 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด **สอบถามนักเรียน**เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติใน 11 เรื่อง ได้แก่ ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น ได้ฝึกปฏิบัติงานตามความถนัด และความสนใจ ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม

ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ ได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข นำผลการตรวจสอบมาพัฒนางานของตนเอง เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเองและยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย และ**สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน**ขณะที่เรียนหรือทำกิจกรรม ใน 6 เรื่อง ได้แก่ ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจนและมีเหตุผล ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้ จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมอย่างมีความสุข การสังเกตพิจารณา 2 ประเด็น คือ ปฏิบัติกับไม่ได้ปฏิบัติ ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ตารางที่ 45-47)

จากการสอบถามครูผู้สอน 16 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 5 เรื่อง ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า นักเรียนได้ปฏิบัติมากทั้ง 5 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.69-3.25) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.25) ได้คิดอย่างหลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.06) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้ (ค่าเฉลี่ย 2.94) สรุปความรู้ด้วยตนเองได้ (ค่าเฉลี่ย 2.69) และมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 2.88) (ตารางที่ 45)

ความคิดเห็นของนักเรียน 305 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติใน 11 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่านักเรียนมีความเห็นว่า**ปฏิบัติมาก** 7 เรื่อง ใน 11 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.51-2.76 ร้อยละ 57.05-75.41) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.76 ร้อยละ 75.41) ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ (ค่าเฉลี่ย 2.72 ร้อยละ 74.10) ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ค่าเฉลี่ย 2.68 ร้อยละ 73.44) ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 2.65 ร้อยละ 66.23) ได้ฝึกปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.64 ร้อยละ 66.23) ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.52 ร้อยละ 57.05) และเต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.51 ร้อยละ 60.33) **ปฏิบัติปานกลาง** 4 เรื่อง ใน 71 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.30-2.44) เรียงลำดับจาก

ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้จากกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.44) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดปฏิบัติมาก (52.13) ได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.41) โดยมีค่าร้อยละปานกลางและมากใกล้เคียงกัน (46) นำผลการตรวจสอบมาพัฒนางานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.36 ร้อยละ 49.51) และได้ฝึกค้นข้อมูลหรือข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.30 ร้อยละ 44.59) (ตารางที่ 46)

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน 26 ครั้ง ใน 6 เรื่อง พบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนมากกว่าร้อยละ 95 แสดงออกมี 2 ใน 6 เรื่อง คือ การแสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล และทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ร้อยละ 96.15 เท่ากัน) ส่วนที่เหลืออีก 4 เรื่อง แสดงออกน้อยกว่าร้อยละ 85 ได้แก่ ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ (ร้อยละ 84.62 เท่ากัน) และฝึกค้นข้อมูลข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 80.77) (ตารางที่ 47)

2.5.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (ตารางที่ 48-50)

จากการสอบถามครูผู้สอน 16 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 5 เรื่อง ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า นักเรียน**ปฏิบัติมาก** ทั้ง 5 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.06-3.50) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.50) มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.38) ได้คิดอย่างหลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.25) สรุปความรู้ด้วยตนเองได้ (ค่าเฉลี่ย 3.13) และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้ (ค่าเฉลี่ย 3.06) (ตารางที่ 48)

ความคิดเห็นของนักเรียน 282 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติใน 11 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่า **ปฏิบัติมาก** 2 เรื่อง ใน 11 เรื่อง คือ ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ค่าเฉลี่ย 2.67 ร้อยละ 72.34) ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.53 ร้อยละ 59.57) **ปฏิบัติปานกลาง** 9 เรื่อง ใน 11 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.33-2.49 ร้อยละ 45.04-55.67) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.49) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดปฏิบัติมาก (54.96) ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น และได้ฝึกปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.47 เท่ากัน)

โดยมีค่าร้อยละสูงสุดปฏิบัติมาก (55.67 และ 53.19 ตามลำดับ) ได้คิดด้วยตนเองตามจินตนาการ (ค่าเฉลี่ย 2.44) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดปฏิบัติมาก (50.35) ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 2.43) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดปฏิบัติมาก (49.65) นำผลการตรวจสอบมาพัฒนางานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.38 ร้อยละ 48.94) ได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.37 ร้อยละ 49.29) ได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.34 ร้อยละ 45.04) และได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.33 ร้อยละ 46.45) (ตารางที่ 49)

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน 23 ครั้ง ใน 6 เรื่อง พบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมากกว่าร้อยละ 90 มี 5 เรื่อง ใน 6 เรื่อง ได้แก่ ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น ได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจนและมีเหตุผล และทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ร้อยละ 95.65 เท่ากัน) ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ (ร้อยละ 91.30) กิจกรรมที่ปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 90 มีเพียงเรื่องเดียวคือ ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 86.96) (ตารางที่ 50)

2.5.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ตารางที่ 51-53)

จากการสอบถามครูผู้สอน 14 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 5 เรื่อง ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า นักเรียน**ปฏิบัติมาก** ทั้ง 5 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.86-3.29) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.29) ได้คิดอย่างหลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.07) มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้ (ค่าเฉลี่ย 2.93 เท่ากัน) และสรุปความรู้ด้วยตนเองได้ (ค่าเฉลี่ย 2.86) (ตารางที่ 51)

ความคิดเห็นของนักเรียน 238 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติใน 11 เรื่อง พบว่า เรื่องที่นักเรียนคิดว่า**ปฏิบัติมาก**มีเพียงเรื่องเดียว คือ ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ค่าเฉลี่ย 2.59 ร้อยละ 63.03) ส่วนที่เหลืออีก 10 เรื่อง **ปฏิบัติปานกลาง** (ค่าเฉลี่ย 2.28-2.47 ร้อยละ 42.44-52.94) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.47) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดปฏิบัติมาก (52.94) ได้ฝึกปฏิบัติงานตามความถนัด และความสนใจ และได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้

จากกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.45 และร้อยละ 49.58 เท่ากัน) ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ (ค่าเฉลี่ย 2.44) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดปฏิบัติมาก (50.84) ได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.35 ร้อยละ 46.64) ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 2.34 ร้อยละ 50.84) เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.33) โดยมีค่าร้อยละที่ปฏิบัติมากและปานกลางเท่ากัน (42) ได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.32 ร้อยละ 50.42) ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น และนำผลการตรวจสอบมาพัฒนางานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.28 เท่ากัน ร้อยละ 52.94 และ 48.32 ตามลำดับ) (ตารางที่ 52)

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน 22 ครั้ง ใน 6 เรื่อง พบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมากกว่าร้อยละ 90 มี 3 เรื่อง คือ ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ร้อยละ 95.45) ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น และทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ (ร้อยละ 90.91 เท่ากัน) และเรื่องที่ปฏิบัติในช่วงร้อยละ 80-90 มี 3 เรื่อง คือ ได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล และฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 81.82 เท่ากัน) (ตารางที่ 53)

2.5.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ตารางที่ 54-56)

จากการสอบถามครูผู้สอน 16 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 5 เรื่อง ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า นักเรียน**ปฏิบัติมาก** ทั้ง 5 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.81-3.19) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.19) ได้คิดอย่างหลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.13) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้ (ค่าเฉลี่ย 3.06) และมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสรุปความรู้ด้วยตนเองได้ (ค่าเฉลี่ย 2.81 เท่ากัน) (ตารางที่ 54)

ความคิดเห็นของนักเรียน 268 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติใน 11 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่า**ปฏิบัติมาก** 3 เรื่อง ใน 11 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.56-2.72 ร้อยละ 62.69-71.64) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ค่าเฉลี่ย 2.72 ร้อยละ 71.64) ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.59 ร้อยละ 66.42) และได้คิดงาน

ด้วยตนเองตามจินตนาการ (ค่าเฉลี่ย 2.56 ร้อยละ 62.56) **และปฏิบัติปานกลาง** 8 เรื่อง ใน 11 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.33–2.46 ร้อยละ 44.78–55.22) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ได้ฝึกปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.46) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดปฏิบัติมาก (51) ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.44) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดปฏิบัติมาก (51) ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 2.41 ร้อยละ 49.63) ได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.39) โดยมีค่าร้อยละที่ตอบว่าปฏิบัติมากและปานกลางใกล้เคียงกัน (45) ได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.38) โดยมีค่าร้อยละที่ตอบว่าปฏิบัติมากและปานกลางเท่ากัน (44.78) นำผลการตรวจสอบมาพัฒนางานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.35 ร้อยละ 45.90) เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.34) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดตอบว่าปฏิบัติมาก (46) และได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.33 ร้อยละ 55.22) (ตารางที่ 55)

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน 18 ครั้ง ใน 6 เรื่อง พบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมากกว่าร้อยละ 90 มี 3 เรื่อง คือ ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล และทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ร้อยละ 94.74 เท่ากัน) ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น ได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ และฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 89.47 เท่ากัน) (ตารางที่ 56)

2.5.5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ตารางที่ 57–59)

จากการสอบถามครูผู้สอน 17 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 5 เรื่อง ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า นักเรียน**ปฏิบัติมาก** ทั้ง 5 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.00–3.29) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ได้คิดอย่างหลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.29) แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.24) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้ (ค่าเฉลี่ย 3.12) มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสรุปความรู้ด้วยตนเองได้ (ค่าเฉลี่ย 3.00 เท่ากัน) (ตารางที่ 57)

ความคิดเห็นของนักเรียน 250 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติใน 11 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า

นักเรียน**ปฏิบัติมาก** 4 เรื่อง ใน 11 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.52-2.69 ร้อยละ 54.00-71.20) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.69 ร้อยละ 71.20) ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ค่าเฉลี่ย 2.61 ร้อยละ 63.60) ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.53 ร้อยละ 56.00) เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.52 ร้อยละ 54.00) **ปฏิบัติปานกลาง** 7 เรื่อง ใน 11 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.28-2.46 ร้อยละ 49.20-56.00) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ (ค่าเฉลี่ย 2.46) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดตอบว่าปฏิบัติมาก (56) ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 2.36 ร้อยละ 54.00) ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น และได้ฝึกปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.34 เท่ากัน ร้อยละ 55.60 และ 49.60 ตามลำดับ) นำผลการตรวจสอบมาพัฒนางานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.31 ร้อยละ 52.40) ได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.30 ร้อยละ 49.20) และได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.28 ร้อยละ 56.00) (ตารางที่ 58)

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน 21 ครั้ง ใน 6 เรื่อง พบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกทุกครั้ง คือ ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ร้อยละ 100) รองลงมาคือ ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล (ร้อยละ 90.48 เท่ากัน) ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ (ร้อยละ 80.95 เท่ากัน) และฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 76.19) (ตารางที่ 59)

2.5.6 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ตารางที่ 60-62)

จากการสอบถามครูผู้สอน 15 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 5 เรื่อง ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า นักเรียน**ปฏิบัติมาก** ทั้ง 5 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.73-3.33) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.33) ได้คิดอย่างหลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.20) มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.13) สรุปความรู้ด้วยตนเองได้ (ค่าเฉลี่ย 2.87) และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้ (ค่าเฉลี่ย 2.73) (ตารางที่ 60)

ความคิดเห็นของนักเรียน 260 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติใน 11 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียน **ปฏิบัติมาก** 10 เรื่อง ใน 11 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.53-2.81 ร้อยละ 55.38-79.62) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.81 ร้อยละ 79.62) ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ค่าเฉลี่ย 2.71 ร้อยละ 76.15) ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ (ค่าเฉลี่ย 2.73 ร้อยละ 75.00) ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.68 ร้อยละ 69.62) เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.62 ร้อยละ 63.08) ได้ปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.61 ร้อยละ 61.15) ได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง และได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.60 เท่ากัน ร้อยละ 62.31 และ 60.77 ตามลำดับ) ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 2.55 ร้อยละ 55.77) และได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.53 ร้อยละ 55.38) (ตารางที่ 61)

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน 24 ครั้ง ใน 6 เรื่อง พบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกทุกครั้งคือ ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข (ร้อยละ 100) รองลงไปคือ ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้ จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 95.83 เท่ากัน) และได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล (ร้อยละ 91.67 เท่ากัน) (ตารางที่ 62)

2.6 คุณลักษณะของนักเรียน

การศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนใช้การประเมินโดยครูผู้สอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ประเมินคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรม และใช้ข้อมูลจากการสังเกตในระหว่างที่เรียน ระหว่างทำกิจกรรม สัมภาษณ์ พูด-คุย และตรวจสอบผลงาน คุณลักษณะที่ประเมินได้แก่ การเป็นคนดี ประกอบด้วยคุณลักษณะ 29 เรื่อง การเป็นคนเก่ง 16 เรื่อง และมีความสุข (สุขกายและสุขใจ) 20 เรื่อง เกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ดี พอใช้ ปรับปรุง ผลการประเมินมีรายละเอียดดังนี้

2.6.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการประเมินคุณลักษณะนักเรียน 313 คน เกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการเป็นคนดี (ตารางที่ 63)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังให้นักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ สนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ ความร่วมมือ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังให้นักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง การไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ การเคารพสิทธิผู้อื่น การมองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น และความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมี**คุณลักษณะดี** 5 เรื่อง ใน 29 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.54- 2.60 ร้อยละ 59.31-62.31) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.60 ร้อยละ 62.31) มีความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 2.57 ร้อยละ 59.61) การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม และทำตามข้อตกลง (ค่าเฉลี่ย 2.56 เท่ากัน ร้อยละ 60.87 และ 59.85 ตามลำดับ) และไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (ค่าเฉลี่ย 2.54 ร้อยละ 59.31) ส่วนคุณลักษณะอื่นอีก 24 เรื่อง อยู่ในระดับ **พอใช้** (ค่าเฉลี่ย 2.24-2.49 ร้อยละ 36.93-52.96) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น และความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.49 เท่ากัน) โดยค่าร้อยละสูงสุด อยู่ในระดับดี (55.81 และ 53.92) การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.47) โดยค่าร้อยละสูงสุดอยู่ในระดับดี (52.41) ความร่วมมือและการรู้จักเสียสละและเห็นใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.46 เท่ากัน) โดยค่าร้อยละสูงสุดอยู่ในระดับดี (50.89 และ 49.56) ตามลำดับ

2) ด้านการเป็นคนเก่ง (ตารางที่ 64)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังให้นักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความสามารถรวบรวมข้อมูล การรู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย ความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญของเรื่องและความสามารถในการวางแผน ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังให้นักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ความสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหาได้ ความสามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี ความสามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ และไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมี**คุณลักษณะดี** 2 เรื่อง ใน 16 เรื่อง ได้แก่ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ และทักษะการวิเคราะห์

ตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.53 เท่ากัน ร้อยละ 54.93 และ 53.37 ตามลำดับ) ส่วนคุณลักษณะอื่นอีก 14 เรื่อง อยู่ในระดับ **พอใช้** (ค่าเฉลี่ย 2.33-2.49 ร้อยละ 42.61-57.70) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี (ค่าเฉลี่ย 2.49) โดยค่าร้อยละสูงสุดอยู่ในระดับดี (51.48) การเข้าใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.45) โดยค่าร้อยละสูงสุดอยู่ในระดับดี (51.26) สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย 2.44 ร้อยละ 49.78) สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่องได้ (ค่าเฉลี่ย 2.43) โดยค่าร้อยละสูงสุดอยู่ในระดับดี (48.43) ความสามารถในการปฏิบัติงานและความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปผลงาน (ค่าเฉลี่ย 2.43 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละที่อยู่ในระดับดีและพอใช้เท่ากันทั้ง 2 เรื่อง (48)

3) มีความสุข (ตารางที่ 65)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังให้นักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การมีความคิดดี มีเหตุผล มีความพึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดีถูกต้อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเองอย่างดี การไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ และการทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังให้นักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การพักผ่อนอย่างเพียงพอ การดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ การเห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย การออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย และการรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และสะอาด ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะที่บ่งบอกถึง**สุขกายและสุขใจ ดี** 15 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.52-2.89 ร้อยละ 52.88-89.42) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 2.89 ร้อยละ 89.42) พักผ่อนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.88 ร้อยละ 87.50) ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 2.85 ร้อยละ 85.28) ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ (ค่าเฉลี่ย 2.76 ร้อยละ 76.64) รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ (ค่าเฉลี่ย 2.73 ร้อยละ 75.16) มีคุณลักษณะ**พอใช้** 5 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.40-2.46 ร้อยละ 48-55.04) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 2.47 ร้อยละ 54.38) มีความคิดดี มีเหตุผล และมีความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเองอย่างดี (ค่าเฉลี่ย 2.46 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละมากและพอใช้จำนวนใกล้เคียงกัน (48) เห็นคุณค่า

ของการออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 2.44 ร้อยละ 55.04) และสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง (ค่าเฉลี่ย 2.40 ร้อยละ 53.48)

2.6.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ผลการประเมินคุณลักษณะนักเรียน 283 คน เกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการเป็นคนดี (ตารางที่ 66)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังให้นักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ ขยัน ความร่วมมือ และความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังให้นักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ การเคารพสิทธิป้องกันสิทธิของตนเอง การเคารพสิทธิผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการยอมรับการกระทำของตน และไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ย หรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า นักเรียนมี คุณลักษณะ**ดี** 6 เรื่อง ใน 29 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.52-2.60 ร้อยละ 54.53-57.87) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (ค่าเฉลี่ย 2.60 ร้อยละ 59.87) การเคารพกติกาของสังคม (ค่าเฉลี่ย 2.58 ร้อยละ 58.63) ซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย 2.57 ร้อยละ 58.42) มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.56 ร้อยละ 55.82) การทำตามข้อตกลง (ค่าเฉลี่ย 2.53 ร้อยละ 54.54) และความร่วมมือ (ค่าเฉลี่ย 2.52 ร้อยละ 54.53) มีคุณลักษณะ**พอใช้** 22 เรื่อง ใน 29 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.18-2.48 ร้อยละ 43.16-73.17) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.78 ร้อยละ 51.00) มีความเสียสละ การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.42 เท่ากัน ร้อยละ 55.15 และ 48.51 ตามลำดับ) การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น (ค่าเฉลี่ย 2.41 ร้อยละ 50) การเคารพสิทธิป้องกันสิทธิของตนเอง การยอมรับการกระทำของตนและสนใจใฝ่รู้ (ค่าเฉลี่ย 2.40 เท่ากัน ร้อยละ 59.80 51.71 และ 49.35 ตามลำดับ) และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ความเป็นผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 2.18 ร้อยละ 73.17) ตรงต่อเวลาและขยัน (ค่าเฉลี่ย 2.22 เท่ากัน ร้อยละ 70.51 และ 51.11 ตามลำดับ) ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.25 ร้อยละ 72.72) และการมีวินัยในการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.29 ร้อยละ 65.14)

2) ด้านการเป็นคนเก่ง (ตารางที่ 67)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังให้นักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การรู้แหล่งข้อมูลและวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย สามารถรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการปฏิบัติงาน สามารถสรุปความแปลความข้อมูลได้ สามารถประยุกต์ใช้ และพัฒนาความรู้ ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังให้นักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ความสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหาได้ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง ความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปผลงาน และไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะดีเพียงเรื่องเดียว คือ การเข้าใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.52 ร้อยละ 52.00) และมีคุณลักษณะ**พอใช้** 15 เรื่อง ใน 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.13-2.37 ร้อยละ 52.72-70.98) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 2.37 ร้อยละ 52.72) รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.36 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดใกล้เคียงกัน (57) สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย 2.35 ร้อยละ 63.94) และทักษะการวิเคราะห์ตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.32 ร้อยละ 63.36) และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ สามารถวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 2.13 ร้อยละ 68.24) สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี (ค่าเฉลี่ย 2.16 ร้อยละ 69.32) สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่องได้ (ค่าเฉลี่ย 2.22 ร้อยละ 70.98) ความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปผลงาน และมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ (ค่าเฉลี่ย 2.24 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดใกล้เคียงกัน (68)

3) ด้านมีความสุข (ตารางที่ 68)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังให้นักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่างๆ รู้จักรักษาสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ และละเว้นสิ่งเสพย์ติด ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังให้นักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง มีความรักและไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ

รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักตนและเข้าใจตนเองดี และไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะ**ดี** 5 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.51-2.72 ร้อยละ 50.93-71.75) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 2.72 ร้อยละ 71.75) พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดี ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 2.54 ร้อยละ 55.46) ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ (ค่าเฉลี่ย 2.52 ร้อยละ 52.70) มีความคิดดี มีเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.51 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละเท่ากัน (51) และมีคุณลักษณะ**พอใช้** 15 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.25-2.50 ร้อยละ 41.40-72.56) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ รู้จักตนเองและเข้าใจตนเองดี (ค่าเฉลี่ย 2.50) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดดี (51) เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 2.45 ร้อยละ 53.48) พักผ่อนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.44) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดดี (51) ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 2.43 ร้อยละ 57.42) และมีความรักและความไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ (ค่าเฉลี่ย 2.42 ร้อยละ 57.95) และเรียงจากค่าเฉลี่ยต่ำสุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ (ค่าเฉลี่ย 2.25 ร้อยละ 72.56) รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 2.28 ร้อยละ 70.95) สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง (ค่าเฉลี่ย 2.30 ร้อยละ 67.47) รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และสะอาด (ค่าเฉลี่ย 2.31 ร้อยละ 65.93) และรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 2.32 ร้อยละ 62.75)

2.6.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลการประเมินคุณลักษณะนักเรียน 241 คน เกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการเป็นคนดี (ตารางที่ 69)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังให้นักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สนใจใฝ่รู้ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความร่วมมือ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบ ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังให้นักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพกติกาของสังคม การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง การรู้จักเสียสละและเห็นใจผู้อื่น การมองโลกในแง่ดี และมีความไว้วางใจผู้อื่น และไม่ว่า

จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะ**ดี** 23 เรื่อง ใน 29 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.52-2.95 ร้อยละ 53.64-94.98) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.95 ร้อยละ 94.98) เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.93 ร้อยละ 93.19) การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.92 ร้อยละ 92.37) มีความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 2.90 ร้อยละ 90.78) และการเคารพสิทธิผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.73 ร้อยละ 72.84) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยต่ำสุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.52 ร้อยละ 53.64) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.53 ร้อยละ 57.04) การตรงต่อเวลาและการควบคุมตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.55 เท่ากัน ร้อยละ 59.61 และ 55.95 ตามลำดับ) และความร่วมมือ (ค่าเฉลี่ย 2.60 ร้อยละ 63.97) และมีคุณลักษณะ**พอใช้** 6 เรื่อง ใน 29 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.41-2.50) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดดีทุกเรื่อง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความเป็นผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 2.50 ร้อยละ 53) มีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.48 ร้อยละ 54) ขยัน (ค่าเฉลี่ย 2.47 ร้อยละ 54) อดทน (ค่าเฉลี่ย 2.45 ร้อยละ 50) เชื่อมั่นในตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.43 ร้อยละ 48 และสนใจใฝ่รู้ (ค่าเฉลี่ย 2.41 ร้อยละ 48)

2) ด้านการเป็นคนเก่ง (ตารางที่ 70)

คุณลักษณะที่ปลูกฝังให้นักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงาน รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการวางแผน และมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ และคุณลักษณะที่ปลูกฝังน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง สามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การเข้าใจผู้อื่น ความสามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี และไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า มีคุณลักษณะ**ดี** 13 เรื่อง ใน 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.51-2.87 ร้อยละ 56.34-88.26) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การเข้าใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.87 ร้อยละ 88.26) ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.83 ร้อยละ 82.97) ความสามารถในการติดตาม ประเมินผล และสรุปผลงาน (ค่าเฉลี่ย 2.80 ร้อยละ 80.48) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ (ค่าเฉลี่ย 2.77 ร้อยละ

77.40) และความสามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี (ค่าเฉลี่ย 2.65 ร้อยละ 65.79) และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยต่ำสุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหาและสามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่องได้ (ค่าเฉลี่ย 2.51 ร้อยละ 56 เท่ากัน) สามารถสรุปความ แปลความข้อมูลได้ (ค่าเฉลี่ย 2.52 ร้อยละ 59.31) สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย 2.53 ร้อยละ 57.14) สามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาและความสามารถในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 2.56 และร้อยละ 59 เท่ากัน) มีคุณลักษณะ**พอใช้** 3 เรื่อง ใน 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.42-2.45 ร้อยละ 38.12-51.84) ได้แก่ ความสามารถในการวางแผน รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.45 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดดี ใกล้เคียงกัน (54 และ 51) และสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 2.42 ร้อยละ 51.84)

3) มีความสุข (ตารางที่ 71)

คุณลักษณะที่ปลูกฝังให้นักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ มีความคิดดี มีเหตุผล ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ รู้จักตน และเข้าใจตนเองดี และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และคุณลักษณะที่ปลูกฝังให้นักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ พักผ่อนอย่างเพียงพอ รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย ดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ และออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย และไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะ**ดี** 19 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.62-3.00 ร้อยละ 67.80-100) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ พักผ่อนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.00 ร้อยละ 100) ออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย (ค่าเฉลี่ย 2.95 ร้อยละ 94.73) รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ (ค่าเฉลี่ย 2.93 ร้อยละ 93.16) รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ และปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 2.91 และร้อยละ 91 เท่ากัน) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยต่ำสุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ (ค่าเฉลี่ย 2.62 ร้อยละ 67.80) ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 2.68 ร้อยละ 69.79) สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง (ค่าเฉลี่ย 2.70 ร้อยละ 70.46) รู้จัก

ตนเองและเข้าใจตนเองดี (ค่าเฉลี่ย 2.75 ร้อยละ 77.30) มีคุณลักษณะ**พอใช้** เพียงเรื่องเดียว คือ มีความคิดดี มีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.49) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี (54)

2.6.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การประเมินคุณลักษณะนักเรียน 283 คน เกี่ยวกับคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข มีรายละเอียดดังนี้

-- **1) ด้านการเป็นคนดี** (ตารางที่ 72)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังนักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ **สนใจใฝ่รู้ ความร่วมมือ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น และความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังนักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย** ได้แก่ ความเสียสละ การเคารพกติกาของสังคม การควบคุมตนเอง การยอมรับการกระทำของตน และการเคารพสิทธิผู้อื่น และไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะ**ดี** 6 เรื่อง ใน 29 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.51-2.60 ร้อยละ 55.64 - 64.51) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การทำตามข้อตกลงและความร่วมมือ (ค่าเฉลี่ย 2.60 และร้อยละ 64 เท่ากัน) การเคารพกติกาของสังคม (ค่าเฉลี่ย 2.57 ร้อยละ 63.13) มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.56 ร้อยละ 61.96) ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น (ค่าเฉลี่ย 2.54 ร้อยละ 59.77) ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (ค่าเฉลี่ย 2.52 ร้อยละ 56.54) และมีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.51 ร้อยละ 55.64) มีคุณลักษณะ**พอใช้** 20 เรื่อง ใน 29 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.22-2.50 ร้อยละ 33.45-49.86) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สนใจใฝ่รู้ และการเคารพสิทธิผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.50 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด**ดี** (56) การมีวินัยในการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.48) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี (55) อดทนและยอมรับการกระทำของตน (ค่าเฉลี่ย 2.47 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี ใกล้เคียงกัน (52) และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้ายได้แก่ ความเป็นผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 2.22 ร้อยละ 54.68) มีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.24) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี และพอใช้เท่ากัน (41) เชื่อมั่นในตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.35) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี (48.19) การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม (ค่าเฉลี่ย 2.38) ค่าร้อยละสูงสุด ดีและพอใช้ใกล้เคียงกัน (45) และการเคารพในสิทธิของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.39) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี (52) และมีคุณลักษณะต้องปรับปรุง 3 เรื่อง ใน 29 เรื่อง ดังนี้

การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 1.40 ร้อยละ 62.59) เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น และการเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 1.45 และร้อยละ 58 เท่ากัน)

2) ด้านการเป็นคนเก่ง (ตารางที่ 73)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังนักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถรวบรวมข้อมูล รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความสามารถในการวางแผน และสามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่องได้ ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังนักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ ความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปความ ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง สามารถสรุปความ แปลความข้อมูลได้ และความสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหา ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะ**พอใช้** ทุกเรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.08–2.43 ร้อยละ 39.92–52.62) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 2.43) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี (49) การเข้าใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.38) โดยมีค่าร้อยละดีและพอใช้ใกล้เคียงกัน (45) ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.34 ร้อยละ 48.96) รู้แหล่งข้อมูลและวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.33) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดดี (48) และสามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่องได้ (ค่าเฉลี่ย 2.33 ร้อยละ 47.72) และเมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ความสามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.08 ร้อยละ 50.23) สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี (ค่าเฉลี่ย 2.16 ร้อยละ 51.31) สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย 2.17 ร้อยละ 51.72) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหาได้ (ค่าเฉลี่ย 2.19 และร้อยละ 46 เท่ากัน)

3) ด้านมีความสุข (ตารางที่ 74)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังนักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ มีความคิดดี มีเหตุผล ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ ละเว้นสิ่งเสพย์ติด และออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย ส่วนคุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังนักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักตนและเข้าใจ

ตนเองดี สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด และไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะ **ดี** 4 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.51-2.86 ร้อยละ 57.53-88.26) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 2.86 ร้อยละ 88.26) พักผ่อนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.54 ร้อยละ 59.68) ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ (ค่าเฉลี่ย 2.53 ร้อยละ 57.53) และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.51 ร้อยละ 65.27) มีคุณลักษณะ**พอใช้** 16 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.23-2.48 ร้อยละ 37.44-58.83) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 2.48) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดดี (55) รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 2.39 ร้อยละ 49.45) พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดี ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 2.39) ค่าร้อยละสูงสุดดี และพอใช้เท่ากัน (46) รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ และรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 2.38 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี เท่ากัน (48) และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความคิดดี มีเหตุผล และสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง (ค่าเฉลี่ย 2.23 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละ 58.83 52.14 และ 49.41 ตามลำดับ รู้จักตนและเข้าใจตนเองดี (ค่าเฉลี่ย 2.26 ร้อยละ 55.33) และออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย (ค่าเฉลี่ย 2.29 ร้อยละ 53.59)

2.6.5 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การประเมินคุณลักษณะนักเรียน 254 คน เกี่ยวกับคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการเป็นคนดี (ตารางที่ 75)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังนักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ ความร่วมมือ ความเชื่อมั่นในตนเอง และมีเหตุผล ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังนักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง การเคารพสิทธิของผู้อื่น และความเสียสละ ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า มีคุณลักษณะ**ดี**

ทุกเรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.56-2.91 ร้อยละ 57.78-91.47) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การเคารพกติกาของสังคม (ค่าเฉลี่ย 2.91 ร้อยละ 90.87) การยอมรับการกระทำของตน (ค่าเฉลี่ย 2.90 ร้อยละ 91.47) การเคารพสิทธิของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.87 ร้อยละ 87.47) การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น และการเคารพสิทธิผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.83 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละ 86.10 และ 83.30 ตามลำดับ และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ขยันและไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (ค่าเฉลี่ย 2.56 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละ 60.87 และ 57.78 ตามลำดับ อดทน (ค่าเฉลี่ย 2.60 ร้อยละ 66.27) ความเป็นผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 2.61 ร้อยละ 67.02) และความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.63 ร้อยละ 66.40)

2) ด้านการเป็นคนเก่ง (ตารางที่ 76)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังนักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล สามารถรวบรวมข้อมูล สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้และการรู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การเข้าใจผู้อื่น มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดการ ความสามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง และความสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหา และไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะ**ดี** 12 เรื่อง ใน 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.51-2.74 ร้อยละ 57.95-76.17) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ รู้แหล่งข้อมูลและวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.74 ร้อยละ 76.17) สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี (ค่าเฉลี่ย 2.70 ร้อยละ 74.79) การเข้าใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.66 ร้อยละ 70.94) สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.65 ร้อยละ 69.60) และทักษะการวิเคราะห์ตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.61 ร้อยละ 67.37) และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ สามารถรวบรวมข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 2.51 ร้อยละ 57.98) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล และสามารถลำดับความสำคัญของเรื่องได้ (ค่าเฉลี่ย 2.52 เท่ากัน ร้อยละ 61.32 และ 57.95 ตามลำดับ) ความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปผลงาน (ค่าเฉลี่ย 2.54 ร้อยละ 63.61) ความสามารถ

นำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหาได้ และความสามารถในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 2.59 และร้อยละ 66 เท่ากัน) และมีคุณลักษณะ**พอใช้** 4 เรื่อง ใน 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.38-2.44) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี ทุกเรื่อง ได้แก่ ความสามารถในการวางแผน (ค่าเฉลี่ย 2.44 ร้อยละ 58.24) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ (ค่าเฉลี่ย 2.43 ร้อยละ 53.45) ความสามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย 2.41 ร้อยละ 52.25) และสามารถสรุปความ แปลความข้อมูลได้ (ค่าเฉลี่ย 2.38 ร้อยละ 51.49)

3) ด้านมีความสุข (ตารางที่ 77)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังนักเรียนมากที่สุด 5 อับดับแรก ได้แก่ มีความคิดดี มีเหตุผล พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดี ถูกต้อง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเองอย่างดี และทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังนักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด พักผ่อนอย่างเพียงพอ รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ และละเว้นสิ่งเสพย์ติด ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะดีทุกเรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.62-2.99 ร้อยละ 65.31-98.89) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ พักผ่อนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.99 ร้อยละ 98.89) เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 2.96 ร้อยละ 95.60) รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 2.94 ร้อยละ 93.64) รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด (ค่าเฉลี่ย 2.88 ร้อยละ 88.37) และละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 2.86 ร้อยละ 86.89) และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง (ค่าเฉลี่ย 2.62 ร้อยละ 65.31) ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 2.67 ร้อยละ 69.64) รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 2.74 ร้อยละ 77.16) มีความรักและไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ (ค่าเฉลี่ย 2.75 ร้อยละ 75.33) มีความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเองอย่างดี และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.78 เท่ากัน ร้อยละ 81.37 และ 81.25 ตามลำดับ) ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และทำประโยชน์แก่หมู่คณะ (ค่าเฉลี่ย 2.78 เท่ากัน ร้อยละ 78.11 และ 79.94 ตามลำดับ)

2.6.6 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การประเมินคุณลักษณะนักเรียน 262 คน เกี่ยวกับคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการเป็นคนดี (ตารางที่ 78)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังนักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ ทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และขยัน ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น และการยอมรับการกระทำของตน ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะ**ดี** 25 เรื่อง ใน 29 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.54-2.87 ร้อยละ 57.56- 87.37) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย 2.87 ร้อยละ 87.37) มีความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 2.86 ร้อยละ 86.30) มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.85 ร้อยละ 85.61) การเคารพสิทธิผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.84 ร้อยละ 83.96) การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น และไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (ค่าเฉลี่ย 2.81 และร้อยละ 83 เท่ากัน) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 2.54 ร้อยละ 61.84) เชื่อมั่นในตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.56 ร้อยละ 57.56) ขยัน (ค่าเฉลี่ย 2.60 ร้อยละ 63.89) มีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.61 ร้อยละ 62.03) และอดทน(ค่าเฉลี่ย 2.64 ร้อยละ 69.63) และมีคุณลักษณะ**พอใช้** 4 เรื่อง ใน 29 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.32-2.50 ร้อยละ 31.48-45.80) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ สนใจใฝ่รู้และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.50 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี (57 และ 52 ตามลำดับ) ความเป็นผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 2.48) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี (58) และความร่วมมือ (ค่าเฉลี่ย 2.32 ร้อยละ 45.80)

2) ด้านการเป็นคนเก่ง (ตารางที่ 79)

คุณลักษณะที่ปลูกฝังนักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการวางแผน รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย ความสามารถในการปฏิบัติงานและความสามารถสังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังนักเรียน 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ความ

สามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการทักษะการวิเคราะห์ตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และสามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะ **ดี** 10 เรื่อง ใน 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.55-2.86 ร้อยละ 60.80-87.69) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การเข้าใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.86 ร้อยละ 87.69) ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.79 ร้อยละ 79.74) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ (ค่าเฉลี่ย 2.69 ร้อยละ 74.01) สามารถรวบรวมข้อมูล และกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.66 เท่ากัน ร้อยละ 69.93 และ 66.91 ตามลำดับ) และมีคุณลักษณะพอใช้ 6 เรื่อง ใน 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.40-2.50) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด ดี ทุกเรื่อง ได้แก่ ความสามารถในการติดตามผล ประเมินผล และสรุปผลงาน (ค่าเฉลี่ย 2.50 ร้อยละ 56.84) ความสามารถในการวางแผน (ค่าเฉลี่ย 2.49 ร้อยละ 54.70) สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหาได้ และสามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี (ค่าเฉลี่ย 2.48 เท่ากัน ร้อยละ 58.87 และ 55.31 ตามลำดับ) สามารถวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 2.42 ร้อยละ 49.59) และสามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่องได้ (ค่าเฉลี่ย 2.40 ร้อยละ 47.54)

3) ด้านมีความสุข (ตารางที่ 80)

คุณลักษณะที่ครูผู้สอนปลูกฝังนักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การพึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดีถูกต้อง ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ รู้จักตนและเข้าใจตนเองดี มีความเชื่อมั่น และเข้าใจตนเองอย่างดี และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่วนคุณลักษณะที่ปลูกฝังนักเรียนน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การพักผ่อนอย่างเพียงพอ รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และสะอาด ออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย และปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะ**ดี**ทุกเรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.65-2.99 ร้อยละ 70.25-98.73) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 2.99 ร้อยละ 98.73) รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ และดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 2.98 และร้อยละ 97 เท่ากัน)

พักผ่อนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.97 ร้อยละ 97.04) และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.65 ร้อยละ 70.25) มีความคิดดี มีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.67 ร้อยละ 72.00) ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ (ค่าเฉลี่ย 2.70 ร้อยละ 72.66) พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดี ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 2.71 ร้อยละ 73.15) และรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 2.74 ร้อยละ 75.49)

2.7 ผลงานและผลการเรียนของนักเรียน

การศึกษผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียน ใช้การสุ่มตรวจสอบชิ้นงานที่นักเรียนได้ปฏิบัติในทุกกลุ่มประสบการณ์ตลอด 1 ภาคการศึกษา โดยศึกษานิเทศก์อำเภอ/จังหวัด เป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการศึกษาผลการเรียน ศึกษาจากผลการประเมินที่ครูผู้สอนประเมินตามที่หลักสูตรกำหนดตลอดภาคการศึกษา ระดับการประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ มีรายละเอียดดังนี้

2.7.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1) ผลงานของนักเรียน

จากการศึกษาผลงานของนักเรียน 114 เรื่อง (ชิ้น) เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ 19 เรื่อง ภาษาไทย 36 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมประสบกาณ์ชีวิต 30 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 8 เรื่อง และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 21 เรื่อง แบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ 4 ประเภท ดังนี้

(1.1) การทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในทุกกลุ่มประสบการณ์ เช่น เรื่องเวลาในแต่ละวัน เด็กดีของชาติ ธรรมชาติรอบตัว ความดีของพ่อ ประเพณีในท้องถิ่น ช่วยแม่เก็บผ้า ประเพณีวันขึ้นปีใหม่ และประโยชน์ของน้ำ ฯลฯ ผลงานที่ทำสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะและความสามารถของนักเรียนในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความมีเหตุผล และการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

(1.2) การวาดภาพประกอบการเขียนเรื่อง เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ พบในทุกกลุ่มประสบการณ์ เช่น ภาพวาด เรื่องการทำความดี สัตว์ที่ฉันชอบ งานวันเทโว การตากผ้า วันลอยกระทง และภาพจินตนาการ ฯลฯ ภาพที่เขียนสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะ และความสามารถของนักเรียนในเรื่อง การสรุปความ แปลผลข้อมูล การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม ความพึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าถูกต้อง ความภูมิใจในผลงานที่ทำ ความคิดที่หลากหลาย การได้ทำในสิ่งที่สนใจและชอบ

(1.3) การเขียนเรียงความ เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การงานและพื้นฐานอาชีพ และภาษาไทย ตัวอย่างของเรียงความที่เขียน เช่น เรื่องความดี ใหม่ใส่เสื้อขาวปิ๊ง ความประทับใจในวันขึ้นปีใหม่ และการแข่งขันเรือยาว ฯลฯ เรียงความที่เขียนสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะและความสามารถของนักเรียนในเรื่องการรู้จักเสียสละ การเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ความรับผิดชอบ ความสามารถในการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล การรู้จักรักษาความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย การรู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันและรักษาโรคภัยไข้เจ็บ

(1.4) รายงานผลการศึกษานอกสถานที่ เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น พานักเรียนไปดูตะพาบน้ำแล้วให้นักเรียนเขียนรายงาน ซึ่งรายงานที่นักเรียนเขียนสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเตรียมคำถามที่จะไปถาม การรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

(1.5) การประดิษฐ์สิ่งของ เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และภาษาไทย เช่น ทำบัตรอวยพรวันขึ้นปีใหม่ (ภาพที่เขียนสื่อถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ความรัก และความไว้วางใจผู้อื่น) ประดิษฐ์หมวกปีใหม่ เข็มกลัดจากข้าวสาร กล่องใส่กระดาษทิชชู แจกันจากขวดแก้ว โทรศัพท์จากแก้วพลาสติก การทำกระทง ผลงานที่ประดิษฐ์สะท้อนให้เห็นถึง การสนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ ความขยัน การทำตามข้อตกลง การตรงต่อเวลา ความร่วมมือ การช่วยเหลือผู้อื่น การยอมรับการกระทำของตน การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การวางแผน การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความคิดสร้างสรรค์

2) ผลการเรียนของนักเรียน (ตารางที่ 81)

จากการศึกษาผลการเรียนของนักเรียน 313 คน ในทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียน**ดีมาก** ทุกกลุ่มประสบการณ์ และกลุ่มประสบการณ์ที่นักเรียนส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 มีผลการเรียน**ดีมาก** คือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (ร้อยละ 57.51) ส่วนกลุ่มประสบการณ์อื่นที่เหลือ นักเรียนที่มีผลการเรียนดีมากไม่ถึงร้อยละ 50 ดังนี้ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (ร้อยละ 45.37) ทักษะ (ภาษาไทย) (ร้อยละ 43.45) ทักษะ (คณิตศาสตร์) (ร้อยละ 37.06) และสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ร้อยละ 35.78) นักเรียนที่มีผลการเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์**ดี** มีค่าร้อยละอยู่ในช่วง 24.92-32.91 เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ร้อยละ 32.91) การงานและพื้นฐานอาชีพ (ร้อยละ 29.71) ทักษะ (คณิตศาสตร์) (ร้อยละ 28.12) สร้างเสริมลักษณะนิสัย (ร้อยละ 26.20) และทักษะ (ภาษาไทย) (ร้อยละ 24.92)

ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำมี 3 กลุ่มประสบการณ์ (ยกเว้นกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย) กลุ่มประสบการณ์ที่นักเรียนมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำมากที่สุดคือ ภาษาไทย (ร้อยละ 3.83) คณิตศาสตร์ และสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีจำนวนใกล้เคียงกัน ร้อยละ 1.92 และ 1.28 ตามลำดับ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีเพียงร้อยละ 0.64

2.7.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1) ผลงานของนักเรียน

จากการศึกษาผลงานของนักเรียน 95 เรื่อง (ชิ้น) เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ 22 เรื่อง ภาษาไทย 42 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 14 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 8 เรื่อง และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ 9 เรื่อง แบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ 4 ประเภทดังนี้

(1.1) การวาดภาพประกอบการเขียนเรื่อง และจัดทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น แบ่งอย่างไรได้ผลดี คำควบกล้ำ อักษรหน้าจำให้ได้ โรงเรียนของฉัน สิ่งแวดล้อมในชุมชน ชีวิตดีใหญ่ หนังสือแผ่นเดียว ฯลฯ ภาพและเนื้อเรื่อง

ประกอบที่เขียน สะท้อนให้เห็นถึงความมีเหตุผล การมีวินัยในการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การรู้แหล่งข้อมูล ความสามารถในการสรุปความแปลผลข้อมูล การเคารพกติกาของสังคม การเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

(1.2) การทำบันทึกการใช้จ่าย เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการรวบรวมข้อมูล การสรุปความแปลความ และใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ

(1.3) รายงานผลการศึกษานอกสถานที่ เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทยและกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น ภาษาถิ่น ชุมชนของเรา สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของนักเรียนในการรู้แหล่งข้อมูล วิธีการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย การรวบรวมข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล ความรับผิดชอบ และการช่วยเหลือผู้อื่น

(1.4) การประดิษฐ์สิ่งของ เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เช่น การประดิษฐ์โทรศัพท์จากกระดาษ การประดิษฐ์เชือกจากกากมะพร้าว ลูกหมีจากฝ่าน้ำอัดลม ฯลฯ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ และการวางแผนการทำงาน และความภาคภูมิใจในผลงานที่เกิดขึ้น

2) ผลการเรียนของนักเรียน (ตารางที่ 82)

จากการศึกษาผลงานของนักเรียน 283 คน ในทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียน**ดีมาก** ทุกกลุ่มประสบการณ์ เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ การงานและพื้นฐานอาชีพ (ร้อยละ 47.70) สร้างเสริมลักษณะนิสัย (ร้อยละ 44.17) สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ร้อยละ 42.76) ทักษะ (ภาษาไทย) ร้อยละ 38.87 และทักษะ (คณิตศาสตร์) ร้อยละ 33.57 นักเรียนที่มี**ผลการเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์ดี** มีค่าร้อยละอยู่ในช่วง 20.49-36.75 เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ สร้างเสริมลักษณะนิสัย (ร้อยละ 36.75) การงานและพื้นฐานอาชีพ (ร้อยละ 29.68) สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ร้อยละ 25.44) คณิตศาสตร์ (ร้อยละ 22.97) และภาษาไทย (ร้อยละ 20.49) และไม่ปรากฏว่ามีนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์

2.7.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1) ผลงานของนักเรียน

จากการศึกษาผลงานของนักเรียน 88 เรื่อง (ชิ้น) เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ 6 เรื่อง ภาษาไทย 40 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 14 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 17 เรื่อง และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 11 เรื่อง ลักษณะของผลงานเป็นการวาดภาพประกอบการเขียนเรื่อง เช่น จังหวัดในฝันของฉัน พลังงานและสารเคมี และการประเคนของพระ ฯลฯ ภาพและเนื้อเรื่องที่เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ การวางแผนการทำงาน และความสามารถในการนำเสนอข้อมูล

2) ผลการเรียนของนักเรียน (ตารางที่ 83)

จากการศึกษาผลการเรียนของนักเรียน 241 คน ในทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 41.91 มีผลการเรียนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ดีมาก กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตดี รองลงไปร้อยละ 40.66 และ 36.10 มีผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ดีมาก และดี ตามลำดับ ร้อยละ 32.78 มีผลการเรียนกลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) ดี และร้อยละ 31.95 มีผลการเรียนทักษะ (ภาษาไทย) ดี และปานกลาง ส่วนวิชาที่นักเรียนมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำมีเพียงวิชาคณิตศาสตร์วิชาเดียว (ร้อยละ 1.66)

2.7.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1) ผลงานของนักเรียน

จากการศึกษาผลงานของนักเรียน 61 เรื่อง (ชิ้น) เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ 12 เรื่อง ภาษาไทย 5 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 19 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 10 เรื่อง และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 15 เรื่อง แบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

(1.1) การออกแบบและบันทึกรายรับ-รายจ่าย เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งผลงานที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของนักเรียนในเรื่องการรวบรวมข้อมูล และนำเสนอข้อมูล ความคิดสร้างสรรค์และความประหยัด

(1.2) การวาดภาพประกอบการเขียนเรื่อง เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เช่น ภาพวาดเรื่องการใช้เงินในชีวิตประจำวัน แรงลม อาชีพในท้องถิ่น ผลงานบางชิ้นจัดทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก และภาพ เนื้อเรื่องที่เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียนในด้านการรวบรวมข้อมูล การนำเสนอข้อมูล การสรุปความและแปลความ ความสามารถในการวางแผนการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์ ความมีเหตุผล และความรับผิดชอบ

(1.3) การเขียนเรียงความ/บทสนทนา เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น เรื่อง การหาเงินในอนาคต อาชีพที่หนูชอบ มาสนทนาสาธยาย ฯลฯ เรียงความที่เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียนในเรื่อง การนำเสนอข้อมูล ความรับผิดชอบ ความคิดสร้างสรรค์ และความคิดเห็นที่มีต่ออาชีพที่เขาชอบ ประโยชน์ที่นักเรียนและครอบครัวจะได้รับ

(1.4) การประดิษฐ์สิ่งของ เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การงานและพื้นฐานอาชีพ เช่น ทำกังหันลม ทำยาฆ่าแมลง กระเป๋าใส่ของ ประดิษฐ์ของจากใบตอง และดอกไม้สด ผลงานที่เกิดจากการประดิษฐ์สะท้อนให้เห็นถึง การวางแผนในการทำงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความคิดสร้างสรรค์ ความร่วมมือ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การตรงต่อเวลา ความขยัน การทำตามข้อตกลง

2) ผลการเรียนของนักเรียน (ตารางที่ 84)

จากการศึกษาผลการเรียนของนักเรียน 283 คน ในทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีผลการเรียน**ดีมาก** ใน 4 กลุ่มประสบการณ์ และกลุ่มประสบการณ์ที่นักเรียนมากกว่าร้อยละ 50 มีผลการเรียน**ดีมาก** มีเพียงกลุ่มเดียวคือกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (ร้อยละ 55.48) 3 กลุ่มที่เหลือ นักเรียนมีผลการเรียน**ดีมาก** อยู่ในช่วงร้อยละ 34.63-49.47 เรียงลำดับจากค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (ร้อยละ 49.47) กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) (ร้อยละ 42.76) และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ร้อยละ 34.63) และนักเรียนที่มีผลการเรียน**ดี** มีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 31.10) ส่วนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) นักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 30.74 มีผล

การเรียน**ดี** รองลงไปคือร้อยละ 26.86 มีผลการเรียน**ดีมาก** นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางในทุกกลุ่มประสบการณ์อยู่ในช่วงร้อยละ 12-21 นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำอยู่ในช่วงร้อยละ 1-21 และไม่พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

2.7.5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1) ผลงานของนักเรียน

จากการศึกษาผลงานของนักเรียน 108 เรื่อง (ชิ้น) เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ 32 เรื่อง ภาษาไทย 30 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 23 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 16 เรื่อง และการงานและพื้นฐานอาชีพ 7 เรื่อง แบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

(1.1) การทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น เรื่อง คำราชาศัพท์ แสงแสนสนุก ผลงานที่ทำสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะและความสามารถของนักเรียนในด้านความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลาและการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

(1.2) การออกแบบและทำบันทึกรายรับ-รายจ่าย เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ ผลงานที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของนักเรียนในเรื่องการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ความคิดสร้างสรรค์ และความประหยัด

(1.3) การวาดภาพประกอบการเขียนเรื่อง เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เช่น เรื่องความสามัคคี ศิลปะในท้องถิ่น สองมือน้อยค่อยสร้างงาน การทำความดี ฯลฯ ภาพและเนื้อเรื่องที่เขียนสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะและความสามารถของนักเรียน ในเรื่องการรวบรวมข้อมูล การสรุปความ แปลผลข้อมูล ความรับผิดชอบ ความคิดสร้างสรรค์ การจำแนกความดีและความไม่ดี การได้ทำในสิ่งที่สนใจและชอบ ความสามัคคีในหมู่คณะ

(1.4) การทำรายงาน เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น เรื่องรูปสามเหลี่ยม สหกรณ์ การปกครองแบบประชาธิปไตย การสำรวจแปลงผักบุ้ง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล รายงานที่นักเรียนทำสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของนักเรียนในเรื่อง

ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน การวางแผนในการทำงาน การรวบรวมข้อมูล การสรุปความ การนำเสนอข้อมูล ความรับผิดชอบ และการทำงานเป็นกลุ่ม

(1.5) การศึกษาค้นคว้าข้อมูลและนำเสนอในรูปของหนังสือเล่มเล็ก แผ่นพับ เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น การหาความยาวของรูปเหลี่ยมต่างๆ สินค้าริมทาง ภาษาท้องถิ่น คำราชาศัพท์ และอาชีพที่ฉันชอบ ผลงานที่ทำสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะและความสามารถของนักเรียนเกี่ยวกับการรู้แหล่งข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การสรุปความ แปลความ การนำเสนอข้อมูล ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับเพื่อน การวางแผนการทำงาน และความคิดสร้างสรรค์

(1.6) การประดิษฐ์สิ่งของ เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เช่น นำรูปสามเหลี่ยมมาทำโมบาย ทำภาพประดิษฐ์ชนิดของรูปเหลี่ยมต่างๆ นำรูปเหลี่ยมต่างๆ และวงกลมมาสร้างภาพตามจินตนาการ ทำกล่อง โรงละครจำลองเกี่ยวกับเรื่องพระมหาชนก (โดยให้นักเรียนร่วมกันเลือกเนื้อหาตอนที่ชอบ มาจัดทำ) สร้างสรรค์ผลงานด้วยเศษวัสดุ และการประดิษฐ์ดอกไม้ ผลงานที่ทำสะท้อนให้เห็นถึง การวางแผนการทำงาน การทำงานกลุ่ม ความคิดสร้างสรรค์ และการนำของเหลือใช้มาใช้ประโยชน์

2) ผลการเรียนของนักเรียน (ตารางที่ 85)

จากการศึกษาผลการเรียนของนักเรียน 254 คน ในทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีผลการเรียน**ดีมาก** ใน 4 กลุ่มประสบการณ์ และกลุ่มประสบการณ์ที่นักเรียนมากกว่าร้อยละ 50 มีผลการเรียน**ดีมาก** คือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (ร้อยละ 65.75) และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (ร้อยละ57.09) ส่วนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและทักษะ (คณิตศาสตร์) นักเรียนมีผลการเรียน**ดีมาก** ร้อยละ 40.16 และ 32.68 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียน**ดี** (ร้อยละ 37.40) รองลงไปคือผลการเรียน**ดีมาก** (ร้อยละ 29.13) นักเรียนร้อยละ 7-26 มีผลการเรียนปานกลางในทุกกลุ่มประสบการณ์ และร้อยละ 0.5-17 ที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และไม่พบว่ามีนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

2.7.6 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1) ผลงานของนักเรียน

จากการศึกษาผลงานของนักเรียน 123 เรื่อง (ชิ้น) เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ 42 เรื่อง ภาษาไทย 30 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 24 เรื่อง กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 8 เรื่อง และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 19 เรื่อง แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

(1.1) การทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ เช่น เรียงรูปสี่เหลี่ยมต่าง ๆ ผลงานที่ทำสะท้อนให้เห็นถึงความมีเหตุผล การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ความรับผิดชอบ และความคิดสร้างสรรค์

(1.2) การออกแบบและทำบันทึกรายรับ-รายจ่าย เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ เช่น การทำบันทึกรายรับ รายจ่าย การขายสินค้า ผลงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของนักเรียนในเรื่องการรวบรวมข้อมูล และนำเสนอข้อมูล ความคิดสร้างสรรค์และความประหยัด

(1.3) การวาดภาพประกอบการเขียนเรื่อง เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ การงานและพื้นฐานอาชีพ เช่น นักเรียนเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์ตามจินตนาการ ประกอบภาพโดยใช้รูปทรงเรขาคณิต เครื่องมือที่ใช้ซ่อมแซมเสื้อผ้า และวิธีเก็บรักษา ผลงานที่ทำสะท้อนให้เห็นถึง ความมีเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ การวางแผนการทำงาน

(1.4) การทำรายงาน เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น คุณสมบัติของเส้นทแยงมุม คำคล้องจอง รายการอาหาร และเครื่องดื่ม รายชื่อพืชผักสวนครัวที่เป็นประโยชน์ การปลูกผักสวนครัว การเลือกซื้อ และดูแลรักษาเสื้อผ้า ความก้าวหน้าทางด้านดาราศาสตร์ ประโยชน์และวิธีใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า และการใช้สารเคมีให้เกิดประโยชน์ ผลงานที่ทำสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะ และความสามารถของนักเรียนในเรื่อง การรู้แหล่งข้อมูล การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล สรุปความ และการนำเสนอข้อมูล การนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีการแก้ปัญหา ความร่วมมือ และความรับผิดชอบ

(1.5) การเขียนบทร้อยกรอง เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น บทร้อยกรอง เรื่อง ดวงตา สะท้อนให้เห็นถึง การรู้จักป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่างๆ มีความคิดดีและมีเหตุผล

(1.6) การศึกษาค้นคว้าข้อมูลและนำเสนอในรูปของหนังสือเล่มเล็ก เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น สามเหลี่ยมมหัศจรรย์ สี่เหลี่ยมชวนฝัน วงกลม คำคล้องจองสองภาษา สำนวนชวนคิด อาชีพที่ฉันชอบ คำขวัญการเลือกตั้ง "ตา" สิ่งที่ทำให้เรามองเห็นได้ ฯลฯ ผลงานที่ทำสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะและความสามารถของนักเรียนในเรื่องการรู้แหล่งข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การสรุปความ แปลความ การนำเสนอข้อมูล ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การทำงานร่วมกับเพื่อน การวางแผนการทำงาน และความคิดสร้างสรรค์

(1.7) การประดิษฐ์สิ่งของ เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เช่น นำรูปเหลี่ยมต่างๆ มาประดิษฐ์สิ่งของตามจินตนาการ การนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นของใช้ ของเล่น การประดิษฐ์ดอกไม้จากกระดาษและเศษวัสดุ ผลงานที่ทำสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะและความสามารถในการวางแผนการทำงาน การทำงานกลุ่ม ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ และการนำของเหลือใช้มาทำประโยชน์

(1.8) การทำโครงงาน เป็นผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาภาษาไทย เช่น โครงงานสาเหตุเด็กทิ้งขยะไม่ถูกที ผลงานที่ทำสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของนักเรียนในด้าน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การทำตามข้อตกลง ความสามารถในการวางแผน การปฏิบัติงาน การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล การสรุปและแปลผลข้อมูล การนำเสนอข้อมูล และความรับผิดชอบ

2) ผลการเรียนของนักเรียน (ตารางที่ 86)

จากการศึกษาผลการเรียนของนักเรียน 262 คน ในทุกกลุ่มประสบการณ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีผลการเรียน**ดีมาก** ใน 3 กลุ่มประสบการณ์ และกลุ่มประสบการณ์ที่นักเรียนมากกว่าร้อยละ 50 มีผลการเรียนดีมาก คือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะ

นิสัย (ร้อยละ 62.98) และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (ร้อยละ 51.53) ส่วนอีก 1 กลุ่ม คือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียนมีผลการเรียนดีมาก ร้อยละ 38.17 สำหรับกลุ่มทักษะ ทั้งคณิตศาสตร์และภาษาไทย นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียน**ดี** กล่าวคือ คณิตศาสตร์ นักเรียนมีผลการเรียนดี ร้อยละ 32.83 ในขณะที่มีผลการเรียนดีมาก ร้อยละ 24.81 ภาษาไทย นักเรียนมีผลการเรียนดี ร้อยละ 36.64 ใกล้เคียงกับนักเรียนที่มีผลการเรียนดีมาก (ร้อยละ 34.73) และนักเรียนร้อยละ 9-27 มีผลการเรียนปานกลาง ในทุกกลุ่มประสบการณ์ ร้อยละ 1-16 ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำและไม่พบว่ามีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้

2.8 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

จากการสอบถามครูผู้สอน 94 คน เกี่ยวกับข้อดีหรือจุดเด่น ข้อเสียของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างรูปแบบหรือการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเดิม กับรูปแบบที่กำลังทดลอง ปรากฏผลดังนี้

2.8.1 ข้อดีหรือจุดเด่นของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

ความคิดเห็นของครูผู้สอนในเรื่องของข้อดีหรือจุดเด่นของรูปแบบที่กำลังทดลองใช้ มีดังนี้

(1) นักเรียนได้รับการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน เช่น การกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าพูด และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (30 คน ร้อยละ 31.91)

(2) นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน และเรียนอย่างมีความสุข (25 คน ร้อยละ 26.60)

(3) นักเรียนเรียนรู้โดยได้รับประสบการณ์ตรง และมีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น (23 คน ร้อยละ 24.47)

(4) นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในสิ่งที่ตรงตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ (20 คน ร้อยละ 21.28)

(5) นักเรียนที่เรียนดีและเรียนอ่อน สามารถทำงานร่วมกัน และช่วยกันแก้ปัญหา (15 คน ร้อยละ 15.96)

(6) นักเรียนมีโอกาสได้ทำงานกลุ่มมากขึ้น และได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน (10 คน ร้อยละ 10.64)

(7) นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น และมีผลงานที่เป็นชิ้นงานอย่างเด่นชัด (10 คน ร้อยละ 10.64)

(8) นักเรียนมีอิสระในการคิด และการกระทำ (7 คน ร้อยละ 7.45)

(9) นักเรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้า หาข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชน ทำให้ไม่เบื่อเรียน (6 คน ร้อยละ 6.38)

(10) แผนการจัดกิจกรรมมีความชัดเจน เนื้อหาสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ หรือความต้องการของผู้เรียน (6 คน ร้อยละ 6.38)

(11) ครูผู้สอนไม่เครียด มีเวลาในการเตรียมกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ (5 คน ร้อยละ 5.32)

สำหรับข้อเสียของรูปแบบไม่พบว่ามีครูผู้สอนเสนอความคิดเห็น

2.8.2 ความแตกต่างระหว่างรูปแบบหรือการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเดิม กับรูปแบบที่กำลังทดลองใช้

ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้อยู่เดิมกับรูปแบบที่กำลังทดลองใช้ มีดังนี้

(1) การสอนตามรูปแบบเดิม ยึดหนังสือเรียนเป็นหลัก (จนในบางครั้งคิดว่าหนังสือคือหลักสูตร) ครูเป็นผู้แสดง แต่การสอนตามรูปแบบที่กำลังทดลองนักเรียนมีบทบาท และมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล มีการรวบรวมข้อมูล สังเกต ทดลอง และเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ และคอยกระตุ้น (20 คน ร้อยละ 21.28)

(2) การสอนตามรูปแบบเดิมเป็นการป้อนข้อมูลเฉพาะใส่สมองนักเรียน และให้จำไปทำข้อสอบ โดยที่นักเรียนไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับชีวิตที่เป็นธรรมชาติ (15 คน ร้อยละ 15.96)

(3) การสอนตามรูปแบบเดิม นักเรียนไม่กล้าแสดงออก ฝึกการทำแบบฝึกหัด แต่การสอนตามรูปแบบที่กำลังทดลอง นักเรียนได้แสดงความคิดอย่างกว้างขวาง (10 คน ร้อยละ 10.64)

(4) ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากขึ้น (8 คน ร้อยละ 8.51)

(5) แผนที่ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการเขียนที่เป็นระบบเป็นขั้นตอน เริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตร การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ และเนื้อหาที่ใช้สอนสนองความต้องการของผู้เรียน (8 คน ร้อยละ 8.51)

(6) การเรียนไม่น่าเบื่อหน่าย ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน (6 คน ร้อยละ 6.38)

2.9 ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

2.9.1 ความพึงพอใจของผู้บริหาร

จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร 10 คน เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม ความสามารถของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะของนักเรียน โดยแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด ปรากฏผลดังนี้

1) การจัดสภาพแวดล้อม (ตารางที่ 87)

จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดกิจกรรมทางวิชาการ และการจัดปัจจัยสนับสนุน ปรากฏว่า ผู้บริหารมีความ**พอใจมาก**ทั้ง 3 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.00) การจัดกิจกรรมทางวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 2.80) และการจัดปัจจัยสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 2.70)

2) ความสามารถของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตารางที่ 88)

จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารเกี่ยวกับความสามารถของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลตามสภาพจริง ปรากฏว่า ผู้บริหารมีความ**พอใจมาก**ทั้ง 3 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การเขียนแผนการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.20) การใช้แผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 3.00) และการประเมินผลตามสภาพจริง (ค่าเฉลี่ย 2.90)

3) คุณลักษณะของนักเรียน (ตารางที่ 89)

จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนด้านการเป็นคนดี (มีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย) เก่ง (การเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น) และมีความสุข (สุขกาย และสุขใจ) ปรากฏว่า ผู้บริหารพอใจคุณลักษณะของนักเรียน**มาก**ทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ **เก่ง** (ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ค่าเฉลี่ย 3.40) **มีความสุข** (สุขกาย และสุขใจ ค่าเฉลี่ย 3.30) **ดี** (มีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย ค่าเฉลี่ย 3.00)

2.9.2 ความพึงพอใจของครูผู้สอน

จากการสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอน 94 คน เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยที่สนับสนุนการจัดกิจกรรม และคุณลักษณะของนักเรียน โดยแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด ปรากฏผลดังนี้

1) การจัดสภาพแวดล้อม (ตารางที่ 90)

จากการศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน และการจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า มีความ**พอใจมาก**ทั้ง 3 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละสูงสุดได้ดังนี้ การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.18 ร้อยละ 75.53) การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.03 ร้อยละ 64.89) การจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.86 ร้อยละ 62.77)

2) ปัจจัยที่สนับสนุนการจัดกิจกรรม (ตารางที่ 91)

จากการศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และความร่วมมือของเพื่อนครู พบว่า ครูผู้สอน**พอใจมาก**เพียงเรื่องเดียวคือ ความร่วมมือของเพื่อนครู (ค่าเฉลี่ย 3.10 ร้อยละ 75.53) ส่วนอีก 2 เรื่อง **พอใจน้อย** ได้แก่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.40 ร้อยละ 48.94) และงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย 2.28 ร้อยละ 58.51)

3) รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตารางที่ 92)

จากการศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การวางแผนการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียน และผลงานของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังการจัดกิจกรรม พบว่า ครูผู้สอน**พอใจมาก**ทั้ง 3 เรื่อง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การวางแผนการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.21 ร้อยละ 65.96) ผลงานของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.13 ร้อยละ 76.60) และการปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 3.04 ร้อยละ 70.21)

4) คุณลักษณะของนักเรียน

จากการศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนด้านการเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ปรากฏผลดังนี้

(1) การเป็นคนดี (ตารางที่ 93)

คุณลักษณะของนักเรียนที่บ่งบอกถึงการเป็น**คนดี** ที่ครูผู้สอนพิจารณามีทั้งหมด 28 เรื่อง และไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า**พอใจมาก**ทั้ง 28 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.79-3.24 ร้อยละ 60.64-84.04) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ด้านความร่วมมือ (ค่าเฉลี่ย 3.24 ร้อยละ 60.64) ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น (ค่าเฉลี่ย 3.22 ร้อยละ 67.02) การสนใจใฝ่รู้ (ค่าเฉลี่ย 3.17 ร้อยละ 78.72) การรับฟัง/เคารพความคิดผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.14 ร้อยละ 69.15) การยอมรับการกระทำของตน (ค่าเฉลี่ย 3.12 ร้อยละ 77.66) การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.11 ร้อยละ 76.60) ความซื่อสัตย์ การทำตามข้อตกลง การเห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น และความขยัน (ค่าเฉลี่ย 3.06 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละ 80.85 78.72 และ74.47 ตามลำดับ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.04 ร้อยละ 78.72) มีความเสียสละและการเคารพกติกาของสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.03 ร้อยละ 77.66 และ 75.53) การรู้จักเสียสละและเห็นใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.01 ร้อยละ 81.91) การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.00 ร้อยละ 82.98) การเคารพสิทธิ/ป้องกันสิทธิของตนเอง ความรับผิดชอบ และเคารพในสิทธิของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.99 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละ 84.04 81.91 และ 75.53 ตามลำดับ มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มี

จิตใจเป็นเผด็จการ (ค่าเฉลี่ย 2.98 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละ 85.11 และ 74.47 ตามลำดับ ความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.97 ร้อยละ 81.91) ความเป็นผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 2.94 ร้อยละ 70.21) ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.93 ร้อยละ 73.04) การมีวินัยในการเรียนรู้และความอดทน (ค่าเฉลี่ย 2.90 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละ 81.91 และ 67.02 ตามลำดับ การตรงต่อเวลา (ค่าเฉลี่ย 2.89 ร้อยละ 63.83) และการควบคุมตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.79 ร้อยละ 65.96)

(2) การเป็นคนเก่ง (ตารางที่ 94)

คุณลักษณะของนักเรียนที่บ่งบอกถึงการ**เป็นคนเก่ง** ที่ครูผู้สอนพิจารณามีทั้งหมด 16 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า**พอใจมาก**ทั้ง 16 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.59-3.01 ร้อยละ 56.38-81.91) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.01 ร้อยละ 81.91) การเข้าใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.94 ร้อยละ 80.85) รู้แหล่งข้อมูลและวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.90 ร้อยละ 71.28) สามารถรวบรวมข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 2.88 ร้อยละ 71.28) สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.83 ร้อยละ 72.34) สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่องได้ และสามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย 2.82) โดยมีค่าร้อยละ 77.66 และ 73.40 ตามลำดับ สามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.79 ร้อยละ 70.21) สามารถวางแผน (ค่าเฉลี่ย 2.78 ร้อยละ 64.89) ความสามารถในการติดตามและประเมินผลงาน (ค่าเฉลี่ย 2.76 ร้อยละ 73.40) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ (ค่าเฉลี่ย 2.71 ร้อยละ 71.28) สามารถสรุปความแปลความข้อมูลได้ (ค่าเฉลี่ย 2.68 ร้อยละ 65.96) สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี (ค่าเฉลี่ย 2.63 ร้อยละ 60.64) สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.60 ร้อยละ 63.83) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล และมีทักษะการวิเคราะห์ตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.59 ร้อยละ 56.38 เท่านั้น)

(3) มีความสุข (ตารางที่ 95)

คุณลักษณะของนักเรียนที่บ่งบอกถึง**ความสุข** (สุขกายและสุขใจ) ที่ครูผู้สอนพิจารณา 20 เรื่อง ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า **พอใจมากที่สุด** 1 เรื่อง คือ ละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 3.54 ร้อยละ 55.32)

พอใจมาก 19 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.85-3.45 ร้อยละ 51.06-86.17) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 3.45 ร้อยละ 51.06) ออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย (ค่าเฉลี่ย 3.34 ร้อยละ 61.70) พักผ่อนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.24 ร้อยละ 69.15) รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด (ค่าเฉลี่ย 3.16 ร้อยละ 79.79) ดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.15 ร้อยละ 76.60) รู้จักรักษาสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 3.14 ร้อยละ 79.79) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.13 ร้อยละ 76.60) ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ (ค่าเฉลี่ย 3.12 ร้อยละ 81.91) พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดีถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 3.09 ร้อยละ 82.98) ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 3.06 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละ 85.11 82.98 และ 78.72 ตามลำดับ มีความคิดดี มีเหตุผล และมีความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเองดี (ค่าเฉลี่ย 3.05 และร้อยละ 81.91 เท่ากัน) รู้จักตนและเข้าใจตนเองดี มีความรักและเข้าใจผู้อื่นอย่างจริงจัง (ค่าเฉลี่ย 3.03 ร้อยละ 86.17 เท่ากัน) รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ (ค่าเฉลี่ย 3.01 ร้อยละ 71.28) รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 2.98 ร้อยละ 79.79) และสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง (ค่าเฉลี่ย 2.85 ร้อยละ 78.72)

2.9.3 ความพึงพอใจของนักเรียน

จากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 1,603 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 305 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 282 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 238 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 268 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 250 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 260 คน ในเรื่องที่เกี่ยวกับ **การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้** ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานกลุ่ม การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน การได้รับคำติชมจากผู้อื่น การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง โดยแบ่งระดับความ

พึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ปรากฏผลดังนี้

1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า **พอใจมาก** 9 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.47-4.06 ร้อยละ 36.06-43.36) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การทำงานเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.06 ร้อยละ-43.36) การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.80 ร้อยละ 37.74) การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.70 ร้อยละ 40.86) การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.66 ร้อยละ 43.29) การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.58) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด พอใจปานกลาง (39.93) การมีโอกาสติชม แนะนำผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.56 ร้อยละ 38.99) การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.55) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด พึงพอใจปานกลาง (37.43) การได้รับคำติชมจากผู้อื่น และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.54 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดพอใจปานกลาง (37.24 และ 36.31 ตามลำดับ) และเรื่องที่นักเรียนพอใจ**ปานกลาง**มีเพียงเรื่องเดียว คือ การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.47 ร้อยละ 38.05) (ตารางที่ 96)

2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า **พอใจมาก**ทั้ง 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.51-4.06 ร้อยละ 30.49-44.26) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การทำงานเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.06 ร้อยละ 39.34) การได้รับคำติชมจากผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.88 ร้อยละ 35.08) การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.86 ร้อยละ 37.70) การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน (ค่าเฉลี่ย 3.76 ร้อยละ 44.26) การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.75 ร้อยละ 41.31) การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.75) โดยมีค่าร้อยละที่พอใจ มาก และปานกลางใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 32.46 และ 32.13 การสรุปสิ่งที่รู้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.60) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดพอใจมาก และปานกลางใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 34.10 และ 33.77 การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.59 ร้อยละ

36.72) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.59) โดยค่าร้อยละสูงสุดพอใจมาก และปานกลางเท่ากัน (30) และการมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.51) โดยค่าร้อยละสูงสุด พอใจปานกลาง (31.15) (ตารางที่ 97)

3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า **พอใจมาก**ทั้ง 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.57-4.04 ร้อยละ 33.33-46.81) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การทำงานเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.04 ร้อยละ 38.30) การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.94 ร้อยละ 46.81) การทำกิจกรรมตามความสามารถความถนัด และความสนใจของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.86) โดยค่าร้อยละสูงสุดพอใจมาก และมากที่สุดใกล้เคียงกัน (33.33 และ 32.62) การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.70 ร้อยละ 39.72) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.69 ร้อยละ 41.13) การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.66) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดพอใจปานกลาง (37.59) การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.63 ร้อยละ 37.23) การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน และการสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.60 เท่ากัน ร้อยละ 40.07 และ 39.94 ตามลำดับ) และการได้รับคำติชมจากผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.57) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดพอใจปานกลาง (36.52) (ตารางที่ 98)

4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า **พอใจมาก** 4 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.53-4.05 ร้อยละ 32.35-39.08) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การทำงานเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.05) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดพอใจมากที่สุด (36.13) การทำกิจกรรมตามความสามารถความถนัด และความสนใจของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.65) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดพอใจปานกลาง (32.35) การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล (ค่าเฉลี่ย 5.33 ร้อยละ 39.08) และ**พอใจปานกลาง** 6 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.21-3.45 ร้อยละ 35.71-48.74) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.45 ร้อยละ 42.86) การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน (ค่าเฉลี่ย 3.38) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดพอใจมากและปานกลางเท่ากัน (35.71) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.34 ร้อยละ 42.44) การมีโอกาสสรุป

ขั้นตอนการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.32 ร้อยละ 39.92) การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.31 ร้อยละ 47.48) และการได้รับคำติชมจากเพื่อน (ค่าเฉลี่ย 3.21 ร้อยละ 48.74) (ตารางที่ 99)

5) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า **พอใจมาก** 5 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.53-3.99 ร้อยละ 39.18-50.75) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การทำงานเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.99 ร้อยละ 50.75) การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.77 ร้อยละ 45.15) การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.58 ร้อยละ 40.30) การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.55 ร้อยละ 42.91) การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.53) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดพอใจมากและปานกลางใกล้เคียงกัน (39.18 และ 38.06) และ**พอใจปานกลาง** 5 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.35-3.49 ร้อยละ 35.82-45.90) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.49 ร้อยละ 38.81) การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.47 ร้อยละ 45.90) การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน (ค่าเฉลี่ย 3.40 ร้อยละ 37.31) การได้รับคำติชมจากเพื่อน (ค่าเฉลี่ย 3.37) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด**พอใจมาก** (35.82) การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.35 ร้อยละ 41.42) (ตารางที่ 100)

6) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า **พอใจมาก** 4 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.55-4.09 ร้อยละ 38.40-49.60) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การทำงานเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.09 ร้อยละ 49.60) การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.71 ร้อยละ 38.40) การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.67 ร้อยละ 44.00) และการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.55) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด **พอใจปานกลาง** (44) และ **พอใจปานกลาง** 6 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.32-3.49 ร้อยละ 42.80-52.00) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.49 ร้อยละ 42.80) การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน (ค่าเฉลี่ย 3.46 ร้อยละ 43.60)

การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.45 ร้อยละ 46.80) การได้รับคำติชมจากผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.41 ร้อยละ 52.00) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.39 ร้อยละ 46.40) และการมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.32 ร้อยละ 52.00) (ตารางที่ 101)

7) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า **พอใจมาก** ทั้ง 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.63-4.17 ร้อยละ 40.00-61.15) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การทำงานเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.17 ร้อยละ 51.92) การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.94 ร้อยละ 43.46) การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.91 ร้อยละ 61.15) การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.77 ร้อยละ 43.46) การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน (ค่าเฉลี่ย 3.71 ร้อยละ 46.15) การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.70 ร้อยละ 43.46) การได้รับคำติชมจากเพื่อน (ค่าเฉลี่ย 3.68 ร้อยละ 40.00) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.67 ร้อยละ 44.23) การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.66 ร้อยละ 41.15) การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.63 ร้อยละ 48.08) (ตารางที่ 102)

2.9.4 ความพึงพอใจของผู้ปกครอง

จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน 1,562 คน เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 298 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 278 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 236 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 252 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 245 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 253 คน เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน 20 เรื่อง ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความซื่อสัตย์ ความขยัน การตรงต่อเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง ความอดทน การทำตามข้อตกลง การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความเสียสละ การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การรู้จักการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น การออกกำลังกาย การพักผ่อน การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และสะอาด การรู้จักรักษาความสะอาดเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย การละเว้นสิ่งเสพย์ติด และความร่าเริงแจ่มใส โดยแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด ปรากฏผลดังนี้

1) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า คุณลักษณะของนักเรียนที่ผู้ปกครอง **พอใจมากที่สุด** คือ การละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 3.63 ร้อยละ 72.41) ความร่าเริงแจ่มใส (ค่าเฉลี่ย 3.52 ร้อยละ 57.62) และความ**พอใจมาก** 18 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.55-3.08 ร้อยละ 41.29-56.85) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย 3.08 ร้อยละ 60.05) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.01 ร้อยละ 56.85) การพักผ่อน (ค่าเฉลี่ย 2.94 ร้อยละ 50.32) การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด (ค่าเฉลี่ย 2.89 ร้อยละ 49.04) การออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 2.88 ร้อยละ 41.29) ความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 2.83 ร้อยละ 54.48) ความอดทน (ค่าเฉลี่ย 2.78 ร้อยละ 50.19) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.77 ร้อยละ 55.12) การตรงต่อเวลาและความเชื่อมั่นในตนเอง และการรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม (ค่าเฉลี่ย 2.75) โดยมีค่าร้อยละ (46.67 45.33 และ 44.37 ตามลำดับ) การทำตามข้อตกลง (ค่าเฉลี่ย 2.74 ร้อยละ 51.86) ความขยันและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 2.69) โดยมีค่าร้อยละ (48.59 และ 47.82) การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.67 ร้อยละ 42.19) การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 2.66 ร้อยละ 43.28) ความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.58 ร้อยละ 45.77) และการรู้จักการแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.55 ร้อยละ 41.29) (ตารางที่ 103)

2) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า คุณลักษณะของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีความ**พอใจมากที่สุด** มี 2 เรื่อง จาก 20 เรื่อง คือ ความร่าเริงแจ่มใส (ค่าเฉลี่ย 3.56 ร้อยละ 61.74) และการละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 3.54 ร้อยละ 68.46) และ**พอใจมาก** 16 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.52-2.97 ร้อยละ 38.26-57.05) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย 2.97 ร้อยละ 57.05) การพักผ่อน (ค่าเฉลี่ย 2.92 ร้อยละ 48.66) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.89 ร้อยละ 54.03) การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด (ค่าเฉลี่ย 2.85 ร้อยละ 40.27) การออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 2.82 ร้อยละ 39.26) ความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 2.73 ร้อยละ 49.66) ความอดทน (ค่าเฉลี่ย 2.72 ร้อยละ 47.32) การตรงต่อเวลา (ค่าเฉลี่ย 2.71 ร้อยละ 42.62)

ความเชื่อมั่นในตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.70 ร้อยละ 40.60) ความขยัน (ค่าเฉลี่ย 2.68 ร้อยละ 45.97) การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.64 ร้อยละ 38.93) การทำตามข้อตกลง และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.63 และร้อยละ 49.33 เท่ากัน) ความรับผิดชอบและการรู้จักรักษาความสะอาด ร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม (ค่าเฉลี่ย 2.61) โดยมีค่าร้อยละ 39.60 และ 36.91 ตามลำดับ การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 2.52) โดยมีค่าร้อยละน้อย (40.94) และ**พอใจน้อย** 2 เรื่อง คือ ความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.48 ร้อยละ 44.97) และการรู้จักแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.38 ร้อยละ 47.65) (ตารางที่ 104)

3) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า คุณลักษณะของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีความพอใจ**มากที่สุด** 2 เรื่อง จาก 20 เรื่อง คือ การละเว้นสิ่งเสพย์ติด และความร่าเริงแจ่มใส (ค่าเฉลี่ย 3.54 เท่ากันร้อยละ 66.91 และ 59.35 ตามลำดับ) **พอใจมาก**มี 16 เรื่อง จาก 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.56-3.07 ร้อยละ 38.85-62.59) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย 3.07 ร้อยละ 62.59) การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการพักผ่อน (ค่าเฉลี่ย 2.95 เท่ากัน ร้อยละ 55.76 และ 50.36 ตามลำดับ) การออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 2.93 ร้อยละ 40.65) การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด (ค่าเฉลี่ย 2.82 ร้อยละ 45.68) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.78 ร้อยละ 51.44) ความเสียสละและการตรงต่อเวลา (ค่าเฉลี่ย 2.73 เท่ากัน ร้อยละ 52.16 และ 47.12 ตามลำดับ) การทำตามข้อตกลง และการรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า (ค่าเฉลี่ย 2.71 เท่ากัน ร้อยละ 47.84 และ 42.81 ตามลำดับ) ความอดทน (ค่าเฉลี่ย 2.68 ร้อยละ 46.76) ความเชื่อมั่นในตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.68) โดยมีค่าร้อยละที่ พอใจมาก และน้อยเท่ากัน (39) ความขยัน (ค่าเฉลี่ย 2.61 ร้อยละ 45.68) การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.60 ร้อยละ 39.93) ความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 2.59 ร้อยละ 42.09) การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 2.56) โดยมีค่าร้อยละที่พอใจมากและน้อยใกล้เคียงกัน (43.53 และ 42.09) และพึง**พอใจน้อย** 2 เรื่อง ใน 20 เรื่อง คือ ความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.50 ร้อยละ 48.56) และการรู้จักแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.47 ร้อยละ 47.84) (ตารางที่ 105)

4) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า ผู้ปกครอง**พอใจมากที่สุด** 2 เรื่อง ใน 20 เรื่อง คือ การละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 3.62 ร้อยละ 71.61) ความร่าเริงแจ่มใส (ค่าเฉลี่ย 3.51 ร้อยละ 55.08) และความ**พอใจมาก** 18 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.53-3.06 ร้อยละ 37.71-59.75) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย 3.06 ร้อยละ 59.75) การพักผ่อน (ค่าเฉลี่ย 2.97 ร้อยละ 57.63) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.93 ร้อยละ 54.24) การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด (ค่าเฉลี่ย 2.92 ร้อยละ 51.27) การออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 2.86 ร้อยละ 44.92) ความอดทน (ค่าเฉลี่ย 2.78 ร้อยละ 52.12) การทำตามข้อตกลง และความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 2.77 เท่ากัน ร้อยละ 51.69 และ 48.73 ตามลำดับ) การรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม (ค่าเฉลี่ย 2.75 ร้อยละ 45.76) การตรงต่อเวลา (ค่าเฉลี่ย 2.72 ร้อยละ 46.19) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และความเชื่อมั่นในตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.71 เท่ากัน ร้อยละ 55.51 และ 47.46 ตามลำดับ) ความรับผิดชอบ และความขยัน (ค่าเฉลี่ย 2.63 เท่ากัน ร้อยละ 54.24 และ 53.39 ตามลำดับ) การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.57) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด**พอใจมาก** และ**น้อย**ใกล้เคียงกัน คือ 37.71 และ 39.41 ตามลำดับ การรู้จักการแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.54) โดยค่าร้อยละสูงสุดพอใจน้อย (43.64) และความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.53 ร้อยละ 47.03) (ตารางที่ 106)

5) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า ผู้ปกครอง**พอใจมากที่สุด** 2 เรื่อง ใน 20 เรื่อง คือ การละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 3.69 ร้อยละ 76.59) ความร่าเริงแจ่มใส (ค่าเฉลี่ย 3.51 ร้อยละ 57.94) และ**พอใจมาก** 17 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.53-3.10 ร้อยละ 36.51-60.52) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย 3.10 ร้อยละ 60.32) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.01 ร้อยละ 60.32) ความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 2.85 ร้อยละ 56.35) การออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 2.82 ร้อยละ 36.51) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.80 ร้อยละ 59.13) การรู้จักเลือกรับประทาน

อาหารที่มีประโยชน์และสะอาด (ค่าเฉลี่ย 2.79 ร้อยละ 50.79) การพักผ่อน (ค่าเฉลี่ย 2.78 ร้อยละ 48.81) ความอดทน (ค่าเฉลี่ย 2.72 ร้อยละ 48.41) การทำตามข้อตกลง (ค่าเฉลี่ย 2.69 ร้อยละ 50.00) ความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 2.66 ร้อยละ 48.41) ส่วนเรื่องอื่น ค่าร้อยละ ที่ตอบสูงสุดว่า**พอใจมาก** และ**น้อย**ใกล้เคียงกัน ได้แก่ การตรงต่อเวลา (ค่าเฉลี่ย 2.65 ร้อยละ 43) ความขยัน (ค่าเฉลี่ย 2.62 ร้อยละ 43.65) การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.58 ร้อยละ 42.06) ความเชื่อมั่นในตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.56 ร้อยละ 42) การรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า (ค่าเฉลี่ย 2.56 ร้อยละ 38) ความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.53 ร้อยละ 45) (ตารางที่ 107)

6) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละที่ตอบสูงสุด พบว่า ผู้ปกครอง**พอใจมากที่สุด** 2 เรื่อง ใน 20 เรื่อง คือ การละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 3.62 ร้อยละ 71.43) ความร่าเริงแจ่มใส (ค่าเฉลี่ย 3.48 ร้อยละ 53.88) และ**พอใจมาก** 18 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.64-3.12 ร้อยละ 41.22-60.41) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย 3.12 ร้อยละ 57.96) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.07 ร้อยละ 55.92) การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด (ค่าเฉลี่ย 2.95 ร้อยละ 54.29) ความเสียสละและการพักผ่อน (ค่าเฉลี่ย 2.93 เท่ากัน ร้อยละ 60.41 และ 46.94 ตามลำดับ) การรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม (ค่าเฉลี่ย 2.91 ร้อยละ 51.43) ความเชื่อมั่นในตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.87 ร้อยละ 45.31) การออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 2.84 ร้อยละ 46.94) ความอดทน และการรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 2.83 เท่ากัน ร้อยละ 51.43 และ 44.90 ตามลำดับ) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการตรงต่อเวลา (ค่าเฉลี่ย 2.82 เท่ากัน ร้อยละ 59.59 และ 48.57 ตามลำดับ) ความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 2.78 ร้อยละ 48.98) ความขยัน (ค่าเฉลี่ย 2.77 ร้อยละ 49.39) การทำตามข้อตกลง และการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.73 เท่ากัน ร้อยละ 51.43 และ 44.08 ตามลำดับ) ความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.66) โดยมีค่าร้อยละที่พอใจมากและน้อยเท่ากัน (41) และการรู้จักการแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.64 ร้อยละ 44.08) (ตารางที่ 108)

7) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ว่าจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหรือค่าร้อยละสูงสุด พบว่า ผู้ปกครอง**พอใจมาก** 2 เรื่อง ใน 20 เรื่อง คือ การละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 3.78 ร้อยละ 80.63) ความร่าเริงแจ่มใส (ค่าเฉลี่ย 3.52 ร้อยละ 56.52) และพึงพอใจมาก 18 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.78-3.22 ร้อยละ 40.32-62.85) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ การทำงานร่วมกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.22 ร้อยละ 61.26) ความซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย 3.17 ร้อยละ 62.85) การพักผ่อน (ค่าเฉลี่ย 3.12 ร้อยละ 50.20) การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด (ค่าเฉลี่ย 3.04 ร้อยละ 54.15) การออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 3.02 ร้อยละ 40.32) ความเสียสละและการรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย (ค่าเฉลี่ย 3.00 เท่ากัน ร้อยละ 60.47 และ 52.96 ตามลำดับ) ความเชื่อมั่นในตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.99 ร้อยละ 59.68) ความอดทน (ค่าเฉลี่ย 2.98 ร้อยละ 56.13) การทำตามข้อตกลงและการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.92 เท่ากัน ร้อยละ 61.66 และ 57.31 ตามลำดับ) ความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 2.90 ร้อยละ 56.13) การตรงต่อเวลาและการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.88 เท่ากัน ร้อยละ 52.57 และ 50.99 ตามลำดับ) การรู้จักการแก้ปัญหา และการรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 2.86 เท่ากัน ร้อยละ 53.36 และ50.59 ตามลำดับ) ความขยัน (ค่าเฉลี่ย 2.84 ร้อยละ 54.55) และความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.78 ร้อยละ 60.47) (ตารางที่ 109)

2.10 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.10.1 ปัญหาอุปสรรค

จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน เกี่ยวกับปัญหาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดกิจกรรม การจัดปัจจัยสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข แต่ละด้านมีปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผู้บริหารมีความเห็นว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาสั้นๆ (2 คน) พื้นที่ของโรงเรียนคับแคบ ต้องอาศัยพื้นที่ของวัด (1 คน) สภาพพื้นที่ โรงเรียนเป็นดินดาน ไม่สามารถเก็บกักน้ำ ทำให้พืชที่ปลูกไม่งอกงาม (1 คน) และในฤดูน้ำหลาก น้ำจะท่วมโรงเรียนเป็นประจำ และเป็นเวลานาน (1 คน)

2) การจัดกิจกรรม ผู้บริหารมีความเห็นว่า การจัดกิจกรรมของครูผู้สอนยังไม่ครอบคลุมคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุขมากเท่าใดนัก (1 คน) ครูผู้สอนมีงานพิเศษที่ต้องรับผิดชอบค่อนข้างมาก ส่งผลให้ไม่มีเวลาจัดกิจกรรมมากเท่าที่ควร (2 คน) โรงเรียนมีอาคารเรียน 2 แห่ง ตั้งอยู่ใน 2 หมู่บ้าน ทำให้การจัดกิจกรรมไม่ได้ผลเท่าที่ควร (1 คน) การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่มีปัญหาอยู่บ้าง เพราะโรงเรียนอยู่ห่างไกลแหล่งเรียนรู้ (1 คน)

3) การจัดปัจจัยสนับสนุนด้านวิชาการ ผู้บริหารมีความเห็นว่า แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีไม่เพียงพอ (2 คน) ครูผู้สอนโยกย้ายเป็นประจำทำให้การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง (1 คน)

4) การจัดปัจจัยสนับสนุนด้านงบประมาณ ผู้บริหาร 3 ใน 5 (6 คน) มีความเห็นว่า งบประมาณที่โรงเรียนได้รับค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอที่จะนำมาจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้

5) ผู้บริหาร ผู้บริหาร 1 ใน 2 (5 คน) มีความเห็นว่า ผู้บริหารมีงานที่รับผิดชอบค่อนข้างมาก เช่น ประธานกลุ่มโรงเรียน กรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ ฯลฯ จึงมีเวลาที่จะทำงานวิชาการค่อนข้างน้อย

6) ครูผู้สอน ผู้บริหาร 3 ใน 5 (6 คน) มีความเห็นว่า ครูผู้สอนบางคนยังไม่เข้าใจรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เท่าใดนัก และไม่ดำเนินการจริงจัง และผู้บริหาร 1 ใน 5 (2 คน) มีความเห็นว่า ครูผู้สอนมีภาระงานมาก จึงมีเวลาที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนน้อย

7) ผู้ปกครอง ผู้บริหาร 3 ใน 5 (6 คน) มีความเห็นว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีฐานะยากจน ไม่มีความรู้ความเข้าใจ นโยบายการปฏิรูปการศึกษา และรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามที่โรงเรียนกำลังดำเนินการอยู่

8) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหาร 1 คน มีความเห็นว่า ชุมชนยังไม่เข้าใจกิจกรรมที่โรงเรียนกำลังดำเนินการอยู่

9) การจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข ผู้บริหาร 1 ใน 5 (2 คน) มีความเห็นว่า ครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมน้อย ทำให้จัดกิจกรรมได้ไม่หลากหลาย และครอบคลุมคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข แหล่งการเรียนรู้มีไม่เพียงพอ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ทั้งงานที่รับผิดชอบคนเดียว และทำร่วมกันเป็นกลุ่ม

-- **นอกจากนั้นจากการสอบถามครูผู้สอน** 94 คน เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคที่เกิดในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข ครูผู้สอนมีความคิดเห็นดังนี้

(1) ห้องสมุดโรงเรียนยังไม่เป็นแหล่งที่ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้มากเท่าที่ควร (16 คน ร้อยละ 17.02)

(2) สื่อที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีไม่ครบและเพียงพอ (11 คน ร้อยละ 11.70)

(3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 บางคนยังไม่พร้อมในเรื่องการอ่าน (9 คน ร้อยละ 9.57)

(4) ผู้ปกครองบางคนยังไม่เข้าใจรูปแบบการจัดกิจกรรมที่กำลังดำเนินการ จึงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร (8 คน ร้อยละ 8.51)

(5) แหล่งความรู้ในเรื่องที่สอนอยู่ห่างไกลโรงเรียน ทำให้เสียเวลาในการเดินทาง (7 คน ร้อยละ 7.45)

(6) นักเรียนที่อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้ทำกิจกรรมและเด็กเก่งจะแบ่งทำ (6 คน ร้อยละ 6.38)

(7) นักเรียนใช้เวลาในการทำสื่อและกิจกรรมค่อนข้างมาก (6 คน ร้อยละ 6.38)

(8) การจัดกิจกรรมต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพจริงตลอดเวลา บางครั้งครูผู้สอนก็สับสน (5 คน ร้อยละ 5.32)

(9) การให้ครูผู้สอนคนเดียวสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ทำให้กิจกรรมที่จัดไม่หลากหลายเท่าที่ควร (4 คน ร้อยละ 4.26)

(10) งบประมาณที่ใช้ในการจัดทำสื่อค่อนข้างน้อย (3 คน ร้อยละ 3.19)

นอกจากนั้น จากการประชุมสัมมนาสรุปผลของโครงการที่ประชุมได้เสนอปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการทดลองรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนทั้ง 11 โรง สรุปได้ดังนี้

(1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาเรื่องการทำกิจกรรมอยู่บ้าง เพราะนักเรียนบางคนอ่านหนังสือยังไม่ได้ ครูจะต้องคอยแนะนำตลอดเวลา

(2) การดำเนินงานในระยะแรกๆ ครูบางคนไม่มั่นใจว่าสิ่งที่ดำเนินการอยู่นี้ จะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เท่ากับนักเรียนในโรงเรียนอื่นหรือไม่ แต่เมื่อดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง จึงมีความมั่นใจขึ้น

(3) แหล่งความรู้ที่จะให้นักเรียนศึกษาค้นคว้ามีน้อย

(4) ผู้ปกครองบางคนไม่เข้าใจวิธีการจัดกิจกรรมตามรูปแบบที่โรงเรียนดำเนินการ ทำให้ไม่มีความมั่นใจในความรู้ ความสามารถของบุตรหลาน

(5) การทำชิ้นงานของนักเรียนบางคนต้องใช้เวลามาก และสื่อที่จะใช้ประกอบการสอนมีน้อย

2.10.2 ข้อเสนอแนะ

จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน 10 คน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

(1) ห้องสมุดควรจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับนักเรียนศึกษาค้นคว้า โดยจัดให้มีหนังสืออย่างหลากหลาย (8 คน หรือ 4 ใน 5)

(2) โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้าใจรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดประชุมชี้แจง หรือทำเอกสารเผยแพร่ (6 คน หรือ 2 ใน 3)

(3) ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับงานวิชาการให้เพิ่มมากขึ้น (5 คน หรือ 1 ใน 2)

(4) การนิเทศติดตามผลควรดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (5 คน หรือ 1 ใน 2)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสอบถามครูผู้สอน 94 คน มีดังนี้

(1) โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับห้องสมุด โดยจัดเป็นแหล่งความรู้ให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ (20 คน ร้อยละ 21.28)

(2) โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อจะได้ทราบสิ่งที่โรงเรียนดำเนินการ และพฤติกรรมของบุตรหลาน (15 คน ร้อยละ 15.96)

(3) โรงเรียนควรจัดเอกสาร ข้อมูล ให้นักเรียนใช้ในการศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ (10 คน ร้อยละ 10.64)

(4) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพานักเรียนไปเข้าค่ายวิชาการ และศึกษานอกสถานที่ (10 คน ร้อยละ 10.64)

(5) ครูผู้สอน ต้องเข้าใจรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ และดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนด โดยจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย (8 คน ร้อยละ 8.51)

(6) ครูผู้สอนต้องเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียนทุกคน ใจเย็น และไม่เร่งรัดนักเรียน (8 คน ร้อยละ 8.51)

(7) นักเรียนควรมีโอกาสได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมาก ๆ (5 คน ร้อยละ 5.32)

(8) ชุมชนควรได้มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ (5 คน ร้อยละ 5.32)

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เข้าประชุมสัมมนาสรุปผลโครงการมีดังนี้

(1) ครูผู้สอนจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรม โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และยอมรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้

(2) ครูผู้สอนต้องมีความอดทน ใจเย็น ให้นักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้

(3) ครูผู้สอนต้องมีความพร้อมที่จะเสียสละ เช่น การเตรียมการสอน การจัดทำหรือจัดหาสื่อ

(4) ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตร รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ หลักการ และทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

(5) โรงเรียนควรจัดแหล่งความรู้ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดโรงเรียน

(6) โรงเรียนควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองให้ได้รับทราบเกี่ยวกับกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการ

(7) การดำเนินการทดลองรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ควรทำทุกชั้นและทั้งโรงเรียน เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการจัดตารางสอน

ตอนที่ 3 กลไกของโรงเรียนและท้องถิ่นในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้

การศึกษากลไกของโรงเรียนและท้องถิ่นในการเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ใช้การอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน โรงเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 11 โรง ศึกษานิเทศก์อำเภอ และศึกษานิเทศก์จังหวัด รวม 60 คน ในการประชุมสรุปผลการทดลองการใช้แผนการจัดกิจกรรม ระดับประถมศึกษา ผลการอภิปราย มีรายละเอียดดังนี้

3.1 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน มีดังนี้

1) มีความรู้ ความเข้าใจ ความมุ่งมั่น และเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

2) ให้การส่งเสริมสนับสนุน ขวัญและกำลังใจ ตลอดจนทำความเข้าใจกับครูผู้สอนในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้

3) สร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองและชุมชน ตระหนักในบทบาท หน้าที่ในการพัฒนาการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

4) ปรับปรุงการบริหารจัดการให้เอื้ออำนวยความสะดวก ให้ครูผู้สอนมีเสรีภาพในการคิดและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

5) จัดสภาพแวดล้อมและแหล่งความรู้ในโรงเรียนให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองได้มากที่สุด

6) จัดห้องสมุดให้เป็นแหล่งความรู้ที่มีหนังสือหลากหลาย และนักเรียนสามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดเวลา

7) ประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนและของนักเรียน ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบ โดยจัดนิทรรศการ เอกสาร จุลสาร หรือใช้การประชาสัมพันธ์ทางวิทยุโรงเรียน

8) ให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้าร่วมจัดการศึกษาด้วยการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียน

3.2 บทบาทของครูผู้สอน มีดังนี้

1) มีความรู้ ความเข้าใจ ความมุ่งมั่น และเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

2) เปิดใจที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และเป็นผู้ที่เรียนรู้ตลอดเวลาควบคู่กับนักเรียน

3) จัดแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความต้องการ และความสนใจของนักเรียน และให้นักเรียนมีอิสระในการคิด และปฏิบัติจริง

4) ให้เวลากับนักเรียนในการคิด การเรียนรู้ และการค้นพบด้วยตนเอง โดยเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างหลากหลาย

5) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตน สอดคล้องกับความถนัด ความต้องการและความสนใจของนักเรียน จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ

6) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องของชุมชน และเรียนจากผู้รู้ในท้องถิ่น

7) จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนนอกสถานที่

3.3 บทบาทของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง

1) ให้ความรัก และความอบอุ่นแก่บุตรหลาน

2) ให้การอบรมเลี้ยงดู และเอาใจใส่ในการสร้างสุขนิสัยที่ดี

3) เป็นตัวอย่างแก่บุตรหลานในด้านการดำเนินชีวิต และปลูกจิตสำนึกในเรื่องของการเป็นคนดี

4) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในบ้าน

5) ร่วมมือกับครูผู้สอนในการให้ข้อมูล เกี่ยวกับตัวนักเรียนและการประเมินผลนักเรียน ทั้งในด้านคุณลักษณะและผลงาน

3.4 บทบาทของชุมชน

1) เข้าร่วมจัดการศึกษากับโรงเรียน

2) ปรับเปลี่ยนแนวคิด ความเชื่อ และให้ความร่วมมือกับครูผู้สอนในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

3) ประสานสัมพันธ์กับโรงเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศให้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้

4) แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับผู้เรียน

5) ดูแลเอาใจใส่พฤติกรรมของเด็ก และเยาวชนในชุมชน

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษารูปแบบหรือแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างให้นักเรียนชั้นประถมศึกษามีคุณลักษณะดี เก่ง และมีสุข และตรวจสอบรูปแบบที่พัฒนาให้เป็นแบบอย่างที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนหากลไกของโรงเรียนและท้องถิ่นในการเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ในการตรวจสอบหาประสิทธิภาพของรูปแบบได้นำไปทดลองใช้จัดการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 11 โรง กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 1,636 คน ผู้ปกครองนักเรียน 1,562 คน ครูผู้สอน 94 คน และผู้บริหารโรงเรียน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 7 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอน แบบตรวจสอบผลงานของนักเรียน แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน แบบสอบถามครูผู้สอน แบบสอบถามนักเรียน และแบบสอบถามผู้ปกครอง โดยคณะศึกษานิเทศก์อำเภอ/จังหวัด และนักวิจัยของกรมวิชาการ เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. **รูปแบบ/แนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีสุข**

การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง จิตใจ มือ และสุขภาพองค์รวม เพื่อให้เป็นคนดี เก่ง และเรียนอย่างมีความสุข มีรูปแบบหรือแนวในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

1) การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนแรกที่ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการเพื่อจะได้มองเห็นภาพของสิ่งที่จะสอนได้ทั้งหมด หรือเห็นความสำคัญระหว่างความคิดและเนื้อหาที่นักเรียนจะเรียน ซึ่งอาจใช้หลักการของแผนที่ความคิด (Mind Mapping) วิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2) การวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ เป็นการนำเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ต่อเพื่อการวางแผนการจัดกิจกรรม ใน**การวิเคราะห์ครูและนักเรียนอาจร่วมกัน** โดยใช้หลักการของการเขียนแผนผัง (WEB) เมื่อได้ข้อมูลแล้วควรแยกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่นักเรียนรู้แล้ว ส่วนที่อยากรู้ และส่วนที่ควรรู้

3) การกำหนดสาระสำคัญ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ มากำหนดเป็นเนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้

4) การกำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนา หมายถึง ผลการเรียนรู้หรือพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนหลังการเรียนตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งศักยภาพที่ต้องการพัฒนา คือ การมุ่งให้นักเรียนเป็นคนดี เก่ง และมีสุข (ตามตัวบ่งชี้)

5) การวางแผนการจัดกิจกรรม แบ่งออกเป็น **แบบบูรณาการ** คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บูรณาการกับกลุ่มประสบการณ์อื่น และ**ตามแนววัฏจักรการเรียนรู้** (4 MAT) ซึ่งเป็นการกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดกระบวนการสอน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน หรือ 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นให้แต่ละคนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ ขั้นปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด ขั้นพัฒนาความคิดด้วยข้อมูล ทำตามแนวคิดที่กำหนด สร้างชิ้นงานตามความถนัดหรือความสนใจ การวิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้ และแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับผู้อื่น ส่วนการกำหนดกิจกรรมตามขั้นตอนทั้ง 8 ขั้นตอนสิ่งที่ควรคำนึงถึง คือการให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง และคุณลักษณะของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือศักยภาพที่ต้องการพัฒนาตามที่กำหนดไว้ ทั้งด้านการเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

2. ผลการตรวจสอบรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

รูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ตรวจสอบหาประสิทธิภาพ โดยนำไปทดลองใช้จัดการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 11 โรง (ขนาดเล็ก 6 โรง และขนาดกลาง 5 โรง) ผลการทดลองสรุปได้ดังนี้

2.1 สภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน

จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบรรยากาศทางวิชาการ และการจัดปัจจัยสนับสนุน สรุปผลได้ดังนี้

2.1.1 การจัดครูเข้าสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์หรือแต่ละชั้น

การจัดครูเข้าสอนพิจารณาจากประสบการณ์ ความสามารถ และความถนัด โดยมี 3 ลักษณะคือ ครูคนเดียวรับผิดชอบ 1 ชั้น และสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ครู 3 คน รับผิดชอบ 2 ชั้น และสอนประจำเป็นรายวิชา **ส่วนการจัดตารางเรียน** มีทั้งที่มีตารางเรียนกำหนดไว้แน่นอน คือ แบ่งการเรียนในแต่ละวันเป็น 2 ช่วง คือ เช้า และบ่าย และแบ่งเป็น 4 ช่วงๆ ละ 1 1/2 ชั่วโมง และไม่กำหนดแน่นอน สามารถยืดหยุ่นได้

2.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ สิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 10 คน ดำเนินการคือ การจัดบรรยากาศบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม ร่มรื่น จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น มุมหนังสือ มุมประสบการณ์ บอร์ดจัดนิทรรศการ บอร์ดจัดแสดงผลงานของนักเรียน ปรับปรุงห้องสมุดให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า ผู้บริหาร 9 คน จัดเตรียมสถานที่ให้นักเรียนได้ทำงานนอกเวลา เช่น ซุ้มดอกเห็ด ศาลาท่าน้ำ ฯลฯ 4 ใน 5 (7 คน) จัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน เช่น สวนป่า สวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์ จัดกิจกรรมนอกห้องเรียนในลักษณะห้องเรียนธรรมชาติ และจัดศูนย์วิทยาการให้เป็นแหล่งสำหรับนักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เช่น ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ และห้องนิทรรศการ

2.1.3 การจัดบรรยากาศทางวิชาการ

การจัดบรรยากาศทางวิชาการ สิ่งที่ผู้บริหารทั้ง 10 คน ดำเนินการคือ การให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน การกำกับและติดตามการปฏิบัติงานของครู โดยการจัดประชุมเดือนละ 1 ครั้ง นิเทศภายในอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง สังเกตการสอน ตรวจสมุดบันทึกหลังสอน และตรวจผลงานของนักเรียน การสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนมีส่วนร่วมจัดแสดงผลงาน/นวัตกรรมทางวิชาการ เช่น จัดนิทรรศการวันประถมศึกษาแห่งชาติ วันปิดภาคเรียน ส่วนการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมของโรงเรียนมีผู้บริหารดำเนินการ 9 คน

2.1.4 การจัดปัจจัยสนับสนุน

ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 10 คน ให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยกำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน และโครงการ การส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และเรียนอย่างมีความสุข การจัดสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวก ขวัญกำลังใจ ตลอดจนการส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง และพัฒนางานด้วยวิธีการต่าง ๆ

การสนับสนุนที่ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางได้รับมีดังนี้ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กทุกคน (ร้อยละ 100) ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์อำเภอ/จังหวัด และได้รับคำแนะนำจากเพื่อนครู ร้อยละ 97.5 ได้รับการนิเทศจากผู้บริหาร และความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลนักเรียนให้ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ส่วนครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางทุกคน (ร้อยละ 100) ได้รับการนิเทศจากผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์อำเภอ/จังหวัด ร้อยละ 98.15 ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนครู และร้อยละ 92.59 ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลาน

2.2 ประสิทธิภาพของแผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จากการประเมินของครูผู้สอน ผู้บริหาร หรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ศึกษานิเทศก์อำเภอ/จังหวัด ปรากฏว่า แผนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกแผน (ร้อยละ 100) มีสาระครบทุกขั้นตอนตามที่กำหนด ส่วนแผนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นอื่น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 96.05) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 94.87) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (ร้อยละ 90.08) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ร้อยละ 85.65) และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 72.99) มีสาระครบทุกขั้นตอน

คุณภาพของแผน ด้านความชัดเจน ความเหมาะสมของแต่ละหัวข้อ ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ พบว่า แผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เกือบทุกชั้น ยกเว้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคุณภาพ**มาก** ทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 2.66-2.68) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 2.63-2.67) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ค่าเฉลี่ย 2.58-2.66) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ค่าเฉลี่ย 2.53-2.66) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (ค่าเฉลี่ย 2.55-2.63) ส่วนแผนที่ใช้ใน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคุณภาพ**ปานกลาง** 3 ใน 4 เรื่อง ได้แก่ ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 2.49) ความชัดเจนและความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ (ค่าเฉลี่ย 2.36 เท่ากัน) และคุณภาพ**มาก** (ค่าเฉลี่ย 2.54) ในเรื่องความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

2.3 พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน

จากการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน โดยให้ครูผู้สอนประเมินตนเอง นักเรียนประเมินครูผู้สอนและสังเกตการสอน สรุปผลได้ดังนี้

1) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ประเมินตนเอง ปฏิบัติ**มาก**ทุกเรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.83-3.41) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย (ค่าเฉลี่ย 3.41) มีการประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.20) มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.16) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.12) มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.11) มีการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ (ค่าเฉลี่ย 3.09) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย 3.07) ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ (ค่าเฉลี่ย 3.06) จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.02) นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.00) และพัฒนานักเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.98) ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 2.96) มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม และมีการเตรียมสื่อการสอน (ค่าเฉลี่ย 2.94 เท่ากัน) มีการเตรียมเครื่องมือประเมินผลและใช้ในการประเมิน (ค่าเฉลี่ย 2.91) และใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 2.83)

2) นักเรียนมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนปฏิบัติ**มาก** 9 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.53-2.68) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติจริง (ค่าเฉลี่ย 2.68) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ตามกระบวนการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.66) จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิดและทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.63 เท่ากัน) แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.60) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.59)

จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเองและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น มีการติชม และแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.55 เท่ากัน) และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ (ค่าเฉลี่ย 2.53) ส่วนเรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนปฏิบัติ**ปานกลาง** คือ จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย 2.45)

3) ผลการสังเกตการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่า ในการสอนทุกครั้ง ครูผู้สอนทุกชั้น ยกเว้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 มีการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหา วิธีการและสื่อการสอน และสิ่งที่ครูผู้สอนแต่ละชั้นปฏิบัติทุกครั้งที่เข้าสอน นอกจาก 2 เรื่อง ดังกล่าว มีดังนี้ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และได้ปฏิบัติจริง ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ได้ทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ตามกระบวนการกลุ่มและมีการติชม และแก้ไขข้อบกพร่องนักเรียน ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิด ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน และแสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรนักเรียนอย่างทั่วถึง ส่วนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 มีบางครั้งประมาณร้อยละ 5 ที่เข้าสอนโดยไม่ได้เตรียมการสอนทั้งด้านเนื้อหา วิธีการ และสื่อการสอน

2.4 พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

จากการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้ครูผู้สอนประเมินนักเรียนประเมินตนเอง และสังเกตการสอน สรุปผลได้ดังนี้

1) ครูผู้สอนทุกชั้นมีความเห็นว่า นักเรียนปฏิบัติ**มาก** ทุกเรื่อง ได้แก่ การมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ได้คิดอย่างหลากหลาย แสดงออกได้อย่างอิสระชัดเจนและมีเหตุผล สรุปความรู้ด้วยตนเองได้ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้

2) นักเรียนทุกชั้นมีความเห็นตรงกันว่า สิ่งที่ปฏิบัติ**มาก** คือ การทำกิจกรรมอย่างมีความสุข นอกจากนั้นสิ่งที่นักเรียนมีความเห็นว่าได้ปฏิบัติ**มาก** นอกเหนือจากเรื่องดังกล่าว มีดังนี้ นักเรียนทุกชั้นยกเว้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ปฏิบัติมากในเรื่องการ

ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 4 และ 6 ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 3 และ 5 ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 6 ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น ได้ปฏิบัติงานตามความถนัดและสนใจ และการให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเองด้วยความเต็มใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สิ่งที่ปฏิบัติมากนอกเหนือจากเรื่องที่กล่าวข้างต้นคือ การได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดหรือความสนใจ

3) ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่า ในการเรียนทุกครั้ง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข ส่วนนักเรียนชั้นอื่นมีบางครั้ง (ร้อยละ 5) ทำกิจกรรมอย่างไม่มีความสุข นอกจากนั้นในการเรียนเกือบทุกครั้ง (ร้อยละ 95) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2 และ 4 แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 6 ได้แลกเปลี่ยนความคิดและปฏิบัติงานกับผู้อื่น และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้ จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง

2.5 คุณลักษณะของนักเรียน

ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนด้านการเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ตามที่ได้กำหนดในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มประสบการณ์ สรุปได้ดังนี้

1) การเป็นคนดี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 5 และ 6 ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 67-75 อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 2.64-2.71) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 48 อยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.36-2.41) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 53.49 อยู่ในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.39)

2) การเป็นคนเก่ง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 5 และ 6 ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 62 อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 2.56-2.59) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2 และ 4 ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 47-62 อยู่ในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.27-2.42)

3) มีความสุข นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 3 5 และ 6 ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 61-83 อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 2.59-2.81) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 4 ร้อยละ 44-56 อยู่ในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.39-2.41)

2.6 ผลงานและผลการเรียนของนักเรียน

ผลงานที่เป็นชิ้นงานที่เกิดจากความรู้ ความสามารถของนักเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์ ได้แก่ การทำแผนที่ความคิด การวาดภาพประกอบเรื่อง การจัดทำรายงาน การไปศึกษานอกสถานที่ การเขียนเรียงความ การออกแบบและทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และการประดิษฐ์สิ่งของ ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลงานที่แตกต่างจากชั้นอื่น คือ การทำโครงงาน

ด้านผลการเรียนของนักเรียน พบว่า **กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)** นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ร้อยละ 43.45) และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (ร้อยละ 38.87) มีผลการเรียนดีมาก ส่วนนักเรียนชั้นอื่น (ร้อยละ 30-38) มีผลการเรียนดี **กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์)** นักเรียนทุกชั้นยกเว้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 (ร้อยละ 32-43) มีผลการเรียนดีมาก **กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต** นักเรียนทุกชั้นยกเว้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ 34-43) มีผลการเรียนดีมาก **กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และการงานและพื้นฐานอาชีพ** นักเรียนทุกชั้น (ร้อยละ 40-66) มีผลการเรียนดีมาก

2.7 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

2.7.1 ข้อดีหรือจุดเด่นของรูปแบบ

ครูผู้สอน (ร้อยละ 16-32) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีหรือจุดเด่นของรูปแบบ ดังนี้ นักเรียนได้รับการพัฒนาในหลายๆ ด้าน เช่น กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าพูด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ได้รับประสบการณ์ตรง และมีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น ได้ฝึกปฏิบัติในสิ่งที่ตรงตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ นักเรียนที่เรียนดีและเรียนอ่อน สามารถทำงานร่วมกัน ช่วยกันแก้ปัญหา และเรียนอย่างมีความสุข

2.7.2 ความแตกต่างระหว่างรูปแบบหรือการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้อยู่เดิมกับรูปแบบที่ทดลอง

ครูผู้สอน (ร้อยละ 11-21) มีความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้ การสอนตามรูปแบบเดิม ยึดหนังสือเรียนเป็นหลัก ครูเป็นผู้ป้อนข้อมูลเฉพาะใส่สมองให้นักเรียนจำไปทำข้อสอบ นักเรียนไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับชีวิตที่เป็นธรรมชาติ และไม่กล้าแสดงออก ส่วนการสอนตามรูปแบบที่กำลังทดลอง นักเรียนมีบทบาท และมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ศึกษา ค้นคว้าข้อมูล มีการรวบรวมข้อมูล สังเกต ทดลอง เรียนรู้ด้วยตนเอง และได้แสดงความคิดอย่างกว้างขวาง

2.8 ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

2.8.1 ความพึงพอใจของผู้บริหาร

ผู้บริหารพอใจมากทุกเรื่องดังนี้ **การจัดสภาพแวดล้อม** พอใจการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมากเป็นอันดับ 1 (ค่าเฉลี่ย 3.00) **ความสามารถของครูผู้สอน** พอใจความสามารถในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมมากเป็นอันดับ 1 (ค่าเฉลี่ย 3.20) รองลงไปคือ การใช้แผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลตามสภาพจริง (ค่าเฉลี่ย 3.00 และ 2.90 ตามลำดับ) **คุณลักษณะของนักเรียน** พอใจการเป็นคนเก่ง มากเป็นอันดับ 1 (ค่าเฉลี่ย 3.40) รองลงไป มีความสุขและการเป็นคนดี (ค่าเฉลี่ย 3.30 และ 3.00 ตามลำดับ)

2.8.2 ความพึงพอใจของครูผู้สอน

ครูผู้สอนพอใจมากทุกเรื่องดังนี้ **การจัดสภาพแวดล้อม** พอใจการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน มากเป็นอันดับ 1 (ค่าเฉลี่ย 3.18 ร้อยละ 75.53) รองลงไปคือ การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.03 ร้อยละ 64.89) และการจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.86 ร้อยละ 62.77) **ปัจจัยที่สนับสนุนการจัดกิจกรรม** พอใจมากเพียงเรื่องเดียวคือ ความร่วมมือของเพื่อนครู (ค่าเฉลี่ย 3.10 ร้อยละ 75.53) **รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้** พอใจการวางแผนการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากเป็นอันดับ 1 (ค่าเฉลี่ย 3.21 ร้อยละ 65.96) ผลงานของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.13 ร้อยละ 76.60) และการปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 3.04 ร้อยละ 70.21) **ส่วนคุณลักษณะของนักเรียน** พึงพอใจมากทุกด้าน

2.8.3ความพึงพอใจของนักเรียน

นักเรียนทั้งหมดพอใจมาก 9 เรื่อง ใน 10 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.47-4.06 ร้อยละ 36.06-43.36) ดังนี้ การทำงานเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.06 ร้อยละ 43.36) การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.80 ร้อยละ 37.74) การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.70 ร้อยละ 40.86) การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.66 ร้อยละ 43.29) การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.58) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด พอใจ ปานกลาง (39.93) การมีโอกาสติชม แนะนำผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.56 ร้อยละ 38.99) การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.55) โดยมีค่าร้อยละสูงสุดพอใจปานกลาง (37.43) การได้รับคำติชมจากผู้อื่นและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.54 เท่ากัน) โดยมีค่าร้อยละสูงสุด พอใจปานกลาง (37.24 และ 36.31 ตามลำดับ) และเรื่องที่นักเรียนพอใจ ปานกลางมีเพียง 1 เรื่อง คือ การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.47 ร้อยละ 38.05)

2.8.4 ความพึงพอใจของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองนักเรียนทั้งหมดมีความพอใจคุณลักษณะนักเรียนมากที่สุด 2 เรื่อง คือ การละเว้นสิ่งเสพย์ติด (ค่าเฉลี่ย 3.63 ร้อยละ 72.41) ความร่าเริงแจ่มใส (ค่าเฉลี่ย 3.52 ร้อยละ 57.62) และพอใจมาก 18 เรื่อง ใน 20 เรื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.55-3.08 ร้อยละ 41.29-56.85) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ดังนี้ ความซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย 3.08 ร้อยละ 60.05) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.01 ร้อยละ 56.85) การพักผ่อน (ค่าเฉลี่ย 2.94 ร้อยละ 50.32) การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด (ค่าเฉลี่ย 2.89 ร้อยละ 49.04) การออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 2.88 ร้อยละ 41.29) ความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 2.83 ร้อยละ 54.48) ความอดทน (ค่าเฉลี่ย 2.78 ร้อยละ 50.19) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 2.77 ร้อยละ 55.12) การตรงต่อเวลาและความเชื่อมั่นในตนเอง และการรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม (ค่าเฉลี่ย 2.75 เท่ากัน โดยมีค่าร้อยละ 46.67 45.33 และ 44.37 ตามลำดับ) การทำตามข้อตกลง (ค่าเฉลี่ย 2.74 ร้อยละ 51.86) ความขยันและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 2.69 เท่ากัน โดยมีค่าร้อยละ 48.59 และ 47.82 ตามลำดับ) การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่

หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.67 ร้อยละ 42.19) การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 2.66 ร้อยละ 43.28) ความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.58 ร้อยละ 45.77) และการรู้จักการแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.55 ร้อยละ 41.29)

2.9 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.9.1 ปัญหาอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้**ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร** คือ งบประมาณค่อนข้างน้อย ตัวผู้บริหารเองมีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ครูผู้สอนบางคนดำเนินการไม่จริงจัง เพราะไม่มั่นใจว่าสิ่งที่ดำเนินการจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เท่านักเรียนโรงเรียนอื่น และผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ นโยบายการปฏิรูปการศึกษา **ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอน** คือ ห้องสมุดยังไม่เป็นแหล่งที่ให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีไม่ครบและเพียงพอ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 บางคนยังไม่พร้อมในเรื่องการอ่าน

2.9.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนสรุปได้ดังนี้ ห้องสมุดควรจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับนักเรียนศึกษาค้นคว้า โดยมีหนังสืออย่างหลากหลาย และควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้าใจรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในส่วนของผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับงานวิชาการ ครูผู้สอนควรมีความรู้ ความเข้าใจรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความเสียสละ อดทน และใจเย็น ให้นักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้

3. กลไกของโรงเรียนและท้องถิ่นในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้

การเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน โดย**ผู้บริหารและครูผู้สอน** ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มุ่งมั่นและเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองและชุมชน ตระหนักในบทบาท หน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน จัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดเวลา และจัดกิจกรรมหลากหลายให้นักเรียนมีอิสระ

ในการคิด การปฏิบัติ เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัด ความต้องการ และความสนใจ จากแหล่งความรู้ต่างๆ ส่วน**พ่อ แม่ ผู้ปกครอง** ควรให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ในการเลี้ยงดู เป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในบ้าน และร่วมมือกับครูผู้สอนในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ **ชุมชน**ควรเข้าร่วมจัดการศึกษากับโรงเรียน และสร้างบรรยากาศในชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้

อภิปรายผล

1. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นผลจากการศึกษา มีขั้นตอนที่สำคัญคือ ครูผู้สอนจะต้องศึกษา วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร ให้ถ่องแท้ว่าหลักสูตรต้องการอะไร แค่ไหน ทำไมจึงต้องการอย่างนั้น นับว่าเป็นการเตรียมครูให้สามารถจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการเอง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตราที่ 27) ในส่วนของการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดให้มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มประสบการณ์ที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน เป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหา และเห็นความเชื่อมโยงของวิชาและทักษะต่างๆ ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ที่แบ่งออกเป็น 4 ส่วน (8 ขั้นตอน) เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความแตกต่างของการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่ง Mc.Carthy (1979) แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ ผู้เรียนที่ถนัดจินตนาการ ถนัดการวิเคราะห์ ถนัดการใช้สามัญสำนึก และยอมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้เรียนทั้ง 4 แบบมีสไตล์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้และการรับรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการที่ครูผู้สอนคำนึงถึงผู้เรียนเช่นนี้จะทำให้กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละประเภท อันจะส่งผลให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องที่จะเรียนรู้อย่างชัดเจน ลึกซึ้ง ครอบคลุม มีความหมายต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาสังคม การวางแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดเป็น 8 ขั้นตอน เป็นการวางแผนที่คำนึงถึงการใช้สมองทุกส่วนทั้งข้างซ้ายและข้างขวา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รศ.พญ.ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2542) ที่กล่าวว่า ข้อมูลที่จะให้เด็กเรียนรู้ ควรนำเสนอในรูปแบบที่สามารถเรียนรู้ได้ทั้งสมองข้างซ้ายและข้างขวา เพื่อเด็กที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยสมองข้างซ้ายก็จะสามารถเรียนรู้ได้อย่างง่ายดายด้วยสมองข้างขวา จะทำให้ความจำ

และการเรียนรู้ดีขึ้น นอกจากนั้นยังมุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน ทั้งในเรื่องของการสรุปความรู้ด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติและสร้างชิ้นงานตามความถนัด และความสนใจ ในส่วนของการประเมินผลความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประเมินโดยให้ครอบคลุมกระบวนการในห้องเรียน นอกห้องเรียนและผลงาน ทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก และทักษะการแสดงออกทุกด้าน นับได้ว่าเป็นรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีทางเลือก โดยมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

2. การเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบที่เป็นผลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า แผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ที่ครูทุกชั้น ยกเว้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มากกว่าร้อยละ 95 มีสาระครบทุกขั้นตอน ส่วนคุณภาพของแผนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความชัดเจน ความเหมาะสมของแต่ละหัวข้อ ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่เป็นผลจากการศึกษาครั้งนี้ครูผู้สอนสามารถนำไปวางแผนการจัดกิจกรรมได้ทุกกลุ่มประสบการณ์และทุกระดับชั้น นอกจากนั้นครูผู้สอนมากกว่าร้อยละ 25 ได้ให้ข้อคิดเห็นที่สำคัญเกี่ยวกับจุดเด่นของรูปแบบเพื่อนำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ นักเรียนได้รับการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน เช่น กากล้าแสดงความคิดเห็น กล้าพูด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีความสุข ได้รับประสบการณ์ตรงและมีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้ เป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ตามสภาพจริง และเน้นกระบวนการคิด นอกจากนั้นเมื่อครูผู้สอนนำแผนไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดให้มีการสรุปผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้ และพบว่าแผนที่ครูผู้สอนทุกชั้นยกเว้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ร้อยละ 41-45 มีสรุปผลการสอน ซึ่งมีทั้งรายละเอียดและความชัดเจน นับว่าเป็นข้อมูลสำคัญที่ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน หรือใช้พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน หรือเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนนั่นเอง

3. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นผลจากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อสังเกตคือ ผู้บริหารโรงเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการให้ได้ผลตามเป้าหมาย คือ สร้างเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข โดยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้

เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศทางวิชาการ และการจัดปัจจัยสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ อาจจะเป็นไปได้ว่าผู้บริหารเห็นความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่วนครูผู้สอนอาจจะมีบ้างที่ไม่เข้าใจรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ และเห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก นอกจากนั้นอาจมีภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนอยู่มาก จึงไม่มีเวลาที่จะดำเนินการอย่างจริงจังอย่างเช่น ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 3 และ 4 ชั้นละประมาณ 1 ใน 5 ของครูผู้สอนทั้งหมดเตรียมการสอนด้านเนื้อหา วิธีการ และสื่อการสอนน้อย ซึ่งส่งผลอย่างมากต่อการจัดกิจกรรม ดังที่นักเรียนทั้ง 3 ชั้น มีความคิดเห็นตรงกันว่า ในการจัดกิจกรรมครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ส่วนการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ข้อมูลจากการประเมินตนเองของครูผู้สอน และจากการสังเกตการสอนพบว่า ครูผู้สอนที่ดำเนินการในเรื่องนี้น้อย คือ ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ใน 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนยังเล็กและบางคนอ่านหนังสือและเขียนหนังสือยังไม่ได้ ส่วนนักเรียนที่โตขึ้นคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-5 ครูผู้สอนส่วนใหญ่คือ 3 ใน 4 และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 6 ใน 7 ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสภาพแวดล้อม นับได้ว่าเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งนักเรียนประมาณร้อยละ 40 พึงพอใจมากที่ได้ทำกิจกรรม นอกจากนั้นข้อค้นพบอีกประการหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง แทนการบอกความรู้ คือ การให้นักเรียนเรียนและทำงานเป็นกลุ่ม และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ครูผู้สอนจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.66) และพบว่านักเรียนประมาณร้อยละ 40 พึงพอใจมากที่ได้ทำกิจกรรมนี้ ดังนั้น ถ้าครูคอยสังเกตผู้เรียนในขณะทำงานกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง การตั้งคำถาม การคิดของผู้เรียน การแก้ปัญหา การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การแสดงความคิดเห็น ความสามารถในการใช้ภาษาและการสื่อสาร ฯลฯ ก็จะทำให้ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

ข้อค้นพบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ คือ นักเรียนทุกชั้นมีความเห็นตรงกันว่าได้ทำ**กิจกรรมอย่างมีความสุข** ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมที่จัดไม่ได้จัดเฉพาะในห้องเรียนหรือในอาคารเรียนเท่านั้น แต่ได้เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียนประเภท ก้อนกรวด ดิน หิน ทราย ดอกไม้ สายลม ฯลฯ ทำให้มีโอกาสได้เคลื่อนไหวอย่างสนุกสนานและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนั้นการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ คือ การให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ สร้างชิ้นงานตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 4 และ 6 ให้ข้อมูลว่า ได้ปฏิบัติมาก และนักเรียนทุกชั้นประมาณร้อยละ 38 พึงพอใจมากที่ได้ทำกิจกรรม จึงส่งผลให้การเรียนและการทำกิจกรรมเป็นไปอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับที่ ศาสตราจารย์กิติวดี บุญซื่อ (2540) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนเป็นไปอย่างมีความสุข คือ การที่เด็กแต่ละคนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ บทเรียนสนุก และสิ่งที่เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. คุณลักษณะของนักเรียนด้านการเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ที่เป็นผลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า คุณลักษณะที่ปรากฏทั้ง 3 ด้าน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความถี่ในการปลูกฝัง เช่น เรื่องความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูผู้สอนปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะในเรื่องนี้ค่อนข้างมาก แต่ผลจากการประเมินพบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะในเรื่องนี้อยู่ในระดับพอใช้ หรือในเรื่องการตรงเวลา ความเสียสละ มีการปลูกฝังน้อย แต่นักเรียนมีคุณลักษณะในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับดี ส่วนในชั้นอื่นก็เช่นเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคุณลักษณะเรื่องใดที่ครูเห็นว่านักเรียนดีอยู่แล้ว เวลาที่จัดกิจกรรมก็จะปลูกฝังน้อยโดยมุ่งไปปลูกฝังในเรื่องอื่นแทน และอีกประการหนึ่งนั้นคุณลักษณะในแต่ละด้านมีหลายเรื่องที่จะต้องปลูกฝัง เช่น ในเรื่องการเป็นคนดีมีมากถึง 29 เรื่องคนเก่ง 16 เรื่อง และมีความสุข 20 เรื่อง นอกจากนั้นช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างสั้นเพียง 1 ภาคการศึกษา แต่การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจะต้องใช้เวลาค่อนข้างนานและต่อเนื่องจึงจะเห็นผลของการพัฒนา ดังนั้นคุณลักษณะของนักเรียนที่เป็นผลจากการศึกษาในครั้งนี้อาจจะยังสรุปไม่ได้แน่ชัดนักว่าเป็นผลอันเกิดจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว หรืออาจจะเป็นเพราะนักเรียนมีคุณลักษณะดีอยู่แล้ว และอีกประการหนึ่งนั้นในการทดลองใช้รูปแบบครั้งนี้ครูผู้สอนไม่ได้มีการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนในทุก ๆเรื่องไว้ก่อนที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ จึงไม่สามารถจะบอกได้ว่ามีพัฒนาการเพิ่มจากเดิมเท่าไร แต่อย่างไรก็ตามถ้าจะพิจารณาด้านความพึงพอใจ

ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง จะพบว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนพอใจคุณลักษณะของนักเรียนมากทั้ง 3 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ส่วนผู้ปกครองนั้น พึงพอใจมากที่สุดในเรื่องการละเว้นสิ่งเสพย์ติด ส่วนเรื่องอื่นก็พอใจมากเช่นเดียวกัน

ส่วนผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบนี้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ในทุกชั้น มีผลการเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์อยู่ในระดับดีมากและดี นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ มีเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มทักษะ และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามรูปแบบที่เป็นผลจากการศึกษา สามารถพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข หรือเป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรมได้

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ ถ้าจะให้บังเกิดผล การจัดชั้นเรียนและตารางเรียนควรยืดหยุ่นและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และควรลดภาระงานของครูที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อให้ครูมีเวลาสำหรับ คิดค้น และวางแผนเตรียมการจัดกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น

2. ผู้บริหารและครูผู้สอน ควรร่วมกันสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นห้องเรียน

3. โรงเรียนควรจัดห้องสมุด/มุมหนังสือ ให้มีหนังสือหลากหลายประเภท ให้นักเรียนได้อ่าน ศึกษา ค้นคว้า เพื่อสร้างเสริมให้มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการเสริมสร้างให้เกิดความคิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

4. ผู้บริหารและครูผู้สอนควรมุ่งมั่นที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ได้พัฒนาสมอง การคิด และสติปัญญาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้แสดงออกอย่างอิสระ

5. การจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรดำเนินการดังนี้

5.1 ให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่รอบตัว ทั้งจากครูผู้สอน ผู้รู้ในท้องถิ่น สื่อการเรียนประเภทต่างๆ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2 จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเก่ง ความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล และพัฒนาสมองทั้งข้างซ้ายและข้างขวา

บรรณานุกรม

กษมา จันทร์ผลแต่ง. **การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช สังกัดกรุงเทพมหานคร.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. **นวัตกรรมด้านกระบวนการเรียนรู้.** สารพัฒนาหลักสูตร ปีที่ 15 อันดับที่ 124 มกราคม-มีนาคม 2539.

กิติยวดี บุญซื่อ และคณะ. **การเรียนรู้อย่างมีความสุข.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540.

แก้วตา คณะวรรณ และคณะ. **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

ทิศนา แขมมณี และคณะ. **การพัฒนาและการใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา.** โครงการวิจัยร่วมระหว่างภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530.

_____. **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542.

เทื้อน ทองแก้ว. **ปัจจัยที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี.** สารพัฒนาหลักสูตร ปีที่ 16 อันดับที่ 129 เมษายน-มิถุนายน 2540.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. **จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน.** วารสารแนะแนว กุมภาพันธ์-มีนาคม 2527.

บูรชัย ศิริมหาสาคร. **การศึกษาที่เน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา.** สารพัฒนาหลักสูตรปีที่ 16 อันดับที่ 129 เมษายน-มิถุนายน 2540.

วิรัตน์ คุ้มค่า. **การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาศิลปศึกษาด้วยกลวิธีระดมสมอง.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ศศิธร ดีเหมาะ. **ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2539.

ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์, รศ.พญ.**สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร.** (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542.

สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโลกทัศน์ใหม่.** วารสารวิชาการ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม 2542.

สุมณฑา พรหมบุญ และคณะ. **ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม,** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540.

สุภาสินี สุภธีระ และคณะ. **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

สุพล ชิดเชื้อ. **การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการปรับสินไหมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร.** ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2535.

สำราญ มีแจ้ง และคณะ. **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

หงส์สุนีย์ เอื้อรัตนรักษา. **การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้รูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

พระธรรมปิฎก, พระ (ป.อ. ปยุตโต). **แง่คิดข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โครงการปฏิรูปการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.** 2541.

พวงพยอม ชิดทอง. **ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.

ยุพดี ปิดตะคุ. **ผลของการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.

วรายุทธ ทวีลาภ. **การเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกและการควบคุมตนเองที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านคารวะธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชน บ้านห้วยยายชี อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.

วิชาการ, กรม. **การทดลองเสริมสร้างลักษณะนิสัยในการทำงานเพื่อพัฒนาค่านิยมทางอาชีพของเยาวชน.** กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ,2529.

_____. **สรุปผลการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของเด็กไทย.** กรุงเทพมหานคร : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.

_____. **แนวการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข,** กรุงเทพมหานคร : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.

วิชัย วงษ์ใหญ่. **กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล.** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

_____. **พลังการเรียนรู้ในกระบวนทัศน์ใหม่.** กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.

อรอร ฤทธิ์กลาง. **ผลของการใช้ทักษะการสื่อสารทางวาจาตามแนวคิดกลุ่มปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อความสามารถทางการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

อุทุมพร จามรมาน. **การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็น สำหรับนิสิตนักศึกษาครูในสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ.** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540. (อัดสำเนาเย็บเล่ม)

อัจฉรา เตียวกังวาล. **การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยเทคนิคการพยากรณ์แบบสร้างภาพอนาคต และแบบวิเคราะห์ค่านิยมในอนาคต.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

Gardner, Haward. **Multiple Intelligence : The theory in Practice.** New York : Basic Books, 1993.

ภาคผนวก ก
ตารางวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน

รายการ	จำนวน (N = 10)
1. ตำแหน่ง	
ผู้บริหารโรงเรียน	10
2. เพศ	
ชาย	10
3. อายุ	
31 – 40 ปี	4
41 – 50 ปี	4
มากกว่า 50 ปี	2
4. วุฒิการศึกษา	
ปริญญาตรี	7
ปริญญาโท	3
5. ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร	
5 – 10 ปี	3
11 – 15 ปี	5
มากกว่า 15 ปี	2

ตารางที่ 2 สถานภาพของครูผู้สอน

รายการ	จำนวน (N = 94)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	28	29.79
หญิง	66	70.21
2. อายุ		
25 - 30 ปี	7	7.45
31 - 35 ปี	3	3.19
36 - 40 ปี	21	22.34
41 - 45 ปี	35	37.23
46 - 50 ปี	16	17.02
51 ปีขึ้นไป	12	12.77
3. วุฒิทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	11.70
ปริญญาตรี	83	88.30
4. ประสบการณ์ในการเป็นครู		
ต่ำกว่า 5 ปี	10	10.64
5 - 10 ปี	5	5.32
11 - 15 ปี	8	8.51
มากกว่า 15 ปี	71	75.53

ตารางที่ 3 สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน

รายการ	จำนวน (N = 1,562)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	658	42.13
หญิง	894	57.23
ไม่ตอบ	10	0.64
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	292	18.69
30 - 40 ปี	824	52.75
41 - 50 ปี	259	16.58
51 - 60 ปี	130	8.32
มากกว่า 60 ปี	53	3.39
ไม่ตอบ	4	0.26
3. วุฒิทางการศึกษา		
ประถมศึกษา (ป.1 - 6) หรือเทียบเท่า	1,213	77.66
มัธยมศึกษา (ม.1 - 6) หรือเทียบเท่า	260	16.65
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	44	2.82
ปริญญาตรี	35	2.24
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.19
ไม่ตอบ	7	0.45
4. อาชีพ		
เกษตรกร	762	48.78
รับราชการ	44	2.82
รับจ้างทั่วไป	530	33.93
พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ธนาคาร	6	0.38
ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว	148	9.48
เป็นเจ้าของกิจการ	5	0.32
อื่นๆ	47	3.01
ไม่ตอบ	20	1.28

ตารางที่ 4 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

รายการ	ร.ร.ขนาดเล็ก (N=6)		ร.ร.ขนาดกลาง (N=4)		รวม (N=10)	
	ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
1. จัดบรรยากาศบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม และร่มรื่น	6	–	4	–	10	–
2. จัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรม เช่น สวนวิทยาศาสตร์ สวนสมุนไพร ห้องเรียนธรรมชาติ	3	3	4	–	7	3
3. จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	6	–	4	–	10	–
4. จัดศูนย์วิทยาการให้เป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	3	3	4	–	7	3
5. จัดเตรียมสถานที่ให้นักเรียนได้ทำงานนอกเวลาเรียน	5	1	4	–	9	1
6. จัดห้องสมุดที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า	6	–	4	–	10	–
7. อื่นๆ	1	–	–	–	1	–

ตารางที่ 5 การจัดบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

รายการ	ร.ร.ขนาดเล็ก (N=6)		ร.ร.ขนาดกลาง (N=4)		รวม (N=10)	
	ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
1. บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	6	-	4	-	10	-
2. มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน	6	-	4	-	10	-
3. มีการกำกับและติดตามผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข	6	-	4	-	10	-
4. สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดแสดงผลงาน/นวัตกรรมทางวิชาการ	6	-	4	-	10	-
5. เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	6	-	3	1	9	1
6. อื่น ๆ	2	-	-	-	2	-

ตารางที่ 6 การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

รายการ	ร.ร.ขนาดเล็ก (N=6)		ร.ร.ขนาดกลาง (N=4)		รวม (N=10)	
	ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
1. นโยบาย แผนงาน/โครงการ ด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	6	–	4	–	10	–
2. การส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง และเรียนอย่างมีความสุข	6	–	4	–	10	–
3. การจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก และขวัญกำลังใจ แก่บุคลากรในโรงเรียน	6	–	4	–	10	–
4. การส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียน พัฒนาตนเอง และพัฒนางาน ด้วยวิธีการต่าง ๆ	6	–	4	–	10	–
5. ชุมชนให้การสนับสนุนปัจจัย ด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียน	6	–	4	–	10	–
6. โรงเรียนร่วมมือกับผู้ปกครอง ดูแลสิ่งแวดล้อม ที่อยู่นอกบ้าน และนอกโรงเรียน	5	1	4	–	9	1
7. อื่น ๆ	1	–	–	–	–	–

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้

รายการ (N = 40)	ได้รับ		ไม่ได้รับ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. งบประมาณ	25	62.50	15	37.50
2. วัสดุ อุปกรณ์	37	92.50	3	7.50
3. การนิเทศ	39	97.50	1	2.50
4. การให้ขวัญและกำลังใจ	37	92.50	3	7.50
5. อื่นๆ	16	40.00	-	-

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้

รายการ (N = 54)	ได้รับ		ไม่ได้รับ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. งบประมาณ	37	68.52	17	31.48
2. วัสดุ อุปกรณ์	52	96.30	2	3.70
3. การนิเทศ	54	100.00	-	-
4. การให้ขวัญและกำลังใจ	54	100.00	-	-
5. อื่นๆ	19	35.19	-	-

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้

รายการ (N = 40)	ได้รับ		ไม่ได้รับ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การนิเทศภายใน	40	100.00	-	-
2. เอกสาร สื่อ อุปกรณ์	40	100.00	-	-
3. การให้ขวัญและกำลังใจ	35	87.50	5	12.50
4. อื่นๆ	13	32.50	-	-

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางที่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้

รายการ (N = 54)	ได้รับ		ไม่ได้รับ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การนิเทศภายใน	53	98.15	1	1.85
2. เอกสาร สื่อ อุปกรณ์	50	92.59	4	7.41
3. การให้ขวัญและกำลังใจ	50	92.59	4	7.41
4. อื่น	19	35.19	-	-

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการจัดกระบวนการเรียนรู้

รายการ (N = 40)	ได้รับ		ไม่ได้รับ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. งบประมาณ	1	2.50	39	97.50
2. วัสดุ อุปกรณ์	19	47.50	21	52.50
3. การเป็นวิทยากร	22	55.00	18	45.00
4. การดูแลนักเรียนในความปกครอง	39	97.50	1	2.50
5. อื่นๆ	8	20.00	-	-

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการจัดกระบวนการเรียนรู้

รายการ (N = 54)	ได้รับ		ไม่ได้รับ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. งบประมาณ	2	3.70	52	96.30
2. วัสดุ อุปกรณ์	17	31.48	37	68.52
3. การเป็นวิทยากร	26	48.15	28	51.85
4. การดูแลนักเรียนในความปกครอง	50	92.59	4	7.41
5. อื่นๆ	15	27.78	-	-

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการสนับสนุนจากศึกษานิเทศก์อำเภอ/จังหวัด ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

รายการ (N = 40)	ได้รับ		ไม่ได้รับ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การนิเทศ	40	100.00	-	-
2. เอกสาร สื่อ อุปกรณ์	38	95.00	2	5.00
3. การให้ขวัญและกำลังใจ	34	85.00	6	15.00
4. อื่นๆ	13	32.50	-	-

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางที่ได้รับการสนับสนุนจากศึกษานิเทศก์อำเภอ/จังหวัด ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

รายการ (N = 54)	ได้รับ		ไม่ได้รับ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การนิเทศ	54	100.00	-	-
2. เอกสาร สื่อ อุปกรณ์	49	90.74	5	9.26
3. การให้ขวัญและกำลังใจ	49	90.74	5	9.26
4. อื่นๆ	15	27.78	-	-

ตารางที่ 15 สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการ (N = 209)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ครอบคลุมหลักสูตร	175	83.73	33	15.79	-	-	1	0.48
2. มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้	188	89.95	19	9.09	1	0.48	1	0.48
3. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรม แบบบูรณาการ	178	85.17	30	14.35	-	-	1	0.48
4. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรม ตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ดังนี้								
4.1 ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน	161	77.03	48	22.97	-	-	-	-
4.2 วิเคราะห์ประสบการณ์	132	63.16	76	36.36	-	-	1	0.48
4.3 ปรับประสบการณ์สร้างเป็น ความคิดรวบยอด	150	71.77	58	27.75	-	-	1	0.48
4.4 หาความรู้เพิ่มเติม	162	77.51	45	21.53	-	-	2	0.96
4.5 ทำตามแนวคิดที่กำหนด	155	74.16	52	24.88	1	0.48	1	0.48
4.6 สร้างชิ้นงานตามความถนัด/ ความสนใจ	157	75.12	50	23.92	-	-	2	0.96
4.7 วิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้	105	50.24	102	48.80	1	0.48	1	0.48
4.8 แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด กับเพื่อน และนำเสนอ	127	60.77	80	38.28	1	0.48	1	0.48
5. กำหนดสาระสำคัญของความรู้อย่าง กะทัดรัด โดยสรุปความคิดรวบยอด หรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอน	116	55.50	91	43.54	2	0.96	-	-

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ (N = 209)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง มีสุข	131	62.68	76	36.36	1	0.48	1	0.48
7. รายละเอียดกิจกรรม เขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้	158	75.60	51	24.40	-	-	-	-
8. ระบุสื่อและจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน	155	74.16	54	25.84	-	-	-	-
9. การประเมินผล ระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการและเครื่องมือที่จะประเมิน	168	80.38	41	19.62	-	-	-	-
10. ระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก เช่น แบบประเมินพฤติกรรมที่ให้เด็กเกิดศักยภาพ ดี เก่ง มีสุข แบบทดสอบ แหล่งความรู้ เช่น บุคคล สถานที่ ชุดการสอน ใบงาน ใบความรู้ เกม	124	59.33	84	40.19	1	0.48	-	-

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ (N = 209)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11. สรุปผลการเรียน เขียนโดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียนและศักยภาพที่ต้องการพัฒนา ตลอดจนผลการประเมินการสอนของครู โดยระบุจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุง	64	30.62	122	58.37	22	10.53	1	0.48

0 หมายถึง ไม่ได้ทำ

1 หมายถึง มีความชัดเจน **หรือ**มีรายละเอียดอย่างใดอย่างหนึ่ง

2 หมายถึง มีความชัดเจน **และ**มีรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้จัดการเรียนการสอนได้

ตารางที่ 16 คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง	ระดับคุณภาพ (N = 209)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความชัดเจน	121	57.89	70	33.49	1	0.48	2.63 (มาก)	0.49	17	8.13
2. ความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ	112	53.59	80	38.28	1	0.48	2.58 (มาก)	0.50	16	7.66
3. ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	128	61.24	62	29.67	2	0.96	2.66 (มาก)	0.50	17	8.13
4. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	114	54.55	74	35.41	1	0.48	2.60 (มาก)	0.50	20	9.57

ตารางที่ 17 สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

รายการ (N = 131)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ครอบคลุมหลักสูตร	103	78.63	28	21.37	-	-	-	-
2. มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้	114	87.02	17	12.98	-	-	-	-
3. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ	93	70.99	38	29.01	-	-	-	-
4. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ดังนี้								
4.1 ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน	83	63.36	46	35.11	-	-	2	1.53
4.2 วิเคราะห์ประสบการณ์	84	64.12	47	35.88	-	-	-	-
4.3 ปรับประสบการณ์สร้างเป็นความคิดรวบยอด	89	67.94	42	32.06	-	-	-	-
4.4 หาความรู้เพิ่มเติม	92	70.23	39	29.77	-	-	-	-
4.5 ทำตามแนวคิดที่กำหนด	95	72.52	36	27.48	-	-	-	-
4.6 สร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ	88	67.18	43	32.82	-	-	-	-
4.7 วิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้	77	58.78	53	40.46	-	-	1	0.76
4.8 แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับเพื่อน และนำเสนอ	79	60.31	48	36.64	-	-	4	3.05

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ (N = 131)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. กำหนดสาระสำคัญของความรู้อย่างกะทัดรัด โดยสรุปความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอน	81	61.83	34	25.95	1	0.76	15	11.45
6. กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง มีสุข	99	75.57	29	22.14	1	0.76	2	1.53
7. รายละเอียดกิจกรรม เขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้	91	69.47	40	30.53	-	-	-	-
8. ระบุสื่อและจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน	82	62.60	49	37.40	-	-	-	-
9. การประเมินผล ระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการ และเครื่องมือที่จะประเมิน	82	62.60	49	37.40	-	-	-	-
10. ระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก เช่น แบบประเมินพฤติกรรมที่ให้เด็กเกิดศักยภาพ ดี เก่ง มีสุข แบบทดสอบ แหล่งความรู้ เช่น บุคคล สถานที่ ชุดการสอน ใบงาน ใบความรู้ เกม	65	49.62	61	46.56	5	3.82	-	-

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ (N = 131)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11. สรุปผลการเรียน เขียนโดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียนและศักยภาพที่ต้องการพัฒนา ตลอดจนผลการประเมินการสอนของครู โดยระบุจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุง	57	43.51	68	51.91	6	4.58	-	-

0 หมายถึง ไม่ได้ทำ

1 หมายถึง มีความชัดเจน**หรือ**มีรายละเอียดอย่างใดอย่างหนึ่ง

2 หมายถึง มีความชัดเจน**และ**มีรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้จัดการเรียนการสอนได้

ตารางที่ 18 คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง	ระดับคุณภาพ (N = 131)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความชัดเจน	72	54.96	54	41.22	2	1.53	2.55 (มาก)	0.53	3	2.29
2. ความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ	73	55.73	55	41.98	-	-	2.57 (มาก)	0.50	3	2.29
3. ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	81	61.83	48	36.64	-	-	2.63 (มาก)	0.48	2	1.53
4. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	77	58.78	51	38.93	-	-	2.60 (มาก)	0.49	3	2.29

ตารางที่ 19 สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายการ (N = 174)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ครอบคลุมหลักสูตร	134	77.01	23	13.22	-	-	17	9.77
2. มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้	143	82.18	14	8.05	-	-	17	9.77
3. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรม แบบบูรณาการ	139	79.89	17	9.77	-	-	18	10.34
4. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรม ตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ดังนี้								
4.1 ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน	126	72.41	25	14.37	3	1.72	20	11.49
4.2 วิเคราะห์ประสบการณ์	105	60.34	52	29.89	-	-	17	9.77
4.3 ปรับประสบการณ์สร้างเป็น ความคิดรวบยอด	101	58.05	55	31.61	1	0.57	17	9.77
4.4 หาความรู้เพิ่มเติม	103	59.20	54	31.03	-	-	17	9.77
4.5 ทำตามแนวคิดที่กำหนด	122	70.11	35	20.11	-	-	17	9.77
4.6 สร้างชิ้นงานตามความถนัด/ ความสนใจ	121	69.54	35	20.11	-	-	18	10.34
4.7 วิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้	93	53.45	64	36.78	-	-	17	9.77
4.8 แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด กับเพื่อน และนำเสนอ	103	59.20	52	29.89	-	-	19	10.92

ตารางที่ 19 (ต่อ)

รายการ (N = 174)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. กำหนดสาระสำคัญของความรู้อย่างกะทัดรัด โดยสรุปความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอน	99	56.90	58	33.33	-	-	17	9.77
6. กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง มีสุข	115	66.09	42	24.14	-	-	17	9.77
7. รายละเอียดกิจกรรม เขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้	132	75.86	25	14.37	-	-	17	9.77
8. ระบุสื่อและจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน	121	69.54	34	19.54	2	1.15	17	9.77
9. การประเมินผล ระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการ และเครื่องมือที่จะประเมิน	119	68.39	36	20.69	2	1.15	17	9.77
10. ระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก เช่น แบบประเมินพฤติกรรมที่ให้เด็กเกิดศักยภาพ ดี เก่ง มีสุข แบบทดสอบ แหล่งความรู้ เช่น บุคคล สถานที่ ชุดการสอน ใบงาน ใบความรู้ เกม	87	50.00	59	33.91	11	6.32	17	9.77

ตารางที่ 19 (ต่อ)

รายการ (N = 174)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11. สรุปผลการเรียน เขียนโดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียนและศักยภาพที่ต้องการพัฒนา ตลอดจนผลการประเมินการสอนของครู โดยระบุจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุง	75	43.10	54	31.03	28	16.09	17	9.77

0 หมายถึง ไม่ได้ทำ

1 หมายถึง มีความชัดเจน**หรือ**มีรายละเอียดอย่างใดอย่างหนึ่ง

2 หมายถึง มีความชัดเจน**และ**มีรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้จัดการเรียนการสอนได้

ตารางที่ 20 คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เรื่อง	ระดับคุณภาพ (N = 174)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความชัดเจน	77	44.25	67	38.51	-	-	2.53 (มาก)	0.50	30	17.24
2. ความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ	84	48.28	58	33.33	1	0.57	2.58 (มาก)	0.51	31	17.82
3. ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	92	52.87	52	29.89	-	-	2.64 (มาก)	0.48	30	17.24
4. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	96	55.17	50	28.74	-	-	2.66 (มาก)	0.47	28	16.09

ตารางที่ 21 สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายการ (N = 96)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ครอบคลุมหลักสูตร	59	61.46	36	37.50	1	1.04	-	-
2. มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้	73	76.04	22	22.92	1	1.04	-	-
3. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ	69	71.88	26	27.08	-	-	1	1.04
4. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ดังนี้								
4.1 ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน	55	57.29	40	41.67	1	1.04	-	-
4.2 วิเคราะห์ประสบการณ์	55	57.29	40	41.67	1	1.04	-	-
4.3 ปรับประสบการณ์สร้างเป็นความคิดรวบยอด	58	60.42	38	39.58	-	-	-	-
4.4 หาความรู้เพิ่มเติม	59	61.46	36	37.50	1	1.04	-	-
4.5 ทำตามแนวคิดที่กำหนด	63	65.63	33	34.38	-	-	-	-
4.6 สร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ	63	65.63	33	34.38	-	-	-	-
4.7 วิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้	43	44.79	53	55.21	-	-	-	-
4.8 แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับเพื่อน และนำเสนอ	46	47.92	50	52.08	-	-	-	-

ตารางที่ 21 (ต่อ)

รายการ (N = 96)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. กำหนดสาระสำคัญของความรู้อย่างกะทัดรัด โดยสรุปความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอน	42	43.75	52	54.17	2	2.08	-	-
6. กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง มีสุข	54	56.25	42	43.75	-	-	-	-
7. รายละเอียดกิจกรรม เขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้	61	63.54	35	36.46	-	-	-	-
8. ระบุสื่อและจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน	69	71.88	26	27.08	1	1.04	-	-
9. การประเมินผล ระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการ และเครื่องมือที่จะประเมิน	60	62.50	35	36.46	1	1.04	-	-
10. ระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก เช่น แบบประเมินพฤติกรรมที่ให้เด็กเกิดศักยภาพ ดี เก่ง มีสุข แบบทดสอบ แหล่งความรู้ เช่น บุคคล สถานที่ ชุดการสอน ใบงาน ใบความรู้ เกม	51	53.13	45	46.88	-	-	-	-

ตารางที่ 21 (ต่อ)

รายการ (N = 96)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11. สรุปผลการเรียน เขียนโดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียนและศักยภาพที่ต้องการพัฒนา ตลอดจนผลการประเมินการสอนของครู โดยระบุจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุง	23	23.96	65	67.71	8	8.33	–	–

0 หมายถึง ไม่ได้ทำ

1 หมายถึง มีความชัดเจน**หรือ**มีรายละเอียดอย่างใดอย่างหนึ่ง

2 หมายถึง มีความชัดเจน**และ**มีรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้จัดการเรียนการสอนได้

ตารางที่ 22 คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง	ระดับคุณภาพ (N = 96)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความชัดเจน	34	35.42	61	63.54	–	–	2.36 (ปานกลาง)	0.48	1	1.04
2. ความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ	34	35.42	61	63.54	–	–	2.36 (ปานกลาง)	0.48	1	1.04
3. ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	46	47.92	47	48.96	–	–	2.49 (ปานกลาง)	0.50	3	3.13
4. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	50	52.08	43	44.79	–	–	2.54 (มาก)	0.50	3	3.13

ตารางที่ 23 สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการ (N = 234)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ครอบคลุมหลักสูตร	208	88.89	26	11.11	-	-	-	-
2. มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้	220	94.02	14	5.98	-	-	-	-
3. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ	192	82.05	34	14.53	4	1.71	4	1.71
4. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ดังนี้								
4.1 ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน	181	77.35	52	22.22	-	-	1	0.43
4.2 วิเคราะห์ประสบการณ์	144	61.54	88	37.61	-	-	2	0.85
4.3 ปรับประสบการณ์สร้างเป็นความคิดรวบยอด	156	66.67	78	33.33	-	-	-	-
4.4 หาความรู้เพิ่มเติม	177	75.64	57	24.36	-	-	-	-
4.5 ทำตามแนวคิดที่กำหนด	181	77.35	53	22.65	-	-	-	-
4.6 สร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ	182	77.78	52	22.22	-	-	-	-
4.7 วิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้	157	67.09	77	32.91	-	-	-	-
4.8 แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับเพื่อน และนำเสนอ	171	73.08	62	26.50	-	-	1	0.43

ตารางที่ 23 (ต่อ)

รายการ (N = 234)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. กำหนดสาระสำคัญของความรู้อย่างกะทัดรัด โดยสรุปความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอน	167	71.37	67	28.63	-	-	-	-
6. กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง มีสุข	202	86.32	31	13.25	-	-	1	0.43
7. รายละเอียดกิจกรรม เขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้	187	79.91	46	19.66	-	-	1	0.43
8. ระบุสื่อและจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน	176	75.21	57	24.36	-	-	1	0.43
9. การประเมินผล ระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการ และเครื่องมือที่จะประเมิน	159	67.95	73	31.20	-	-	2	0.85
10. ระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก เช่น แบบประเมินพฤติกรรมที่ให้เด็กเกิดศักยภาพ ดี เก่ง มีสุข แบบทดสอบ แหล่งความรู้ เช่น บุคคล สถานที่ ชุดการสอน ใบงาน ใบความรู้ เกม	135	57.69	97	41.45	-	-	2	0.85

ตารางที่ 23 (ต่อ)

รายการ (N = 234)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11. สรุปผลการเรียน เขียนโดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียนและศักยภาพที่ต้องการพัฒนา ตลอดจนผลการประเมินการสอนของครู โดยระบุจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุง	97	41.45	128	54.70	8	3.42	1	0.43

0 หมายถึง ไม่ได้ทำ

1 หมายถึง มีความชัดเจน**หรือ**มีรายละเอียดอย่างใดอย่างหนึ่ง

2 หมายถึง มีความชัดเจน**และ**มีรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้จัดการเรียนการสอนได้

ตารางที่ 24 คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง	ระดับคุณภาพ (N = 234)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความชัดเจน	139	59.40	81	34.62	-	-	2.63 (มาก)	0.48	14	5.98
2. ความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ	142	60.68	77	32.91	1	0.43	2.64 (มาก)	0.49	14	5.98
3. ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	155	66.24	62	26.50	6	2.56	2.67 (มาก)	0.52	11	4.70
4. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	133	56.84	79	33.76	-	-	2.63 (มาก)	0.48	22	9.40

ตารางที่ 25 สาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการ (N = 177)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ครอบคลุมหลักสูตร	154	87.01	23	12.99	-	-	-	-
2. มีผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้	175	98.87	2	1.13	-	-	-	-
3. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ	164	92.66	10	5.65	2	1.13	1	0.56
4. มีผังการวางแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ดังนี้								
4.1 ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน	151	85.31	24	13.56	1	0.56	1	0.56
4.2 วิเคราะห์ประสบการณ์	133	75.14	43	24.29	1	0.56	-	-
4.3 ปรับประสบการณ์สร้างเป็นความคิดรวบยอด	124	70.06	52	29.38	-	-	1	0.56
4.4 หาความรู้เพิ่มเติม	138	77.97	39	22.03	-	-	-	-
4.5 ทำตามแนวคิดที่กำหนด	137	77.40	40	22.60	-	-	-	-
4.6 สร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ	136	76.84	41	23.16	-	-	-	-
4.7 วิเคราะห์ผลดีและประยุกต์ใช้	125	70.62	52	29.38	-	-	-	-
4.8 แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับเพื่อน และนำเสนอ	130	73.45	47	26.55	-	-	-	-

ตารางที่ 25 (ต่อ)

รายการ (N = 177)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. กำหนดสาระสำคัญของความรู้อย่างกะทัดรัด โดยสรุปความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา/เรื่องที่จะสอน	129	72.88	48	27.12	-	-	-	-
6. กำหนดศักยภาพที่ต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง มีสุข	143	80.79	34	19.21	-	-	-	-
7. รายละเอียดกิจกรรม เขียนโดยขยายจากผังการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยยึดหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้	145	81.92	32	18.08	-	-	-	-
8. ระบุสื่อและจัดเตรียมเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน	142	80.23	35	19.77	-	-	-	-
9. การประเมินผล ระบุรายละเอียดของกิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน วิธีการ และเครื่องมือที่จะประเมิน	137	77.40	39	22.03	1	0.56	-	-
10. ระบุ/จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ในภาคผนวก เช่น แบบประเมินพฤติกรรมที่ให้เด็กเกิดศักยภาพ ดี เก่ง มีสุข แบบทดสอบ แหล่งความรู้ เช่น บุคคล สถานที่ ชุดการสอน ใบงาน ใบความรู้ เกม	117	66.10	60	33.90	-	-	-	-

ตารางที่ 25 (ต่อ)

รายการ (N = 177)	2		1		0		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11. สรุปผลการเรียน เขียนโดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียน และศักยภาพที่ต้องการพัฒนา ตลอดจนผลการประเมินการสอนของครู โดยระบุจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุง	81	45.76	93	52.54	2	1.13	1	0.56

0 หมายถึง ไม่ได้ทำ

1 หมายถึง มีความชัดเจน**หรือ**มีรายละเอียดอย่างใดอย่างหนึ่ง

2 หมายถึง มีความชัดเจน**และ**มีรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้จัดการเรียนการสอนได้

ตารางที่ 26 คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง	ระดับคุณภาพ (N = 177)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความชัดเจน	117	66.10	56	31.64	-	-	2.68 (มาก)	0.47	4	2.26
2. ความสอดคล้องของแต่ละหัวข้อ	115	64.97	59	33.33	-	-	2.66 (มาก)	0.47	3	1.69
3. ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	114	64.41	52	29.38	-	-	2.69 (มาก)	0.46	11	6.21
4. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	113	63.84	52	29.38	-	-	2.68 (มาก)	0.46	12	6.78

ตารางที่ 27 ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 16)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	-	13	3	-	2.81 (มาก)	0.39
2. มีการเตรียมสื่อการสอน	-	13	3	-	2.81 (มาก)	0.39
3. มีการเตรียมเครื่องมือประเมินผลและใช้ในการประเมิน	-	11	5	-	2.69 (มาก)	0.46
4. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	1	15	-	-	3.06 (มาก)	0.24
5. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	-	14	2	-	2.88 (มาก)	0.33
6. จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	-	14	2	-	2.88 (มาก)	0.33
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	3	10	3	-	3.00 (มาก)	0.61
8. มีการพัฒนาการจัดกิจกรรม และสถานการณ์	-	13	3	-	2.81 (มาก)	0.39
9. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา	1	8	7	-	2.63 (มาก)	0.60

ตารางที่ 27 (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 16)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ	1	10	4	1	2.69 (มาก)	0.68
11. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และการมีค่านิยมประชาธิปไตย	4	12	-	-	3.25 (มาก)	0.43
12. ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์	1	13	2	-	2.94 (มาก)	0.43
13. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่นๆ	2	12	2	-	3.00 (มาก)	0.50
14. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนานักเรียน	-	13	3	-	2.81 (มาก)	0.39
15. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม	-	11	5	-	2.69 (มาก)	0.46
16. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	-	12	4	-	2.75 (มาก)	0.43

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 305)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	208	68.20	80	26.23	5	1.64	2.69 (มาก)	0.50	12	3.93	-	-
2. แสดงความรัก ความเมตตาและเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	202	66.23	73	23.93	21	6.89	2.61 (มาก)	0.62	9	2.95	-	-
3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	174	57.05	97	31.80	25	8.20	2.50 (ปานกลาง)	0.65	8	2.62	1	0.33
4. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	163	53.44	101	33.11	27	8.85	2.47 (ปานกลาง)	0.66	13	4.26	1	0.33
5. จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด	204	66.89	82	26.89	9	2.95	2.66 (มาก)	0.53	6	1.97	4	1.31
6. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	250	81.97	43	14.10	6	1.97	2.82 (มาก)	0.44	5	1.64	1	0.33
7. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	154	50.49	130	42.62	15	4.92	2.46 (ปานกลาง)	0.59	6	1.97	-	-
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	121	39.67	115	37.70	50	16.39	2.25 (ปานกลาง)	0.73	18	5.90	1	0.33
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่	207	67.87	65	21.31	22	7.21	2.63 (มาก)	0.62	11	3.61	-	-
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	183	60.00	91	29.84	19	6.23	2.56 (มาก)	0.61	12	3.93	-	-

ตารางที่ 29 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-

พฤติกรรม (N = 26)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	26	100.00	-	-
2. มีการเตรียมสื่อประกอบการสอน	26	100.00	-	-
3. มีการเตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน	24	92.31	2	7.69
4. มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้	25	96.15	1	3.85
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	26	100.00	-	-
6. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	23	88.46	3	11.54
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	24	92.31	2	7.69
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิด	23	88.46	3	11.54
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	26	100.00	-	-
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	18	69.23	8	30.77
11. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	22	84.62	4	15.38
12. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	24	92.31	2	7.69
13. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ	21	80.77	5	19.23
14. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	24	92.31	2	7.69

ตารางที่ 29 (ต่อ)

พฤติกรรม (N = 26)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา	20	76.92	6	23.08
16. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	24	92.31	2	7.69
17. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย	23	88.46	3	11.54
18. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	25	96.15	1	3.85
19. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	24	92.31	2	7.69
20. แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	25	96.15	1	3.85
21. มีการประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	20	76.92	6	23.08
22. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	22	84.62	4	15.38
23. ใช้เครื่องมือวัดผลอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์	20	76.92	6	23.08
24. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรมของครู	18	69.23	8	30.77

ตารางที่ 30 ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 16)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	5	10	1	-	3.25 (มาก)	0.56
2. มีการเตรียมสื่อการสอน	-	16	-	-	3.00 (มาก)	0.00
3. มีการเตรียมเครื่องมือประเมินผลและใช้ในการประเมิน	2	13	1	-	3.06 (มาก)	0.43
4. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	4	12	-	-	3.25 (มาก)	0.43
5. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	6	10	-	-	3.38 (มาก)	0.48
6. จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	5	10	1	-	3.25 (มาก)	0.56
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	-	15	1	-	2.94 (มาก)	0.24
8. มีการพัฒนาการจัดกิจกรรม และสถานการณ์	2	12	2	-	3.00 (มาก)	0.50
9. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา	-	14	2	-	2.88 (มาก)	0.33

ตารางที่ 30 (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 16)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ	6	7	3	-	3.19 (มาก)	0.73
11. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และการมีค่านิยมประชาธิปไตย	9	7	-	-	3.56 (มาก)	0.50
12. ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์	1	14	1	-	3.00 (มาก)	0.35
13. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่นๆ	4	12	-	-	3.25 (มาก)	0.43
14. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนานักเรียน	1	15	-	-	3.06 (มาก)	0.24
15. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม	1	14	1	-	3.00 (มาก)	0.35
16. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	2	12	2	-	3.00 (มาก)	0.50

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 282)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	152	53.90	117	41.49	9	3.19	2.51 (มาก)	0.56	1	0.35	3	1.06
2. แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	178	63.12	92	32.62	9	3.19	2.61 (มาก)	0.55	1	0.35	2	0.71
3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	153	54.26	108	38.30	20	7.09	2.47 (มาก)	0.63	1	0.35	-	-
4. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	190	67.38	66	23.40	18	6.38	2.63 (มาก)	0.60	5	1.77	3	1.06
5. จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด	188	66.67	80	28.37	7	2.48	2.66 (มาก)	0.53	3	1.06	4	1.42
6. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	178	63.12	84	29.79	16	5.67	2.58 (มาก)	0.60	1	0.35	3	1.06
7. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	158	56.03	107	37.94	14	4.96	2.52 (มาก)	0.59	3	1.06	-	-
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	152	53.90	99	35.11	27	9.57	2.45 (ปานกลาง)	0.66	4	1.42	-	-
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ตามบทบาทหน้าที่	170	60.28	86	30.50	20	7.09	2.54 (มาก)	0.63	6	2.13	-	-
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	201	71.28	72	25.53	2	0.71	2.72 (มาก)	0.46	5	1.77	2	0.71

ตารางที่ 32 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

พฤติกรรม (N = 23)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	23	100.00	-	-
2. มีการเตรียมสื่อประกอบการสอน	22	95.65	1	4.35
3. มีการเตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน	20	86.96	3	13.04
4. มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้	22	95.65	1	4.35
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	22	95.65	1	4.35
6. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	21	91.30	2	8.70
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	20	86.96	3	13.04
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิด	22	95.65	1	4.35
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	23	100.00	-	-
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	19	82.61	4	17.39
11. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	21	91.30	2	8.70
12. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	23	100.00	-	-
13. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ	20	86.96	3	13.04
14. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	22	95.65	1	4.35

ตารางที่ 32 (ต่อ)

พฤติกรรม (N = 23)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา	20	86.96	3	13.04
16. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	22	95.65	1	4.35
17. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย	19	82.61	4	17.39
18. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	21	91.30	2	8.70
19. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	23	100.00	-	-
20. แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	22	95.65	1	4.35
21. มีการประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	20	86.96	3	13.04
22. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	20	86.96	3	13.04
23. ใช้เครื่องมือวัดผลอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์	20	86.96	3	13.04
24. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรมของครู	17	73.91	6	26.09

ตารางที่ 33 ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 14)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	1	10	3	–	2.86 (มาก)	0.52
2. มีการเตรียมสื่อการสอน	–	9	5	–	2.64 (มาก)	0.48
3. มีการเตรียมเครื่องมือประเมินผลและใช้ในการประเมิน	–	11	3	–	2.79 (มาก)	0.41
4. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	3	10	1	–	3.14 (มาก)	0.52
5. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	1	12	1	–	3.00 (มาก)	0.38
6. จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	–	14	–	–	3.00 (มาก)	0.00
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	–	13	1	–	2.93 (มาก)	0.26
8. มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมและสถานการณ์	–	12	2	–	2.86 (มาก)	0.35
9. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์ และเนื้อหา	1	13	–	–	3.07 (มาก)	0.26

ตารางที่ 33 (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 14)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ	5	6	3	-	3.14 (มาก)	0.74
11. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และการมีค่านิยมประชาธิปไตย	7	7	-	-	3.50 (มาก)	0.50
12. ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์	4	7	3	-	3.07 (มาก)	0.70
13. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่นๆ	4	8	2	-	3.14 (มาก)	0.64
14. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนานักเรียน	1	11	2	-	2.93 (มาก)	0.46
15. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม	1	12	1	-	3.00 (มาก)	0.38
16. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	1	10	3	-	2.86 (มาก)	0.52

ตารางที่ 34 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 238)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	123	51.68	100	42.02	13	5.46	2.47 (ปานกลาง)	0.60	-	-	2	0.84
2. แสดงความรัก ความเมตตาและเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	138	57.98	81	34.03	18	7.56	2.51 (มาก)	0.63	1	0.42	-	-
3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	124	52.10	93	39.08	18	7.56	2.45 (ปานกลาง)	0.63	2	0.84	1	0.42
4. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	126	52.94	83	34.87	26	10.92	2.43 (ปานกลาง)	0.68	1	0.42	2	0.84
5. จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด	142	59.66	75	31.51	18	7.56	2.53 (มาก)	0.63	-	-	3	1.26
6. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	154	64.71	64	26.89	17	7.14	2.58 (มาก)	0.62	1	0.42	2	0.84
7. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	131	55.04	86	36.13	20	8.40	2.47 (ปานกลาง)	0.65	1	0.42	-	-
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	101	42.44	123	51.68	13	5.46	2.37 (ปานกลาง)	0.59	-	-	1	0.42
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่	151	63.45	72	30.25	11	4.62	2.60 (มาก)	0.58	4	1.68	-	-
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	157	65.97	58	24.37	19	7.98	2.59 (มาก)	0.64	4	1.68	-	-

ตารางที่ 35 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

พฤติกรรม (N = 22)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	21	95.45	1	4.55
2. มีการเตรียมสื่อประกอบการสอน	21	95.45	1	4.55
3. มีการเตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน	18	81.82	4	18.18
4. มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้	18	81.82	4	18.18
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	21	95.45	1	4.55
6. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	18	81.82	4	18.18
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	17	77.27	5	22.73
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิด	19	86.36	3	13.64
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	20	90.91	2	9.09
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	15	68.18	7	31.82
11. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	18	81.82	4	18.18
12. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	20	90.91	2	9.09
13. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ	16	72.73	6	27.27
14. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	19	86.36	3	13.64

ตารางที่ 35 (ต่อ)

พฤติกรรม (N = 22)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา	16	72.73	6	27.27
16. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	19	86.36	3	13.64
17. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย	17	77.27	5	22.73
18. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	20	90.91	2	9.09
19. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	18	81.82	4	18.18
20. แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	19	86.36	3	13.64
21. มีการประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	16	72.73	6	27.27
22. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	16	72.73	6	27.27
23. ใช้เครื่องมือวัดผลอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์	17	77.27	5	22.73
24. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรมของครู	16	72.73	6	27.27

ตารางที่ 36 ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 16)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	2	11	3	-	2.94 (มาก)	0.56
2. มีการเตรียมสื่อการสอน	2	9	5	-	2.81 (มาก)	0.63
3. มีการเตรียมเครื่องมือประเมินผลและใช้ในการประเมิน	1	12	3	-	2.88 (มาก)	0.48
4. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	3	11	2	-	3.06 (มาก)	0.56
5. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3	11	2	-	3.06 (มาก)	0.56
6. จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	-	15	1	-	2.94 (มาก)	0.24
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	1	14	1	-	3.00 (มาก)	0.35
8. มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมและสถานการณ์	3	9	4	-	2.94 (มาก)	0.66
9. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา	-	9	7	-	2.56 (มาก)	0.50

ตารางที่ 36 (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 16)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ ฯลฯ	3	9	4	-	2.94 (มาก)	0.66
11. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และการมีค่านิยมประชาธิปไตย	6	9	1	-	3.31 (มาก)	0.58
12. ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์	3	13	-	-	3.19 (มาก)	0.39
13. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่นๆ	6	9	1	-	3.31 (มาก)	0.58
14. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนานักเรียน	3	11	2	-	3.06 (มาก)	0.56
15. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม	2	12	2	-	3.00 (มาก)	0.50
16. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	2	12	2	-	3.00 (มาก)	0.50

ตารางที่ 37 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 268)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	155	57.84	108	40.30	3	1.12	2.57 (มาก)	0.52	2	0.75	-	-
2. แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	163	60.82	86	32.09	18	6.72	2.54 (มาก)	0.62	1	0.37	-	-
3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	167	62.31	82	30.60	17	6.34	2.56 (มาก)	0.61	2	0.75	-	-
4. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	176	65.67	81	30.22	7	2.61	2.64 (ปานกลาง)	0.53	4	1.49	-	-
5. จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด	180	67.16	70	26.12	14	5.22	2.63 (มาก)	0.58	4	1.49	-	-
6. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	178	66.42	80	29.85	8	2.99	2.64 (มาก)	0.54	2	0.75	-	-
7. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	178	66.42	80	29.85	10	3.73	2.63 (มาก)	0.56	-	-	-	-
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	144	53.73	102	38.06	20	7.46	2.47 (ปานกลาง)	0.63	1	0.37	1	0.37
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่	179	66.79	65	24.25	24	8.96	2.58 (มาก)	0.65	-	-	-	-
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	181	67.54	68	25.37	18	6.72	2.61 (มาก)	0.61	1	0.37	-	-

ตารางที่ 38 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

พฤติกรรม (N = 19)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	17	89.47	2	10.53
2. มีการเตรียมสื่อประกอบการสอน	17	89.47	2	10.53
3. มีการเตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน	17	89.47	2	10.53
4. มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้	17	89.47	2	10.53
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	18	94.74	1	5.26
6. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	18	94.74	1	5.26
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	18	94.74	1	5.26
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิด	17	89.47	2	10.53
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	18	94.74	1	5.26
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	16	84.21	3	15.79
11. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	18	94.74	1	5.26
12. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	18	94.74	1	5.26
13. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ	15	78.95	4	21.05
14. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	18	94.74	1	5.26

ตารางที่ 38 (ต่อ)

พฤติกรรม (N = 19)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา	15	78.95	4	21.05
16. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	15	78.95	4	21.05
17. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย	17	89.47	2	10.53
18. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	18	94.74	1	5.26
19. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	18	94.74	1	5.26
20. แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	17	89.47	2	10.53
21. มีการประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	15	78.95	4	21.05
22. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	15	78.95	4	21.05
23. ใช้เครื่องมือวัดผลอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์	16	84.21	3	15.79
24. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรมของครู	15	78.95	4	21.05
			--	

ตารางที่ 39 ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 17)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	6	10	1	-	3.29 (มาก)	0.57
2. มีการเตรียมสื่อการสอน	3	13	1	-	3.12 (มาก)	0.47
3. มีการเตรียมเครื่องมือประเมินผลและใช้ในการประเมิน	3	12	2	-	3.06 (มาก)	0.54
4. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	4	12	1	-	3.18 (มาก)	0.51
5. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	7	7	3	-	3.24 (มาก)	0.73
6. จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	4	11	2	-	3.12 (มาก)	0.58
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	6	10	1	-	3.29 (มาก)	0.57
8. มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมและสถานการณ์	-	16	1	-	2.94 (มาก)	0.24
9. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา	2	12	3	-	2.94 (มาก)	0.54

ตารางที่ 39 (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 17)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ	4	8	5	-	2.94 (มาก)	0.73
11. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และการมีค่านิยมประชาธิปไตย	6	9	2	-	3.24 (มาก)	0.64
12. ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์	2	15	-	-	3.12 (มาก)	0.32
13. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่นๆ	3	14	-	-	3.18 (มาก)	0.38
14. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนานักเรียน	1	16	-	-	3.06 (มาก)	0.24
15. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม	2	15	-	-	3.12 (มาก)	0.32
16. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	-	16	1	-	2.94 (มาก)	0.24

ตารางที่ 40 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 250)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	113	45.20	129	51.60	6	2.40	2.43 (ปานกลาง)	0.54	2	0.80	-	-
2. แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	161	64.40	85	34.00	2	0.80	2.64 (มาก)	0.50	1	0.40	1	0.40
3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	133	53.20	105	42.00	11	4.40	2.49 (ปานกลาง)	0.58	1	0.40	-	-
4. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	162	64.80	78	31.20	8	3.20	2.62 (มาก)	0.55	1	0.40	1	0.40
5. จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด	138	55.20	104	41.60	5	2.00	2.54 (มาก)	0.54	1	0.40	2	0.80
6. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	163	65.20	78	31.20	7	2.80	2.63 (มาก)	0.54	2	0.80	-	-
7. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	132	52.80	114	45.60	4	1.60	2.51 (มาก)	0.53	-	-	-	-
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	142	56.80	101	40.40	6	2.40	2.55 (มาก)	0.54	1	0.40	-	-
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่	159	63.60	82	32.80	5	2.00	2.63 (มาก)	0.52	4	1.60	-	-
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	168	67.20	74	29.60	6	2.40	2.65 (มาก)	0.52	2	0.80	-	-

ตารางที่ 41 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

พฤติกรรม (N = 21)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	21	100.00	-	-
2. มีการเตรียมสื่อประกอบการสอน	21	100.00	-	-
3. มีการเตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน	17	80.95	4	19.05
4. มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้	20	95.24	1	4.76
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	19	90.48	2	9.52
6. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	17	80.95	4	19.05
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	17	80.95	4	19.05
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิด	21	100.00	-	-
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	20	95.24	1	4.76
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	16	76.19	5	23.81
11. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	16	76.19	5	23.81
12. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	20	95.24	1	4.76
13. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ	14	66.67	7	33.33
14. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	19	90.48	2	9.52

ตารางที่ 41 (ต่อ)

พฤติกรรม (N = 21)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา	17	80.95	4	19.05
16. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	17	80.95	4	19.05
17. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย	19	90.48	2	9.52
18. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	19	90.48	2	9.52
19. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	20	95.24	1	4.76
20. แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	18	85.71	3	14.29
21. มีการประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	12	57.14	9	42.86
22. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	15	71.43	6	28.57
23. ใช้เครื่องมือวัดผลอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์	17	80.95	4	19.05
24. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรมของครู	12	57.14	9	42.86

ตารางที่ 42 ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 15)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	5	10	-	-	3.33 (มาก)	0.47
2. มีการเตรียมสื่อการสอน	3	12	-	-	3.20 (มาก)	0.40
3. มีการเตรียมเครื่องมือประเมินผลและใช้ในการประเมิน	3	9	3	-	3.00 (มาก)	0.63
4. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	4	11	-	-	3.27 (มาก)	0.44
5. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3	11	1	-	3.13 (มาก)	0.50
6. จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	4	11	-	-	3.27 (มาก)	0.44
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	7	8	-	-	3.47 (มาก)	0.50
8. มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมและสถานการณ์	3	12	-	-	3.20 (มาก)	0.40
9. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา	2	10	3	-	2.93 (มาก)	0.57

ตารางที่ 42 (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 15)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ	6	7	2	–	3.27 (มาก)	0.68
11. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และการมีค่านิยมประชาธิปไตย	10	5	–	–	3.67 (มากที่สุด)	0.47
12. ใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์	1	14	–	–	3.07 (มาก)	0.25
13. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกกิจกรรม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และอื่นๆ	5	10	–	–	3.33 (มาก)	0.47
14. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนานักเรียน	2	12	1	–	0.37 (มาก)	0.44
15. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม	4	10	1	–	3.20 (มาก)	0.54
16. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	4	8	3	–	3.07 (มาก)	0.68

ตารางที่ 43 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 260)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	165	63.46	89	34.23	6	2.31	2.61 (มาก)	0.53	-	-	-	-
2. แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	180	69.23	75	28.85	5	1.92	2.67 (มาก)	0.51	-	-	-	-
3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	184	70.77	75	28.85	1	0.38	2.70 (มาก)	0.46	-	-	-	-
4. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	202	77.69	57	21.92	1	0.38	2.77 (มาก)	0.43	-	-	-	-
5. จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิด	192	73.85	66	25.38	-	-	2.75 (มาก)	0.42	-	-	2	0.77
6. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	203	78.08	56	21.54	1	0.38	2.78 (มาก)	0.43	-	-	-	-
7. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	184	70.77	75	28.85	1	0.38	2.70 (มาก)	0.46	-	-	-	-
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	168	64.62	91	35.00	1	0.38	2.64 (มาก)	0.49	-	-	-	-
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่	203	78.08	55	21.15	1	0.38	2.78 (มาก)	0.42	1	0.38	-	-
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	220	84.62	39	15.00	1	0.38	2.84 (มาก)	0.37	-	-	-	-

ตารางที่ 44 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

พฤติกรรม (N = 24)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการตามรูปแบบที่กำหนด	24	100.00	-	-
2. มีการเตรียมสื่อประกอบการสอน	24	100.00	-	-
3. มีการเตรียมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน	20	83.33	4	16.67
4. มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้	20	83.33	4	16.67
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	23	95.83	1	4.17
6. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	23	95.83	1	4.17
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	22	91.67	2	8.33
8. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิด	23	95.83	1	4.17
9. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	23	95.83	1	4.17
10. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	20	83.33	4	16.67
11. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	23	95.83	1	4.17
12. จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ตามบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม	27	100.00	-	-
13. จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ	23	95.83	1	4.17
14. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	24	100.00	-	-

ตารางที่ 44 (ต่อ)

พฤติกรรม (N = 24)	ปฏิบัติ		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15. ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องตามจุดประสงค์และเนื้อหา	19	79.17	5	20.83
16. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	22	91.67	2	8.33
17. มีการสอดแทรกคุณลักษณะการมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย	23	95.83	1	4.17
18. มีการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	24	100.00	-	-
19. มีการติชมและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	24	100.00	-	-
20. แสดงความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	24	100.00	-	-
21. มีการประเมินนักเรียนทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	18	75.00	6	25.00
22. มีการประเมินภาพรวมเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดกิจกรรม	21	87.50	3	12.50
23. ใช้เครื่องมือวัดผลอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์	21	87.50	3	12.50
24. นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนานักเรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรมของครู	18	75.00	6	25.00

ตารางที่ 45 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 16)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	12	3	-	2.88 (มาก)	0.48
2. ได้คิดอย่างหลากหลาย	4	9	3	-	3.06 (มาก)	0.66
3. แสดงออกได้อย่างอิสระชัดเจนและมีเหตุผล	4	12	-	-	3.25 (มาก)	0.43
4. สรุปความรู้ด้วยตนเองได้	1	9	6	-	2.69 (มาก)	0.58
5. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้	2	11	3	-	2.94 (มาก)	0.56

ตารางที่ 46 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ

เรื่อง	ระดับการปฏิบัติ (N = 305)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น	174	57.05	99	32.46	22	7.21	2.52 (มาก)	0.63	9	2.95	1	0.33
2. ได้ปฏิบัติงานตามความถนัด และความสนใจ	202	66.23	89	29.18	9	2.95	2.64 (มาก)	0.54	4	1.31	1	0.33
3. ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม	159	52.13	104	34.10	31	10.16	2.44 (ปานกลาง)	0.68	11	3.61	-	-
4. ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ	226	74.10	53	17.88	14	4.59	2.72 (มาก)	0.54	12	3.93	-	-
5. ได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	136	44.59	107	35.08	48	15.74	2.30 (ปานกลาง)	0.74	8	2.62	6	1.97
6. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ	202	66.23	86	28.20	9	2.95	2.65 (มาก)	0.54	6	1.97	2	0.66
7. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ	139	45.57	144	47.21	17	5.57	2.41 (ปานกลาง)	0.60	5	1.64	-	-
8. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	224	73.44	49	16.07	22	7.21	2.68 (มาก)	0.60	8	2.62	2	0.66
9. นำผลการตรวจสอบมาพัฒนางานของตนเอง	128	41.97	151	49.51	21	6.89	2.36 (ปานกลาง)	0.61	5	1.64	-	-
10. เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง	184	60.33	72	23.61	36	11.80	2.51 (มาก)	0.70	10	3.28	3	0.98
11. ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น	230	75.41	48	15.74	11	3.61	2.76 (มาก)	0.51	13	4.26	3	0.98

ตารางที่ 47 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

พฤติกรรม (N = 26)	ปฏิบัติ/มี		ไม่ได้ปฏิบัติ/ไม่มี	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น	22	84.62	4	15.38
2. ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้	22	84.62	4	15.38
3. ได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ	22	84.62	4	15.38
4. แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล	25	96.15	1	3.85
5. ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	21	80.77	5	19.23
6. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	25	96.15	1	3.85

ตารางที่ 48 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 16)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	10	-	-	3.38 (มาก)	0.48
2. ได้คิดอย่างหลากหลาย	5	10	1	-	3.25 (มาก)	0.56
3. แสดงออกได้อย่างอิสระชัดเจนและมีเหตุผล	8	8	-	-	3.50 (มาก)	0.50
4. สรุปความรู้ด้วยตนเองได้	4	10	2	-	3.13 (มาก)	0.60
5. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้	2	13	1	-	3.06 (มาก)	0.43

ตารางที่ 49 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ

เรื่อง	ระดับการปฏิบัติ (N = 282)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น	118	41.84	131	46.45	27	9.57	2.33 (ปานกลาง)	0.65	3	1.06	3	1.06
2. ได้ปฏิบัติงานตามความถนัด และความสนใจ	150	53.19	105	37.23	20	7.09	2.47 (ปานกลาง)	0.63	7	2.48	–	–
3. ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม	168	59.57	88	31.21	22	7.80	2.53 (มาก)	0.64	4	1.42	–	–
4. ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ	142	50.35	120	42.55	18	6.38	2.44 (ปานกลาง)	0.61	2	0.71	–	–
5. ได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	122	43.26	127	45.04	27	9.57	2.34 (ปานกลาง)	0.65	3	1.06	3	1.06
6. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ	140	49.65	112	39.72	23	8.16	2.43 (ปานกลาง)	0.64	6	2.13	1	0.35
7. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ	118	41.84	139	49.29	16	5.67	2.37 (ปานกลาง)	0.59	9	3.19	–	–
8. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	204	72.34	59	20.92	17	6.03	2.67 (มาก)	0.59	2	0.71	–	–
9. นำผลการตรวจสอบมาพัฒนางานของตนเอง	122	43.26	138	48.94	17	6.03	2.38 (ปานกลาง)	0.60	3	1.06	2	0.71
10. เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง	155	54.96	105	37.23	18	6.38	2.49 (ปานกลาง)	0.62	3	1.06	1	0.35
11. ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น	157	55.67	91	32.27	28	9.93	2.47 (ปานกลาง)	0.67	1	0.35	5	1.77

ตารางที่ 50 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

พฤติกรรม (N = 23)	ปฏิบัติ/มี		ไม่ได้ปฏิบัติ/ไม่มี	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น	22	95.65	1	4.35
2. ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้	21	91.30	2	8.70
3. ได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ	22	95.65	1	4.35
4. แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล	22	95.65	1	4.35
5. ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง	20	86.96	3	13.04
6. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	22	95.65	1	4.35

ตารางที่ 51 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 14)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3	7	4	-	2.93 (มาก)	0.70
2. ได้คิดอย่างหลากหลาย	3	9	2	-	3.07 (มาก)	0.59
3. แสดงออกได้อย่างอิสระชัดเจนและมีเหตุผล	5	8	1	-	3.29 (มาก)	0.59
4. สรุปความรู้ด้วยตนเองได้	1	10	3	-	2.86 (มาก)	0.52
5. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้	1	11	2	-	2.93 (มาก)	0.46

ตารางที่ 52 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ

เรื่อง	ระดับการปฏิบัติ (N = 238)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น	83	34.87	126	52.94	19	7.98	2.28 (ปานกลาง)	0.61	1	0.42	9	3.78
2. ได้ปฏิบัติงานตามความถนัด และความสนใจ	118	49.58	96	40.34	15	6.30	2.45 (ปานกลาง)	0.62	-	-	9	3.78
3. ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม	118	49.58	91	38.24	17	7.14	2.45 (ปานกลาง)	0.63	3	1.26	9	3.78
4. ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ	121	50.84	84	35.29	22	9.24	2.44 (ปานกลาง)	0.66	1	0.42	10	4.20
5. ได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	98	41.18	111	46.64	19	7.98	2.35 (ปานกลาง)	0.63	1	0.42	9	3.78
6. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ	92	38.66	121	50.84	14	5.88	2.34 (ปานกลาง)	0.59	-	-	11	4.62
7. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ	90	37.82	120	50.42	17	7.14	2.32 (ปานกลาง)	0.61	-	-	11	4.62
8. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	150	63.03	60	25.21	16	6.72	2.59 (มาก)	0.62	-	-	12	5.04
9. นำผลการตรวจสอบมาพัฒนางานของตนเอง	86	36.13	115	48.32	24	10.08	2.28 (ปานกลาง)	0.64	2	0.84	11	4.62
10. เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง	100	42.02	101	42.44	25	10.50	2.33 (ปานกลาง)	0.67	1	0.42	11	4.62
11. ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น	126	52.94	77	32.35	21	8.82	2.47 (ปานกลาง)	0.66	1	0.42	13	5.46

ตารางที่ 53 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

พฤติกรรม (N = 22)	ปฏิบัติ/มี		ไม่ได้ปฏิบัติ/ไม่มี	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น	20	90.91	2	9.09
2. ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้	20	90.91	2	9.09
3. ได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ	18	81.82	4	18.18
4. แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล	18	81.82	4	18.18
5. ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	18	81.82	4	18.18
6. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	21	95.45	1	4.55

ตารางที่ 54 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 16)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	2	9	5	-	2.81 (มาก)	0.63
2. ได้คิดอย่างหลากหลาย	4	10	2	-	3.13 (มาก)	0.60
3. แสดงออกได้อย่างอิสระชัดเจนและมีเหตุผล	4	11	1	-	3.19 (มาก)	0.53
4. สรุปความรู้ด้วยตนเองได้	2	9	5	-	2.81 (มาก)	0.63
5. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้	3	11	2	-	3.06 (มาก)	0.56

ตารางที่ 55 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ

เรื่อง	ระดับการปฏิบัติ (N = 268)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น	103	38.43	148	55.22	16	5.97	2.33 (ปานกลาง)	0.58	-	-	1	0.37
2. ได้ปฏิบัติงานตามความถนัด และความสนใจ	137	51.12	112	41.79	16	5.97	2.46 (ปานกลาง)	0.61	2	0.75	1	0.37
3. ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม	138	51.49	108	40.30	21	7.84	2.44 (ปานกลาง)	0.64	1	0.37	-	-
4. ได้คิดงานด้วยตนเองตามตามจินตนาการ	168	62.69	77	28.73	20	7.46	2.56 (มาก)	0.63	2	0.75	1	0.37
5. ได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	120	44.78	120	44.78	21	7.84	2.38 (ปานกลาง)	0.63	5	1.87	2	0.75
6. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ	120	44.78	133	49.63	11	4.10	2.41 (ปานกลาง)	0.57	3	1.12	1	0.37
7. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ	125	46.64	120	44.78	22	8.21	2.39 (ปานกลาง)	0.63	-	-	1	0.37
8. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	192	71.64	71	26.49	2	0.75	2.72 (มาก)	0.47	2	0.75	1	0.37
9. นำผลการตรวจสอบมาพัฒนางานของตนเอง	117	43.66	123	45.90	25	9.33	2.35 (ปานกลาง)	0.64	2	0.75	1	0.37
10. เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง	124	46.27	106	39.55	35	13.06	2.34 (ปานกลาง)	0.70	2	0.75	1	0.37
11. ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น	178	66.42	68	25.37	20	7.46	2.59 (ปานกลาง)	0.63	1	0.37	1	0.37

ตารางที่ 56 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

พฤติกรรม (N = 19)	ปฏิบัติ/มี		ไม่ได้ปฏิบัติ/ไม่มี	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น	17	89.47	2	10.53
2. ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้	18	94.74	1	5.26
3. ได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ	17	89.47	2	10.53
4. แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล	18	94.74	1	5.26
5. ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	17	89.47	2	10.53
6. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	18	94.74	1	5.26

ตารางที่ 57 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 17)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2	13	2	-	3.00 (มาก)	0.49
2. ได้คิดอย่างหลากหลาย	6	10	1	-	3.29 (มาก)	0.57
3. แสดงออกได้อย่างอิสระชัดเจนและมีเหตุผล	4	13	-	-	3.24 (มาก)	0.42
4. สรุปความรู้ด้วยตนเองได้	-	17	-	-	3.00 (มาก)	0.00
5. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้	4	11	2	-	3.12 (มาก)	0.58

ตารางที่ 58 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ

เรื่อง	ระดับการปฏิบัติ (N = 250)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น	97	38.80	139	55.60	12	4.80	2.34 (ปานกลาง)	0.57	2	0.80	–	–
2. ได้ปฏิบัติงานตามความถนัด และความสนใจ	104	41.60	124	49.60	19	7.60	2.34 (ปานกลาง)	0.62	3	1.20	–	–
3. ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม	140	56.00	100	40.00	8	3.20	2.53 (มาก)	0.56	1	0.40	1	0.40
4. ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ	130	52.00	104	41.60	15	6.00	2.46 (ปานกลาง)	0.61	1	0.40	–	–
5. ได้ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	99	39.60	123	49.20	25	10.00	2.30 (ปานกลาง)	0.64	1	0.40	2	0.80
6. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ	101	40.40	135	54.00	12	4.80	2.36 (ปานกลาง)	0.57	1	0.40	1	0.40
7. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ	89	35.60	140	56.00	20	8.00	2.28 (ปานกลาง)	0.60	–	–	1	0.40
8. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	159	63.60	73	29.20	11	4.40	2.61 (มาก)	0.57	6	2.40	1	0.40
9. นำผลการตรวจสอบมาพัฒนางานของตนเอง	97	38.80	131	52.40	20	8.00	2.31 (ปานกลาง)	0.61	1	0.40	1	0.40
10. เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง	135	54.00	105	42.00	6	2.40	2.52 (มาก)	0.55	2	0.80	2	0.80
11. ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น	178	71.20	64	25.60	6	2.40	2.69 (มาก)	0.51	1	0.40	1	0.40

ตารางที่ 59 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

พฤติกรรม (N = 21)	ปฏิบัติ/มี		ไม่ได้ปฏิบัติ/ไม่มี	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น	19	90.48	2	9.52
2. ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้	17	80.95	4	19.05
3. ได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ	17	80.95	4	19.05
4. แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล	19	90.48	2	9.52
5. ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง	16	76.19	5	23.81
6. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	21	100.00	-	-

ตารางที่ 60 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 15)				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3	11	1	-	3.13 (มาก)	0.50
2. ได้คิดอย่างหลากหลาย	5	8	2	-	3.20 (มาก)	0.65
3. แสดงออกได้อย่างอิสระชัดเจนและมีเหตุผล	6	8	1	-	3.33 (มาก)	0.60
4. สรุปความรู้ด้วยตนเองได้	1	11	3	-	2.87 (มาก)	0.50
5. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้	1	11	2	-	2.73 (มาก)	1.15

ตารางที่ 61 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ

เรื่อง	ระดับการปฏิบัติ (N = 260)						ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ได้ปฏิบัติ		ไม่ตอบ	
	มาก		ปานกลาง		น้อย							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานกับผู้อื่น	158	60.77	98	37.69	3	1.15	2.60 (มาก)	0.51	-	-	1	0.38
2. ได้ปฏิบัติงานตามความถนัด และความสนใจ	159	61.15	100	38.46	1	0.38	2.61 (มาก)	0.50	-	-	-	-
3. ได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม	181	69.62	75	28.85	4	1.54	2.68 (มาก)	0.50	-	-	-	-
4. ได้คิดงานด้วยตนเองตามจินตนาการ	195	75.00	59	22.69	5	1.92	2.73 (มาก)	0.48	-	-	1	0.38
5. ได้ผึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	162	62.31	90	34.62	7	2.69	2.60 (มาก)	0.54	-	-	1	0.38
6. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ	145	55.77	111	42.69	3	1.15	2.55 (มาก)	0.52	-	-	1	0.38
7. ได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดหรือความสนใจ	144	55.38	111	42.69	5	1.92	2.53 (มาก)	0.54	-	-	-	-
8. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	198	76.15	62	23.85	-	-	2.77 (มาก)	0.41	-	-	-	-
9. นำผลการตรวจสอบมาพัฒนาของตนเอง	128	49.23	123	47.31	9	3.46	2.46 (ปานกลาง)	0.56	-	-	-	-
10. เต็มใจให้เพื่อนติหรือชมผลงานของตนเอง	164	63.08	93	35.77	3	1.15	2.62 (มาก)	0.51	-	-	-	-
11. ยอมรับความสำเร็จของผู้อื่น	207	79.62	51	19.62	-	-	2.81 (มาก)	0.38	-	-	2	0.77

ตารางที่ 62 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

พฤติกรรม (N = 24)	ปฏิบัติ/มี		ไม่ได้ปฏิบัติ/ไม่มี	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. ได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีปฏิบัติงานกับผู้อื่น	23	95.83	1	4.17
2. ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้	23	95.83	1	4.17
3. ได้สร้างสรรค์งานด้วยตนเองตามจินตนาการ	22	91.67	2	8.33
4. แสดงออกได้อย่างอิสระ ชัดเจน และมีเหตุผล	22	91.67	2	8.33
5. ฝึกค้นข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	23	95.83	1	4.17
6. ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข	24	100.00	-	-

ตารางที่ 63 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านเป็นคนดี

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. สนใจใฝ่รู้	1,113	45.06	1,165	47.17	192	7.77	2,470	2.37 (พอใช้)	0.62
2. ควบคุมตนเอง	495	47.92	500	48.40	38	3.68	1,033	2.44 (พอใช้)	0.57
3. ความรับผิดชอบ	695	38.87	880	49.22	213	11.91	1,788	2.27 (พอใช้)	0.66
4. มีเหตุผล	425	42.89	481	48.54	85	8.58	991	2.34 (พอใช้)	0.63
5. ซื่อสัตย์	347	48.40	343	47.84	27	3.77	717	2.45 (พอใช้)	0.57
6. ขยัน	497	37.59	640	48.41	185	13.99	1,322	2.24 (พอใช้)	0.68
7. ตรงต่อเวลา	475	42.34	540	48.13	107	9.54	1,122	2.33 (พอใช้)	0.64
8. เชื่อมั่นในตนเอง	556	41.19	714	52.89	80	5.93	1,350	2.35 (พอใช้)	0.59
9. อดทน	411	47.24	409	47.01	50	5.75	870	2.41 (พอใช้)	0.60
10. ความเป็นผู้นำ	314	42.32	393	52.96	35	4.72	742	2.38 (พอใช้)	0.57
11. ความร่วมมือ	910	50.89	798	44.63	80	4.47	1,788	2.46 (พอใช้)	0.58
12. การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น	538	55.81	356	36.93	70	7.26	964	2.49 (พอใช้)	0.63

ตารางที่ 63 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
13. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น	337	48.63	306	44.16	50	7.22	693	2.41 (พอใช้)	0.62
14. การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง	305	45.25	326	48.37	43	6.38	674	2.39 (พอใช้)	0.60
15. การยอมรับการกระทำของตน	404	47.70	400	47.23	43	5.08	847	2.43 (พอใช้)	0.59
16. การรู้จักเสียสละและเห็นใจผู้อื่น	396	49.56	371	46.43	32	4.01	799	2.46 (พอใช้)	0.57
17. การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม	623	59.85	375	36.02	43	4.13	1,041	2.56 (ดี)	0.57
18. การทำตามข้อตกลง	602	60.87	341	34.48	46	4.65	989	2.56 (ดี)	0.58
19. ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	344	53.92	263	41.22	31	4.86	638	2.49 (พอใช้)	0.59
20. การมีวินัยในการเรียนรู้	392	44.80	427	48.80	56	6.40	875	2.38 (พอใช้)	0.60
21. เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น	468	49.89	407	43.39	63	6.72	938	2.43 (พอใช้)	0.62
22. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	610	51.13	495	41.49	88	7.38	1,193	2.44 (พอใช้)	0.63
23. การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง	196	52.41	156	41.71	22	5.88	374	2.47 (พอใช้)	0.61
24. การเคารพสิทธิผู้อื่น	187	44.42	207	49.17	27	6.41	421	2.38 (พอใช้)	0.60

ตารางที่ 63 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
25. การเคารพกติกาของสังคม	316	49.38	295	46.09	29	4.53	640	2.45 (พอใช้)	0.58
26. ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น	594	44.10	665	49.37	88	6.53	1,347	2.38 (พอใช้)	0.60
27. มีความเสียสละ	397	59.61	252	37.84	17	2.55	666	2.57 (ดี)	0.54
28. มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น	291	62.31	163	34.90	13	2.78	467	2.60 (ดี)	0.54
29. ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ	242	59.31	146	35.78	20	4.90	408	2.54 (ดี)	0.59
รวม	**13,480**	**47.86**	**12,814**	**45.49**	**1,873**	**6.65**	**28,167**	**2.41 (พอใช้)**	**0.61**

ตารางที่ 64 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านเป็นคนเก่ง

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย	619	46.75	640	48.34	65	4.91	1,324	2.42 (พอใช้)	0.58
2. สามารถรวบรวมข้อมูล	658	41.96	830	52.93	80	5.10	1,568	2.37 (พอใช้)	0.58
3. สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล	421	40.29	583	55.79	41	3.92	1,045	2.36 (พอใช้)	0.56
4. สามารถสรุปความแปลความข้อมูลได้	399	37.68	611	57.70	49	4.63	1,059	2.33 (พอใช้)	0.56
5. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหา	307	42.52	393	54.43	22	3.05	722	2.39 (พอใช้)	0.55
6. สามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา	312	41.38	424	56.23	18	2.39	754	2.39 (พอใช้)	0.53
7. สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่อง	585	48.43	561	46.44	62	5.13	1,208	2.43 (พอใช้)	0.59
8. สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี	383	51.48	341	45.83	20	2.69	744	2.49 (พอใช้)	0.55
9. สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ	438	47.10	463	49.78	29	3.12	930	2.44 (พอใช้)	0.56
10. สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้	530	45.97	576	49.96	47	4.08	1,153	2.42 (พอใช้)	0.57
11. ความสามารถในการวางแผน	565	46.97	570	47.38	68	5.65	1,203	2.41 (พอใช้)	0.60

ตารางที่ 64 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ความสามารถในการปฏิบัติงาน	753	47.39	760	47.83	76	4.78	1,589	2.43 (พอใช้)	0.58
13. ความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปผล	458	47.51	466	48.34	40	4.15	964	2.43 (พอใช้)	0.57
14. มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดการ	457	54.93	361	43.39	14	1.68	832	2.53 (ดี)	0.53
15. ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง	428	53.37	369	46.01	5	0.62	802	2.53 (ดี)	0.51
16. การเข้าใจผู้อื่น	468	51.26	389	42.61	56	6.13	913	2.45 (พอใช้)	0.61
รวม	**7,781**	**46.29**	**8,337**	**49.60**	**692**	**4.12**	**16,810**	**2.42 (พอใช้)**	**0.57**

ตารางที่ 65 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านมีความสุข

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย	229	44.38	284	55.04	3	0.58	516	2.44 (พอใช้)	0.51
2. ออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย	279	54.07	237	45.93	-	-	516	2.54 (ดี)	0.50
3. พักผ่อนอย่างเพียงพอ	392	87.50	56	12.50	-	-	448	2.88 (ดี)	0.33
4. รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	316	60.89	155	29.87	48	9.25	519	2.52 (ดี)	0.66
5. รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ	354	54.38	247	37.94	50	7.68	651	2.47 (พอใช้)	0.63
6. ดูแล รักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ	281	56.09	219	43.71	1	0.20	501	2.56 (ดี)	0.50
7. รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย	321	52.88	280	46.13	6	0.99	607	2.52 (ดี)	0.52
8. รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ	484	75.16	143	22.20	17	2.64	644	2.73 (ดี)	0.50
9. รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่างๆ	451	67.82	212	31.88	2	0.30	665	2.68 (ดี)	0.47
10. ละเว้นสิ่งเสพย์ติด	583	89.42	69	10.58	-	-	652	2.89 (ดี)	0.31
11. มีความคิดดี มีเหตุผล	917	49.20	890	47.75	57	3.06	1,864	2.46 (พอใช้)	0.56

ตารางที่ 65 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ	752	59.49	495	39.16	17	1.34	1,264	2.58 (ดี)	0.52
13. มีความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเองอย่างดี	668	48.13	694	50.00	26	1.87	1,388	2.46 (พอใช้)	0.53
14. สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง	262	43.38	323	53.48	19	3.15	604	2.40 (พอใช้)	0.55
15. ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ	533	85.28	90	14.40	2	0.32	625	2.85 (ดี)	0.37
16. พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดีถูกต้อง	960	59.26	633	39.07	27	1.67	1,620	2.58 (ดี)	0.53
17. รู้จักตน และเข้าใจตนเองดี	482	67.04	232	32.27	5	0.70	719	2.66 (ดี)	0.49
18. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	883	60.81	495	34.09	74	5.10	1,452	2.56 (ดี)	0.59
19. มีความรักและไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ	558	69.92	224	28.07	16	2.01	798	2.68 (ดี)	0.51
20. ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ	968	76.64	285	22.57	10	0.79	1,263	2.76 (ดี)	0.45
รวม	**10,673**	**61.64**	**6,263**	**36.17**	**380**	**2.19**	**17,316**	**2.59 (ดี)**	**0.53**

ตารางที่ 66 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้านเป็นคนดี

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. สนใจใฝ่รู้	666	45.46	723	49.35	76	5.19	1,465	2.40 (พอใช้)	0.59
2. ควบคุมตนเอง	393	42.08	496	53.10	45	4.82	934	2.37 (พอใช้)	0.57
3. ความรับผิดชอบ	651	48.12	584	43.16	118	8.72	1,353	2.39 (พอใช้)	0.64
4. มีเหตุผล	411	42.28	493	50.72	68	7.00	972	2.35 (พอใช้)	0.61
5. ซื่อสัตย์	444	58.42	305	40.13	11	1.45	760	2.57 (ดี)	0.52
6. ขยัน	399	35.40	576	51.11	152	13.49	1,127	2.22 (พอใช้)	0.66
7. ตรงต่อเวลา	203	25.70	557	70.51	30	3.80	790	2.22 (พอใช้)	0.50
8. เชื่อมั่นในตนเอง	424	42.57	540	54.22	32	3.21	996	2.39 (พอใช้)	0.55
9. อดทน	339	40.41	495	59.00	5	0.60	839	2.40 (พอใช้)	0.50
10. ความเป็นผู้นำ	179	22.54	581	73.17	34	4.28	794	2.18 (พอใช้)	0.48
11. ความร่วมมือ	554	54.53	433	42.62	29	2.85	1,016	2.52 (ดี)	0.55

ตารางที่ 66 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น	406	46.56	423	48.51	43	4.93	872	2.42 (พอใช้)	0.58
13. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น	364	48.60	382	51.00	3	0.40	749	2.48 (พอใช้)	0.51
14. การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง	292	36.59	461	57.77	45	5.64	798	2.31 (พอใช้)	0.57
15. การยอมรับการกระทำของตน	323	44.31	377	51.71	29	3.98	729	2.40 (พอใช้)	0.57
16. การรู้จักเสียสละและเห็นใจผู้อื่น	264	38.10	419	60.46	10	1.44	693	2.37 (พอใช้)	0.51
17. การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม	358	37.49	539	56.44	58	6.07	955	2.31 (พอใช้)	0.58
18. การทำตามข้อตกลง	481	54.54	385	43.65	16	1.81	882	2.53 (ดี)	0.53
19. ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	197	26.09	549	72.72	9	1.19	755	2.25 (พอใช้)	0.46
20. การมีวินัยในการเรียนรู้	265	31.97	540	65.14	24	2.90	829	2.29 (พอใช้)	0.51
21. เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น	292	37.68	482	62.19	1	0.13	775	2.38 (พอใช้)	0.49
22. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	276	38.71	437	61.29	-	-	713	2.39 (พอใช้)	0.49
23. การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง	275	40.20	409	59.80	-	-	684	2.40 (พอใช้)	0.49

ตารางที่ 66 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
24. การเคารพสิทธิผู้อื่น	265	38.63	415	60.50	6	0.87	686	2.38 (พอใช้)	0.50
25. การเคารพกติกาของสังคม	496	58.63	347	41.02	3	0.35	846	2.58 (ดี)	0.50
26. ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น	439	45.54	481	49.90	44	4.56	964	2.41 (พอใช้)	0.58
27. มีความเสียสละ	359	43.52	455	55.15	11	1.33	825	2.42 (พอใช้)	0.52
28. มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น	417	55.82	330	44.18	-	-	747	2.56 (ดี)	0.50
29. ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ	367	59.87	244	39.80	2	0.33	613	2.60 (ดี)	0.50
รวม	**10,799**	**42.92**	**13,458**	**53.49**	**904**	**3.59**	**25,161**	**2.39 (พอใช้)**	**0.56**

ตารางที่ 67 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้านเป็นคนเก่ง

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย	507	39.64	727	56.84	45	3.52	1,279	2.36 (พอใช้)	0.55
2. สามารถรวบรวมข้อมูล	403	34.86	688	59.52	65	5.62	1,156	2.29 (พอใช้)	0.57
3. สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล	203	22.31	621	68.24	86	9.45	910	2.13 (พอใช้)	0.55
4. สามารถสรุปความแปลความข้อมูลได้	336	34.60	573	59.01	62	6.39	971	2.28 (พอใช้)	0.57
5. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหา	197	28.84	468	68.52	18	2.64	683	2.26 (พอใช้)	0.50
6. สามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา	288	31.58	595	65.24	29	3.18	912	2.28 (พอใช้)	0.52
7. สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่อง	228	25.45	636	70.98	32	3.57	896	2.22 (พอใช้)	0.49
8. สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี	161	23.30	479	69.32	51	7.38	691	2.16 (พอใช้)	0.53
9. สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ	333	35.43	601	63.94	6	0.64	940	2.35 (พอใช้)	0.49
10. สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้	364	38.44	557	58.82	26	2.75	947	2.36 (พอใช้)	0.53
11. ความสามารถในการวางแผน	303	36.55	483	58.26	43	5.19	829	2.31 (พอใช้)	0.56

ตารางที่ 67 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ความสามารถในการปฏิบัติงาน	467	42.30	582	52.72	55	4.98	1,104	2.37 (พอใช้)	0.58
13. ความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปผลงาน	221	27.39	558	69.14	28	3.47	807	2.24 (พอใช้)	0.50
14. มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดการ	195	28.43	461	67.20	30	4.37	686	2.24 (พอใช้)	0.52
15. ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง	262	34.16	486	63.36	19	2.48	767	2.32 (พอใช้)	0.52
16. การเข้าใจผู้อื่น	467	52.00	430	47.88	1	0.11	898	2.52 (ดี)	0.50
รวม	**4,935**	**34.09**	**8,945**	**61.79**	**596**	**4.12**	**14,476**	**2.30 (พอใช้)**	**0.54**

ตารางที่ 68 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้านมีความสุข

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย	459	45.63	538	53.48	9	0.89	1,006	2.45 (พอใช้)	0.51
2. ออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย	329	36.07	576	63.16	7	0.77	912	2.35 (พอใช้)	0.49
3. พักผ่อนอย่างเพียงพอ	475	51.08	385	41.40	70	7.53	930	2.44 (พอใช้)	0.63
4. รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	308	32.49	625	65.93	15	1.58	948	2.31 (พอใช้)	0.50
5. รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ	339	34.95	621	64.02	10	1.03	970	2.34 (พอใช้)	0.49
6. ดูแล รักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ	309	33.48	606	65.66	8	0.87	923	2.33 (พอใช้)	0.49
7. รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย	361	34.48	657	62.75	29	2.77	1,047	2.32 (พอใช้)	0.52
8. รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ	244	26.46	669	72.56	9	0.98	922	2.25 (พอใช้)	0.46
9. รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ	281	28.64	696	70.95	4	0.41	981	2.28 (พอใช้)	0.46
10. ละเว้นสิ่งเสพย์ติด	678	71.75	267	28.25	-	-	945	2.72 (ดี)	0.45
11. มีความคิดดี มีเหตุผล	359	51.51	332	47.63	6	0.86	697	2.51 (ดี)	0.52

ตารางที่ 68 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ	285	38.51	445	60.14	10	1.35	740	2.37 (พอใช้)	0.51
13. มีความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเองอย่างดี	293	42.84	379	55.41	12	1.75	684	2.41 (พอใช้)	0.53
14. สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง	168	31.23	363	67.47	7	1.30	538	2.30 (พอใช้)	0.49
15. ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ	218	42.58	294	57.42	–	–	512	2.43 (พอใช้)	0.49
16. พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดีถูกต้อง	371	55.46	288	43.05	10	1.49	669	2.54 (ดี)	0.53
17. รู้จักตน และเข้าใจตนเองดี	322	51.03	300	47.54	9	1.43	631	2.50 (พอใช้)	0.53
18. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	301	50.93	289	48.90	1	0.17	591	2.51 (ดี)	0.50
19. มีความรักและไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ	245	41.88	339	57.95	1	0.17	585	2.42 (พอใช้)	0.50
20. ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ	410	52.70	363	46.66	5	0.64	778	2.52 (ดี)	0.51
รวม	**6,755**	**42.20**	**9,032**	**56.42**	**222**	**1.39**	**16,009**	**2.41 (พอใช้)**	**0.52**

ตารางที่ 69 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านเป็นคนดี

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. สนใจใฝ่รู้	895	48.40	808	43.70	146	7.90	1,849	2.41 (พอใช้)	0.63
2. ควบคุมตนเอง	287	55.95	219	42.69	7	1.36	513	2.55 (ดี)	0.52
3. ความรับผิดชอบ	807	77.08	162	15.47	78	7.45	1,047	2.70 (ดี)	0.60
4. มีเหตุผล	385	53.77	290	40.50	41	5.73	716	2.48 (พอใช้)	0.60
5. ซื่อสัตย์	444	72.31	132	21.50	38	6.19	614	2.66 (ดี)	0.59
6. ขยัน	368	53.96	268	39.30	46	6.74	682	2.47 (พอใช้)	0.62
7. ตรงต่อเวลา	338	59.61	204	35.98	25	4.41	567	2.55 (ดี)	0.58
8. เชื่อมั่นในตนเอง	463	47.34	476	48.67	39	3.99	978	2.43 (พอใช้)	0.57
9. อดทน	325	49.92	295	45.31	31	4.76	651	2.45 (พอใช้)	0.59
10. ความเป็นผู้นำ	269	53.48	219	43.54	15	2.98	503	2.50 (พอใช้)	0.56
11. ความร่วมมือ	767	63.97	388	32.36	44	3.67	1,199	2.60 (ดี)	0.56

ตารางที่ 69 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น	580	69.05	256	30.48	4	0.48	840	2.69 (ดี)	0.47
13. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น	397	72.84	147	26.97	1	0.18	545	2.73 (ดี)	0.45
14. การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง	287	53.64	237	44.30	11	2.06	535	2.52 (ดี)	0.54
15. การยอมรับการกระทำของตน	391	79.63	93	18.94	7	1.43	491	2.78 (ดี)	0.45
16. การรู้จักเสียสละและเห็นใจผู้อื่น	400	84.39	71	14.98	3	0.63	474	2.84 (ดี)	0.39
17. การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม	496	66.85	200	26.95	46	6.20	742	2.61 (ดี)	0.60
18. การทำตามข้อตกลง	406	74.09	129	23.54	13	2.37	548	2.72 (ดี)	0.50
19. ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	479	83.45	70	12.20	25	4.36	574	2.79 (ดี)	0.50
20. การมีวินัยในการเรียนรู้	507	78.48	114	17.65	25	3.87	646	2.75 (ดี)	0.52
21. เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น	465	93.19	34	6.81	-	-	499	2.93 (ดี)	0.25
22. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	725	57.04	500	39.34	46	3.62	1,271	2.53 (ดี)	0.57
23. การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง	436	92.37	36	7.63	-	-	472	2.92 (ดี)	0.27

ตารางที่ 69 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
24. การเคารพสิทธิผู้อื่น	426	91.42	40	8.58	-	-	466	2.91 (ดี)	0.28
25. การเคารพกติกาของสังคม	393	84.15	71	15.20	3	0.64	467	2.84 (ดี)	0.39
26. ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น	827	70.68	299	25.56	44	3.76	1,170	2.67 (ดี)	0.54
27. มีความเสียสละ	453	90.78	44	8.82	2	0.40	499	2.90 (ดี)	0.31
28. มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น	454	94.98	24	5.02	-	-	478	2.95 (ดี)	0.22
29. ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ	440	78.29	110	19.57	12	2.14	562	2.76 (ดี)	0.47
รวม	**13,910**	**67.53**	**5,936**	**28.82**	**752**	**3.65**	**20,598**	**2.64 (ดี)**	**0.55**

ตารางที่ 70 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านเป็นคนเก่ง

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย	469	51.15	390	42.53	58	6.32	917	2.45 (พอใช้)	0.61
2. สามารถรวบรวมข้อมูล	512	60.38	317	37.38	19	2.24	848	2.58 (ดี)	0.54
3. สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล	256	44.83	296	51.84	19	3.33	571	2.42 (พอใช้)	0.56
4. สามารถสรุปความแปลความข้อมูล	398	59.31	225	33.53	48	7.15	671	2.52 (ดี)	0.63
5. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหา	379	55.82	268	39.47	32	4.71	679	2.51 (ดี)	0.59
6. สามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา	303	58.72	199	38.57	14	2.71	516	2.56 (ดี)	0.55
7. สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่อง	360	56.34	243	38.03	36	5.63	639	2.51 (ดี)	0.60
8. สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี	398	65.79	205	33.88	2	0.33	605	2.65 (ดี)	0.48
9. สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ	352	57.14	239	38.80	25	4.06	616	2.53 (ดี)	0.57
10. สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้	445	70.19	152	23.97	37	5.84	634	2.64 (ดี)	0.59
11. ความสามารถในการวางแผน	433	53.59	308	38.12	67	8.29	808	2.45 (พอใช้)	0.64

ตารางที่ 70 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ความสามารถในการปฏิบัติงาน	619	59.63	385	37.09	34	3.28	1,038	2.56 (ดี)	0.56
13. ความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปผลงาน	499	80.48	116	18.71	5	0.81	620	2.80 (ดี)	0.42
14. มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดการ	548	77.40	160	22.60	-	-	708	2.77 (ดี)	0.42
15. ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง	414	82.97	84	16.83	1	0.20	499	2.83 (ดี)	0.38
16. การเข้าใจผู้อื่น	511	88.26	59	10.19	9	1.55	579	2.87 (ดี)	0.38
รวม	**6,896**	**62.99**	**3,646**	**33.30**	**406**	**3.71**	**10,948**	**2.59 (ดี)**	**0.56**

ตารางที่ 71 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านมีความสุข

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย	496	89.37	55	9.91	4	0.72	555	2.89 (ดี)	0.34
2. ออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย	467	94.73	26	5.27	–	–	493	2.95 (ดี)	0.22
3. พักผ่อนอย่างเพียงพอ	372	100.00	–	–	–	–	372	3.00 (ดี)	0.00
4. รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	491	92.47	34	6.40	6	1.13	531	2.91 (ดี)	0.32
5. รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ	434	82.98	79	15.11	10	1.91	523	2.81 (ดี)	0.44
6. ดูแล รักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ	409	83.98	71	14.58	7	1.44	487	2.83 (ดี)	0.42
7. รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย	431	92.49	26	5.58	9	1.93	466	2.91 (ดี)	0.35
8. รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ	477	93.16	35	6.84	–	–	512	2.93 (ดี)	0.25
9. รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่างๆ	425	91.20	41	8.80	–	–	466	2.91 (ดี)	0.28
10. ละเว้นสิ่งเสพย์ติด	546	90.70	49	8.14	7	1.16	602	2.90 (ดี)	0.34
11. มีความคิดดี มีเหตุผล	437	54.08	328	40.59	43	5.32	808	2.49 (พอใช้)	0.60

ตารางที่ 71 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ	529	69.79	219	28.89	10	1.32	758	2.68 (ดี)	0.49
13. มีความเชื่อมั่น และเข้าใจตนเองอย่างดี	412	77.30	107	20.08	14	2.63	533	2.75 (ดี)	0.49
14. สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง	396	70.46	161	28.65	5	0.89	562	2.70 (ดี)	0.48
15. ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ	469	91.25	44	8.56	1	0.19	514	2.91 (ดี)	0.29
16. พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดีถูกต้อง	525	81.65	98	15.24	20	3.11	643	2.79 (ดี)	0.48
17. รู้จักตน และเข้าใจตนเองดี	540	77.03	118	16.83	43	6.13	701	2.71 (ดี)	0.57
18. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	611	90.52	56	8.30	8	1.19	675	2.89 (ดี)	0.34
19. มีความรักและไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ	545	83.46	92	14.09	16	2.45	653	2.81 (ดี)	0.45
20. ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ	499	67.80	195	26.49	42	5.71	736	2.62 (ดี)	0.59
รวม	**9,511**	**82.06**	**1,834**	**15.82**	**245**	**2.11**	**11,590**	**2.80 (ดี)**	**0.45**

ตารางที่ 72 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้านเป็นคนดี

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. สนใจใฝ่รู้	1,174	56.20	787	37.67	128	6.13	2,089	2.50 (พอใช้)	0.61
2. ควบคุมตนเอง	456	15.53	366	41.36	63	7.12	885	2.44 (พอใช้)	0.62
3. ความรับผิดชอบ	717	52.11	546	39.68	113	8.21	1,376	2.44 (พอใช้)	0.64
4. มีเหตุผล	543	41.42	545	41.57	223	17.01	1,311	2.24 (พอใช้)	0.72
5. ซื่อสัตย์	564	52.71	437	40.84	69	6.45	1,070	2.46 (พอใช้)	0.61
6. ขยัน	569	48.93	493	42.39	101	8.68	1,163	2.40 (พอใช้)	0.64
7. ตรงต่อเวลา	679	55.84	415	34.13	122	10.03	1,216	2.46 (พอใช้)	0.67
8. เชื่อมั่นในตนเอง	665	48.19	538	38.99	177	12.83	1,380	2.35 (พอใช้)	0.70
9. อดทน	496	54.57	341	37.51	72	7.92	909	2.47 (พอใช้)	0.64
10. ความเป็นผู้นำ	311	33.88	502	54.68	105	11.44	918	2.22 (พอใช้)	0.63
11. ความร่วมมือ	1,122	63.79	563	32.01	74	4.21	1,759	2.60 (ดี)	0.57

ตารางที่ 72 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น	693	47.99	720	49.86	31	2.15	1,444	2.46 (พอใช้)	0.54
13. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น	540	51.53	376	35.88	132	12.60	1,048	2.39 (พอใช้)	0.70
14. การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง	475	52.31	374	41.19	59	6.50	908	2.46 (พอใช้)	0.61
15. การยอมรับการกระทำของตน	461	51.91	387	43.58	40	4.50	888	2.47 (พอใช้)	0.58
16. การรู้จักเสียสละและเห็นใจผู้อื่น	468	48.05	442	45.38	64	6.57	974	2.41 (พอใช้)	0.61
17. การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม	454	46.42	437	44.68	87	8.90	978	2.38 (พอใช้)	0.64
18. การทำตามข้อตกลง	609	64.51	296	31.36	39	4.13	944	2.60 (ดี)	0.57
19. ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	533	55.64	379	39.56	46	4.80	958	2.51 (ดี)	0.59
20. การมีวินัยในการเรียนรู้	595	54.99	407	37.62	80	7.39	1,082	2.38 (พอใช้)	0.63
21. เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น	24	2.28	423	40.13	607	57.59	1,054	1.45 (ปรับปรุง)	0.54
22. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	36	2.95	420	34.45	763	62.59	1,219	1.40 (ปรับปรุง)	0.55
23. การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง	31	2.52	333	37.80	517	58.68	881	1.45 (ปรับปรุง)	0.56

ตารางที่ 72 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
24. การเคารพสิทธิผู้อื่น	523	58.50	299	33.45	72	8.05	894	2.50 (พอใช้)	0.64
25. การเคารพกติกาของสังคม	553	63.13	272	31.05	51	5.82	876	2.57 (ดี)	0.60
26. ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น	954	59.77	551	34.52	91	5.70	1,596	2.54 (ดี)	0.60
27. มีความเสียสละ	319	46.23	329	47.68	42	6.09	690	2.40 (พอใช้)	0.60
28. มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น	575	61.96	302	32.54	51	5.50	928	2.56 (ดี)	0.60
29. ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ	510	56.54	349	38.69	43	4.77	902	2.52 (ดี)	0.59
รวม	**15,649**	**48.39**	**12,629**	**39.05**	**4,062**	**12.56**	**32,340**	**2.36 (พอใช้)**	**0.69**

ตารางที่ 73 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้านเป็นคนเก่ง

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย	592	48.25	453	36.92	182	14.83	1,227	2.33 (พอใช้)	0.72
2. สามารถรวบรวมข้อมูล	478	38.55	592	47.74	170	13.71	1,240	2.25 (พอใช้)	0.68
3. สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล	384	36.82	476	45.64	183	17.55	1,043	2.19 (พอใช้)	0.71
4. สามารถสรุปความแปลความข้อมูล	352	38.22	457	49.62	112	12.16	921	2.26 (พอใช้)	0.66
5. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหา	332	35.66	446	47.91	153	16.43	931	2.19 (พอใช้)	0.70
6. สามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา	367	38.92	454	48.14	122	12.94	943	2.26 (พอใช้)	0.67
7. สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่อง	478	42.79	533	47.72	106	9.49	1,117	2.33 (พอใช้)	0.64
8. สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี	322	32.53	508	51.31	160	16.16	990	2.16 (พอใช้)	0.68
9. สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ	322	32.59	511	51.72	155	15.69	988	2.17 (พอใช้)	0.67
10. สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้	318	29.09	549	50.23	226	20.68	1,093	2.08 (พอใช้)	0.70
11. ความสามารถในการวางแผน	404	35.85	593	52.62	130	11.54	1,127	2.24 (พอใช้)	0.64

ตารางที่ 73 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ความสามารถในการปฏิบัติงาน	593	49.38	534	44.46	74	6.16	1,201	2.43 (พอใช้)	0.61
13. ความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปผลงาน	336	37.46	505	56.30	56	6.24	897	2.31 (พอใช้)	0.58
14. มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดการ	358	40.87	412	47.03	106	12.10	876	2.29 (พอใช้)	0.67
15. ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง	386	42.28	447	48.96	80	8.76	913	2.34 (พอใช้)	0.63
16. การเข้าใจผู้อื่น	452	46.65	436	44.99	81	8.36	969	2.38 (พอใช้)	0.64
รวม 6,474	**39.29**	**7,906**	**47.98**	**2,096**	**12.72**	**16,476**	**2.27**	**0.67 (พอใช้)**	

ตารางที่ 74 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้านมีความสุข

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย	548	55.30	371	37.44	72	7.27	991	2.48 (พอใช้)	0.63
2. ออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย	380	37.85	538	53.59	86	8.57	1,004	2.29 (พอใช้)	0.62
3. พักผ่อนอย่างเพียงพอ	524	59.68	304	34.62	50	5.69	878	2.54 (ดี)	0.60
4. รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	387	44.59	407	46.89	74	8.53	868	2.36 (พอใช้)	0.63
5. รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ	425	48.52	360	41.10	91	10.39	876	2.38 (พอใช้)	0.67
6. ดูแล รักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ	384	43.24	429	48.31	75	8.45	888	2.35 (พอใช้)	0.63
7. รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย	421	47.57	379	42.82	85	9.60	885	2.38 (พอใช้)	0.65
8. รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ	352	36.14	576	59.14	46	4.72	974	2.31 (พอใช้)	0.56
9. รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ	403	44.68	446	49.45	53	5.88	902	2.39 (พอใช้)	0.60
10. ละเว้นสิ่งเสพย์ติด	887	88.26	94	9.35	24	2.39	1,005	2.86 (ดี)	0.41
11. มีความคิดดี มีเหตุผล	431	35.50	633	52.14	150	12.36	1,214	2.23 (พอใช้)	0.65

ตารางที่ 74 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ --	475	45.15	481	45.72	96	9.13	1,052	2.36 (พอใช้)	0.64
13. มีความเชื่อมั่น และเข้าใจตนเองอย่างดี	402	41.44	467	48.14	101	10.41	970	2.31 (พอใช้)	0.65
14. สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง	310	36.64	418	49.41	118	13.95	846	2.23 (พอใช้)	0.67
15. ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ	314	32.24	573	58.83	87	8.93	974	2.23 (พอใช้)	0.60
16. พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดีถูกต้อง	449	46.19	456	46.91	67	6.89	972	2.39 (พอใช้)	0.61
17. รู้จักตน และเข้าใจตนเองดี	297	35.57	462	55.33	76	9.10	835	2.26 (พอใช้)	0.61
18. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	453	65.27	145	20.89	96	13.83	694	2.51 (ดี)	0.73
19. มีความรักและไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ	399	44.43	435	48.44	64	7.13	898	2.37 (พอใช้)	0.61
20. ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ	684	57.53	449	37.76	56	4.71	1,189	2.53 (ดี)	0.59
รวม	**8,925**	**47.18**	**8,423**	**44.53**	**1,567**	**8.28**	**18,915**	**2.39 (พอใช้)**	**0.64**

ตารางที่ 75 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านเป็นคนดี

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. สนใจใฝ่รู้	1,850	72.24	586	22.88	125	4.88	2,561	2.67 (ดี)	0.56
2. ควบคุมตนเอง	542	73.34	135	18.27	62	8.39	739	2.65 (ดี)	0.63
3. ความรับผิดชอบ	1,626	71.92	484	21.41	151	6.68	2,261	2.65 (ดี)	0.60
4. มีเหตุผล	947	70.10	365	27.02	39	2.89	1,351	2.67 (ดี)	0.53
5. ซื่อสัตย์	543	80.56	125	18.55	6	0.89	674	2.80 (ดี)	0.42
6. ขยัน	543	60.87	308	34.53	41	4.60	892	2.56 (ดี)	0.58
7. ตรงต่อเวลา	505	78.66	97	15.11	40	6.23	642	2.72 (ดี)	0.57
8. เชื่อมั่นในตนเอง	1,001	71.35	361	25.73	41	2.92	1,403	2.68 (ดี)	0.52
9. อดทน	503	66.27	205	27.01	51	6.72	759	2.60 (ดี)	0.61
10. ความเป็นผู้นำ	502	67.02	200	26.70	47	6.28	749	2.61 (ดี)	0.60
11. ความร่วมมือ	1,207	85.06	159	11.21	53	3.74	1,419	2.81 (ดี)	0.48

ตารางที่ 75 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น	731	86.10	90	10.60	28	3.30	849	2.83 (ดี)	0.46
13. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น	426	87.47	58	11.91	3	0.62	487	2.87 (ดี)	0.36
14. การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง	659	80.76	142	17.40	15	1.84	816	2.79 (ดี)	0.45
15. การยอมรับการกระทำของตน	633	91.47	52	7.51	7	1.01	692	2.90 (ดี)	0.33
16. การรู้จักเสียสละและเห็นใจผู้อื่น	334	66.80	154	30.80	12	2.40	500	2.64 (ดี)	0.53
17. การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม	619	79.97	137	17.70	18	2.33	774	2.78 (ดี)	0.47
18. การทำตามข้อตกลง	569	78.59	123	16.99	32	4.42	724	2.74 (ดี)	0.53
19. ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	326	66.40	149	30.35	16	3.26	491	2.63 (ดี)	0.55
20. การมีวินัยในการเรียนรู้	606	74.36	178	21.84	31	3.80	815	2.71 (ดี)	0.53
21. เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น	509	82.23	94	15.19	16	2.58	619	2.80 (ดี)	0.46
22. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	989	69.26	376	26.33	63	4.41	1,428	2.65 (ดี)	0.56
23. การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง	382	85.08	36	8.02	31	6.90	449	2.78 (ดี)	0.56

ตารางที่ 75 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
24. การเคารพสิทธิผู้อื่น	369	83.30	74	16.70	-	-	443	2.83 (ดี)	0.37
25. การเคารพกติกาของสังคม	567	90.87	57	9.13	-	-	624	2.91 (ดี)	0.29
26. ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น	648	73.55	194	22.02	39	4.43	881	2.69 (ดี)	0.55
27. มีความเสียสละ	348	71.02	124	25.31	18	3.67	490	2.67 (ดี)	0.54
28. มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น	445	73.31	151	24.88	11	1.81	607	2.71 (ดี)	0.49
29. ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ	234	57.78	165	40.74	6	1.48	405	2.56 (ดี)	0.53
รวม	**19,163**	**75.02**	**5,379**	**21.06**	**1,002**	**3.92**	**25,544**	**2.71 (ดี)**	**0.53**

ตารางที่ 76 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านเป็นคนเก่ง

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย	751	76.17	211	21.40	24	2.43	986	2.74 (ดี)	0.49
2. สามารถรวบรวมข้อมูล	625	57.98	375	34.79	78	7.24	1,078	2.51 (ดี)	0.63
3. สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล	742	61.32	360	29.75	108	8.93	1,210	2.52 (ดี)	0.65
4. สามารถสรุปความแปลความข้อมูล	415	51.49	283	35.11	108	13.40	806	2.38 (พอใช้)	0.71
5. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหา	458	67.16	166	24.34	58	8.50	682	2.59 (ดี)	0.64
6. สามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา	351	62.46	198	35.23	13	2.31	562	2.60 (ดี)	0.53
7. สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่อง	474	57.95	298	36.43	46	5.62	818	2.52 (ดี)	0.60
8. สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี	786	74.79	213	20.27	52	4.95	1,051	2.70 (ดี)	0.56
9. สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ	395	52.25	273	36.11	88	11.64	756	2.41 (พอใช้)	0.69
10. สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้	705	69.60	259	25.57	49	4.84	1,013	2.65 (ดี)	0.57
11. ความสามารถในการวางแผน	530	58.24	251	27.58	129	14.18	910	2.44 (พอใช้)	0.73

ตารางที่ 76 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ความสามารถในการปฏิบัติงาน	542	66.10	216	26.34	62	7.56	820	2.59 (ดี)	0.63
13. ความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปผลงาน	444	63.61	189	27.08	65	9.31	698	2.54 (ดี)	0.66
14. มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดการ	294	53.45	196	35.64	60	10.91	550	2.43 (พอใช้)	0.68
15. ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง	384	67.37	151	26.49	35	6.14	570	2.61 (ดี)	0.60
16. การเข้าใจผู้อื่น	376	70.94	129	24.34	25	4.72	530	2.66 (ดี)	0.56
รวม	**8,272**	**63.44**	**3,768**	**28.90**	**1,000**	**7.67**	**13,040**	**2.56 (ดี)**	**0.63**

ตารางที่ 77 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านมีความสุข

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย	478	95.60	22	4.40	-	-	500	2.96 (ดี)	0.21
2. ออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย	415	90.02	21	4.56	25	5.42	461	2.85 (ดี)	0.49
3. พักผ่อนอย่างเพียงพอ	357	98.89	4	1.11	-	-	361	2.99 (ดี)	0.10
4. รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	304	88.37	40	11.63	-	-	344	2.88 (ดี)	0.32
5. รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ	313	85.29	54	14.71	-	-	367	2.85 (ดี)	0.35
6. ดูแล รักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ	371	83.94	50	11.31	21	4.75	442	2.79 (ดี)	0.51
7. รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย	331	77.16	85	19.81	13	3.03	429	2.74 (ดี)	0.50
8. รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ	477	88.17	44	8.13	20	3.70	541	2.84 (ดี)	0.45
9. รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ	383	93.64	26	6.36	-	-	409	2.94 (ดี)	0.24
10. ละเว้นสิ่งเสพย์ติด	358	86.89	52	12.62	2	0.49	412	2.86 (ดี)	0.36
11. มีความคิดดี มีเหตุผล	1,527	84.27	271	14.96	14	0.77	1,812	2.83 (ดี)	0.39

ตารางที่ 77 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ	663	69.64	261	27.42	28	2.94	952	2.67 (ดี)	0.53
13. มีความเชื่อมั่น และเข้าใจตนเองอย่างดี	1,079	81.37	200	15.08	47	3.54	1,326	2.78 (ดี)	0.49
14. สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง	386	65.31	183	30.96	22	3.72	591	2.62 (ดี)	0.56
15. ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ	521	78.11	144	21.59	2	0.30	667	2.78 (ดี)	0.42
16. พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดีถูกต้อง	1,190	85.18	202	14.46	5	0.36	1,397	2.85 (ดี)	0.37
17. รู้จักตน และเข้าใจตนเองดี	956	82.99	186	16.15	10	0.87	1,152	2.82 (ดี)	0.41
18. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	1,118	81.25	220	15.99	38	2.76	1,376	2.78 (ดี)	0.47
19. มีความรักและไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ	577	75.33	183	23.89	6	0.78	766	2.75 (ดี)	0.45
20. ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ	829	79.94	192	18.51	16	1.54	1,037	2.78 (ดี)	0.45
รวม	**12,633**	**82.34**	**2,440**	**15.90**	**269**	**1.75**	**15,342**	**2.81 (ดี)**	**0.44**

ตารางที่ 78 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านเป็นคนดี

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. สนใจใฝ่รู้	1,452	57.21	906	35.70	180	7.09	2,538	2.50 (พอใช้)	0.63
2. ควบคุมตนเอง	267	70.26	108	28.42	5	1.32	380	2.69 (ดี)	0.49
3. ความรับผิดชอบ	1,165	61.84	564	29.94	155	8.23	1,884	2.54 (ดี)	0.64
4. มีเหตุผล	665	62.03	391	36.47	16	1.49	1,072	2.61 (ดี)	0.52
5. ซื่อสัตย์	429	87.37	62	12.63	-	-	491	2.87 (ดี)	0.33
6. ขยัน	690	63.89	345	31.94	45	4.17	1,080	2.60 (ดี)	0.57
7. ตรงต่อเวลา	375	80.30	87	18.63	5	1.07	467	2.79 (ดี)	0.43
8. เชื่อมั่นในตนเอง	537	57.56	379	40.62	17	1.82	933	2.56 (ดี)	0.53
9. อดทน	415	69.63	146	24.50	35	5.87	596	2.64 (ดี)	0.59
10. ความเป็นผู้นำ	282	58.02	153	31.48	51	10.49	486	2.48 (พอใช้)	0.68
11. ความร่วมมือ	297	43.04	316	45.80	77	11.16	690	2.32 (พอใช้)	0.66

ตารางที่ 78 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น	822	83.45	141	14.31	22	2.23	985	2.81 (ดี)	0.44
13. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น	278	76.80	80	22.10	4	1.10	362	2.76 (ดี)	0.45
14. การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง	345	72.33	114	23.90	18	3.77	477	2.69 (ดี)	0.54
15. การยอมรับการกระทำของตน	262	71.58	82	22.40	22	6.01	366	2.66 (ดี)	0.59
16. การรู้จักเสียสละและเห็นใจผู้อื่น	362	71.97	135	26.84	6	1.19	503	2.71 (ดี)	0.48
17. การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม	579	71.93	210	26.09	16	1.99	805	2.70 (ดี)	0.50
18. การทำตามข้อตกลง	478	77.47	116	18.80	23	3.73	617	2.74 (ดี)	0.52
19. ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	264	70.03	93	24.67	20	5.31	377	2.65 (ดี)	0.58
20. การมีวินัยในการเรียนรู้	443	69.98	160	25.28	30	4.74	633	2.65 (ดี)	0.57
21. เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น	637	70.15	237	26.10	34	3.74	908	2.66 (ดี)	0.55
22. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	576	51.85	519	46.71	16	1.44	1,111	2.50 (พอใช้)	0.53
23. การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง	179	78.51	49	21.49	-	-	228	2.79 (ดี)	0.41

ตารางที่ 78 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
24. การเคารพสิทธิผู้อื่น	178	83.96	34	16.04	-	-	212	2.84 (ดี)	0.37
25. การเคารพกติกาของสังคม	374	80.78	86	18.57	3	0.65	463	2.80 (ดี)	0.41
26. ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น	1,156	76.55	307	20.28	48	3.17	1,514	2.73 (ดี)	0.51
27. มีความเสียสละ	359	86.30	54	12.98	3	0.72	416	2.86 (ดี)	0.37
28. มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น	345	85.61	56	13.90	2	0.50	403	2.85 (ดี)	0.37
29. ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ	210	83.33	37	14.68	5	1.98	252	2.81 (ดี)	0.44
รวม	**14,424**	**67.88**	**5,967**	**28.08**	**858**	**4.04**	**21,249**	**2.64 (ดี)**	**0.56**

ตารางที่ 79 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านเป็นคนเก่ง

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย	637	61.02	363	34.77	44	4.21	1,044	2.57 (ดี)	0.57
2. สามารถรวบรวมข้อมูล	1,149	69.93	434	26.42	60	3.65	1,643	2.66 (ดี)	0.54
3. สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล	547	49.59	475	43.06	81	7.34	1,103	2.42 (พอใช้)	0.63
4. สามารถสรุปความแปลความข้อมูล	473	60.80	261	33.55	44	5.66	778	2.55 (ดี)	0.60
5. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหา	312	58.87	161	30.38	57	10.75	530	2.48 (พอใช้)	0.68
6. สามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา	279	66.91	136	32.61	2	0.48	417	2.66 (ดี)	0.48
7. สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่อง	463	47.54	439	45.07	72	7.39	974	2.40 (พอใช้)	0.62
8. สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี	276	55.31	186	37.27	37	7.41	499	2.48 (พอใช้)	0.63
9. สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ	422	67.74	181	29.05	20	3.21	623	2.65 (ดี)	0.54
10. สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้	399	67.17	183	30.81	12	2.02	594	2.65 (ดี)	0.52
11. ความสามารถในการวางแผน	675	54.70	492	39.87	67	5.43	1,234	2.49 (พอใช้)	0.60

ตารางที่ 79 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ความสามารถในการปฏิบัติงาน	678	61.30	363	32.82	65	5.88	1,106	2.55 (ดี)	0.60
13. ความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปผลงาน	370	56.84	234	35.94	47	7.22	651	2.50 (พอใช้)	0.63
14. มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ	336	74.01	97	21.37	21	4.63	454	2.69 (ดี)	0.55
15. ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง	366	79.74	88	19.17	5	1.09	459	2.79 (ดี)	0.44
16. การเข้าใจผู้อื่น	406	87.69	48	10.37	9	1.94	463	2.86 (ดี)	0.40
รวม	**7,788**	**61.95**	**4,141**	**32.94**	**643**	**5.11**	**12,572**	**2.57 (ดี)**	**0.59**

ตารางที่ 80 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านมีความสุข

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย	319	95.51	10	2.99	5	1.50	334	2.94 (ดี)	0.29
2. ออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย	234	95.12	12	4.88	-	-	246	2.95 (ดี)	0.22
3. พักผ่อนอย่างเพียงพอ	197	97.04	6	2.96	-	-	203	2.97 (ดี)	0.17
4. รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	231	97.88	5	2.12	-	-	236	2.98 (ดี)	0.14
5. รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ	297	97.70	7	2.30	-	-	304	2.98 (ดี)	0.15
6. ดูแล รักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ	276	97.87	6	2.13	-	-	282	2.98 (ดี)	0.14
7. รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย	268	75.49	83	23.38	4	1.13	355	2.74 (ดี)	0.46
8. รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ	217	95.59	10	4.41	-	-	227	2.96 (ดี)	0.21
9. รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ	231	90.23	19	7.42	6	2.34	256	2.88 (ดี)	0.39
10. ละเว้นสิ่งเสพย์ติด	310	98.73	4	1.27	-	-	314	2.99 (ดี)	0.11
11. มีความคิดดี มีเหตุผล	576	72.00	184	23.00	40	5.00	800	2.67 (ดี)	0.57

ตารางที่ 80 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ดี		พอใช้		ปรับปรุง		N	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12. ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ	923	86.50	140	13.12	4	0.37	1,067	2.86 (ดี)	0.36
13. มีความเชื่อมั่น และเข้าใจตนเองอย่างดี	694	81.26	140	16.39	20	2.34	854	2.79 (ดี)	0.46
14. สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง	355	93.92	22	5.82	1	0.26	378	2.94 (ดี)	0.25
15. ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ	251	95.44	12	4.56	-	-	263	2.95 (ดี)	0.21
16. พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดีถูกต้อง	1,763	73.15	599	24.85	48	1.99	2,410	2.71 (ดี)	0.50
17. รู้จักตน และเข้าใจตนเองดี	652	76.26	197	23.04	6	0.70	855	2.76 (ดี)	0.45
18. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	595	70.25	208	24.56	44	5.19	847	2.65 (ดี)	0.58
19. มีความรักและไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ	575	81.79	104	14.79	24	3.41	703	2.78 (ดี)	0.49
20. ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ	521	72.66	178	24.83	18	2.51	717	2.70 (ดี)	0.51
รวม	**9,485**	**81.41**	**1,946**	**16.70**	**220**	**1.89**	**11,651**	**2.80 (ดี)**	**0.45**

ตารางที่ 81 ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์

กลุ่มประสบการณ์	ระดับผลการเรียน (N = 313)									
	ดีมาก		ดี		ปานกลาง		ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ		ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทักษะ (ภาษาไทย)	136	43.45	78	24.92	51	16.29	35	11.18	12	3.83
2. ทักษะ (คณิตศาสตร์)	116	37.06	88	28.12	72	23.00	31	9.90	6	1.92
3. สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	112	35.78	103	32.91	54	17.25	40	12.78	4	1.28
4. สร้างเสริมลักษณะนิสัย	180	57.51	82	26.20	41	13.10	10	3.19	-	-
5. การงานและพื้นฐานอาชีพ	142	45.37	93	29.71	61	19.49	15	4.79	2	0.64

ตารางที่ 82 ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์

กลุ่มประสบการณ์	ระดับผลการเรียน (N = 283)									
	ดีมาก		ดี		ปานกลาง		ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ		ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทักษะ (ภาษาไทย)	110	38.87	58	20.49	79	27.92	36	12.72	-	-
2. ทักษะ (คณิตศาสตร์)	95	33.57	65	22.97	55	19.43	68	24.03	-	-
3. สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	121	42.76	72	25.44	58	20.49	32	11.31	-	-
4. สร้างเสริมลักษณะนิสัย	125	44.17	104	36.75	44	15.55	10	3.53	-	-
5. การงานและพื้นฐานอาชีพ	135	47.70	84	29.68	53	18.73	10	3.53	-	-

ตารางที่ 83 ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์

กลุ่มประสบการณ์	ระดับผลการเรียน (N = 241)									
	ดีมาก		ดี		ปานกลาง		ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ		ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทักษะ (ภาษาไทย)	68	28.22	77	31.95	77	31.95	19	7.88	-	-
2. ทักษะ (คณิตศาสตร์)	56	23.24	79	32.78	69	28.63	33	13.69	4	1.66
3. สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	69	28.63	101	41.91	59	24.48	12	4.98	-	-
4. สร้างเสริมลักษณะนิสัย	98	40.66	87	36.10	41	17.01	15	6.22	-	-
5. การงานและพื้นฐานอาชีพ	101	41.91	78	32.37	37	15.35	25	10.37	-	-

ตารางที่ 84 ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์

กลุ่มประสบการณ์	ระดับผลการเรียน (N = 283มีความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 2.90 ร้อยละ									
	ดีมาก		ดี		90.78)) ปานกลาง		ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ		ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทักษะ (ภาษาไทย)	76	26.86	87	30.74	60	21.20	60	21.20	-	-
2. ทักษะ (คณิตศาสตร์)	121	42.76	70	24.73	45	15.90	47	16.61	-	-
3. สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	98	34.63	88	31.10	41	14.49	56	19.79	-	-
4. สร้างเสริมลักษณะนิสัย	157	55.48	67	23.67	36	12.72	23	8.13	-	-
5. การงานและพื้นฐานอาชีพ	140	49.47	103	36.40	35	12.37	5	1.77	-	-

ตารางที่ 85 ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์

กลุ่มประสบการณ์	ระดับผลการเรียน (N = 254)									
	ดีมาก		ดี		ปานกลาง		ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ		ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทักษะ (ภาษาไทย)	74	29.13	95	37.40	60	23.62	25	9.84	-	-
2. ทักษะ (คณิตศาสตร์)	83	32.68	71	27.95	58	22.83	42	16.54	-	-
3. สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	102	40.16	65	25.59	66	25.98	21	8.27	-	-
4. สร้างเสริมลักษณะนิสัย	167	65.75	53	20.87	20	7.87	14	5.51	-	-
5. การงานและพื้นฐานอาชีพ	145	57.09	75	29.53	32	12.60	2	0.79	-	-

ตารางที่ 86 ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์

กลุ่มประสบการณ์	ระดับผลการเรียน (N = 262)									
	ดีมาก		ดี		ปานกลาง		ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ		ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทักษะ (ภาษาไทย)	91	34.73	96	36.64	50	19.08	25	9.54	-	-
2. ทักษะ (คณิตศาสตร์)	65	24.81	86	32.82	69	26.34	42	16.03	-	-
3. สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	100	38.17	90	34.35	51	19.47	21	8.02	-	-
4. สร้างเสริมลักษณะนิสัย	165	62.98	60	22.90	29	11.07	8	3.05	-	-
5. การงานและพื้นฐานอาชีพ	135	51.53	98	37.40	24	9.16	5	1.91	-	-

ตารางที่ 87 ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	1	8	1	–	3.00 (มาก)	0.45
2. การจัดกิจกรรมทางวิชาการ	–	8	2	–	2.80 (มาก)	0.40
3. การจัดปัจจัยสนับสนุน	1	5	4	–	2.70 (มาก)	0.64

ตารางที่ 88 ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความสามารถของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. การเขียนแผนการจัดกิจกรรม	3	6	1	–	3.20 (มาก)	0.60
2. การใช้แผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1	8	1	–	3.00 (มาก)	0.45
3. การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง	1	7	2	–	2.90 (มาก)	0.54

ตารางที่ 89 ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
1. ความมีวินัย	1	8	1	-	3.00 (มาก)	0.45
2. ค่านิยมประชาธิปไตย	-	10	-	-	3.00 (มาก)	0.00
3. การเรียนรู้ด้วยตนเอง	5	4	1	-	3.40 (มาก)	0.66
4. การทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4	6	-	-	3.40 (มาก)	0.49
5. ความสุขกาย	3	7	-	-	3.30 (มาก)	0.46
6. ความสุขใจ	3	7	-	-	3.30 (มาก)	0.46

ตารางที่ 90 ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (N = 94)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน	20	21.28	71	75.53	3	3.19	-	-	3.18 (มาก)	0.46
2. การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน	18	19.15	61	64.89	15	15.96	-	-	3.03 (มาก)	0.59
3. การจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน	11	11.70	59	62.77	24	25.53	-	-	2.86 (มาก)	0.59

ตารางที่ 91 ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดกิจกรรม

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (N = 94)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. งบประมาณ	3	3.19	28	29.79	55	58.51	8	8.51	2.28 (น้อย)	0.66
2. วัสดุอุปกรณ์	4	4.26	37	39.36	46	48.94	7	7.45	2.40 (น้อย)	0.69
3. ความร่วมมือของเพื่อนครู	16	17.02	71	75.53	7	7.45	-	-	3.10 (มาก)	0.49

ตารางที่ 92 ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

พฤติกรรม	ระดับความพึงพอใจ (N = 94)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การวางแผนการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	26	27.66	62	65.96	6	6.38	-	-	3.21 (มาก)	0.54
2. การปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียน	16	17.02	66	70.21	12	12.77	-	-	3.04 (มาก)	0.54
3. ผลงานของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดกิจกรรม	17	18.09	72	76.60	5	5.32	-	-	3.13 (มาก)	0.47

ตารางที่ 93 ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนด้านการเป็นคนดี

พฤติกรรม	ระดับความพึงพอใจ (N = 94)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การสนใจใฝ่รู้	18	19.15	74	78.72	2	2.13	-	-	3.17 (มาก)	0.43
2. การควบคุมตนเอง	6	6.38	62	65.96	26	27.66	-	-	2.79 (มาก)	0.54
3. ความรับผิดชอบ	8	8.51	77	81.91	9	9.57	-	-	2.99 (มาก)	0.43
4. ความมีเหตุผล	7	7.45	77	81.91	10	10.64	-	-	2.97 (มาก)	0.42
5. ความซื่อสัตย์	12	12.77	76	80.85	6	6.38	-	-	3.06 (มาก)	0.43
6. ความขยัน	15	15.96	70	74.47	9	9.57	-	-	3.06 (มาก)	0.50
7. การตรงต่อเวลา	12	12.77	60	63.83	22	23.40	-	-	2.89 (มาก)	0.59
8. ความเชื่อมั่นในตนเอง	11	11.70	70	74.47	13	13.83	-	-	2.98 (มาก)	0.50
9. ความอดทน	11	11.70	63	67.02	20	21.28	-	-	2.90 (มาก)	0.57
10. ความเป็นผู้นำ	11	11.70	66	70.21	17	18.09	-	-	2.94 (มาก)	0.54
11. ความร่วมมือ	30	31.91	57	60.64	7	7.45	-	-	3.24 (มาก)	0.58
12. การรับฟัง/เคารพความคิดผู้อื่น	21	22.34	65	69.15	8	8.51	-	-	3.14 (มาก)	0.54

ตารางที่ 93 (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับความพึงพอใจ (N = 94)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
13. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น	11	11.70	71	75.53	12	12.77	-	-	2.99 (มาก)	0.49
14. การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง	8	8.51	78	82.98	8	8.51	-	-	3.00 (มาก)	0.41
15. การยอมรับการกระทำของตน	16	17.02	73	77.66	5	5.32	-	-	3.12 (มาก)	0.46
16. การรู้จักเสียสละและเห็นใจผู้อื่น	9	9.57	77	81.91	8	8.51	-	-	3.01 (มาก)	0.43
17. การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม	16	17.02	72	76.60	6	6.38	-	-	3.11 (มาก)	0.47
18. การทำตามข้อตกลง	13	13.83	74	78.72	7	7.45	-	-	3.06 (มาก)	0.46
19. ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	9	9.57	69	73.40	16	17.02	-	-	2.93 (มาก)	0.51
20. การมีวินัยในการเรียนรู้	4	4.26	77	81.91	13	13.83	-	-	2.90 (มาก)	0.41
21. การเห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น	13	13.83	74	78.72	7	7.45	-	-	3.06 (มาก)	0.46
22. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	12	12.77	74	78.72	8	8.51	-	-	3.04 (มาก)	0.46
23. การเคารพสิทธิ/ป้องกันสิทธิของตนเอง	7	7.45	79	84.04	8	8.51	-	-	2.99 (มาก)	0.40
24. การเคารพกติกาของสังคม	13	13.83	71	75.53	10	10.64	-	-	3.03 (มาก)	0.49

ตารางที่ 93 (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับความพึงพอใจ (N = 94)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
25. ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น	26	27.66	63	67.02	5	5.32	-	-	3.22 (มาก)	0.53
26. มีความเสียสละ	12	12.77	73	77.66	9	9.57	-	-	3.03 (มาก)	0.47
27. มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น	6	6.38	80	85.11	8	8.51	-	-	2.98 (มาก)	0.39
28. ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ	12	12.77	70	74.47	10	10.64	2	2.13	2.98 (มาก)	0.56

ตารางที่ 94 ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนด้านการเป็นคนเก่ง

พฤติกรรม	ระดับความพึงพอใจ (N = 94)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย	9	9.57	67	71.28	18	19.15	-	-	2.90 (มาก)	0.53
2. สามารถรวบรวมข้อมูล	8	8.51	67	71.28	19	20.21	-	-	2.88 (มาก)	0.52
3. สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล	1	1.06	53	56.38	40	42.55	-	-	2.59 (มาก)	0.51
4. สามารถสรุปความแปลความข้อมูล	1	1.06	62	65.96	31	32.98	-	-	2.68 (มาก)	0.49
5. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหา	-	-	60	63.83	30	31.91	4	4.26	2.60 (มาก)	0.57
6. สามารถกำหนดทางเลือกแก้ปัญหา	4	4.26	66	70.21	24	25.53	-	-	2.79 (มาก)	0.50
7. สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่อง	2	2.13	73	77.66	19	20.21	-	-	2.82 (มาก)	0.44
8. สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปของยุทธวิธี	1	1.06	57	60.64	36	38.30	-	-	2.63 (มาก)	0.50
9. สามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ	4	4.26	69	73.40	21	22.34	-	-	2.82 (มาก)	0.48
10. สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้	5	5.32	68	72.34	21	22.34	-	-	2.83 (มาก)	0.50

ตารางที่ 94 (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับความพึงพอใจ (N = 94)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
11. สามารถวางแผน	6	6.38	61	64.89	27	28.72	-	-	2.78 (มาก)	0.55
12. ความสามารถในการปฏิบัติงาน	9	9.57	77	81.91	8	8.51	-	-	3.01 (มาก)	0.43
13. ความสามารถในการติดตามประเมินผลและสรุปผลงาน	1	1.06	69	73.40	24	25.53	-	-	2.76 (มาก)	0.45
14. มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดการ	-	-	67	71.28	27	28.72	-	-	2.71 (มาก)	0.45
15. มีทักษะการวิเคราะห์ตนเอง	1	1.06	53	56.38	40	42.55	-	-	2.59 (มาก)	0.51
16. การเข้าใจผู้อื่น	6	6.38	76	80.85	12	12.77	-	-	2.94 (มาก)	0.43

ตารางที่ 95 ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนด้านมีความสุข

พฤติกรรม	ระดับความพึงพอใจ (N = 94)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย	44	46.81	48	51.06	2	2.13	-	-	3.45 (มาก)	0.54
2. ออกกำลังกายสม่ำเสมอเหมาะสมกับวัย	34	36.17	58	61.70	2	2.13	-	-	2.34 (มาก)	0.52
3. พักผ่อนอย่างเพียงพอ	26	27.66	65	69.15	3	3.19	-	-	3.24 (มาก)	0.50
4. รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	17	18.09	75	79.79	2	2.13	-	-	3.16 (มาก)	0.42
5. รู้จักรักษาสุขภาพทั้งร่างกาย และจิตใจ	16	17.02	75	79.79	3	3.19	-	-	3.14 (มาก)	0.43
6. ดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ	18	19.15	72	76.60	4	4.26	-	-	3.15 (มาก)	0.46
7. รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย	13	13.83	74	78.72	7	7.45	-	-	3.06 (มาก)	0.46
8. รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ	14	14.89	67	71.28	13	13.83	-	-	3.01 (มาก)	0.54
9. รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่าง ๆ	9	9.57	75	79.79	11	11.70	-	-	2.98 (มาก)	0.46
10. ละเว้นสิ่งเสพย์ติด	52	55.32	41	43.62	1	1.06	-	-	3.54 (มากที่สุด)	0.52

ตารางที่ 95 (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับความพึงพอใจ (N = 94)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
11. มีความคิดดี มีเหตุผล	11	11.70	77	81.91	6	6.38	-	-	3.05 (มาก)	0.42
12. ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ	10	10.64	80	85.11	4	4.26	-	-	3.06 (มาก)	0.38
13. มีความเชื่อมั่น และเข้าใจตนเองอย่างดี	11	11.70	77	81.91	6	6.38	-	-	3.05 (มาก)	0.42
14. สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง	3	3.19	74	78.72	17	18.09	-	-	2.85 (มาก)	0.44
15. ปราศจากการเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ	11	11.70	78	82.98	5	5.32	-	-	3.06 (มาก)	0.41
16. พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดีถูกต้อง	12	12.77	78	82.98	4	4.26	-	-	3.09 (มาก)	0.40
17. รู้จักตน และเข้าใจตนเองดี	8	8.51	81	86.17	5	5.32	-	-	3.03 (มาก)	0.37
18. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	17	18.09	72	76.60	5	5.32	-	-	3.13 (มาก)	0.47
19. มีความรัก และเข้าใจผู้อื่นอย่างจริงจัง	8	8.51	81	86.17	5	5.32	-	-	3.03 (มาก)	0.37
20. ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ	14	14.89	77	81.91	3	3.19	-	-	3.12 (มาก)	0.41

ตารางที่ 96 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจ (N = 1,603)										คำเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล เป็นต้น	302	18.84	655	40.86	501	31.25	101	6.30	22	1.37	3.70 (มาก)	0.90	22	1.37
2. การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง	255	15.91	555	34.62	640	39.93	98	6.11	29	1.81	3.58 (มาก)	0.90	26	1.62
3. การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน	236	14.72	625	38.99	539	33.62	143	8.92	35	2.18	3.56 (มาก)	0.93	25	1.56
4. การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง	241	15.03	584	36.43	600	37.43	121	7.55	35	2.18	3.55 (มาก)	0.92	22	1.37
5. การทำงานเป็นกลุ่ม	535	33.37	695	43.36	273	17.03	65	4.05	11	0.69	4.06 (มาก)	0.86	24	1.50
6. การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม	257	16.03	694	43.29	505	31.50	87	5.43	36	2.25	3.66 (มาก)	0.89	24	1.50
7. การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน	211	13.16	555	34.62	610	38.05	152	9.48	44	2.74	3.47 (ปานกลาง)	0.94	31	1.93
8. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน	242	15.10	578	36.06	582	36.31	135	8.42	39	2.43	3.54 (มาก)	0.94	27	1.68
9. การได้รับคำติชมจากผู้อื่น	276	17.22	527	32.88	597	37.24	132	8.23	48	2.99	3.54 (มาก)	0.97	23	1.43
10. การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง	406	25.33	605	37.74	442	27.57	88	5.49	37	2.31	3.80 (มาก)	0.96	25	1.56

ตารางที่ 97 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจ (N = 305)										ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล เป็นต้น	83	27.21	126	41.31	55	18.03	36	11.80	5	1.64	3.81 (มาก)	1.02	-	-
2. การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง	81	26.56	99	32.46	98	32.13	14	4.59	10	3.28	3.75 (มาก)	1.01	3	0.98
3. การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน	67	21.97	135	44.26	73	23.93	16	5.25	12	3.93	3.76 (มาก)	0.98	2	0.66
4. การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง	62	20.33	104	34.10	103	33.77	23	7.54	12	3.93	3.60 (มาก)	1.02	1	0.33
5. การทำงานเป็นกลุ่ม	114	37.38	120	39.34	45	14.75	20	6.56	4	1.31	4.06 (มาก)	0.95	2	0.66
6. การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม	61	20.00	112	36.72	96	31.48	19	6.23	17	5.57	3.59 (มาก)	1.05	-	-
7. การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน	69	22.62	87	28.52	95	31.15	31	10.16	20	6.56	3.51 (มาก)	1.14	3	0.98
8. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน	74	24.26	93	30.49	92	30.16	24	7.87	19	6.23	3.59 (มาก)	1.13	3	0.98
9. การได้รับคำติชมจากผู้อื่น	103	33.77	107	35.08	61	20.00	19	6.23	14	4.59	3.88 (มาก)	1.09	1	0.33
10. การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง	95	31.15	115	37.70	64	20.98	15	4.92	15	4.92	3.86 (มาก)	1.07	1	0.33

ตารางที่ 98 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจ (N = 282)										ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล เป็นต้น	71	25.18	132	46.81	68	24.11	11	3.90	-	-	3.94 (มาก)	0.79	-	-
2. การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง	64	22.70	86	30.50	106	37.59	19	6.74	5	1.77	3.66 (มาก)	0.96	2	0.71
3. การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน	50	17.73	113	40.07	80	28.37	30	10.64	7	2.48	3.60 (มาก)	0.98	2	0.71
4. การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง	58	20.57	107	37.94	78	27.66	25	8.87	14	4.96	3.60 (มาก)	1.06	-	-
5. การทำงานเป็นกลุ่ม	101	35.82	108	38.30	56	19.86	14	4.96	2	0.71	4.04 (มาก)	0.91	1	0.35
6. การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม	59	20.92	112	39.72	87	30.85	14	4.96	10	3.55	3.70 (มาก)	0.97	-	-
7. การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน	56	19.86	105	37.23	88	31.21	23	8.16	9	3.19	3.63 (มาก)	0.99	1	0.35
8. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน	56	19.86	116	41.13	79	28.01	24	8.51	5	1.77	3.69 (มาก)	0.94	2	0.71
9. การได้รับคำติชมจากผู้อื่น	53	18.79	94	33.33	103	36.52	25	8.87	7	2.48	3.57 (มาก)	0.97	-	-
10. การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง	92	32.62	94	33.33	66	23.40	22	7.80	7	2.48	3.86 (มาก)	1.04	1	0.35

ตารางที่ 99 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจ (N = 238)										ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล เป็นต้น	29	12.18	83	34.87	92	38.66	11	4.62	4	1.68	3.56 (มาก)	0.85	19	7.98
2. การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง	16	6.72	66	27.73	113	47.48	17	7.14	7	2.94	3.31 (ปานกลาง)	0.84	19	7.98
3. การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน	19	7.98	85	35.71	85	35.71	20	8.40	10	4.20	3.38 (ปานกลาง)	0.93	19	7.98
4. การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง	19	7.98	81	34.03	102	42.86	14	5.88	3	1.26	3.45 (ปานกลาง)	079	19	7.98
5. การทำงานเป็นกลุ่ม	86	36.13	72	30.25	48	20.17	11	4.62	2	0.84	4.05 (มาก)	0.94	19	7.98
6. การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม	23	9.66	93	39.08	85	35.71	12	5.04	6	2.52	3.53 (มาก)	0.86	19	7.98
7. การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน	15	6.30	76	31.93	95	39.92	27	11.34	5	2.10	3.32 (ปานกลาง)	0.86	20	8.40
8. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน	18	7.56	73	30.67	101	42.44	20	8.40	7	2.94	3.34 (ปานกลาง)	0.87	19	7.98
9. การได้รับคำติชมจากผู้อื่น	17	7.14	51	21.43	116	48.74	31	13.03	4	1.68	3.21 (ปานกลาง)	0.84	19	7.98
10. การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง	53	22.27	66	27.73	77	32.35	17	7.14	6	2.52	3.65 (มาก)	1.02	19	7.98

ตารางที่ 100 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจ (N = 268)										ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล เป็นต้น	37	13.81	115	42.91	83	30.97	23	8.58	9	3.36	3.55 (มาก)	0.95	1	0.37
2. การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง	27	10.07	95	35.45	123	45.90	21	7.84	1	0.37	3.47 (ปานกลาง)	0.79	1	0.37
3. การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน	38	14.18	82	30.60	100	37.31	42	15.67	5	1.87	3.40 (ปานกลาง)	0.98	1	0.37
4. การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง	33	12.31	105	39.18	102	38.06	24	8.96	3	1.12	3.53 (มาก)	0.86	1	0.37
5. การทำงานเป็นกลุ่ม	71	26.49	136	50.75	48	17.91	10	3.73	2	0.75	3.99 (มาก)	0.81	1	0.37
6. การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม	38	14.18	108	40.30	93	34.70	25	9.33	2	0.75	3.58 (มาก)	0.87	2	0.75
7. การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน	26	9.70	87	32.46	111	41.42	37	13.81	4	1.49	3.35 (ปานกลาง)	0.89	3	1.12
8. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน	34	12.69	98	36.57	104	38.81	26	9.70	5	1.87	3.49 (ปานกลาง)	0.90	1	0.37
9. การได้รับคำติชมจากผู้อื่น	35	13.06	96	35.82	86	32.09	33	12.31	17	6.34	3.37 (ปานกลาง)	1.06	1	0.37
10. การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง	52	19.40	121	45.15	75	27.99	16	5.97	2	0.75	3.77 (มาก)	0.86	2	0.75

ตารางที่ 101 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจ (N = 250)										ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล เป็นต้น	35	14.00	86	34.40	110	44.00	14	5.60	3	1.20	3.55 (มาก)	0.85	2	0.80
2. การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง	26	10.40	96	38.40	107	42.80	14	5.60	6	2.40	3.49 (ปานกลาง)	0.85	1	0.40
3. การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน	25	10.00	90	36.00	109	43.60	24	9.60	1	0.40	3.46 (ปานกลาง)	0.82	1	0.40
4. การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง	29	11.60	80	32.00	117	46.80	21	8.40	2	0.80	3.45 (ปานกลาง)	0.84	1	0.40
5. การทำงานเป็นกลุ่ม	78	31.20	124	49.60	39	15.60	7	2.80	1	0.40	4.09 (มาก)	0.78	1	0.40
6. การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม	36	14.40	110	44.00	88	35.20	13	5.20	1	0.40	3.67 (มาก)	0.80	2	0.80
7. การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน	16	6.40	75	30.00	130	52.00	22	8.80	3	1.20	3.32 (ปานกลาง)	0.77	4	1.60
8. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน	22	8.80	83	33.20	116	46.40	24	9.60	3	1.20	3.39 (ปานกลาง)	0.83	2	0.80
9. การได้รับคำติชมจากผู้อื่น	25	10.00	75	30.00	130	52.00	13	5.20	5	2.00	3.41 (ปานกลาง)	0.82	2	0.80
10. การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง	46	18.40	96	38.40	87	34.80	12	4.80	7	2.80	3.65 (มาก)	0.93	2	0.80

ตารางที่ 102 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจ (N = 260)										ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด มุมความรู้ ป้ายนิทรรศการ บุคคล เป็นต้น	47	18.08	113	43.46	93	35.77	6	2.31	1	0.38	3.77 (มาก)	0.78	-	-
2. การมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง	41	15.77	113	43.46	93	35.77	13	5.00	-	-	3.70 (มาก)	0.78	-	-
3. การมีโอกาสติชม แนะนำผลงานของเพื่อน	37	14.23	120	46.15	92	35.38	11	4.23	-	-	3.71 (มาก)	0.74	-	-
4. การสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง	40	15.38	107	41.15	98	37.69	14	5.38	1	0.38	3.66 (มาก)	0.81	-	-
5. การทำงานเป็นกลุ่ม	85	32.69	135	51.92	37	14.23	3	1.15	-	-	4.17 (มาก)	0.68	-	-
6. การร่วมกับเพื่อนสรุปผลงานของกลุ่ม	40	15.38	159	61.15	56	21.54	4	1.54	-	-	3.91 (มาก)	0.63	1	0.38
7. การมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงาน	29	11.15	125	48.08	91	35.00	12	4.62	3	1.15	3.63 (มาก)	0.79	-	-
8. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน	38	14.62	115	44.23	90	34.62	17	6.54	-	-	3.67 (มาก)	0.79	-	-
9. การได้รับคำติชมจากผู้อื่น	43	16.54	104	40.00	101	38.85	11	4.23	1	0.38	3.68 (มาก)	0.81	-	-
10. การทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง	68	26.15	113	43.46	73	28.08	6	2.31	-	-	3.94 (มาก)	0.78	-	-

ตารางที่ 103 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 1,562)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความรับผิดชอบ	203	13.00	747	47.82	540	34.57	71	4.55	2.69 (มาก)	0.75	1	0.06
2. ความมีเหตุผล	122	7.81	715	45.77	661	42.32	61	3.91	2.58 (มาก)	0.69	3	0.19
3. ความซื่อสัตย์	384	24.58	938	60.05	215	13.76	24	1.54	3.08 (มาก)	0.66	1	0.06
4. ความขยัน	185	11.84	759	48.59	562	35.98	52	3.33	2.69 (มาก)	0.72	4	0.26
5. การตรงต่อเวลา	243	15.56	729	46.67	541	34.64	47	3.01	2.75 (มาก)	0.75	2	0.13
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง	257	16.45	708	45.33	538	34.44	53	3.39	2.75 (มาก)	0.77	6	0.38
7. ความอดทน	240	15.36	784	50.19	488	31.24	46	2.94	2.78 (มาก)	0.73	4	0.26
8. การทำตามข้อตกลง	202	12.93	810	51.86	478	30.60	66	4.23	2.74 (มาก)	0.73	6	0.38
9. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	204	13.06	861	55.12	432	27.66	64	4.10	2.77 (มาก)	0.72	1	0.06
10. ความเสียสละ	247	15.81	851	54.48	405	25.93	53	3.39	2.83 (มาก)	0.73	6	0.38
11. การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	242	15.49	659	42.19	557	35.66	103	6.59	2.67 (มาก)	0.82	1	0.06

ตารางที่ 103 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 1,562)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
12. การรู้จักการแก้ปัญหา	154	9.86	645	41.29	665	42.57	97	6.21	2.55 (มาก)	0.75	1	0.06
13. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	358	22.92	888	56.85	273	17.48	38	2.43	3.01 (มาก)	0.71	5	0.32
14. การออกกำลังกาย	410	26.25	645	41.29	413	26.44	91	5.83	2.88 (มาก)	0.86	3	0.19
15. การพักผ่อน	372	23.82	786	50.32	339	21.70	61	3.91	2.94 (มาก)	0.78	4	0.26
16. การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	345	22.09	766	49.04	380	24.33	68	4.35	2.89 (มาก)	0.79	3	0.19
17. การรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม	287	18.37	693	44.37	474	30.35	101	6.47	2.75 (มาก)	0.83	7	0.45
18. การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย	217	13.89	676	43.28	580	37.13	86	5.51	2.66 (มาก)	0.78	3	0.19
19. การละเว้นสิ่งเสพย์ติด	1,131	72.41	331	21.19	39	2.50	56	3.59	3.63 (มากที่สุด)	0.71	5	0.32
20. ความร่าเริงแจ่มใส	900	57.62	583	37.32	70	4.48	8	0.51	3.52 (มากที่สุด)	0.61	1	0.06

ตารางที่ 104 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 298)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความรับผิดชอบ	42	14.09	118	39.60	117	39.26	21	7.05	2.61 (มาก)	0.81	-	-
2. ความมีเหตุผล	25	8.39	116	38.93	134	44.97	23	7.72	2.48 (น้อย)	0.76	-	-
3. ความซื่อสัตย์	65	21.81	170	57.05	52	17.45	11	3.69	2.97 (มาก)	0.73	-	-
4. ความขยัน	40	13.42	137	45.97	107	35.91	14	4.70	2.68 (มาก)	0.76	-	-
5. การตรงต่อเวลา	49	16.44	127	42.62	108	36.24	14	4.70	2.71 (มาก)	0.79	-	-
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง	50	16.78	121	40.60	115	38.59	12	4.03	2.70 (มาก)	0.79	-	-
7. ความอดทน	43	14.43	141	47.32	101	33.89	13	4.36	2.72 (มาก)	0.76	-	-
8. การทำตามข้อตกลง	30	10.07	147	49.33	101	33.89	20	6.71	2.63 (มาก)	0.75	-	-
9. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	30	10.07	147	49.33	102	34.23	19	6.38	2.63 (มาก)	0.75	-	-
10. ความเสียสละ	43	14.43	148	49.66	91	30.54	16	5.37	2.73 (มาก)	0.77	-	-
11. การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	49	16.44	116	38.93	109	36.58	24	8.05	2.64 (มาก)	0.85	-	-

ตารางที่ 104 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 298)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
12. การรู้จักการแก้ปัญหา	26	8.72	95	31.88	142	47.65	35	11.74	2.38 (น้อย)	0.80	-	-
13. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	57	19.13	161	54.03	70	23.49	10	3.36	2.89 (มาก)	0.74	-	-
14. การออกกำลังกาย	75	25.17	117	39.26	83	27.85	23	7.72	2.82 (มาก)	0.90	-	-
15. การพักผ่อน	71	23.83	145	48.66	68	22.82	14	4.70	2.92 (มาก)	0.80	-	-
16. การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	76	25.50	120	40.27	80	26.85	21	7.05	2.85 (มาก)	0.89	1	0.34
17. การรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	51	17.11	110	36.91	104	34.90	32	10.74	2.61 (มาก)	0.89	1	0.34
18. การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย	34	11.41	114	38.26	122	40.94	28	9.40	2.52 (มาก)	0.82	-	-
19. การละเว้นสิ่งเสพย์ติด	204	68.46	67	22.48	12	4.03	15	5.03	3.54 (มากที่สุด)	0.79	-	-
20. ความร่าเริงแจ่มใส	184	61.74	99	33.22	13	4.36	2	0.67	3.56 (มากที่สุด)	0.61	-	-

ตารางที่ 105 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 278)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความรับผิดชอบ	32	11.51	117	42.09	113	40.65	16	5.76	2.59 (มาก)	0.77	-	-
2. ความมีเหตุผล	15	5.40	119	42.81	135	48.56	9	3.24	2.50 (น้อย)	0.65	-	-
3. ความซื่อสัตย์	64	23.02	174	62.59	36	12.95	4	1.44	3.07 (มาก)	0.64	-	-
4. ความขยัน	26	9.35	127	45.68	113	40.65	11	3.96	2.61 (มาก)	0.71	1	0.36
5. การตรงต่อเวลา	40	14.39	131	47.12	100	35.97	7	2.52	2.73 (มาก)	0.73	-	-
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง	47	16.91	108	38.85	111	39.93	12	4.32	2.68 (มาก)	0.80	-	-
7. ความอดทน	35	12.59	130	46.76	103	37.05	10	3.60	2.68 (มาก)	0.73	-	-
8. การทำตามข้อตกลง	39	14.03	133	47.84	91	32.73	15	5.40	2.71 (มาก)	0.77	-	-
9. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	42	15.11	143	51.44	82	29.50	11	3.96	2.78 (มาก)	0.74	-	-
10. ความเสียสละ	33	11.87	145	52.16	88	31.65	10	3.60	2.73 (มาก)	0.71	2	0.72
11. การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	42	15.11	111	39.93	98	35.25	27	9.71	2.60 (มาก)	0.86	-	-

ตารางที่ 105 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 278)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
12. การรู้จักการแก้ปัญหา	23	8.27	103	37.05	133	47.84	19	6.83	2.47 (น้อย)	0.74	-	-
13. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	58	20.86	155	55.76	55	19.78	9	3.24	2.95 (มาก)	0.73	1	0.36
14. การออกกำลังกาย	83	29.86	113	40.65	62	22.30	20	7.19	2.93 (มาก)	0.90	-	-
15. การพักผ่อน	65	23.38	140	50.36	66	23.74	7	2.52	2.95 (มาก)	0.75	-	-
16. การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	60	21.58	127	45.68	73	26.26	18	6.47	2.82 (มาก)	0.84	-	-
17. การรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม	47	16.91	119	42.81	93	33.45	17	6.12	2.71 (มาก)	0.82	2	0.72
18. การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย	24	8.63	121	43.53	117	42.09	15	5.40	2.56 (มาก)	0.73	1	0.36
19. การละเว้นสิ่งเสพย์ติด	186	66.91	67	24.10	9	3.24	14	5.04	3.54 (มากที่สุด)	0.79	2	0.72
20. ความร่าเริงแจ่มใส	165	59.35	99	35.61	12	4.32	2	0.72	3.54 (มากที่สุด)	0.61	-	-

ตารางที่ 106 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 236)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความรับผิดชอบ	16	6.78	128	54.24	81	34.32	11	4.66	2.63 (มาก)	0.68	-	-
2. ความมีเหตุผล	11	4.66	111	47.03	105	44.49	9	3.81	2.53 (มาก)	0.65	-	-
3. ความซื่อสัตย์	55	23.31	141	59.75	38	16.10	2	0.85	3.06 (มาก)	0.65	-	-
4. ความขยัน	17	7.20	126	53.39	81	34.32	11	4.66	2.63 (มาก)	0.69	1	0.42
5. การตรงต่อเวลา	34	14.41	109	46.19	86	36.44	7	2.97	2.72 (มาก)	0.74	-	-
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง	32	13.56	112	47.46	83	35.17	8	3.39	2.71 (มาก)	0.74	1	0.42
7. ความอดทน	34	14.41	123	52.12	73	30.93	6	2.54	2.78 (มาก)	0.71	-	-
8. การทำตามข้อตกลง	34	14.41	122	51.69	64	27.12	11	4.66	2.77 (มาก)	0.75	5	2.12
9. การยอมรับฟังความความคิดเห็นของผู้อื่น	24	10.17	131	55.51	69	29.24	12	5.08	2.71 (มาก)	0.72	-	-
10. ความเสียสละ	39	16.53	115	48.73	66	27.97	13	5.51	2.77 (มาก)	0.79	3	1.27
11. การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	33	13.98	89	37.71	93	39.41	21	8.90	2.57 (มาก)	0.84	-	-

ตารางที่ 106 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 236)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
12. การรู้จักการแก้ปัญหา	23	9.75	96	40.68	103	43.64	14	5.93	2.54 (มาก)	0.75	-	-
13. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	49	20.76	128	54.24	51	21.61	7	2.97	2.93 (มาก)	0.73	1	0.42
14. การออกกำลังกาย	56	23.73	106	44.92	60	25.42	14	5.93	2.86 (มาก)	0.84	-	-
15. การพักผ่อน	50	21.19	136	57.63	41	17.37	8	3.39	2.97 (มาก)	0.72	1	0.42
16. การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	51	21.61	121	51.27	57	24.15	7	2.97	2.92 (มาก)	0.75	-	-
17. การรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	41	17.37	108	45.76	73	30.93	13	5.51	2.75 (มาก)	0.80	1	0.42
18. การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย	36	15.25	99	41.95	88	37.29	13	5.51	2.67 (มาก)	0.80	-	-
19. การละเว้นสิ่งเสพย์ติด	169	71.61	51	21.61	2	0.85	11	4.66	3.62 (มากที่สุด)	0.73	3	1.27
20. ความร่าเริงแจ่มใส	130	55.08	96	40.68	10	4.24	-	-	3.51 (มากที่สุด)	0.56	-	-

ตารางที่ 107 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 252)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความรับผิดชอบ	29	11.51	122	48.41	88	34.92	13	5.16	2.66 (มาก)	0.75	-	-
2. ความมีเหตุผล	14	5.56	115	45.63	111	44.05	10	3.97	2.53 (มาก)	0.66	2	0.79
3. ความซื่อสัตย์	63	25.00	152	60.32	35	13.89	2	0.79	3.10 (มาก)	0.64	-	-
4. ความขยัน	26	10.32	110	43.65	110	43.65	6	2.38	2.62 (มาก)	0.70	-	-
5. การตรงต่อเวลา	29	11.51	110	43.65	106	42.06	6	2.38	2.65 (มาก)	0.71	1	0.40
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง	24	9.52	105	41.67	107	42.46	13	5.16	2.56 (มาก)	0.74	3	1.19
7. ความอดทน	33	13.10	122	48.41	85	33.73	9	3.57	2.72 (มาก)	0.73	3	1.19
8. การทำตามข้อตกลง	31	12.30	126	50.00	82	32.54	13	5.16	2.69 (มาก)	0.75	-	-
9. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	32	12.70	149	59.13	60	23.81	11	4.37	2.80 (มาก)	0.71	-	-
10. ความเสียสละ	39	15.48	142	56.35	64	25.40	7	2.78	2.85 (มาก)	0.70	-	-
11. การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	30	11.90	106	42.06	96	38.10	20	7.94	2.58 (มาก)	0.80	-	-

ตารางที่ 107 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 252)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
12. การรู้จักการแก้ปัญหา	9	3.57	108	42.86	121	48.02	14	5.56	2.44 (น้อย)	0.66	-	-
13. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	54	21.43	152	60.32	38	15.08	7	2.78	3.01 (มาก)	0.69	1	0.40
14. การออกกำลังกาย	65	25.79	92	36.51	77	30.56	17	6.75	2.82 (มาก)	0.90	1	0.40
15. การพักผ่อน	45	17.86	123	48.81	66	26.19	17	6.75	2.78 (มาก)	0.82	1	0.40
16. การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	40	15.87	128	50.79	74	29.37	10	3.97	2.79 (มาก)	0.75	-	-
17. การรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม	35	13.89	96	38.10	95	37.70	26	10.32	2.56 (มาก)	0.86	-	-
18. การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย	25	9.92	104	41.27	108	42.86	15	5.95	2.55 (มาก)	0.75	-	-
19. การละเว้นสิ่งเสพย์ติด	193	76.59	45	17.86	8	3.17	6	2.38	3.69 (มากที่สุด)	0.65	-	-
20. ความร่าเริงแจ่มใส	146	57.94	90	35.71	14	5.56	2	0.79	3.51 (มากที่สุด)	0.64	-	-

ตารางที่ 108 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 245)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความรับผิดชอบ	40	16.33	120	48.98	77	31.43	8	3.27	2.78 (มาก)	0.75	-	-
2. ความมีเหตุผล	34	13.88	101	41.22	102	41.63	8	3.27	2.66 (มาก)	0.75	-	-
3. ความซื่อสัตย์	68	27.76	142	57.96	32	13.06	3	1.22	3.12 (มาก)	0.66	-	-
4. ความขยัน	38	15.51	121	49.39	77	31.43	8	3.27	2.77 (มาก)	0.74	1	0.41
5. การตรงต่อเวลา	43	17.55	119	48.57	78	31.84	5	2.04	2.82 (มาก)	0.74	-	-
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง	53	21.63	111	45.31	75	30.61	5	2.04	2.87 (มาก)	0.77	1	0.41
7. ความอดทน	41	16.73	126	51.43	74	30.20	4	1.63	2.83 (มาก)	0.71	-	-
8. การทำตามข้อตกลง	28	11.43	126	51.43	88	35.92	3	1.22	2.73 (มาก)	0.67	-	-
9. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	29	11.84	146	59.59	67	27.35	3	1.22	2.82 (มาก)	0.64	-	-
10. ความเสียสละ	42	17.14	148	60.41	51	20.82	4	1.63	2.93 (มาก)	0.66	-	-
11. การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	39	15.92	108	44.08	91	37.14	7	2.86	2.73 (มาก)	0.76	-	-

ตารางที่ 108 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 245)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
12. การรู้จักการแก้ปัญหา	30	12.24	108	44.08	96	39.18	11	4.49	2.64 (มาก)	0.75	-	-
13. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	64	26.12	137	55.92	41	16.73	3	1.22	3.07 (มาก)	0.69	-	-
14. การออกกำลังกาย	52	21.22	115	46.94	65	26.53	13	5.31	2.84 (มาก)	0.82	-	-
15. การพักผ่อน	62	25.31	115	46.94	56	22.86	12	4.90	2.93 (มาก)	0.82	-	-
16. การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	53	21.63	133	54.29	52	21.22	6	2.45	2.95 (มาก)	0.73	1	0.41
17. การรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	51	20.82	126	51.43	61	24.90	6	2.45	2.91 (มาก)	0.74	1	0.41
18. การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย	51	20.82	110	44.90	76	31.02	8	3.27	2.83 (มาก)	0.79	-	-
19. การละเว้นสิ่งเสพย์ติด	175	71.43	57	23.27	5	2.04	8	3.27	3.63 (มากที่สุด)	0.69	-	-
20. ความร่าเริงแจ่มใส	132	53.88	100	40.82	12	4.90	1	0.41	3.48 (มากที่สุด)	0.61	-	-

ตารางที่ 109 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 253)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ความรับผิดชอบ	44	17.39	142	56.13	64	25.30	2	0.79	2.90 (มาก)	0.67	1	0.40
2. ความมีเหตุผล	23	9.09	153	60.47	74	29.25	2	0.79	2.78 (มาก)	0.61	1	0.40
3. ความซื่อสัตย์	69	27.27	159	62.85	22	8.70	2	0.79	3.17 (มาก)	0.60	1	0.40
4. ความขยัน	38	15.02	138	54.55	74	29.25	2	0.79	2.84 (มาก)	0.67	1	0.40
5. การตรงต่อเวลา	48	18.97	133	52.57	63	24.90	8	3.16	2.88 (มาก)	0.74	1	0.40
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง	51	20.16	151	59.68	47	18.58	3	1.19	2.99 (มาก)	0.66	1	0.40
7. ความอดทน	54	21.34	142	56.13	52	20.55	4	1.58	2.98 (มาก)	0.70	1	0.40
8. การทำตามข้อตกลง	40	15.81	156	61.66	52	20.55	4	1.58	2.92 (มาก)	0.65	1	0.40
9. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	47	18.58	145	57.31	52	20.55	8	3.16	2.92 (มาก)	0.72	1	0.40
10. ความเสียสละ	51	20.16	153	60.47	45	17.79	3	1.19	3.00 (มาก)	0.65	1	0.40
11. การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	49	19.37	129	50.99	70	27.67	4	1.58	2.88 (มาก)	0.72	1	0.40

ตารางที่ 109 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ระดับความพึงพอใจ (N = 253)								ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ไม่ตอบ	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
12. การรู้จักการแก้ปัญหา	43	17.00	135	53.36	70	27.67	4	1.58	2.86 (มาก)	0.70	1	0.40
13. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	76	30.04	155	61.26	18	7.11	2	0.79	3.22 (มาก)	0.60	2	0.79
14. การออกกำลังกาย	79	31.23	102	40.32	66	26.09	4	1.58	3.02 (มาก)	0.80	2	0.79
15. การพักผ่อน	79	31.23	127	50.20	42	16.60	3	1.19	3.12 (มาก)	0.72	2	0.79
16. การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด	65	25.69	137	54.15	44	17.39	6	2.37	3.04 (มาก)	0.73	1	0.40
17. การรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	62	24.51	134	52.96	48	18.97	7	2.77	3.00 (มาก)	0.74	2	0.79
18. การรู้จักรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย	47	18.58	128	50.59	69	27.27	7	2.77	2.86 (มาก)	0.74	2	0.79
19. การละเว้นสิ่งเสพย์ติด	204	80.63	44	17.39	3	1.19	2	0.79	3.78 (มากที่สุด)	0.49	-	-
20. ความร่าเริงแจ่มใส	143	56.52	99	39.13	9	3.56	1	0.40	3.52 (มากที่สุด)	0.59	1	0.40

ภาคผนวก ข

รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

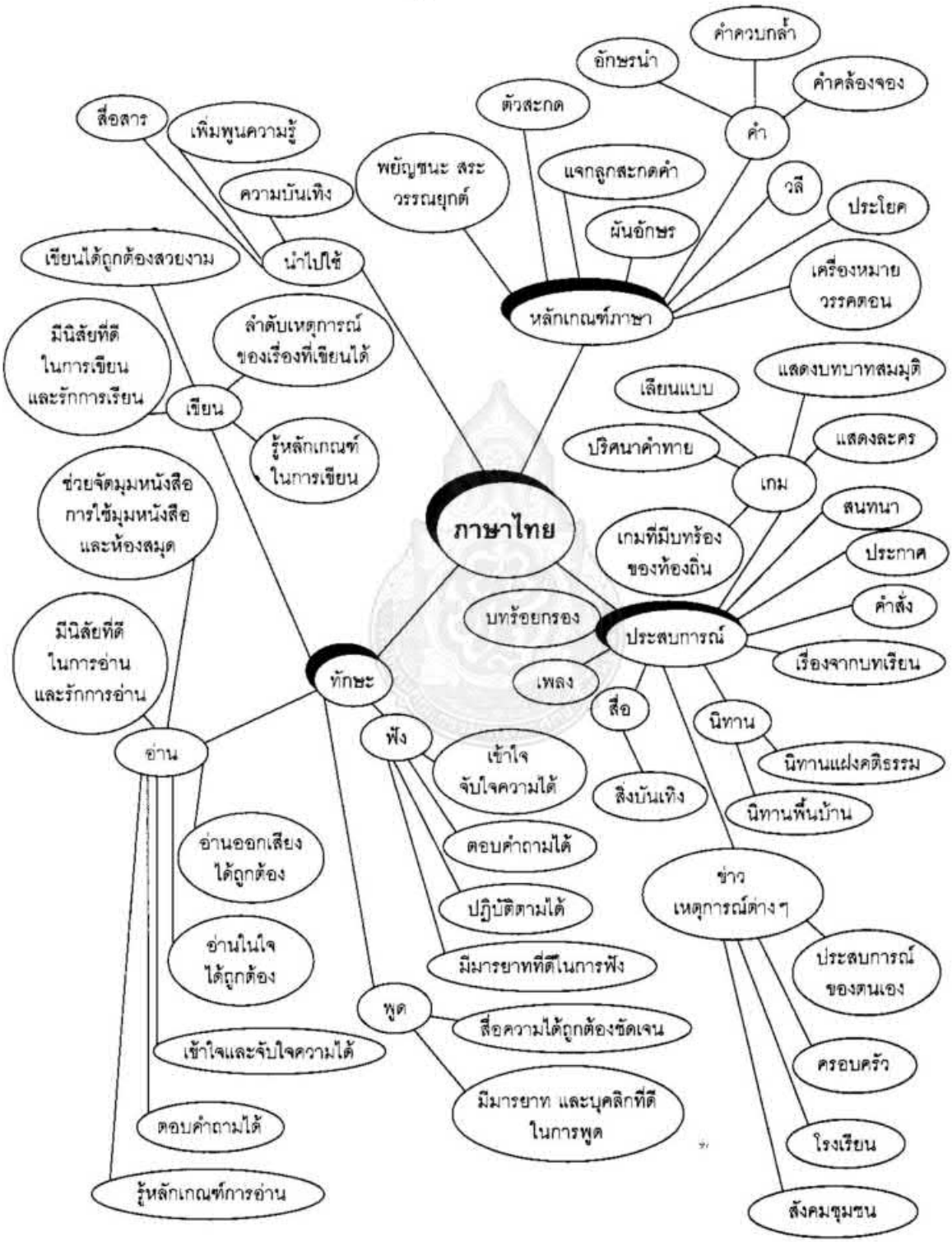
รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

ชื่อโรงเรียน	อำเภอ/จังหวัด	
1. บ้านน้ำลอดน้อย	อ.สวี	จ.ชุมพร
2. บ้านคลองกก	อ.หลังสวน	จ.ชุมพร
3. วัดม้อ	อ.เขาสมิง	จ.ตราด
4. วัดวิเวกเมืองตราด	อ.เมือง	จ.ตราด
5. ดานใหญ่พิทยาคาร	อ.วังสามหมอ	จ.อุดรธานี
6. บ้านโนนสะอาด	อ.ทุ่งฝน	จ.อุดรธานี
7. วัดวังยาง	อ.เมือง	จ.อุตรดิตถ์
8. ชุมชนบ้านแก่ง (ไกรสรพงษ์สงเคราะห์)	อ.ตรอน	จ.อุตรดิตถ์
9. วัดม่วงเจริญผล	อ.ศรีประจันต์	จ.สุพรรณบุรี
10. บ้านบางกุ้ง	อ.เมือง	จ.สุพรรณบุรี
11. วัดลานคา	อ.บางปลาม้า	จ.สุพรรณบุรี

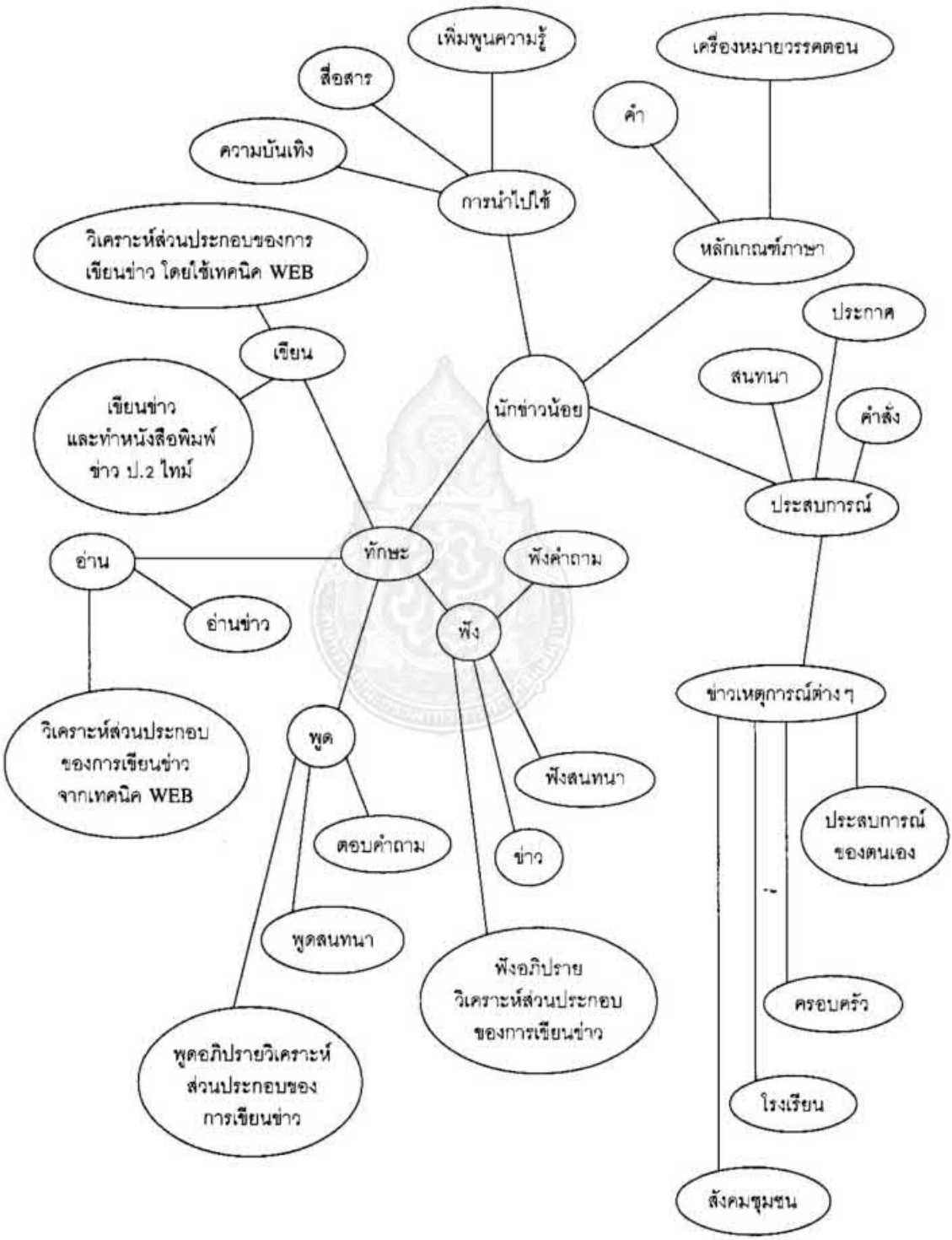
ภาคผนวก ค

ตัวอย่าง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย

1. ผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้

2. ผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้

3. สาระสำคัญของการเรียนรู้

การฝึกหาข่าวจากเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

4. ศักยภาพที่ต้องการพัฒนา

1. ให้นักเรียนเป็นคนดีโดย
   - สนใจใฝ่รู้
   - ความรับผิดชอบ
   - ขยัน
   - เชื่อมั่นในตนเอง
   - ความเป็นผู้นำ
   - ความร่วมมือ
   - การรับฟัง-เคารพความคิดเห็นผู้อื่น
   - การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง
   - การยอมรับการกระทำของตน
   - การช่วยเหลือผู้อื่น และส่วนรวม
   - การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
   - ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น
2. ให้นักเรียนเป็นคนเก่งโดย
   - รู้แหล่งข้อมูลและวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย
   - สามารถรวบรวมข้อมูล
   - สามารถสรุปความ แปลความข้อมูลได้
   - ความสามารถในการปฏิบัติงาน
   - การเข้าใจผู้อื่น
3. ให้นักเรียนเป็นคนมีความสุขโดย
   - มีความคิดดีมีเหตุผล
   - พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดีถูกต้อง
   - รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5. ผังบูรณาการสอนต่างกลุ่มประสบการณ์

6. การวางแผนการจัดกิจกรรม

7. รายละเอียดของกิจกรรม

1. ซักถาม สนทนาเกี่ยวกับข้อความต่อไปนี้
   - ใครรู้จักนักข่าวบ้าง บอกชื่อนักข่าวที่รู้จัก
   - นักข่าวมีหน้าที่อะไร
   - นักเรียนอยากเป็นนักข่าวไหม เพราะเหตุใด
   - นักเรียนสามารถรับรู้ข่าวเหตุการณ์ต่างๆ จากสิ่งใดบ้าง (วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ)

2. ครูนำหนังสือพิมพ์มาให้นักเรียนดูข่าว และให้อ่านข่าว

3. ฟังข่าวตัวอย่าง (ภาคผนวกที่ 1) พร้อมกับสังเกตการอ่านออกเสียง และสังเกตส่วนประกอบของข่าวตัวอย่าง แล้วอ่านข่าวตัวอย่างตามครูทุกคน นักเรียนฝึกอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์พร้อมกับสังเกตส่วนประกอบของข่าวที่อ่าน

4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายระดมความคิดวิเคราะห์หาส่วนประกอบของข่าวที่อ่านโดยใช้เทคนิค WEB เขียนลงในกระดาษที่ครูแจกให้แล้วส่งครูทุกคน

5. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละไม่เกิน 4 คน (คละนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือดูแลแนะนำและพัฒนาตนเอง) เลือกประธาน รองประธาน เลขานุการของกลุ่ม พร้อมตั้งชื่อกลุ่ม ให้ทุกคนในแต่ละกลุ่มหาข่าวเหตุการณ์ต่างๆ จากประสบการณ์ของตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สังคมชุมชน และนำมาเขียนลงในกระดาษที่ครูแจกให้ พร้อมกับวาดภาพประกอบระบายสีตกแต่งให้สวยงาม (นักเรียนหาข่าว และเขียนข่าวนอกเวลาเรียน)

จากข้อ 1-5 ใช้เวลาในการเรียนรู้ประมาณ 6 คาบ

6. แต่ละกลุ่มนำข่าวที่หามาเล่าให้เพื่อนๆ และครูฟังหน้าชั้นเรียน พร้อมกับนำเนื้อข่าวที่เขียนมาส่งครูทีละกลุ่มจนครบทุกกลุ่ม

7. ครูให้ความรู้ดังนี้

- แนะนำวิธีหาข่าว หาได้โดยการฟัง การสอบถาม และการพบเห็นจากเรื่องที่เกิดกับประสบการณ์ของตนเอง เรื่องในครอบครัว เรื่องที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน ในสังคมชุมชน (ในหมู่บ้าน หรือในตำบลที่นักเรียนอยู่)

- แนะนำวิธีเขียนข่าว ให้นักเรียนนำข่าวที่หาได้มาเรียบเรียงเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. หัวข้อข่าว

2. รายละเอียดของข่าว ต้องบอกเวลา สถานที่ เนื้อหาของข่าว

3. สรุปข่าว

แล้ววาดภาพประกอบข่าว พร้อมยกตัวอย่างจากข่าวที่นักเรียนหามา (ในข้อ 5) และยกตัวอย่างข่าวจากหนังสือพิมพ์

- แนะนำหน้าที่ของบรรณาธิการข่าว มีหน้าที่ตรวจความถูกต้องของข่าวในด้านการใช้สำนวนภาษาความถูกต้องในการใช้ภาษาเขียน ให้ทุกกลุ่มแต่งตั้งบรรณาธิการข่าวประจำกลุ่มเพื่อทำหน้าที่ตรวจข่าวของเพื่อนๆ ภายในกลุ่ม

จากข้อ 6-7 ใช้เวลาในการเรียนรู้ประมาณ 6 คาบ

8. แต่ละกลุ่มให้ทุกคนภายในกลุ่มหาข่าวเหตุการณ์ต่างๆ ตามคำแนะนำของครูในข้อ 7 แล้วนำมาเขียนลงในกระดาษที่ครูแจกให้ พร้อมวาดภาพประกอบข่าว ระบายสีให้สวยงาม

9. ทุกคนนำข่าวที่เขียนมาส่งบรรณาธิการข่าวประจำกลุ่มเพื่อตรวจความถูกต้องแก้ไขปรับปรุงแล้วส่งครู

10. ทุกกลุ่มรับคำติชมจากครู และนำข่าวมาแก้ไขปรับปรุง แล้วคัดข่าวดีเด่นของแต่ละกลุ่ม

11. ทุกกลุ่มนำข่าวดีเด่นของแต่ละกลุ่มมาทำหนังสือพิมพ์ข่าว ป.2 ไทม์ พร้อมวาดภาพประกอบข่าว จัดหน้าระบายสีให้สวยงาม ทุกคนในกลุ่มช่วยกันทำงานตามความถนัดและความสามารถ

จากข้อ 8-11 ใช้เวลาในการเรียนรู้ประมาณ 120 คาบ

12. บรรณาธิการข่าวของแต่ละกลุ่มผลัดเปลี่ยนกันตรวจและปรึกษาแก้ไขข้อบกพร่องจนสมบูรณ์ถูกต้องแล้วส่งครู ครูใช้คำติชม ให้กำลังใจในการแก้ไขปรับปรุงและการทำงานครั้งต่อไป

13. นักเรียนนำประสบการณ์ในการหาข่าว และการจัดทำหนังสือพิมพ์ข่าว ป.2 ไทม์ มาใช้ในการหาข่าว และการจัดทำหนังสือพิมพ์ในฉบับต่อไป

14. นำผลงานข่าวมาติดโชว์ที่ป้ายข่าวในห้องเรียนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจของนักเรียน นำผลงานหนังสือพิมพ์ ป.2 ไทม์ มาแลกเปลี่ยนกันอ่านในห้องเรียน และเก็บไว้อ่านเป็นหนังสือพิมพ์ประจำชั้นเรียน

จากข้อ 12-14 ใช้เวลาในการเรียนรู้ประมาณ 30 คาบ

8. สื่อ

1. หนังสือพิมพ์
2. ข่าวตัวอย่าง
3. กระดาษโรเนียว A4, B4
4. สี
5. หนังสือพิมพ์ข่าว ป.2 ไทม์

9. การประเมินผล

กิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนข่าว และหนังสือพิมพ์ข่าว ป.2 ไทม์	สังเกตผลงาน	แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้
2. พัฒนาศักยภาพดี เก่ง มีสุข	สังเกตผลงาน	แบบประเมินศักยภาพที่ต้องการพัฒนา

10. สรุปผลการเรียน

นักเรียนมีคุณลักษณะเป็นคนดี อยู่ในระดับ 1 จำนวน 1 คน อยู่ในระดับ 2 จำนวน 14 คน และอยู่ในระดับ 3 จำนวน 12 คน พัฒนาจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องคำคล้องจองและบทกลอนของฉัน ดังนี้ มีพัฒนาในระดับ 1 มี 3 คน เหลือ 1 คน ดีขึ้นไปอยู่ในระดับ 2 อีก 2 คน และระดับ 2 ดีขึ้นไปอยู่ระดับ 3 อีก 1 คน

นักเรียนมีคุณลักษณะเก่ง จะอยู่ใกล้เคียงกับแผนการจัดกิจกรรมการรู้เรื่องคำคล้องจองคือ อยู่ระดับ 1 จำนวน 1 คน อยู่ในระดับ 2 จำนวน 16 คน อยู่ในระดับ 3 จำนวน 10 คน

นักเรียนมีคุณลักษณะมีความสุข อยู่ในระดับ 1 ไม่มี อยู่ในระดับ 2 จำนวน 15 คน อยู่ในระดับ 3 จำนวน 12 คน ซึ่งมีพัฒนาจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคำคล้องจองและบทกลอนของฉันดังนี้ มีพัฒนาในระดับ 1 มี 1 คน ขึ้นไปอยู่ในระดับ 2 มีพัฒนาคุณลักษณะดีขึ้นไปอยู่ในระดับ 3 อีก 4 คน

ดูจากผลการสอนจะเห็นว่านักเรียนมีพัฒนาคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ไปในทางที่ดีขึ้น และมีทักษะในการใช้ภาษาได้ดี

11. ภาคผนวก

1. ตัวอย่างข่าวจากหนังสือพิมพ์
2. ตัวอย่างข่าวของนักเรียน
3. ผลงานหนังสือพิมพ์ข่าว ป.2 ไทม์
4. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้
5. แบบประเมินศักยภาพที่ต้องการพัฒนา

ภาคผนวกที่ 1
ตัวอย่างข่าวจากหนังสือพิมพ์

สัปดาห์หน้าทุกอย่างเรียบร้อย

ต่อมา ที่สนามบินกองทัพอากาศ เวลา 19.15 น. นายชวน หลีกภัย นายกฯ ให้สัมภาษณ์อีกครั้งถึงปัญหาการเฉลี่ยโควตารัฐมนตรีว่า ไม่น่ามีปัญหาอะไร เพราะระบบสัดส่วนก็เป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้ว แต่ปัญหาในพรรคอยู่ที่จะต้องไปดูเรื่องตัวบุคคลเท่านั้น ผู้สื่อข่าวถามว่าการปรับ ครม. จะพิจารณาตามสัดส่วนคณิตศาสตร์หรือจะปรับเพียงเพื่อต้องการอยู่รอด นายชวนกล่าวว่า มันต่างกันยังไง ผู้สื่อข่าวจึงถามว่า พรรคประชาธิปัตย์จะดูแลกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เองหรือไม่ นายชวนกล่าวว่า ยังไม่ได้คุยกัน แต่สัปดาห์หน้าคงจะเรียบร้อย การประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์คงได้คุยกันในเรื่องนี้ ผู้สื่อข่าวถามว่า มั่นใจหรือไม่ว่าหลังปรับ ครม.แล้วจะไม่เกิดปัญหาขึ้น นายชวนกล่าวว่า ปัญหาอยู่คู่กันตลอดแต่ไม่มีอะไรเป็นปัญหาถึงขั้นปรับ ครม.ไม่ได้

ผู้สื่อข่าวถามว่า เสียงสนับสนุนที่เหลืออยู่จะทำให้รัฐบาลราบรื่นหรือไม่ นายชวนกล่าวว่า เป็นหน้าที่ที่ต้องพยายาม เรื่องเสียงของรัฐบาลเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่เรื่องการทำงานแก้ไขปัญหาบ้านเมือง ต้องยึดเรื่องงานเป็นสำคัญ เพราะเสียงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้กฎหมายผ่านสภาฯ ได้ สำหรับการหารือแกนนำพรรคร่วมรัฐบาล พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ จะเป็นผู้ดำเนินการ และตนก็คงจะไปพูดคุยด้วย

ภาคผนวกที่ 2

ตัวอย่างข่าวของนักเรียน

นักเรียนเกเร

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 เวลา 8 นาฬิกา 30 นาที มีนักเรียนชั้น ป.2 ได้แก่ ด.ช.อรรถพล เคหะนาค และ ด.ช.ชาญวิทย์ ประเสริฐสิริสิทธิ์ และ ด.ช.วันเฉลิม น้อยประเสริฐ และ ด.ช.ประจัก น้อยประเสริฐ กับนักเรียนชั้น ป.3 ได้แก่ ด.ช.อาทิตย์ สะทองแห่ และ ด.ช.สุขอมร ลอสุวรรณ และ ด.ช.อนัน ผิวเกลี้ยง และ ด.ช.ชัชวาลย์ แซ่ลอ ได้กำลังเล่นฟุตบอลกันอยู่ พี่ ป.6 ชื่อพี่เกรียงไกรได้มาแย่งเล่นฟุตบอล แล้วพี่สุขอมรก็เข้าไปห้ามไม่ให้เล่นฟุตบอล แล้วพี่เกรียงไกรก็เข้ามาต่อยพี่สุขอมรจนพี่สุขอมรฮึดสู้ ผลสุดท้ายพี่สุขอมรก็ร้องไห้ แล้วพี่เกรียงไกรก็วิ่งหนีขึ้นไปบนห้อง เรื่องนี้ไม่ได้บอกครูจึงไม่มีใครถูกทำโทษครับ จบข่าว

ด.ช.อรรถพล เคหะนาค

ภาคผนวกที่ 3

ผลงานหนังสือพิมพ์ข่าว ป.2 ไทม์

ข่าว ป.2 ไทม์

วันอาทิตย์ที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2543 เวลา 5 โมง 30 นาที มีรถเครื่องกับรถกระบะได้มาชนที่เขาดิน และได้รับบาดเจ็บทั้งสองฝ่าย ประชาชนช่วยกันพาไปส่งที่โรงพยาบาลทั้งสองคน ทั้งสองปลอดภัย

ไก่ตีกัน

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 เวลา 6 โมงเช้า 15 นาที ผมได้เห็นไก่ตีกันที่บ้านผม ไก่โต้งตัวสีดำกับไก่โต้งสีน้ำตาล ผมก็ไปดูไก่ตีกัน ปรากฏว่า ไก่โต้งสีดำชนะ ผมจึงไล่ไก่เข้าเล้า

รถแกลบคว่ำ

วันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 พี่ต้ะโทร.มาตี 5 ครึ่ง โทร.มาหาพ่อผม พ่อผมไปถึงโรงงานแกลบตอนเช้า เขาเอารถในโรงงานแกลบยกขึ้นเสร็จแล้วพ่อผมก็ขับรถแกลบกลับบ้าน ลุงไก่ขับรถกระบะตามหลังมา ตอนพ่อมาถึงบ้านลุงไก่ก็มาถึงบ้านผม พ่อผมก็เอาไปส่งที่สามชุก พ่อผมก็มาถึงบ้านตอน 3 ทุ่ม รถแกลบคันใหม่ก็มาถึงบ้าน ทุกคนปลอดภัยดี

เด็กซุกซน

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 เวลา 12 นาฬิกา 12 นาที เด็กชายชาญวิทย์ ได้เข้าไปในใต้ถุนอาคารเรียนชั้นอนุบาล เขาเข้าไปเล่น เด็กชายณัฐวุฒิ อ้อมทอง กับเด็กชายสมบัติ เข้งนุเคราะห์ ได้ไปบอกครูว่า เด็กชายชาญวิทย์ ประเสริฐสิริสิทธิ์ ได้เข้าไปในใต้ถุนชั้นอนุบาลถูกครูสอิ้ง ทำโทษให้ขัดห้องน้ำ 3 วัน และห้ามไม่ให้เข้าไปเล่นอีก จบข่าวครับ

แบบประเมินศักยภาพที่ต้องการพัฒนา
กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (นักข่าวน้อย)

1 = ปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี

เลขที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	ดี									หมายเหตุ
		สนใจใฝ่รู้	ความรับผิดชอบ	ขยัน	เชื่อมั่นในตนเอง	ความเป็นผู้นำ	ความร่วมมือ	การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น	การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง	การยอมรับการกระทำของตน	

แบบประเมินศักยภาพที่ต้องการพัฒนา
กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (นักข่าวน้อย)

1 = ปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี

เลขที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	ดี									หมายเหตุ
		กระตือรือร้นและทุ่มเทในการทำงาน	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	กล้าแสดงความคิดเห็น							

แบบประเมินศักยภาพที่ต้องการพัฒนา

กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (นักข่าวน้อย)

1 = ปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี

เลขที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	เก่ง									หมายเหตุ
		มีความสามารถในการใช้ความรู้	สร้างสรรค์ผลงาน	ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	กล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล	กล้าซักถาม					

แบบประเมินศักยภาพที่ต้องการพัฒนา
กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (นักข่าวน้อย)

1 = ปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี

เลขที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	มีความสุข									หมายเหตุ
		มีความคิดดีมีเหตุผล	พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าถูกต้อง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น							

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้
กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (นักข่าวน้อย)

1 = ปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี

เลขที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	การฟัง				การพูด		การอ่าน				
		เข้าใจจับใจความได้	ตอบคำถามได้	ปฏิบัติตามได้	มีมารยาทที่ดีในการฟัง	สื่อความได้ถูกต้องชัดเจน	มีมารยาทและบุคลิกที่ดีในการพูด	อ่านออกเสียงได้ถูกต้อง	อ่านได้ถูกต้องคล่องแคล่ว	เข้าใจความหมายของคำ	ตอบคำถามได้	ชอบอ่านหนังสือ

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้
กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (นักข่าวน้อย)

1 = ปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี

เลขที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	การอ่าน				การเขียน		การนำไปใช้			หมายเหตุ
		มีมารยาทในการอ่านและรักการอ่าน	ช่วยกันอ่านและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์	เขียนได้ถูกต้องสวยงาม	สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้	รู้หลักการเขียนภาษาไทย	มีมารยาทในการเขียนและรักการเขียน	สื่อสาร	เพิ่มพูนความรู้	คณิตศาสตร์	

คณะผู้ดำเนินการวิจัย

ที่ปรึกษา

อธิบดีกรมวิชาการ

รองอธิบดีกรมวิชาการ

ผู้อำนวยการกองวิจัยทางการศึกษา (นางสาวอรุณศรี อนันตรศิริชัย)

ผู้อำนวยการกองวิจัยทางการศึกษา (นางสาวศรีสมร พุ่มสะอาด)

หัวหน้าโครงการ

นางสาวมณนิภา ชุติบุตร

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวกัญนิกา พราหมณ์พิทักษ์

นางมยุรี ละอองแก้ว

นางสาวรัตนา แสงบัวเผื่อน

ผู้สร้างเครื่องมือ

นางสาวมณนิภา	ชุติบุตร	กรมวิชาการ
นางสาวกัญนิกา	พราหมณ์พิทักษ์	กรมวิชาการ
นางมยุรี	ละอองแก้ว	กรมวิชาการ
นางสาวรัตนา	แสงบัวเผื่อน	กรมวิชาการ
นางสาวไพเราะ	พุ่มมั่น	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
นายอารมณ์	วงศ์บัณฑิต	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
นางสาวสุพัชรา	ประเสริฐ	โรงเรียนสุพรรณภูมิ จ.สุพรรณบุรี
นายวิทยา	วรรณประพันธ์	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร

นางวัลลภา	สังข์ผาด	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด
นางวนิดา	ก้อนม้อง	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี
นายวีระวุฒิ	วงศ์วสันต์	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์
นางวันทนา	บัวทอง	โรงเรียนห้วยกรดวิทยา จ.ชัยนาท
นายเอนก	ศิลปนิลมาลย์	สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
นางสาวนงนภัส	บุญตะรัตน์	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา
นางสาววิจิตรา	เจือจันทร์	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี
นางสาวกฤษณา	คิดดี	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก
นายเอื้อ	จานทอง	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
นางสาวจำแลง	เชื้อภักดี	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
นายสมชาย	สดับสร้อย	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ผู้พิจารณาเครื่องมือ

นางสาวศรีสมร	พุ่มสะอาด

ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล

นางสาวมณนิภา	ชุติบุตร	กรมวิชาการ
นางสาวกัญนิกา	พราหมณ์พิทักษ์	กรมวิชาการ
นางมยุรี	ละอองแก้ว	กรมวิชาการ
นางสาวรัตนา	แสงบัวเผื่อน	กรมวิชาการ
นางวัลลภา	สังข์ผาด	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด
นายขวัญเมือง	สัมมา	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองตราด
นายมานพ	พูลทรัพย์	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขาสมิง

นายสุรชัย	รัตนพิทักษ์	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขาสมิง
นางสาวไพเราะ	พุ่มมั่น	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
นายอารมณ์	วงศ์บัณฑิต	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
นายสงบ	สังขะไชย	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีประจันต์
นายวีระวุฒิ	วงศ์วสันต์	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์
นายอุทัย	พรมโสภา	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตรอน
นางวนิดา	ก้อนม้อง	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี
นายประนัย	บุตรชา	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งฝน
นายสุริยนต์	อินทร์อุดม	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังสามหมอ
นายวิทยา	วรรณประพันธ์	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร
นายวินัย	รัตนะ	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหลังสวน

ผู้วิเคราะห์ข้อมูล

นางสาวมณนิภา ชุติบุตร
นางสาวสุรีย์ สุทธิพิทัฒน์

ผู้เขียนรายงานการวิจัย

นางสาวมณนิภา ชุติบุตร

ผู้ตรวจและพิจารณารายงานการวิจัย

นายสมยศ มีเทศน์
นางสาวศรีสมร พุ่มสะอาด

ผู้พิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวทรรศนีย์ ถนอมจิตร

ผู้ออกแบบปก

นายชูเกียรติ เกิดอุดม

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๔๔
๓๑๔-๓๑๖ ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง ป้อมปราบ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
นายปกรณ์ ตันสกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๒๒๓๓๓๕๑, ๒๒๓๕๕๔๘

รายงานการวิจัยเรื่อง

รูปแบบเพิ่มเติมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นสร้างคุณลักษณะ อ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน

ระดับประถมศึกษา

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาการศึกษา

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ